

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

36'ncı Toplantı

10 Haziran 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili olarak da bundan önceki toplantılarda yaptığı eleştirileri tekrarladığına ilişkin açıklaması

2.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin torba yasa teklifi olduğuna, bütçe hakkıyla ilgili maddenin geri çekilmesi gerektiğine; geri çekilmeyecekse Hazine ve Maliye Bakanının Komisyona çağrılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

3.-Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini zikrettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2945)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

36'ncı Toplantı
10 Haziran 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.24'te açılarak iki oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili olarak da bundan önceki toplantılarda yaptığı eleştirileri tekrarladığına,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin torba yasa teklifi olduğuna, bütçe hakkıyla ilgili maddenin geri çekilmesi gerektiğine; geri çekilmeyecekse Hazine ve Maliye Bakanının Komisyona çağrılmasını talep ettiğine,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini zikrettiği bazı ifadelerine, İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2945) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 23.35'te toplantıya son verildi.

10 Haziran 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.24

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 36’ncı birleşimini açıyorum.(*).

Gündemimizde (2/2945) esas sayılı Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir’le 63 milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayın Aydemir’e söz vereceğim ama onun öncesinde herhâlde bir Sayın Kuşoğlu ve Sayın Paylan’ın usule yönelik söz talepleri var.

Buyurun, Sayın Kuşoğlu...

II- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu’nun, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’yle ilgili olarak da bundan önceki toplantılarda yaptığı eleştirileri tekrarladığına ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi gülerek, tebessüm ederek konuşuyorum, maskemi de çıkardım. Çünkü, bu dönemde ve bundan önceki dönemlerde her teklif öncesi, usulle ilgili olarak söz alıp yaptığım konuşmayı tekrar etmeyeceğim. Ben de bıktım çünkü ama torba kanun oluşundan etki analizi olmamasına, diğer ilgili komisyonlarda görüşülmemesine kadar bütün bundan önceki toplantılarımızda yaptığım eleştirileri tekrarlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

2.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’nin torba yasa teklifi olduğuna, bütçe hakkıyla ilgili maddenin geri çekilmesi gerektiğine; geri çekilmeyecekse Hazine ve Maliye Bakanının Komisyonu çağırmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz, talep ettikçe daha kötüye gidiyoruz. Acaba talep etmesek mi diye de düşünüyorum. Yani çünkü, belki talep etmezsek bir şeyleri eksik yaptığınızı daha iyi anlarsınız. Çünkü biz, etki analizi diyoruz arada geldiği oluyor, şimdi hiç gelmiyor. Diğer taleplerimiz konusunda da gerileme söz konusu.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Şimdi Sayın Başkan, ben, başka bir noktaya dikkat edeceğim. Beni dinlerseniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dinliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi Sayın Başkan, dün biliyorsunuz Varlık Fonu’nun denetimini yaptık. Varlık Fonu Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cumhurbaşkanlığı, Varlık Fonu Yönetim Kurulu Başkan Vekili de Sayın Berat Albayrak, Maliye Bakanımızdı. Tabii ki Sayın Cumhurbaşkanının gelmesini beklemiyoruz ancak en azından vekili gelip buraya Varlık Fonu’yla ilgili kısa ve orta vadede stratejilerini açıklayabilirdi ve savunmasını siyasi anlamda yapabilirdi. Biz siyasi eleştirilerimizi yaptık ama siyasi karşılık bulamadık. Şimdi hepimiz biliyoruz ki malumun ilamı, bu torba yasa da bütün torba yasalar gibi saraydan geldi. Elbette bir milletvekilimiz bunu savunacak ama kendisinin hazırlamadığını çok iyi biliyoruz. Saraydan gelen bir torba yasayı savunmak durumunda kalacak. Ama bu torba yasada her torba yasada olduğu gibi çok önemli maddeler var. Bu torba yasanın özellikle 4’üncü maddesi doğrudan bütçe hakkını ilgilendiriyor Sayın Başkan.

Şimdi biliyorsunuz, biz bundan birkaç ay sonra tekrar bütçeyi görüşeceğiz ve bütçe hakkı çerçevesinde hangi bakanlığın ne kadar kaynak kullanacağını öngöreceğiz ve ortada bir bütçe açığı oluşacak buna göre de Hükûmete, iktidara bir borçlanma yetkisi vereceğiz. Şimdi bakın, burada torba yasadaki bir maddeyle, kamu kuruluşlarının kamu bankalarına borçlanma yetkisi artırılıyor. Biliyorsunuz Sayın Başkan, demokrasilerde mesela ABD’de borçlanma yetkilerinin artırılması çok önemli konulardır, çok derinlemesine tartışılır. Mesela ABD’de böyle bir yetki verilirken derinlemesine müzakereler yürütülür. Böyle torba yasa içinde bir madde olarak asla gelmez.

Şimdi bu madde, doğrudan bütçe hakkını gasbenden bir maddedir. Şimdi eğer ki, tabii ki corona döneminde bütün iktidarların, bütün devletlerin ekstra harcamaları olmuştur, bütün devletlerin ekstra harcamaları olmuştur, bütçeye ihtiyaçları doğmuştur ama bütün bunlar demokratik ülkelerde parlamentolarda tartışılmıştır. Yani bir harcama ihtiyacı varsa bunun nasıl finanse edileceği ve nerelere harcanacağı ülkelerin parlamentolarında tartışılmıştır Sayın Başkan ve bu konuda yetki verilmiştir. Şimdi siz, saraydan gelen bir torba yasa çerçevesinde bir maddeyle borçlanma yetkisini artırıyorsunuz. Bu, nasıl finanse edilecek? Nerelere harcanacak? Bütçe Komisyonunun bununla ilgili hiçbir söz hakkı olmuyor. Bu, bütçe hakkının doğrudan gasbıdır Sayın Başkan.

Ve daha vahim bir durum var, gerçekten bu sahneyle karşılaşmayı düşünmüyordum, şimdi bakıyoruz ön sırada yalnızca Sayın İbrahim Aydemir var. Şimdi bakın, Sayın Başkan, Covid krizi başladığında bütün muhalefet partileri dedik ki: “Bu konuyla ilgili alınabilecek tedbirleri konuşmak üzere ekonomiden sorumlu Sayın Hazine ve Maliye Bakanı gelsin birlikte tedbirleri konuşalım.” dedik. Bununla ilgili bir sunum yapsın. Nasıl görüyor, çünkü, Orta Vadeli Program artık bence devre dışı bütün rakamlarıyla. Yeni Ekonomi Programı açıklandı, o da devre dışı bütün rakamlarıyla. “Hangi program çerçevesinde krize nasıl müdahale edeceğiz, gelsin konuşalım, yasal tedbirler gerekiyorsa da hep beraber çıkaralım.” dedik ama biliyorsunuz, icabet etmedi kendisi. Meclis kırk sekiz gün kapalı kaldı, Meclis açıldıktan sonra yeni bir torba geliyor, borçlanma yetkisini artırıyor ama bununla ilgili, kendisi bu torbayı savunmak için buraya gelmiyor. Kendisi gelmediği gibi bir bakan yardımcısını da biz ön sırada, bu anlamda sorularımıza cevap verecek bir siyasi sorumlu olarak göremedik Sayın Başkan. Neden bu duruma düştük yani neden geçen Komisyonlarda torba yasa savunularında biz en azından Maliye Bakan yardımcılarını veya diğer bakan yardımcılarını burada görürken bugün niye görmedik?

İkincisi şu Sayın Başkan: Bu savunuyu, bakın, özellikle bütçe hakkını gasbenden bu konuda, bu kadar ciddi bir maddeyi mutlaka ve mutlaka geri çevirmelisiniz. Gerekliyse bir ek bütçe çalışmasını burada iktidarla birlikte yapabiliriz yani bir ek bütçe gerekiyorsa, gelirleriyle, harcamalarıyla; nereden gelir elde edilecek, nereye harcanacak; bunu tartışabiliriz ama bunu asla böyle bir torba yasa içerisinde

yapamayız. Eğer ısrarla “Bunu yaparız.” diyorsanız, bu konuda da mutlaka ve mutlaka Hazine ve Maliye Bakanının buraya gelerek bir tartışma yapmamız gerektiğini düşünüyorum, Bakan Yardımcısının da değil, Hazine ve Maliye Bakanımızı buraya çağırmanızı talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Değerli arkadaşlar, açıkçası, şu anda Sayın Bakanın tüm OECD maliye bakanlarıyla bir video konferans sistemiyle görüşmesi devam ediyor. Sayın Bakan Yardımcısı da şu anda onunla birlikte. Dolayısıyla herhâlde on beş-yirmi dakika içerisinde toplantıları sona erecek ve Bakan Yardımcısı Sayın Aksu toplantıya katılacak, kendileriyle görüştüm.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan Bey’i davet etmediniz mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu bütçe hakkı konusunda nasıl görüyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, şöyle: Mevcut yasada zaten yüzde 3'lük olan husus, yüzde 5'e çıkarılan bir düzenleme. Bu konuda da Hazine ve Maliye Bakanlığının elbette görüşlerini alacağız, düşüncelerini alacağız. Nerelerde nasıl bir kaynak kullanımı söz konusu olacak, bunları da sizler soracaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir ek bütçeye ihtiyaç var mıdır, yok mudur Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, bir soru sordum, ek bütçeye ihtiyaç var mıdır, yok mudur?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben cevabını verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vermediniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Verdim efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ek bütçeye gerek var mıdır, yok mudur?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2945)(*)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, bürokrasimizin seçkin temsilcileri ve basın mensubu kardeşlerim, hepinizi saygıyla...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu arada, tabii, çok ısrar ediyorsa yani öyle bir şeye... Ben işi uzatmak istemedim ama böyle bir ek bütçeye de falan gerek yok, onu da söyleyeyim ama uzatmak istemedim.

Buyurun Sayın Aydemir.

KAMİLOKYAY SINDIR (İzmir) – Salonda kimler var Sayın Başkan?

*** (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Biraz sonra tanıtacağız efendim, sunuşundan sonra.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, sizin şahsınızda hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Efendim, ara ara kayda geçiyorum, vurgu yapıyorum ki küçük bir deyim, bir aforizma, ciltler dolusu kitabın yüklediği bilginin daha fazlasını yüklüyor. Buna örnek olsun diye özellikle şu vasatta bir not düşmek istiyorum. Bize ait, bizim muhayyilemizden çıkmış bir aforizma: “Bir musibet, bin nasihatten evladır.” Musibetlerin nasihat olma özelliğine vurgu için bu söylenmiş ve Covid sürecine özellikle bu bağlamda bakmayı ben hususen salık veriyorum. Bunları ilerleyen safhada kanun tekliflerimize istinat olsun diye, alt olsun diye kayda geçiyorum. Hayatın dışına ittiğimiz, bizi tarif eden birçok meziyetimizi yeniden hatırlama imkânı bulduk COVID-19’la beraber. Ceffelkalem üslubun ardından sıkıntı doğurduğunu anlayış kalemlerimizden çıkaralı çok olmuştü. Çok basit bir örnek: “Eller yıkanmadan sofraya oturulmaz.” tembihatı, bütün bütün unutulmuştu. Hayatın her sahasındaki özen, düzen berhava edilmişti. COVID-19 musibetiyle beraber bunları yeniden hatırlamış olduk. Musibet, nasihat değerinde oldu. Bu durum, var olan ama ihmal ettiğimiz imkânları kullanma bakımından da böyle. Video konferans yöntemi âdeta bu süreçte cankurtaranımız oldu, kurum kurtaranımız oldu. Bu sahada var olan onlarca teknolojik programı bu süreçte hayatımıza soktuk. Uzakları yakın etme imkânı tıknafes götürdüğümüz hayatı kolaylaştırma adına kanuni düzenlemelere de girmeye başladı. Zaten bu girizgâh bunun içindi. Şu an görüşmeye başladığımız kanun teklifinde yer alan bazı maddeleri bu bağlamda ele almak gerekiyor. Nimete, ihtiyaca uzaktan erişim imkânı tanıyan değişikliklere vurgu yapıyorum. Öyleyse külfet sandığımız, ardından nimet olarak karşımıza çıkabiliyor.

Teklifimizde 12 farklı kanun ve kanun hükmünde karnamede değişiklik yapılması öngörülmektedir, hemen tamamı ihtiyaca mebni teklifler, tamamı milletimizin çok daha ferahfeza yaşaması, devletimizin imkânlarını çok daha pratik kullanmasını temin gayesiyle hazırlandı. Kimi maddeler ise uygulamada birliği, bütünlüğü amaçlıyor. 1’inci maddede yaptığımız teklif buna çarpıcı örnektir. Burada Vakıflar Bankamızın 4603 sayılı Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Emlak Bankası Hakkındaki Kanun’la uyumlu hâle getirilmesi isteniyor. Bu sayede kamu bankalarına sağlanan Kamu İhale Kanunu’ndan muafiyetten Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı da yararlandırılacaktır. Burada şunu hususen not düşelim ki bu istifade bu kurumumuza ihalelerde hızlı davranma imkânı getirecektir. Denetim açısından Sermaye Piyasası Kurumuna bağlılık, ihalelerin şeffaflığına, hakkaniyet ölçülerine ve adalet tarzına zaten hâle getirmemektedir; bu durum, bundan sonrası için de geçerlidir.

Değerli arkadaşlarım, yine, COVID-19 kimi “dev” ya da “devasa” tarifine tabi ülkelerin aslında kartondan kule mesabesinde olduğunu da gösterdi. Vatandaşlarını ölümüne terk eden ve imkânsızlıklar sebebiyle pespaye hâle düşen ülkelere inat -şükür- biz sürecin başından itibaren vatandaşını kucaklayan, her türlü imkânı paylaşan bir tarzı uygulamaya koyduk. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin müdahalede pratikliği sağlaması, sağlık altyapımızın muhkem oluşu, bu musibetle mücadelede büyük fayda temin etti. Kaldı ki eş zamanlı olarak yaşadığımız afetlerin sıcaklığına rağmen bu musibeti göğüsledik. Manisa, Elâzığ ve Malatya depremlerinin hemen ardından bu illetle muhatap olduk. Teklifimizde 2’nci maddemiz bu duruma çok daha net tedbirle vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamayı öngörüyor, sosyal devlet ilkemizin gereğini orta yere koyuyor. Malum, Çevre Bakanlığımız 2020 yılı içerisinde Manisa, Elâzığ, Malatya, Diyarbakır, Adıyaman, Tunceli ve Van illerimizde meydana gelen deprem sonrası hasar tespitini yaptı. Buna göre 31.500 dolayında konut, iş yeri ve ahır bütünüyle yıkılmış yahut ağır veya orta hasar görmüş. Bu maddeyle bunlara destek amacı güdülmektedir. Yine, malumunuz olduğu üzere, destekte öncelikli şart, bu yapıların imara uygunluğu ve bu yapılardan faydalananların DASK sigortasını yapmış olmalarıdır. Ve yine, hepimiz

biliyoruz ki efendim, bu şarta rağmen yüzde 95 oranında insanlarımız bunları yerine getirmemiştir. İşte, bunu aşabilmek ve bu mağduriyeti ortadan kaldırmak adına 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetlere Dönük Yardım Kanunu'nun geçici 26'ncı maddesinin birinci fıkrasına "Erzurum İli Aşkale ilçesinde 11/5/2017 tarihinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "Manisa İli Akhisar ve Kırkağaç İlçeleri ve çevresinde 22/1/2020 tarihinde, Elâzığ İli Merkez, Sivrice, Baskil, Karakoçan, Kovancılar, Palu ve Maden İlçeleri ve çevresinde, Elâzığ İli Keban ilçesi Üçpınar Köyünde, Malatya İli Doğanoyl, Pütürge, Kale, Yeşilyurt ve Battalgazi İlçeleri ve çevresinde, Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik İlçeleri ve çevresinde, Adıyaman İli Gerger ve Sincik İlçeleri ve çevresinde, Tunceli İli Merkez, Malazgirt ve Pertek İlçeleri ve çevresinde 24/1/2020 tarihinde Van ili Başkale ve Saray ilçeleri ve çevresinde 23/2/2020 tarihinden" ibaresini ilave ediyoruz. Buna ilişkin yapılan çalışmalar 19 bin dolayında yeni yapı ihtiyacını, bunun da 5 milyar 700 milyonluk bir rakamı gerektirdiğini önümüze koyuyor. Yapılan çalışmalarda 19 bin yeni yapı, buna karşılık da 5 milyar 700 milyonluk bir ödenek gerekiyor. Tabii, bütün bu hesaplamalar kâğıt üzerinde, fiyiyatta üç aşağı beş yukarı kavramını parantez içine almayı göz ardı etmemek lazım. Buna örnek olsun diye daha önce Van'da yapılan konutlardan 125'inin artan konut hükmünde olduğunu burada not düşeyim. Vatandaşların bu imkândan faydalanmaları hâlinde ise 2 yılı ödemesiz 18 yıllık bir ödeme planı çıkarılmıştır. Burada faiz de söz konusu değildir, sıfır faizdir. İş yerleri için durum biraz farklı, orada 10 yıllık bir süre var ve orada yıllık yüzde 4'lük bir faiz öngörülmüyor, gene 2 yıl ödemesiz olmak kaydıyla.

Ve değerli arkadaşlarım, vatandaşını mağdur etmemeyi öne koyan bir başka teklifimiz 3'üncü maddede yer alıyor. Bu maddede "gurbetçi" kavramıyla yüreklerde yer bulan vatandaşlarımıza kolaylık, imkân sağlayan bir çalışma yaptık. Burada bir not düşmeyi vefa gereği sayıyorum ki bu vatandaşlarımız, bir vakitler ülkemiz için döviz sağlayan esaslı enstrüman olarak görülmüşlerdi, minnettarız kendilerine. Bunlarla ilgili 3201 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar yeniden yurt dışında çalışırlarsa bunların çalışma zaman dilimlerine bakılmaksızın aldıkları maaşlar kesilmekteydi. Oysa bunlardan bir kısmı, kısa süreli çalışma diye tarif gören işlerde çalışıp mahdut miktarda ücret almaktaydılar, gelir elde etmekteydiler. İşte, bu teklifle bu neviden çalışması olanların maaşlarının kesilmesinin önüne geçmeyi amaçlamaktayız. Yine bu bağlamda çalışanların da emeklilik kapsamına alınmasını temin etmekteyiz. Bu noktada bilgi mahiyetli söyleyelim ki SGK'den 690 bin kişi bu kapsamda emekli olmuş, bunların 653 bini borçlanarak bu hakkı elde etmiştir. Bir başka not: Sosyal Güvenlik Kurumu olarak 31 ülkeyle anlaşmamız bulunuyor. Bunların her birinde "kısa çalışma" tarifi farklılık gösterse de ortalama olarak 2 ay ile 70 güne tarif bulan süreler söz konusu. Bu çalışanların aldıkları maaş da ortalama olarak gene 450 euroluk bir rakamı önümüze koyuyor. Yine bugüne kadar bu şekilde çalışanlardan 1.080 kişinin aylığı kesilmiş. Tabii, şunu da söylememiz gerekiyor: Aylığı kesilenlerin işten ayrılmalari durumunda müracaatları hâlinde yeniden emekli maaşları bağlanıyor.

Ve yine bu bağlamda hatırlatıcı bir notumuz daha var ki bu kapsamda olanların yurt dışında kazanacaklarından, az da olsa bir kısmını yine vatana yönlendirmeleri de söz konusu olacak. Dahası bu düzenlemeyle ülkemizden aldıkları emekli maaşlarını dövizde çevirip yurt dışında harcamalarının da önüne geçilmiş olacak.

Efendim, 4'üncü madde, az önce Garo Bey'in söylediği madde. Tam da burada bir zirve ismimizin -zirve kaydını özellikle düşünüyorum- bir doruk ismimizin kaydını düşmek lazım: Dede Korkut. Zihin haritamızı şekillendiren, hayatı kısa yoldan kavramamızı öğreten, insan olmanın en büyük meziyet olduğuna, ırk, dil, din ayrımının insani olmadığına vurgu yapan isim, bize öğreten isim, diyor ki: "Baba malından ne fayda başta devlet olmazsa." Evet, bu tespiti en iyi biz biliriz yani şu vasatı paylaşılanlar, şu ortamda yaşayanlar, şu zeminde hayatını sürdürenler. Zeminden kastım zaman dilimidir. Suriye'de milyon dolarlık çok sayıda insanın pejmürde bir hayata mahkûm olduğunu hepimiz biliyoruz şu vasatta.

Sebebi: Başta devlet olmaması. Öyleyse devlet değerli, öyleyse devlet çok mübarek bir kavram. Ama hangi devlet? Onu da gene bizim zihin haritamız, bizim muhayyilemiz kayda geçmiş ve demiş ki: Efendim hükmeden değil, hizmet eden devlet. İşte bunu biteviye yaklaşık yirmi yıldır hayata yansıtan bir anlayışın temsilcileriyiz. Yani hükmeden değil, hizmet eden devlet anlayışını hayata yansıtıyoruz. Bundan dolayı da milletimizin memnuniyet katsayısı, tahayyülün çok üzerinde bir rakama baliğdir.

Arkadaşlar, 4'üncü maddeyi bu bağlamda düşünmeniz lazım. COVID-19 kaidesini esas alarak değerlendirmek gerekir. Bilgileriniz olduğu üzere 7197 sayılı 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu 12'nci maddesi uyarınca kayıt altına alınan devlet iç borçlanma senetlerinin limitini yüzde 3 olarak düzenlemiştir. İşte biz bunu değişiklik teklifimizle yüzde 5 olarak yeniden düzenliyoruz. Sebebi çok net, devlet olma gereği yapılanlara mali dayanak olsun diye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereye gidecek para biliyor musun? Para nereye gidecek biliyor musun? Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – COVID-19 salgın hastalığı nedeniyle kamu kurum ve kuruluşları ile kamu sermayeleri bankaların ihtiyaçlarına mebni.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereye mebni?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Açılan kredilerin ama yani ben anlatıyorum, ardından geleceği dinlersen, sabır, sabır...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Garo Bey önce sunumu dinleyelim, önce soru-cevap yok, sonra sorarız hep birlikte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam bekliyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öyle bir usul yok zaten. İnsicamı bozma ya. Ne kadar güzel dinliyoruz burada, ne kadar güzel dinliyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Garo Bey'in tarzı.

Açılan kredilerin ve farklı mali desteklerin bu neviden bir ilave kaynağa ihtiyaç gösterdiği inkârı kabil olmayacak bir gerçek. Burada ayrıntıyı Hazine ve Maliye Bakanlığımızın yetkililerinin de kayda geçirdiği üzere takriben 22 milyarlık ilave bir iç borçlanma senedi çıkarılmış olacak. Teklifimizin 5'inci maddesiyle bir başka zemin düzenlemesi yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçeyi söylemediniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Baştan alsın konuyu anlamadım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Şöyle ki son 17-18 yılda bir kavrama özel ehemmiyet verildi; tarihî eserler, tarihi tarif eden ve geçmişi hatırlatan yapılar ve mahallerin korunması. Buna dönük çalışmalarımızın eşi menendi olmadı bugüne kadar. Ancak bu gayretlerde yer yer kanuni düzenlemelerin yapılması da kaçınılmaz oluyor, zaruret ifade ediyor. İşte bu maddeyle yaptığımız düzenleme bunu havidir, bunu içermektedir. Burada 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı yıpranan tarihî ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması hakkındaki kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. Bu kanun hükümleri uyarınca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış olan kamulaştırma kararları üzerine mahkeme kararıyla idare adına tescil edilen taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle idari yargı mercilerine açılmış olan davalarda iptal kararı verilmesi sebebiyle idare aleyhine açılacak davalarda taşınmazın idare adına tesciline karar verilmesi üzerine idarece daha önceden ödenmiş olan kamulaştırma bedelinin davacı

tarafından mahkeme vizesine depo edilmesi şarttır. Mahkeme vizesine depo edilecek kamulaştırma bedeli, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih başlangıç kabul edilmek üzere davanın açıldığı tarihe kadar yasal faiz işletilerek depo edilir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz bunu iade edecek misiniz? Kamunun kullanımına gelen, karşılığında bedel almış ama dava açmış, iade ettiğimiz gayrimenkulün kullanımına devam edilmiş gayrimenkulü iade edecek misiniz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben maddeyi izah edeyim, açıklayayım, sonra konuşalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, İbrahim Bey, buyurun devam edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu bedel depo edilmeden açılan davalarda mahkemece verilecek iki haftalık kesin süre içinde bedelin mahkeme vizesine depo edilmemesi hâlinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve yargılama gideri ile vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. Birinci fıkra hükmü, kanun yolu aşamasında bulunanlar dâhil derdest davalar hakkında da uygulanır. Bu madde o kadar açık ki, çok net ifadeler var. Dolayısıyla, ayrıntıya girmeyi hiç gerekli görmüyoruz ama madde üzerinde görüşmeler yapılırken tafsilatı elbette ki karşılıklı konuşuruz, tartışırız.

6'ncı madde, muhteva bakımından 7, 11, 12 ve 13'üncü maddelerle aynı düzenlemeyi öngörmektedir. Musibetin nimet doğurduğuna işaret bağlamında bu maddeleri de değerlendirebiliriz. Şöyle ki: Teknolojik gelişmelerin hayatı hızlandırma bakımından önümüze sunduğu imkânlardan istifadeyi sağlamaya çalışıyoruz. Bu maddelerdeki değişikliklerle, vatandaşın hizmet alımında yahut ticari bağlamda bankalarla ilişkisine bir kolaylık, yeni bir fırsat zemini oluşturuyor. 6'ncı maddeyle, 5411 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde yer alan faaliyet konularına ilişkin bankalar ve müşteriler arasındaki sözleşmelerin şekli düzenlenmektedir. Bu kapsamda, sözleşmelerin yazılı olarak veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli olarak ya da kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim ve elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek diğer yöntemler yoluyla kurulabilmesini öngörmektedir.

Bu düzenleme, vatandaşın işlerinin ivedilikle yapılmasını, zamanın tasarruflu kullanılmasını sağlarken envailtürden kırtasiye ifade eden sözleşme belgelerini de ortadan kaldırmış olacak. Buradan doğacak mikyası yüksek bir giderden tasarruf da söz konusu olacak. Tabii, şuna vurgu yapalım ki burada tanzim süreci dijital zeminin bütünüyle önünü açmakla beraber 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerini saklı tutarak sözleşmelerin içeriğinde yer alması gereken asgari hususlar ile KİT sözleşmelerinin uygulanacağı işlemlerin kurulun uygun görüşü alınarak kuruluş birlikleri tarafından belirleyeceği de düzenlenmektedir. Aynı şey, 7'nci maddede 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında değişiklik kaydıyla da yapılmıştır.

Yine 11'inci maddede 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 22'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının birinci cümlesi değiştirilerek sözleşmelerin yazılı olarak veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli olarak ya da kurulun yazılı şekli yerine geçebileceğini belirlediği şartlarda da yapılmasına imkân tanır. Bu durum, aynı 12'nci maddede 6361 sayılı Kanun kapsamındaki faktoring şirketleri ile müşterileri arasındaki sözleşmeler için de geçerli. Yine aynıyla 13'üncü maddede, finansman şirketleri ile müşteriler arasındaki sözleşmeler için cari ve geçerlidir.

Tabii, arada 8'inci ve 9'uncu maddeler var; 6, 7, 11, 12 ve 13'ü saydık. 8 ve 9'uncu maddeler de hemen hemen aynı içerikte, aynı muhtevada, ancak kendi içinde küçük bir farklılık barındırıyor. Dolayısıyla, onları ayrı bir bağlamda ele aldık. Burada 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nda abone olunurken, “sözleşme yapma imkânında” ifadesini bulan “sözleşme imzalanırken ve yazılı olarak...” ifadeleri elektronik ortamda sözleşme yapmaya mâni. Yani burada, efendim “sözleşme

imzalanırken” ya da “yazılı olarak” ifadeleri bu değişikliğe mâni oluyor, getirdiğimiz değişikliğe mâni oluyor. Onun için, burada “imzalanırken” kaydını “abonelik sözleşmesi kurulurken” şeklinde değiştirmiş olduk. Yani “yazarken” ve “imzalanırken” ifadelerini çıkarıyoruz, “abonelik sözleşmesi kurulurken” şekline getiriyoruz.

Yine, 9’uncu maddede dijital sözleşme imzalama gibi sözleşme akdinin düzenlenmesine imkân tanıdığı gibi yine bu maddede sözleşmenin feshine de imkân tanıyoruz. Bu, çok mühim yani uzaktan, mesafeli olarak dijital zeminde, daha önce yaptığımız bir sözleşmenin iptaline imkân tanıyoruz. Vatandaşların bu noktada çok ciddi mağduriyeti ve müşteki hâlleri -buradaki bütün arkadaşlarımız biliyor- hayata yansıyan sıkıntılı bir hâl. Bu düzenleme bunu da içermektedir. “Bu değişiklikle, iletişim sahasında hizmet veren kurumlar ile müşteriler arasında sözleşmenin elektronik ortamında yapılması hakikaten şu yaptığımız 18 maddeden müteşekkil kanuni düzenlemelerde önemli bir yer tutacak.” diye burada not düşünüyorum.

10’uncu madde arkadaşlar... 10’uncu maddeyi biz burada daha önce görüşmüştük, şu zeminde görüştük, mart ayında görüştük. Neydi o? Efendim, bu arada bir şeyin altını özellikle çiziyim: Şu zemin, hakikaten milletimizin yüreğini, dimağını ifade eden bir zemin ve milletten aldıklarımızı buraya yansıtıyoruz, milletimizin ihtiyaçlarına mebni buralarda düzenlemeler yapıyoruz. İşte buna mebni, mart ayında yaptığımız bir düzenlemeydi. Efendim, Çek Kanunu’nda özellikle karşılıksız çeklerden dolayı ceza almış, efendim hapis cezasıyla cezaevlerinde bulunanların cezaevlerinden çıkmalarına dönük düzenlemeler... Efendim buna şart koşmuştuk, bunlar borçlarının yüzde 10’unu ödemeleri kaydıyla, sonraki borcunu da 15 taksitle iki aylık sürelerle yapmaları hâlinde bu ceza bütün bütün onların üzerinden kalkacaktı. Şimdi, bunu yaparken bir öngörü sıkıntısı yaşamışız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz yaşamadık, siz yaşadınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Daha doğrusu, arkadaşlar, biz fevkalade iyi niyetle “Bunu üç ay içerisinde aşabiliriz.” düşüncesindeydik. Yani bu da zihin haritasını gösteriyor, zihin haritasının berraklığını gösteriyor. Biz millet adına Allah’ın izniyle “Bu musibetten üç ayda kurtuluruz.” diye düşünmüştük. Garo Bey de “Bütün bütün kalsın.” diye kafasını şekillendirdiği için o gün onlara söylemiştim.

Şimdi, geldiğimiz noktada gördük ki süre kifayet etmemiş, süre yeterli olmamış. Öyleyse bu düzenlemede buna ilişkin ilave dokuz aylık bir süre kayda geçtik.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bundan sonra yine gelir, bunu da kayda geçeyim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Artıralım mı? Daha da artıralım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır artırsan da normal değil de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar bekliyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İnşallah gelmezsiniz de geleceksiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu düzenlemede şunu amaç ediniyoruz: Hem alacaklılar hem de borçlular huzur üzere bir hayat yaşasınlar. Alacaklılar, alacaklarını temin yoluna gidebilsinler. Aksi hâlde, bu nizalı zemin hep devam edecek, sıkıntı berdevam hâlde yürüyüp gidecek; onu izale etmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oradaki “dokuz ay” ifadesi yıl sonuna kadar yani fiili olarak aslında yıl sonuna kadar oluyor. Çünkü martta doluyor o süre.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, yine bu zeminde yaptığımız bir başka kanuni düzenleme de, tadilat teklifimiz var yani daha önce yaptığımız bir düzenleme, onda da bir tadilat teklifimiz var, orada farklı bir durum var. Malumunuz, 2017 yılında 7061 sayılı Kanun ve 5600 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nun 3’üncü maddesinde değişikliğe gitmiştik. Değişiklikte muradımız çok netti, ticari, zirai, sınai zeminlerdeki faullü hâlleri ortadan kaldırmak. Bunun için de uzun zamanlara sarı tartışma konusu olan, yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticari yapanlar ile ticari maksatlı makaron yahut sigara kâğıdını, içine kıyılmış, parçalanmış yahut tütün dışı maddeyle satanlara, satışa arz edenlere, bulunduranlara ve nakledenlere dönük cezai müeyyideler kesmiştik. Bunların yürürlük tarihiyse 7061 sayılı Kanun’un 123’üncü maddesi gereğince 1 Temmuz 2020 tarihiydi. 14’üncü maddeyle bu yaptığımız düzenlemede yeni bir tadilat ihtiyacı hasıl oldu. Madde de zikredilen eylemler tefrik edilerek yani ayrıştırılarak müeyyide kısmında hem sabite hem de değişiklik öngörmekteyiz. Sabit kalanı makaron sigaraya dönük olanı. Burada kanuna dercedilen yaptırımların yürürlük tarihi aynıyla vaki, yani 1 Temmuz’dan sonra bu fiiliyata üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası hükmü cari olacak, geçerli olacak. Ancak Tarım ve Orman Bakanlığından yetki belgesi almadan tütün ticareti yapanlara dönük cezanın bir yıl süreyle ertelenmesini murat ediyoruz, talep ediyoruz. Buradaki gerekçemiz çok anlaşılabilir, kabul görür bir gerekçedir. Şöyle ki bu düzenleme yapılırken ihtiyaç fazlası tütün ve yetkisiz tütünlerin satışı için kooperatiflerin ihdas edilmesi söz konusu edilmiş. Oysa aradan geçen zamana rağmen kamudan kaynaklanan sebepler dolayısıyla kooperatiflerin kurulması gecikmiştir. İşte bunların kurulma süreci tamamlansın diye böyle bir süre uzatımına gidilmektedir. Yine, bu noktada şunun altını çizelim ki yetkisiz tütün ticareti yapanlar ile parasal müeyyidelerin uygulanmasında -yani yetkisiz tütün ticareti yapanlara parasal müeyyideler de var, bunlarda bir geri adım atma yok- bunlarla ilgili cezalar aynıyla geçerli. Bu durumda olanlar için, bunun ticaretini yapanlar için 159 bin liralık cezai müeyyide -yani parasal değer olarak ifade ediyorum- varittir, geçerlidir. Gene aynı şey, içmek için bulunduranlara ise 3200 liralık bir cezaı öngörmektedir.

Efendim, son 15 ve 16’ncı maddeler hem bir hakkı teslim hem de çalışma zemininde huzuru temin için bu maddelerin içerisine dercedildi, huzurunuzla getirildi. Malumunuz olduğu üzere KİT’ler ve bunlara bağlı ortaklıklar bir düzenleme çerçevesinde iç denetçi istihdam etmektedirler. Buna karşın istihdam edilen bu denetçilerin özlük haklarını tanımlayan bir kanuni düzenleme yok. Hâl böyle olunca da hem bir huzursuz iş ortamı hem de bu nitelikte eleman bulma sıkıntısı yaşanıyor. İşte bunu izale edecek bir adımdır yaptığımız. Bunun için iç denetçileri ifade eden, tarif eden, onların özlük haklarını kayda geçen bir çalışma yaptık. Buna da desteğinizin olacağını biliyorum, tenkitlerinizle katkı sunacağınızı biliyorum. Sadece buna değil, bütün maddelere bugüne kadar olduğu gibi, efendim, gerek Cumhuriyet İttifakı’nı ifade eden kardeşlerimiz, gerek muhalefeti ifade eden arkadaşlarımız eleştirileriyle, teklifleriyle, tenkitleriyle, tespitleriyle katkı sunacaklar, bundan eminim.

Ben, tabii, bu arada bir şeyi özellikle, hususen altını çizerek söyleyeyim: Beş yıldır Plan Bütçe Komisyonu üyeliği yapmaktayım. İlk defa bir kanun teklifinin -daha önce imzalarımız vardı ama- birinci imza sahibi olarak huzurunuzda bulunuyorum. Bu imkân, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tanıdığı bir imkândır. Bu, bütün milletvekillerimizin iftihar edeceği, gurur duyacağı bir hâldir. Milletvekilini fonksiyonel kılmış; milletvekilini milletin itibarını yükseltmede, milleti tarif etmede Meclis zemininde etkin olma noktasına taşımıştır. Dolayısıyla, bundan dolayı da müftehir olduğumu, çok memnun olduğumu, efendim, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini hayata geçirenleri -başta milletimiz olmak üzere, onların oylarıyla bu oldu- medyunuşıkran olduğumu altına çizerek burada söylüyorum ve beni dinlediğiniz için, efendim, sunuma ara ara laf atmalarla da katkı sunduğunuz için çok teşekkür ediyorum, hepinize saygı sunuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Paralar nereye gidiyor?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onları konuşacağız inşallah, mugalata yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu’yla başlıyoruz, buyurun efendim, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni bir torba yasa görüşmesindeyiz. Hani, şöyle bir cümleyle başladık daha evvel: “Genel yasa yapma tekniğine uymayan, teamüllere aykırı filan” derdik ama artık böyle diyemiyoruz, teamül hâline geldi bu aykırılık ya da bu anormallik. O nedenle böyle bir yasa görüşüyoruz. 12 ayrı kanun ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıyor bu teklif.

Şimdi, arkadaşımız İbrahim Bey “Cumhurbaşkanlığı Sistemi böyle bir şey bahsetti bize” diye uzun teşekkürler yaptı. Tabii, ben çok fazla -yaşım altmışı geçmiş olmasına rağmen- anlamıyorum o Türkçeyi maalesef ama teşekkür kelimeleriydi anladığım kadarıyla. Ben de bu Cumhurbaşkanlığı sistemini...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neyi anlamadınız?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir laf attık, işte bir şeyler. Anlamadım ya, ben bilmiyorum, bir şey demiyorum. Peki, kendi eksikliğimi ortaya koydum.

Değerli arkadaşlar, ben de bu Cumhurbaşkanlığı sisteminin özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde nasıl bir anormalliklere, garabetlere sebebiyet verdiğini birkaç örnekle anlatmaya çalışacağım. Bakınız, bu yasayı arkadaşımızın da, teklif sahibinin de ifade ettiği gibi bu kriz yani COVID-19 sürecinde çıkarıyoruz ve o, nimet olarak şey yaptı. “İyi ki oldu.” demedi ama “Birtakım yenilikleri de yapmamıza fırsat verdi.” dedi. Evet, yani böyle bir ortamda yapıyoruz ama bu ortamı tanımlamak lazım. Bu ortamın, özellikle, bizi ilgilendiren, bu yasayı ilgilendiren tarafını biraz konuşmamız gerekiyor. Türkiye Cumhuriyeti devletin yani bizim bütçemizin, ekonomimizin ne durumda olduğunun, hangi şartlarda bu değişiklikleri yaptığımızın üzerinde konuşmak gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, zaten Türkiye iki üç seneden beri -siz asla kabul etmediniz- iktidarın asla kabul etmediği bir krizin, yani özellikle de derin bir ekonomik krizin içindeyken geliyor. Birkaç tane rakam, yani en basit bir şekilde yani Türkiye’nin artık neredeyse borçlanamadığı... Borçlanamama derken dış borcu kastediyorum, Şubattan bu yana hiç dış borç almadı, borçlanamıyor, borçlanmasın da. CDS priminin 439 yükseldiği korkunç bir ortamayız. Yani Türkiye, şu anda dünyada en maliyetli borçlanan ülkelerden bir tanesi, sondan birkaç taneden biri, çok ciddi. Bu sadece COVID-19 süreciyle ilgili değil arkadaşlar, birkaç seneden beri devam eden ekonomik krizdir. Sizin bir türlü kabul etmediğiniz ve tersten başlayarak sürekli kriz tedbirleri ama anında tedbirlerle geldiğiniz, dünya kadar kanun teklifi getirmiş olmanıza rağmen bir türlü adını koymadığınız bir kriz zaten yaşıyordu. İfade ettim biraz evvel, Türkiye’nin en temel problemlerinden bir tanesi kaynak problemi. Türkiye’nin kaynak problemi var arkadaşlar, yani üretmiyor, paraya ihtiyacı var, kaynağa ihtiyacı var Türkiye’nin finansla ilgili, finansal birikimi yok, en temel problemlerden bir tanesi bu. Yani, Türkiye işte bir şekilde kaynak üretecek ve bu kaynaklardan en önemlisi de dışarıdan borç alıyor. Borç alabildikçe bu borcu çeviriyor ve bir şeyler yapabiliyor. İşte bu noktada son derece sıkıştığımız bir ortamda bu COVID-19’la karşı karşıya kaldık değerli arkadaşlarım.

Bakın, işsizlik oranı, dünya kadar istihdamla ilgili paket, şimdi, yeni bir paket geliyor, ismi de “Kalkan.” Ama dünya kadar paket geldi, burada görüşüyoruz, neredeyse 2015’ten beri 2016’dan beri burada sürekli konuşuyoruz, tartışıyoruz. İstihdamı artırmak için dünya kadar paket getirdiniz, para harcadınız, buna rağmen rekor bir işsizlik düzeyiyle yakalandık bu covid sürecine. Genç işsizlik oranı yüzde 25’lerde değerli arkadaşlarım. Büyümeyle ilgili problemler, işte ilk çeyrekte büyüdük falan. İlk

çeyrekte henüz covid movid yoktu. İkinci çeyrekte, üçüncü çeyrekte ne olacağını artık herkes biliyor, bu sadece bizimle ilgili değil, bütün dünyayla ilgili bir şey. Ama bizim gibi bir ülkede 437 milyar dolar dış borcu olan bir ülkeyiz, böyle bir ortamda yakalandık değerli arkadaşlar. Bütçe açığımız 123-124 milyar TL'ye ulaşmış. Gelecek senenin yani 2020 bütçe açığının ne kadar olacağına dair bir tahminde bile bulunamıyoruz. Tahminde bulunamıyoruz derken, tahminlerimizin çok ötesinde bir bütçe açığıyla karşı karşıya kalacağız.

Değerli arkadaşlarım, hatırlayacaksınız, geçen sene burada yine Meclisin bütçe hakkını çiğneyerek bir kanun değişikliği yaptık ve borçlanma limitini artırdık ve buna rağmen, Türkiye'nin 2019 bütçesi neredeyse 160 milyar TL açık verdi, böyle bir bütçe. Bakın, şu ana kadar, 2020 yılı sonunda öngördüğümüz borçlanma 139 milyar TL, 2020 Nisan sonuna kadar 120 milyar TL borçlanmışız değerli arkadaşlarım, böyle bir ortamda bu şey geldi. Şimdi, böyle bir ortamda -rakamlarla sizi fazla rahatsız etmek istemiyorum- geliyor ve biz birtakım değişiklikler yapıyoruz. Evet, bunlar da çoğuna itiraz etmeyeceğim değişiklikler. COVID-19 dolayısıyla erkene geldi ama zaten zaman içinde yapılacaktı bu elektronik ortamı kullanma, bunlar yapılacaktı, gerekli şeylerdi. Teknolojinin bir şekilde dayattığı şeyler, bunları yapalım ama bunun ötesinde, çok ciddi birtakım tedbirler alınması gerekiyor, harıl harıl çalışılması gerekiyor değerli arkadaşlar.

Bir daha altını çiziyorum: Bulgaristan diye bir ülkede, komşumuz Bulgaristan neredeyse negatif faizle borçlanıyor, biz yüzde 8'lerle, 9'larla borçlanıyoruz. Geçen gün eski Hazine Bakanınız Ali Babacan bunun altını çizdi değerli arkadaşlarım. Böyle bir durumdayız, işin gerçeği bu. Bu gerçeğe gözünüzü yumamazsınız "Bu gerçek yoktur, biz çok iyiyiz, uçuyoruz, her şey çok güzel." demekle çok güzel olmuyor. Bakın, bir kuruluş borç bulamıyorsunuz. Varlık Fonu, değişik araçlar, enstrümanlar devreye sokuyorsunuz, hiçbir şey bulamıyorsunuz. Nitekim, bu Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde getirdiğiniz şey de bir tür borçlanma ama tuhaf "ikrazen özel tertip DİBS." Arkadaşlar, bu ikrazen özel tertip DİBS var ya, hani, devlet iç borçlanma senedi; Anadolu'da hatır senedi vardır ya, aynen odur, hatır senedi, bilen bilir bunu. Yani bir tane adamın paraya ihtiyacı vardır, birisinden hatır senedi alır, gider kırdırır yani tefeci faiziyle kırdırır. Yapılan şey aynen budur. Siz, paraya ihtiyacı olan kurumlara zaten yüzde 3 bütçeyle bu hatır senedi alma yetkisi vermiştiniz, şimdi yüzde 5'e çıkarıyorsunuz; gidecek bu, Merkez Bankasından kırdırarak, dünya kadar faiz verecek falan. Yaptığınız şey budur. Başka türlü para falan bulamıyorsunuz. Bu, işin gerçeği yani, felaket tellallığı falan yapmıyorum. Bu gerçekle hareket etsek çok daha sağlıklı, karşılıklı konuşabileceğimiz, tartışabileceğimiz tekliflerle buraya gelirdiniz; gelmediniz.

Değerli arkadaşlarım, bu kanun teklifinin üzerinde konuşulabilecek bir sürü konu var ve birçoğuna ben şahsen, bir milletvekili olarak... İhtiyaçtı, doğru yapıyorsunuz. Yani evet, yurt dışında çalışan, emekli olmuş ve tekrar iş bulmuş insanların emekli maaşlarının kesilmemesi doğrudur ama niye kısa süreli, niye sürekli değil? Hiç kesilmesin yani çalışıyorsa hiç kesilmesin. Birtakım eksiklikleri koymakla beraber... Tamam, bu kaçak tütün ticareti yapanların şeyinin uzatılması doğru, doğru yapıyorsunuz. Çekle ilgili de yapılanlar doğru. Ama iki tane madde çok ciddi, değerli arkadaşlarım, Cumhurbaşkanlığı sisteminin ne kadar yanlış bir sistem olduğunu, sizin de ne kadar yanlış iş yaptığınızı göstermesi açısından yeterli. 1'inci madde, şu meşhur Kamu İhale Kanunu'yla ilgili değerli arkadaşlarım. Bu Kamu İhale Kanunu Türkiye Cumhuriyeti tarihinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kamu İhale Yasası, devlet memurlarını, işçilerini sınavla alma, merkezi yerleştirme; bu iki düzenleme cumhuriyet tarihinin adalet açısından, eşitlik açısından en önemli iki kanunu. Bu iki kanunu da yok ettiniz. Ağır bir kelime kullanmak istemiyorum, çok fazla da eski Türkçe falan bilmiyorum. Onu söyledim “Sen biliyorsun, ben bilmiyorum.” diye sana iltifat ettim, kızdın. Niye kızdın onu anlamıyorum. Neyse... Bu iki kanunu on sekiz senede defalarca yaraladınız, paramparça ettiniz, ruhunu da yok ettiniz, kendisini de yok ettiniz. Değerli arkadaşlarım, Kamu İhale Kanunu’nun meşhur “istisna” maddesinde kaç tane değişiklik yaptınız biliyor musunuz, haberiniz var mı? Sayamıyorum ama yaptığınız kanun değişiklikleriyle ek maddeler eklediniz ya; (a), (b), (c) diye gitti, (z)’ye gitti, ondan sonra (aa) diye başladınız. Şimdi arkadan dolanarak, Cumhurbaşkanına yetki vererek Kamu İhale Yasası’nda bir değişiklik yapıyorsunuz aslında bunu yaparak, Kamu İhale Yasası’ndan söz etmeyerek. Üstelik de öyle tuhaf bir değişiklik yapıyorsunuz ki oturup böyle kara kara düşünmek gerekiyor.

Bu istisnalar maddesinin (c) bendinde güvenlik, önemli sıkıntılar falan olduğu zaman böyle ihaleler yapılabileceğinden, Kamu İhale Yasası’nın istisna edilebileceğinden söz ediyor. İşte, İstanbul Finans Merkeziyle ilgili bir yatırım, Merkez Bankası binasının böyle bir bina olduğunu Cumhurbaşkanlığı kararıyla şey yapıyorsunuz, burada böyle bir şey veriyorsunuz. Bakın değerli arkadaşlar, daha evvel yaptınız bunu, Merkez Bankasına böyle bir yetki verdiniz, şimdi Vakıflar Bankasına böyle bir yetki veriyorsunuz. Ne oldu biliyor musunuz ondan sonra değerli arkadaşlarım? Merkez Bankasının İstanbul Finans Merkezinde yaptırdığı bina çok stratejik, gizli, acayip bir bina, o nedenle asla Kamu İhale Yasası’na tabi olmaması gerekir diye Kamu İhale Yasası’na tabi değil, gittiniz -ismini de vereceğim- Limak’a verdiniz, şimdi yapıyor. Ya, bu kadar olur mu değerli arkadaşlarım? Bir kanun çıkarmışız, adalet ilkesini sağlayacak önemli bir düzenleme Kamu İhale Yasası, bu kadar değişiklik... Ya, yapın, verin bir teklif, deyin ki “Kamu İhale Yasası ortadan kaldırılmıştır.” Ben vereceğim bu teklifi sonunda ya, herhâlde desteklersiniz değerli arkadaşlar.

Şimdi önemli şeye geliyorum, 4’üncü maddeyle ilgili de birkaç cümle söyleyeyim değerli arkadaşlarım. 4’üncü maddede... Biraz evvel bir arkadaşımız üzerinde durdu. Borçlanma yetkisi, borçlanma sınırı dediğimiz şey, bütçeyle verilen bir şeydir. Bunu geçen yıl da yaptınız, bu Anayasa ihlali işini geçen yıl da yaptınız. Geçen yıl da Hazinesin borçlanma limitini artırdınız. Biliyorsunuz, bir borçlanma limiti konuluyor, o limitin yüzde 5’i kadar Bakanın yetkisi var, artırabiliyor, bir yüzde 5 de Cumhurbaşkanı artırabiliyor, orada 80 milyar TL’ye falan çıkıyordu geçen sene borçlanma limiti, Bütçe Kanunu’yla size tanınan limit; 70 milyar TL daha şey yapıldı ve 160 milyar TL’ye çıktı, nitekim, o civarda, 156 milyar TL borçlandınız. Şimdi ise –biraz evvel ifade ettiğim gibi- siz ikrazen özel tertip DİBS çıkarma hakkını, yetkisini yüzde 3’ten yüzde 5’e çıkarıyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, bakın, bu Anayasa’yı -hani, Cumhurbaşkanlığı sistemi falan deniliyor- siz yaptınız, millet kabul etti. Bu Anayasa’da çok açık ve net, ilgili kanunlarda o kadar açık ve net yazıyor ki Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’ndaki bu limiti ancak ve ancak -çok açık hüküm yani o maddeleri tek tek okuyarak sizin vaktinizi fazla almak istemiyorum değerli arkadaşlarım- bir ek bütçeyle artırabilirsiniz. Ya, arkadaşlar, bu ek bütçeyi yapalım, böyle bir ihtiyaç varsa ve Covid’den dolayı olmuşsa özellikle de Covid’den dolayı olmuşsa bunu yapalım, niye yapmıyoruz ki yani?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, toparlayalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Toparlıyorum.

Bir torba yasaya bir tane madde koyarak bu işi geçiştirmek ne kadar doğru değerli arkadaşlarım? Bunu bu şekilde yaparak nereye gideceğiz? Bakın, bu yapılan iş... Merkez Bankası parayı nereden buluyor değerli arkadaşlarım? Yani siz, oturduğunuz yerde işte ilgili paraya ihtiyacı olan bir kuruma

ikrazen özel tertip DİBS (devlet iç borçlanma senedi) çıkarma yetkisi veriyorsunuz, ne yapıyor o, o kâğıdı ne yapıyor? Paraya ihtiyacı var? O kâğıdı gidiyor, Merkez Bankasına veriyor, parayı alıyor. Merkez Bankası da aynen böyle tefeci gibi faiz alıyor oradan neyse... O faiz işi maiz işi, at yarışı işi o da sizin işiniz yani bilmiyorum. Onu da yapıyor. Alıyor o parayı fakat Merkez Bankası bu paraları nereden buluyor arkadaşlar? Bakın, önemli bir şey söylüyorum, nereden buluyor bu parayı? Merkez Bankası kaynak mı yaratıyor, bir yerde işletmesi mi var? Para basıyor Merkez Bankası değerli arkadaşlar, para basıyor, para basıyor. Karşılıksız bir şekilde para basıyor, yapılan şey budur. Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti demokrasiyle ilgili güvenilirliğini kaybetmesiyle beraber bu mali disiplinle, işte benimsemiş olduğu içinde bulunmuş olduğu ekonomik sistemle de hesaplaşmaya burada başladı ve Türkiye'nin temel sıkıntılarıyla şimdi karşı karşıya.

Eğer Türkiye, eğer siz, bundan biran evvel vazgeçmezseniz Türkiye bakın –istemiyorum böyle bir şey olsun- çok ağır, bugüne kadar olmamış, duymadığınız çok ağır bir ekonomik krizle karşı karşıya. Yani corona da bunu daha da derinleştirdi. Buradan geri adım atmazsanız, bu kurnazlıklarla, finans cambazlıklarıyla Türkiye ekonomisinin düze çıkması... Hayır böyle bir şey olmaz arkadaşlar. Aldığınız parayı sağlıklı bir şekilde kullanmazsanız, yatırımlara yönlendirmezseniz, tasarrufa gitmezseniz olmaz. Sizin yaptığınız iş, değerli arkadaşlarım, her şey yandaş. Bakın siz, hayır işlerini bile sosyal devleti işletirken bile bir yandaş kamyoncuyu düşünerek yapıyorsunuz. Buradan bir yere gidilmez. Buradan Türkiye batır. Siz de hepimiz de ağır bedeller öderiz değerli arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, teklif sahibi değerli milletvekilimiz, bürokrasinin değerli temsilcileri; teklifin geneline ilişkin değerlendirmemi teklifteki birkaç madde üzerinden yapmak istiyorum.

Bunlardan birincisi: Karşılıksız çeklerle ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 26 Mart 2020 tarihinde kabul etmiş olduğu yasayla ilgili olarak karşılıksız çeki düzenleyen ve bu nedenle de adli para cezasına çarptırılan, adli para cezasının süresinde ödenmemiş olması nedeniyle de hapse mahkûm olan, bu cezanın hapse dönüşmesi nedeniyle hapse mahkûm olan, kişilerle ilgili olarak üç aylık bir süre öngörülmüştü. Üç aylık sürede çek bedelinin yüzde 10'unu ve takip eden otuz aylık sürede de ikişer ayda bir olmak üzere taksitler hâlinde bu bedelin ödenmesi hâlinde bu kişiler hakkındaki hapis cezasının ortadan kalkacağı yönünde bir kanun hükmü yürürlüğe girdi.

Baştan beri ifade ettiğim konu şuydu: Çekin karşılıksız çıkmış olması hâlinde uygulanan adli para cezasının hapse dönüşmesi, Anayasa'mıza ve tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Anayasa'nın 38'inci maddesinde 2001 yılında yapılmış olan değişiklikle "Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz." hükmü getirildi, çok açık. Yani hukukumuzda ekonomik suça ekonomik ceza ilkesi 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle yürürlüğe girmiş oldu. 2001 yılındaki Anayasa değişikliği tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ek 4 no.lu protokolün 1 no.lu maddesinin iç hukuka uyarlanmasıdır, başka bir şey değildir.

2012 yılında tüm siyasi partilerin mutabakatıyla diye hatırlıyorum, Cumhuriyet Halk Partisinin desteğini tam olarak verdiğimiz gayet iyi biliyorum, benim Grup Başkan Vekili olarak görev yaptığım dönemdi. Çekte çekin karşılıksız çıkmış olması hâlinde hapis cezası uygulaması yürürlükten kaldırıldı. Sayın Erdoğan, Başbakanı, bunu çok güzel cümlelerle de kamuoyuna sundu. 2016 yılı Temmuz

ayında bir başka yasa değişikliğiyle tekrar 2012 öncesine dönüldü. Çekte hapis cezası kaldırılırken burada tartışılan yasanın gerekçesine bakıldığında çekte hapis cezasının kendisinden beklenen sonucu yaratmadığı çok net bir şekilde ortaya konulmuştu. Sayın Erdoğan'ın Başbakan olarak yaptığı açıklamalarda da aynı konuya çok güçlü vurgular yapılmıştı.

Gerçekten, rakamlar ortadadır, arzu eden arkadaşlara verebilirim, esasen devletin rakamlarıdır. Rakamlara baktığımızda çekin karşılıksız çıkma hâlinin, ekonomik kriz dönemlerinde yüksek seviyelerde olduğunu görüyoruz. Örneğin; 2008-2009 yılı ekonomik kriz yılıdır, karşılıksız çek sayısında büyük bir patlama yaşanmıştır. Ekonomik büyüme küçülmüşse, ekonomi küçülmüşse, gayrisafi yurt içi hasılaya olan oranı bir kenara bırakıyorum, karşılıksız çıkan çek sayısının toplam çek sayına oranına baktığımızda büyük bir yükselme olduğunu görüyoruz. Çekte hapis, karşılıksız çekte hapis cezası uygulanan döneme baktığımızda 2016 sonrasına yine aynı tabloyu görüyoruz, değişen bir şey yok. 2012-2016 dönemine bakıyoruz, yani hapis cezasının kaldırılmış olduğu döneme baktığımızda, bu hapis cezasını yeniden getirmiş olması nedeniyle karşılıksız çek sayısında ya da bu çeklerin içerdiği tutarların toplamında anlamlı bir artış, bir yükselme eğilimi olmadığını görüyoruz. Tamamen konjonktürle ilgili bir olaydır. Ekonomide istikrarla, ekonomik büyümenin sürekliliğiyle ilgili bir olaydır.

Şimdi, üç aylık süre, söz konusu üç aylık süre bu teklifte yer alan bir maddeyle dokuz ay daha ilave edilmek suretiyle on iki aya çıkarılıyor. Bir nefes alma imkânı. Peki, on iki ay sonra ödeyemezse, çek alacaklısının şikâyeti üzerine tekrar hapse girecek. İlk yüzde 10'luk bedeli zaten ödeyemezse, yüzde 10'luk tutarı bu bir yıllık sürede ödeyemezse, alacaklının şikâyeti üzerine hapse girecek. "Borçtan şahısla sorumluluk yoktur; hukukun temel kuralıdır." Siyasal Bilgiler Fakültesi 1'inci sınıfta borçlar hukuku dersinde Allah selamet versin Profesör Doktor Safa Reisoğlu ilk dersinde bize bu cümleyi söylemişti.

Efendim, "Çek işte.. Çek öyle herhangi bir senet değil, alacak senedi değil, borç senedi değil, emre muharrer senet değil, bu farklı vesaire." Arkadaşlar, hiçbirisi bir anlam ifade etmiyor. Dolandırıcıları örnek vereceğim. Dolandırıcılarla ilgili İnfaz Yasası'nda yapılan düzenlemeyle bir infaz kolaylığı getirildi. Geçici 6'ncı madde düzenlemesiyle de örnek veriyorum: Altı yıl hapse mahkûm olmuş bir dolandırıcı hiç hapse girmeden tahliye oldu. Belki usulen bir iki gün cezaevine girip o tahliye işlemlerinin yapılması gerekmiş olabilir. 10 milyon lira, 1 milyon lira rakam ne olursa olsun bu miktarda bir rakamı dolandıran kişi -etrafını, çevresini 10 milyon lira dolandıran bir kişi- altı yıl hapse mahkûm olmuş ise bir gün bile hapis yatmadan cezaevinden tahliye oluyor. Burada diyorsunuz ki: "Değil 6 milyon, 60 bin liralık bir çeki sen ödemezsen hapse gireceksin." Bunun eşitlik ilkesiyle, hakkaniyetle, hukuk devletiyle bağdaşır hiçbir yanı yoktur. Dokuz aylık süre sonunda -ben inanıyorum- buraya geleceğiz "Bu olmadı, bunu düzeltelim, tekrar çekte hapis cezasını kaldıralım." diyeceğiz, oraya kadar geleceğiz. Bunu gereksiz yere uzatıyoruz, doğru bir düzenleme değil. Avrupa Birliği ülkelerinde bu ceza yok. Bu birinci söyleyeceğim konu.

Teklifin 4'üncü maddesiyle ilgili usul yönünden bir şey söylemek istiyorum, Sayın Bekaroğlu olayı aslında ifade etti ama ben onu şöyle ifade etmek istiyorum: Yapılan değişiklik kamu finansmanı ile ilgili kanunda yapılıyor. Yapılması gereken yer neresidir? Bütçe Kanunu. Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesinde ikrazen borçlanma düzenleniyor. İkrazen borçlanma, bütçe kanunlarında 2003 yılından bu yana yer alır. Tabloyu çıkardım, bakıyorum, 2003 ile 2018 yılları arasında bütçe kanunlarının 1'inci maddesinde yazılı olan ödeneğin yüzde 1'i tutarında ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi çıkarılabiliyor, sadece 2008 yılı burada yüzde 2'lik orana sahip, 2019-2020 bütçelerinde bu yüzde 3 olarak belirlenmiş, şimdi 2020 bütçesindeki yüzde 3'lük limit yüzde 5'e çıkarılıyor. Bu değişikliğin

Bütçe Kanunu'nda yapılması lazım. Şu nedenle önemli... “Ya, ne fark eder, Bütçe Kanunu yerine burada yapıyoruz.” Yeni sisteme göre Cumhurbaşkanının teklif edebildiği tek kanun Bütçe Kanunu’dur. Bütçe Kanunu yani Cumhurbaşkanının yetkisinde olan bir kanunda değişikliği milletvekilleri teklif edemez arkadaşlar, kesinlikle edemez, Cumhurbaşkanının yetkisine tecavüz edilmektedir. Bu, Cumhurbaşkanının yetkisindedir. Cumhurbaşkanı 1 maddelik... Ek bütçe doğru olanıdır ama ek bütçeye zamanımız var, esasen, bütçe dışı bir borçlanmadır bu aslında. Malum, Bütçe Kanunu’nun 1’inci maddesi gelirleri düzenler, 2’nci maddesi giderleri düzenler, 3’üncü maddesinde de gelirler ile giderler arasındaki fark iç borçlanmayla finanse edilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Ek süre verdim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu, bütçe dışında kamu kurumlarının, özellikle de kamu bankalarının ihtiyaç duyduğu kaynağın kendisine temin edilmesi amacıyla getirilmiş olan bir maddedir ama sonuçta kamunun borç yükünü artıran bir düzenlemedir. Bütçe Kanunu’nda yer alan bir maddeyi milletvekilleri asla teklife konu edemez. Ben sizin yerinizde olsam bundan hemen vazgeçerim, kötü bir yol başlatıyorsunuz, bu yarın öbür gün emsal olur, milletvekilleri “Ben bütçede Cumhurbaşkanının harcama yetkisi olan 1 trilyon lirayı 600 milyar liraya indiriyorum.” diye teklif verir, gelir burada yasaladır “İşte, emsali burada.” denilir. Tehlikeli bir yola giriyorsunuz, tavsiye etmiyorum.

Sayın Başkan, söyleyeceklerim var ama ileride, maddelerde onları ifade etmeyi tercih ediyorum. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Burada bu vesileyle bir soru sormuş olayım: Kamu kurumlarının ve özellikle kamu bankalarının COVID-19 nedeniyle ihtiyaç duydukları finansmanın temini amacıyla bu maddenin getirildiği gerekçesinde açıklanıyor, teklife ilişkin genel bilgi verirken de sayın teklif sahibi arkadaşımız bunu açıkladı. Bu, kamu bankalarına sermaye olarak mı verilecektir ve sürenin bitiminde, devlet iç borçlanma senedinin vadesi dolduğunda yeni bir devlet iç borçlanma senediyle bunlar değiştirilecek midir?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Evet, torba bir düzenleme olduğu için, torbayla ilgili görüşlerimizi de defaten tüm görüşmelerde ifade ettiğimiz doğrudan maddeler üzerinde genel olarak fikirlerimizi beyan edeceğim.

Öncelikle, ben de bu ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracıyla ilgili düzenlemeden başlamak istiyorum. 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 5’inci ve 6’ncı maddelerine baktığımız zaman, hem net borç kullanımıyla ilgili düzenlemeyi hem de ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihracıyla ilgili düzenlemeyi orada görüyoruz. İkrazen özel tertip devlet iç borçlanma senetleriyle ilgili limitin bütçe kanununda yer alacağını öngörüyor kanun ve bunun için “İkrazen yapılan devlet iç borçlanma senedi ihraçlarında bütçede yeterli ödenek olup olmadığı aranmaz.” diyor. Adı üzerinde “ikrazen” olduğu için yani doğrudan bütçeye gelen bir yük yok. Ne zaman yük olabilir? Eğer bu hazine alacağı tahsil edilemezse o yılın bütçesine gider kaydediliyor yani 4749 sayılı Kanun’a göre. Yani yanlış bir şey söylüyorsam, Kamu Finansmanından burada arkadaşımız varsa daha detaylı bilgi verir. O nedenle, yani bir ek bütçe yapılmasına şu aşamada gerek yok yani kanuna göre bir işlem yürütülüyor, yüzde 3 olan limit yüzde 5’e çıkarılıyor yani limit

parasal olarak da 32,5 milyar liradan 54,1 milyar liraya yükseltiliyor. Gerekçede de ifade edilmiş, kamu sermaye bankaları ile kamu kurum ve kuruluşlarının finansman ihtiyacını karşılama amacıyla ihraç edilebilecek.

Bir diğer konu, teklifin 7 maddesini içeren birbirine benzer düzenleme, bu sözleşmelerin elektronik ortamda düzenlenebilmesi. Baktığımız zaman, bankalar ile müşteriler arasındaki her türlü sözleşme, banka kartları ve kredi kartlarında kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki sözleşmeler, finansal kiralama şirketleri ile müşteriler arasındaki sözleşmeler, faktoring şirketleri ile müşteriler arasındaki sözleşmeler, finansman şirketleri ile müşteriler arasındaki sözleşmeler mesafeli olarak ya da mesafeli olsun, olmasın uzaktan elektronik ortamda sözleşme yapılabilecek. Burada birbiriyle tutarsız olan bir konu var, normalde, bankacılık işlemlerinde neyi kullanacaksınız? Bilişim ya da elektronik haberleşme cihazını kullanarak elektronik ortamda sözleşme imzalayacaksınız ama elektronik haberleşme abonelik sözleşmelerinde oraya gideceksin. Yani bunun bir mantığı yok. Yani elinizde telefon var, bununla ilgili abonelik sözleşmesi imzalayacaksınız, illa gitmek zorundasın. Niye bankalarla öngördüğümüz düzenlemeyi burada da öngörmüyoruz? Yani yapılan düzenleme doğru, bankacılık işlemlerinin artık bu çağda bu teknolojiyen istifade ederek elektronik ortamda sözleşme imzalanabilsin ama niye elektronik haberleşme abonelik sözleşmesini aynı düzenleme içerisine almıyoruz, niye onda ayrı hüküm yapıyoruz; açıkçası ben anlayamadım. Diğer maddelere baktığınız zaman, motamot aynı ifadeler konmuş ama elektronik haberleşme abonelik sözleşmesinde bir farklılık var. Feshederken gitmeyeceğim yani elektronik haberleşme abonelik sözleşmesini yaparken gidip ya elektronik imza kullanacağım ya da parmağımı basacağım ama feshederken gitmeyeceğim. Ya, sözleşme imzalarırken de gitmeyelim. Niye böyle bir düzenleme yapıyoruz? Yani bu konuda madde gelinceye kadar arkadaşlarımız bunun gerekçesini ortaya koyabilirlerse memnun olurum. Bu alanda çalışan birçok şirket var, birçok firma var yani onların da önünü açmış oluruz; bir tekel oluşumunu da bir anlamda önlemiş oluruz.

Bu karşılıksız çeklerle ilgili düzenleme anlatıldı zaten, yüzde 10 peşinat ödemedeki üç aylık süre bir yıla çıkarılıyor, o konuda başka bir diyeceğim yok. Depremle ilgili de 2'nci maddede Elâzığ, Van, Manisa ve çevresinde meydana gelen depremlerde bu inşaat ve kredi desteğinde zorunlu deprem sigortası yapmış olma ve imar planına uygun yapı olma şartlarının önceki depremlerde olduğu gibi aranmaması öngörülüyor. Evet, yani zorunlu deprem sigortası istediğimiz düzeye çıkmadı yaygınlaşma anlamında. Burada vatandaşımızın mağdur olmaması düşünülüyor ama bir yandan da bizim zorunlu deprem sigortasını daha yaygın hâle getirmek için kafa yormamız lazım. Yani böyle bir düzenlemeye ihtiyaç olmadan hem deprem sigortası yapılmış hem de imar planına uygun hâle gelmiş bir yere gelmemiz gerekiyor.

3'üncü maddede yurt dışında bulunan vatandaşlardan emekli aylığı alanların kısa süreli işlerde, kısa çalışma niteliğindeki işlerde çalışırsa aylıklarının kesilmemesi öngörülüyor, doğru bir düzenleme.

14'üncü maddede kaçak tütün ticareti yapanlara 1 Temmuz 2020 tarihinden geçerli olarak öngörülen üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası hükmünün Tarım ve Orman Bakanlığından yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlar bakımından 1 Temmuz 2021 tarihinde yürürlüğe konulması öngörülüyor. Daha önce ön görüşmede de bu konuda bilgi almıştık. Burada küçük üreticiyi koruma amaçlı bir düzenleme, bir kooperatifleşme süreci olduğu ifade edildi. Bu bir yıllık süreç içerisinde o kooperatifleşme sağlandığı takdirde küçük üreticinin kaçak tütün ticareti yapmasına gerek kalmayacak, kooperatif bunları toplayarak kanun çerçevesinde satışını gerçekleştirecek. Bu da doğru bir düzenleme.

5'inci madde idare adına kesin teciline karar verilen ve idare adına tapuda tescil edilen kamulaştırma işlemlerini yargı kararıyla iptal edilmesi nedeniyle idareye açılacak davalarda idare tarafından ödenen kamulaştırma bedelinin mahkeme vizesine depo edilmesi öngörülmüyor. Tabii benim uzmanlık alanım değil açıkçası kamulaştırma işlemleri. Ama madde düzenlenmesinde doğru olarak geliyor yani bir kamulaştırma yapılmış sonra iptal edilmiş, dava açıyorsa alınan kamulaştırma parasını da mahkemeye depo etmesi mantıklı geliyor bize. Yani o anlamda tabii madde görüşülürken daha detaylı bilgi verilir.

1'inci madde, ben hep bunu geçmişte de ifade ederim “Kambersiz düşün olmaz.” diye, yani bir istisna hükmü. Tabii madde bazında baktığımız zaman haklılık payı var, niye? Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı, Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Kamu İhale Kanunu’ndan istisna. Vakıfbankın da aynı anlamda istisna edilmesi doğru. Ama burada şunu ifade edeyim. Sayın Bekaroğlu gitmiş herhâlde. Bu kamu ihale sistemiyle ilgili artık bir reform ihtiyacı olduğu ortada. Yani gelişen teknoloji dikkate alınarak bir güncelleme gerekiyor. Kamu İhale Kanunu herkesi kapsasın ama hiçbir kurumumuzun da işini aksatmadan süreci hızla yönetebileceği bir duruma getirilmesi lazım. Yani bir İhale Kanunu reformu gerekiyor.

15 ve 16'ncı maddelerde KİT'lerde iç denetim müessesesi kuruluyor. Aslında gene yatırım ve finansman programı kararnameleriyle, yanlış hatırlamıyorsam, 2014 yılından bu tarafa KİT'lerde iç denetim sistemi oluşumu yönünde düzenlemeler yapıldı. Tabii çalışan arkadaşlarımızın özlük hakları itibarıyla sorun yaşıyordu. Şimdi, bu düzenlemeyle kanuni altyapısı oluşturuluyor. KİT'lerde iç denetim müessesesi yerleştiriliyor ve KİT'lerdeki iç denetçilerin bakanlık iç denetçileriyle aynı özlük haklarına sahip olması öngörülmüyor. Getirilen düzenlemeyi bu manada destekliyoruz ama iç denetim sisteminin genel anlamda sorunları var. Bugün baktığımız zaman bakanlıkların, kurumların teşkilat kanunlarında iç denetim birimiyle ilgili bir hüküm yok, sadece şemada var yani bu anlamda müesseseleşemedi. Aslında bu Sayın Cumhurbaşkanımızda yetkisinde olan bir husus yani o 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde ilgili kuruluşların, bakanlıkların teşkilat düzenlemelerinde iç denetim birimine de yer verilmesi gerekiyor bu sistemin müesseseleşebilmesi için. Şöyle bir örnek vereyim: İç denetim birimi harcamasını özel kalemin bütçedeki ödeneğinden yapıyor. Kendinin adı olmadığı için, tanımı yapılmadığı için teşkilat kanununda, teşkilat düzenlemesinde. Böylesi bir sıkıntı var. Bir de genel anlamda yine bu iç denetçilerin de -bir eski denetim elemanı olduğumdan arkadaşlar biliyorum- kariyer meslek hâline dönüştürülmesi lazım. Yani sınavla alındıktan sonra belli bir yardımcılık dönemi, yetiştirilmesi, tez verilmesi ve üç yılı tamamladıktan sonra iç denetçi olması yani bir kariyer meslek hâline dönüştürülmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Burada belki tartışma konusu olabilir, dört yıllık üniversite mezunları şartı var, doğru genelde denetim elemanları için malum hukuk, iktisat, maliye bölümleri öngörülmüyor ama iç denetimde mühendise de ihtiyaç var. Şu anda çalışanlarda var, KİT'lerde olsun, bakanlıklarda olsun. Benim eski kurumum, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunda da biz bir denetime giderken 3 kişi giderdik. Birisi mühendis çünkü denetlediğin kuruluş KİT, hâliyle orada mühendis denetçinin de o işletme, o kuruluşla ilgili önemli katkıları oluyor. Bu anlamda iç denetimde de mühendisin yer alması doğrudur. Bu bilgiyi de sizlerle paylaşıyorum. Benim genel anlamda söyleyeceklerim bu. Maddeler üzerinde de yine gereken görüşlerimizi ifade ederiz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Milletvekilim.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, ben de Komisyon üyesi arkadaşlarımızı, sayın bürokratları ve basın mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızla ilgili bir madde de konmuş bu torbaya. Sayın Aydemir izah etti, teşekkür ediyorum. Türkiye’de emeklilik hakkı kazanan yurt dışındaki vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde çalışmaları yönünden getirilen yasağın kaldırıldığı iddia ediliyor. Hayır, kaldırılmamakta. Zaten kendi getirdiğiniz yasağı kısmen hafifletmekten başka bir şey yapmıyorsunuz. 2012’de benzer bir düzenleme getirmiştiniz, arkasından kaldırdınız. 2015’ten bu yana da tüm seçim dönemlerinde kendi kaldırdığınız hakkı yeniden vermeyi milyonlarca gurbetçimize vad ediyorsunuz. Ama bizim verdiğimiz sayısız kanun teklifine rağmen bu sözü bugüne kadar tutmadınız. Şimdi yaptığınız da sadece bu vaadi tutuyormuş gibi gözükmek, sadece kısa süreli çalışma için bir istisna getirmektensiniz oysa bu yetmez. Yurt dışındaki vatandaşlarımız arasında büyük bir şüphe, büyük bir güvensizlik var artık. “Acaba bu sefer de sadece seçimler için mi getiriliyor bu düzenleme?” diyorlar.

Şimdi ben açık açık çağrıda bulunuyorum buradan İbrahim Bey’e, bir gurbetçi çocuğu olarak soruyorum: Türkiye’de emekliliğini kazanmış bir yurttaşımızın başka bir ülkede çalışması ve alın terinin karşılığını alması sizi neden rahatsız ediyor, burada hak ettiği emeklilik maaşına neden ısrarla dokunmak istiyorsunuz? Çünkü değerli arkadaşlarım, yanıtı da belli: SGK’yi kara deliğe döndürdünüz. Şimdi bu kara deliğin bedelini on yıllardır yurt dışında emeğini ortaya koyan annelerimize, babalarımıza, kardeşlerimize kesmek istiyorsunuz. Madem bir iş yapacağız doğru dürüst yapalım, İbrahim Bey konuşmasının başında bu maddeyle ilgili “Gurbetçiler yüreğimizde.” diyor. Eğer gerçekten yüreğimizde ise part-time, full-time demeden ayrımcılık yapmadan, orada çalışan yüz binlerce emekçi kardeşlerimizin tamamını kapsayan bir düzenleme yapalım, bunun yeri burasıdır, Plan ve Bütçe Komisyonudur, yüce Meclistir. Söze gelince “Gurbetçinin yanındayız.” icraata gelince “Onlar döviz yumurtlayan tavuk, aldıkça alalım ama hiç vermeyelim.” Bu düzenleme bu hâliyle Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırıdır, yapılması gereken kapsamı genişletmektir. Sadece “mini-job” ile ya da işsizlik parasıyla sınırlanmamalıdır bu düzenleme, tam zamanlı çalışmaları da mutlaka kapsamalıdır. Her devlet vatandaşını çalışmaya teşvik eder, bizse burada çalışmamaya teşvik ediyoruz. “Şu kadar saat çalışabilirsin, daha fazla çalışamazsın. Daha çok çalışırsan maaşını keseriz.” diyoruz. Bu kabul edilemez, hele hele on yıllardır yurt dışında çalışan –hepimizin ailelerinde var- çalıştığını da hem o ülkeye hem bu ülkeye aktaran gurbetçimiz için bu büyük bir haksızlıktır.

Değerli arkadaşlarım, işin bir de şu boyutu var: Bugünkü değişiklik ne zaman getiriliyor? Yurt dışındaki kardeşlerimizin borçlanarak emeklilik hakkı fiilen ortadan kaldırıldıktan sonra getiriliyor. Geçen yıl yine buradan başlayarak, Genel Kurulda geçen bir torbada o, “yüreklere” dediğiniz gurbetçi kardeşlerimize hangi gözle baktığınızı iktidar göstermişti. Hangi gözle bakıyorlardı? Ağustos 2019’a kadar, yurt dışındaki vatandaşlarımız SGK üzerinden uygun şartlarda emekli olabilirken şimdi artık onları tüccar gibi görüp BAĞ-KUR’lu yaptınız. Yani dediniz ki “Sen patron gibi prim öde ama az maaş al.” Ödenen primler iki katına çıkarken gurbetçilerin emeklilik maaşları yarıya düşürüldü. SGK yetkilileri buradadır mutlaka, o düzenlemeden bu yana emeklilik başvurularındaki düşüşü onlar sayılarla anlatsınlar. Ve eğer bugün bir düzenleme yapacaksak önce biz gurbetçilerimize yaptığımız o ihanetten geri dönmemiz lazım yani emeklilik haklarını eski hâline döndürmemiz lazım.

Ayrıca bizim Meclis olarak şunu yapmamız lazım: Yurt dışındaki vatandaşlarımızın emeklilik düzenlemesini bir bütünlük içinde ele almalıyız. Böyle, o torbaya bir madde, bu torbaya bir maddeyle değil, yurt dışındaki kardeşlerimizin böyle torba önerilerine değil kapsamlı bir pakete ihtiyacı var. Şimdi, gerçekten İbrahim Bey’in söylediği gibi, gurbetçiler yüreklerdeyse bu vatandaşlarımızın sesine kulak vermeliyiz. Bakın, bazı sahtekârlar yüzünden emeklilikleri iptal edilen yüzlerce, belki binlerce

gurbetçimiz var, bizleri de sizleri de arıyorlar. Yıllarca danışman firmalar televizyon reklamları verdiler. “Sizi sigortalı göstereceğiz, sonra emekli yapacağız.” dediler. Bunu herkes biliyor, özellikle de SGK’dekiler biliyor. Onlara kimse müdahale etmedi, şimdi kara delik büyüyünce fatura vatandaşa kesilmekte, emeklilikler iptal edilmekte. Yetmiyor, ödenen paralar faiziyle geri istenmekte. Burada bulunan SGK yetkililerine soruyorum, açıklasınlar, bu durumda olan kaç yurttaşımız var?

Bir sorum da şu: Bu işle ilgili bir soruşturma açıldı mı? SGK’nin bunda hiç mi payı yok? Yüzlerce gurbetçi gelip Ankara’da, Konya’da aynı fabrikada çalışmış gösterildiler, SGK bunu fark etmedi mi, denetleme yapılmadı mı? Nasıl şüphe etmediniz hiç? Şimdi bunun faturasını gurbetçiye çıkarmaya hakkınız yoktur. O yüzden kapsamlı bir paket çıkaralım diyoruz, yeri burasıdır.

Bakın, sağlık sigortalarıyla ilgili ciddi sıkıntılar var. Daha birkaç ay öncesine kadar poliklinik hizmetlerini alabilen gurbetçilerimiz şu anda Türkiye’de sadece acil durumda sağlık hizmeti alabiliyorlar. Şu anda ülkemizdeki Suriyelilerden daha az hürmet görüyorlar. Üzülerek söylüyorum, hicap duyarak söylüyorum ama bu bir gerçek.

Değerli arkadaşlarım, gerçekten gurbetçiye düşünüp düşünmediğinizi önümüzdeki günlerde sınırlardan girişlerde anlayacağız. Bakalım Türkiye’de ücretsiz olan Covid testleri gurbetçilere ücretsiz olarak yapılacak mı? Buradan çağrıda bulunuyorum: Yurt dışında çalışan ya da yaşayan vatandaşlarımızın, mavi kartlı kardeşlerimizin Türkiye’ye girişlerinde yapılacak Covid testleri öyle dolarlarla, eurolarla değil ücretsiz yapılmalıdır. Bu, bu ülkenin devletine, bu ülkenin milletvekillerine, bu ülkenin bakanlarına düşen bir büyük sorumluluktur.

Benzer biçimde, bu Komisyon, keşke gurbetçi kardeşlerimizin bir başka derdi olan Türk Hava Yolları biletlerine de el atmış olsa. Biletler fahiş fiyatlarda, üstüne üstlük çıkarılan bir genelgeyle, şu anda yurt dışından Türkiye’ye gelmek isteyen ama salgın nedeniyle uçakları iptal edilen, uçakları ertelenen, vesaire yurttaşlarımız “Bana parasını iade edin.” dediğinde parasını iade etmiyorlar. “Salgın bittikten iki ay sonra iade edilecek.” diyorlar, bu çok büyük bir haksızlık, hukuksuzluktur ve yasalara, mevzuata aykırılık teşkil eder. Hem bu konuda, yani bakın Türk Hava Yollarını açın bakın, uçuş yok ama şu anda bilet satıyor. “Ya uçuş yokmuş, benim paramı iade edin.” dediğinizde iade etmiyor. Bu, gurbetçiye işte klasik geçmiş görüşün bir başka yansımasıdır. Biz Millet Meclisinde artık bu ayrımcılıktan, gurbetçiye sadece döviz getiren, aman zor durumlarda döndüğümüz, yurt dışındaki altın yumurtlayan tavuk konumundan çıkarmalıyız. Tabii ki bu düzenlemeyi, İbrahim Bey söyledi, “Gurbetçilerimiz yüreğimizdedir, buradaki emekli maaşları kesilmez.” dedi ama bu hâliyle yetersizdir, bu hâliyle tamamen, çok büyük eşitsizlikler, çok büyük kargaşaya neden olacaktır. Derhâl hem bunun hem de saydığım diğer meselelerin düzenlenmesi için kapsamlı bir değişikliğe ihtiyaç var ve başlamamız gereken yer de yurt dışındaki gurbetçilerin emekliliğini fiili olarak artık iptal ettiğimiz, geçen yılki ağustos ayındaki düzenlemenin iptalinden geçmektedir.

İmkân verdiğiniz için teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinize saygılar sunuyorum.

Torba kanunla ilgili olarak, maalesef hemen hemen tüm maddeler ya geçen yıl gelmiş ya da ondan önceki yakın yıllarda bu Komisyona, Meclise gelmiş olan maddeler. Çek Kanunu daha birkaç ay önce, nisanda gelmiş. Bankacılık Kanunu’nda da yine nisanda değişiklik yapmışız, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nda da aynı şekilde. Depremle ilgili olarak martta zaten görüşmüştük,

hatırlıyorsunuzdur. 3201 sayılı Kanun’la ilgili geçen yıl bir düzenleme yapmışız, 2019’da. 4749’la ilgili geçen yıl düzenleme yaptık. Elektronik Haberleşme Kanunu’yla ilgili geçen yıl bir düzenleme yaptık. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu’nda geçen yıl bir düzenleme yaptık. Tütün vergileriyle ilgili, 7061’le ilgili geçen yıl düzenleme yaptık. 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname zaten elek gibi. Bu iç denetimle ilgili konu zaten önemli bir konu, bir türlü ne yapılacağı bilinmiyor maalesef.

Sayın Aydemir, maalesef üzülmüyoruz hakikaten yani bunda sizin hiçbir kabahatiniz yok, lütfen alınmayın teklif sahibi olarak ama tabii ki bu teklifler bürokrasiden, idareden, yürütme erkinden gelen taleplerin burada kanuna dönüşmesidir, siz iyi niyetle bir çalışma yapıyorsunuz, elinize sağlık. Ama daha birkaç ay önce gelen, getirilen kanunların, geçen yıl getirilen kanunların şimdi değiştiriliyor olması ya bürokrasinin ayıbıdır, ya iktidarın ayıbıdır ya da ikisinin birden ayıbıdır. Böyle bir kanun düzenleme şekli olmaz. Bakın kanunlara değerli arkadaşlar, bu iktidara kadar hep istikrarlı, o kadar sık kanun değişikliği olmamış. Bir kanun değişikliği olduğu zaman uzun süre uygulanabilmiş, sonradan değişiklik yapılmış. Şimdi, sürekli olarak kanun değiştiriyoruz; işimiz gücümüz yönetmelik değiştirir gibi -yönetmelikler bu kadar değişmiyor- sürekli kanun değiştiriyoruz. Bir şey söyleyeyim: Ben de bürokrasiden geliyorum, iki ay önce teklif ettiğim bir kanunu iki ay sonra getirseydim kovarlardı beni buradan. Hakikaten olmaz böyle, dünyada hiçbir Mecliste bu şekilde bir kanun yapma usulü yoktur, böyle bir şey olamaz. “Bunu yanlış yaptık, getirin.” 3201 kaçınıcı defadır getiriliyor. “Bunları doğru dürüst, temelli olarak inceleyelim, irdeleyelim, doğru dürüst kanun yapalım.” diyoruz, “Yok, bu çıksın...” Bunu bir üzüntü olarak ifade ettiğimi söyleyeyim.

Şimdi, çok özel bir dönemdeyiz. Sayın Aydemir teklif sahibi olarak ifade etti, gerçekten de dünya tarihinde eşi benzeri olmayan bir durum, bütün dünya için. Belki dünya savaşlarından daha da tehlikeli bir durum var. Ortak paylaşılan sıkıntılar, acılar var, herkes ülkesini kapattı, giriş çıkış yasaklandı. İşte şu maskeleri takmış vaziyetteyiz, sosyal mesafeye dikkat ederek oturmaya çalışıyoruz ama mümkün değil tabii ki hepimiz aynı havayı soluyoruz. Büyük sıkıntıların olduğu bir dönemdeyiz. Bu ekonomiyi de çok önemli ölçüde etkiledi. Türkiye’nin devlet açısından baktığımız zaman, işverenler açısından baktığımız zaman borç yükü artıyor, anormal ölçülerde artıyor borç yükü ama gayrisafi millî hasılamız, millî gelirimiz dolar cinsinden baktığımız zaman artmıyor. Hele, kişi başına millî gelire bakın 2013’ten beri -12.500 dolara yakındı hatırladığım kadarıyla 2013’te- 2013-2017 sürekli olarak düşmüş, düşüyor kişi başına millî gelir. 9 bin doların altına düşmüş yani 12.500’den 9 bin dolarlara, yüzde 50’ye yakın bir düşüş var, büyük sıkıntılar var. Bu ortamda, böyle bir ortamda yapısal değişiklikler gündeme gelmez mi ki biz bundan önce de, geçen yıllar, ondan önceki yıl, ondan önceki yıl, her sene “Türkiye’nin ihtiyacı olan yapısal değişikliklerin gündeme gelmesi gerekir, bunları konuşalım, bunları yapalım.” dedik. Bu, iktidarla ilgili bir konu değil, bu hepimizi ilgilendiren bir konu. Siyasi partiler hizmet için gelirler, bir süreleri vardır, giderler. Türkiye esastır; devletin devamlılığı, bu milletin devamlılığı esastır. Bunu sağlamamız lazım. Bu değişiklikleri, bu yapısal değişiklikleri yapmazsak ne olur? Şimdi, burada da bürokrasiden gelen ya da iktidardan gelen teklifler buna müteallik; yapısal değil, pansuman tedbirler ya da tedbirlerle de ilgisi yok, sadece bir borçlanma getiriliyor, diğerleri bürokrasinin kendi yanlışlarını düzeltmesine yönelik konular.

Dünya ekonomisinin genel anlamda yüzde 1,5 küçüleceği tahmin ediliyor. Bu 1,5 aşağı yukarı 1 trilyon 300 milyara tekabül ediyor, çok büyük bir para, 1 trilyon 300 milyon. Türkiye için de bu geçerli, Türkiye yüzde 5’lik bir büyüme hedefi koymuştu 2020 için. Galiba yüzde 5’e yakın küçüleceğiz bu sene, en azından bir hedefe ulaşamama durumu söz konusu. Böyle bir ortamda, bu kanunlarla uğraşmamız, Meclisin bunlarla uğraştırılması hakikaten üzüntü vericidir.

Bütün dünyada bu Covid sürecinde doğrudan ekonomiye para boca edildi. Amerika bunu yaptı, Almanya bunu yaptı, İtalya yaptı; bütün ülkeler ekonomilerine para boca ettiler, ekonomiye yeni para soktular. Devlet bir iş yerine, bir berbere, bir kahvehaneye, bir fabrikaya, bir küçük esnafa “Dükkanımı kapat.” demişse -ki dedi, üç aya yakın kapattırdı- onun bedelini ödemek zorundadır. “Ben, senin borcunu erteleyeceğim, vergini erteleyeceğim, sosyal güvenlik primini üç ay erteleyeceğim.” ya da “Sana kredi vereceğim, bunları öde.” Üç aydan beri o adam çalışmamış, bu iş yeri çalışmamış, kredi versen ne olur, vergisini ertelesen ne olur? Bunun için, buraya gelmesi gereken buna yönelik tedbirlerdir. Bu insanlara, bu iş yerlerine bizim de diğer ülkelerin yaptığı gibi para vermemiz lazım. “Evet, ben senin dükkanını kapattırdım -sosyal devletsem- sana da onun bedelini ödüyorum, orada çalışan işçilere de memurlara da bedelini ödüyorum.” Nasıl devlet memuru için bu ödenmişse, özel sektör için de devlet emriyle kapatıldığı için bunların yapılması gerekirdi. Bunlara yönelik tedbirler almamız, bunları konuşmamız gerekir. Maalesef, bunlar değil de biraz önce söylediğimiz pansuman tedbirler konuşuluyor.

Bugün işsizlik oranları açıklandı. Yani, TÜİK’teki olan biteni biliyorsunuz, bugün de 10 bölge müdürü görevden alınmış, değiştirilmiş, başkandan sonra. Çok önemlidir aslında, bugün işsizlikte şubat ayına göre binde 3’lük bir artış görünüyor ama aslında baktığımız zaman iş gücüne katılım oranının ya da istihdama katılım oranının düştüğünü görüyorsunuz. İş gücüne katılım oranı düşmüş, istihdama katılım oranı düşmüş; böyle bir anormallik olmaz ama işsizlikte de bir anlamda düşüş var. Yani, çalışan sayısı azalıyor, istihdam azalıyor, çalışma çağındaki olan iş gücü azalıyor, işsizlik azalıyor. Bir garip, yani böyle bir istatistik yoktur. İstatistiğin kuyruklu yalanı vardır ya o çeşidi uygulanıyor burada, çok garip. Şimdi, böyle bir ortamda biz ertelemeyen ziyade, ötelemeyen ziyade, kredi vermekten ziyade işletmelerin durumunu, bu işsiz kalanların durumu görmeliyiz, bunlar gündeme gelmeliydi. Türkiye’deki borç yükü, tüm kamu ve özelin borç yükü toplam olarak yüzde 139, yüzde 140’a ulaşmış milli gelire oranı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI İSMAİL FARUK AKSU – Devam edin Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Müthiş bir rakam Mart 2020 itibarıyla. Yüzde 140’a ulaşmış milli gelirin borç yükü. Şimdi, bunlar bu Parlamentoda konuşulmazsa, idarenin yaptığı, yürütmenin yaptığı işlemler, eylemler, strateji, bunlar konuşulmazsa sonuç olarak yanlış yapmış oluruz, bu milletin bizden beklediği bu, toplumun bizden beklediği işleri yapmamış oluruz. Bunların gündeme gelmesi gerekirdi. Değerli Aydemir’in de böyle bir kanun teklifine imza atmasını dilerdim. İnşallah onlar da söz konusu olacak.

Ancak hakikaten sorunlar, sıkıntılar var. Bakın, bu 4’üncü maddeyi görüşürken gündeme getireceğim ama bilmiyorum, Sayın Aydemir, Bülent Bey burada Bakan Yardımcımız, hesaplaması yapıldı mı? Bu düzenlemeye göre benim kaba bir hesabım var, 300 milyara yakın bu sene borçlanmış olacağız, 300 milyara yakın. Şu anda 120 milyar bildiğim kadarıyla borçlanma Nisan ayı itibarıyla. Mayıs ne oldu, bilmiyorum; o rakamları verecektir arkadaşlarımız herhâlde. Bu da gerçekleşirse 300 milyara yakın borçlanmış oluruz. 300 milyar borç ne demek, bütçenin yüzde 30’u demek; bütçenin yüzde 30’u borçla karşılanıyor demek; bütçenin yüzde 30’u borç. Bu senenin milli gelir hedefine bakarsak işte 5 trilyon küsur, o da yüzde 7-8’i yapıyor. Millî gelirin yüzde 7-8’i kadar borçlanma söz konusu olacak, bu anormal bir rakam. Sonuçta bütçenin yüzde 30’u borçlanma, millî gelirin yüzde 7-8’i borçlanma da bunu kim ödeyecek? Halk ödeyecek, yani bu, sonuçta halkın sırtına binecek.

Bir soru daha soruyorum: Peki 300 milyar borçlanıp bu kadar borçlanma yaptıktan sonra bu para kime gidecek, tekrar sorayım, kim yararlanacak bu borçlanmadan; vatandaş mı, ezilen vatandaş mı yararlanacak, o mu alacak bu parayı? İşsizlere gitmiyor bu para, gitmemiş yani biner lira verilmiş, kısa çalışma ödeneği vesaire falan bakıyorsunuz vatandaşa giden, ezilene, işsize, sıkıntılı olana giden para

10 milyarın altında, hepsini toparlayın 10 milyarın altında. Nasıl oluyor? 300 milyar borçlanıyorsunuz 10 milyar işsize, sıkıntılı olana veriyorsun. Geri kalan ne oluyor? Nereye gidiyor bu para, bunun hesabının verilmesi lazım. Evet, Sayın Hamzaçebi söyledi, bütçe kanunları özel kanunlardır, sadece Cumhurbaşkanı tarafından şu andaki mevzuata göre teklif edilir. Onun için yine oradan gelmesi gerekir, olur. Diğer taraftan “Kanun kanundur.” diyebilirsiniz, siz de öyle getirmişsiniz. Bu tarafı ayrı bir teknik tartışma konusu. Ama bir taraftan da şu var, sonuçta 300 milyar borçlanıyorsunuz. Bu borcu kimin için alıyorsunuz, kime veriyorsunuz bu borcu, nereye gidiyor bu para? Bunun hesabı yok. Aslında verilmesi gereken, söylenmesi, açıklanması gereken budur. Bunun hesabını veremiyorsanız, bunu detayını veremiyorsanız boşuna uğraşmayın. Bunun hesabını bu Parlamente’ye, bu millete veremiyorsanız, gizliyorsunuz bunun altından kalkılamaz, sıkıntı burada. Bu 300 milyarın hesabını vermek durumundasınız, ne yaparsanız yapın, işin kanuni boyutu farklı.

6’ncı maddede, Bankacılık Kanunu’ndaki müşteri haklarıyla ilgili 76’ncı madde... 76/A maddesini 7222’yle 2020’de iki ay önce düzenlemiştir, 76/A maddesi Bankacılık Kanunu’na ilave edilmiş iki ay önce, biz şimdi 76’ncı maddede bir daha değişiklik yapıyoruz. Ya, bunu bir sorun Allah aşkına “Bunu iki ay önce niye düşünmediniz, siz bu işi bilmiyor musunuz?” diye bir sorun. Bunu yürütme erki mi bilmiyor, bürokrasi mi bilmiyor? Siyasi bir sorumluluk mu var, idari bir sorumluluk mu var? Yani burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, Plan ve Bütçe Komisyonu, bu kadar rahat, yönetmelik değiştirir gibi kanun teklifi gelmemeli buraya, dalga geçer gibi gelmemeli, birilerinin sorumlu olması lazım. Bunu iki ay önce kim getirdi de bugün değiştiriyor? İki ay önceki mi sorumlu, bugün getiren mi sorumlu? Böyle dalga geçilmez. Yasa yapmak bu kadar basit bir olay değildir, dalga geçilecek bir olay değildir, ciddi bir olaydır.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Milletvekilim.

Sayın Sırakaya...

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın milletvekillerimizi ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Hayatının uzun bir dönemini yurt dışında geçirmiş birisi olarak Utku Bey’in konuşmasını büyük bir şaşkınlık içerisinde dinlediğimi de ifade etmek istiyorum. Özellikle 2014 yılı itibarıyla yurt dışındaki vatandaşlarımızın seçme imkânlarını bulunmuş oldukları ülkelerde kullanabilme imkânlarının tanınmış olmasından itibaren Utku Bey’in de bağlı bulunmuş olduğu siyasi partide, hayatının büyük bir bölümünü yurt dışında geçirmiş olan bir milletvekilinin hâlihazırda bulunmamış olmasını da dikkatlere sunmak istiyorum. Kendisi gurbetçi çocuğu olduğunu ifade etti ama bildiğim kadarıyla hayatının büyük bir bölümünü veyahut da belirli bir bölümünü yurt dışında geçirmediği kanaatindeyim.

Bununla birlikte, bu düzenlemenin sadece seçimler için yapıldığını ifade etti. Seçimlerin 2023 yılında olduğunu biliyorum, yaşamış olduğumuz dönemin de 2020 yılı olduğunu tekrar hatırlatmak istiyorum. Dolayısıyla seçimlere üç yıllık bir sürecin olduğu bir dönemde seçimleri düşünerek yapılmış olan bir düzenlemeden bahsetme imkânının da olmadığı kanısındayım.

Biraz önce konuşmamın başında ifade ettiğim üzere, hayatımın büyük bir bölümünü yurt dışında geçirdim ve kendimi de gurbetçi olarak tanımlamıyorum. Utku Bey’in, özellikle gurbetçi olarak tanımladığı bir ortamda kendimi yurt dışında bulunmuş bir vatandaş olarak tanımlıyorum, yurt dışında büyüyen bir vatandaş olarak tanımlıyorum, Avrupalı bir Türk olarak tanımlıyorum, gurbetçi veyahut da sezonluk işçi tanımlamalarından da tamamen uzakta olduğumuzu ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da bu tanımlamayı şiddetle reddettiğini de bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Tabii, konuya mahiyet ve içerik olarak bakmamız gerekiyor. Baktığımız zaman, özellikle emeklilik sisteminde 1978 yılında yurt dışındaki borçlanarak emekli olan vatandaşlarımızın daha önceki dönemlerde 1 dolar, sonra 2 dolar, sonra 5 dolar, sonra 3,5 dolar seviyesine çekildiğini, sonra Türkiye'deki asgari ücretin yüzde 33'ü tutarında bir borçlanma tutarına sabitlendiğini, daha sonraki dönemde ise yüzde 45 tutarına sabitlendiğini hep beraber biliyoruz. Ben Almanya'da çocukken emeklilik yaşının 60 olduğu bir ortamda bugün emeklilik yaşının 67 olduğunu biliyorum. Dolayısıyla bu konuda, ülkeler var olan gelirlerine göre baktıkları zaman emeklilik yaşlarını yükselttikleri bir ortamda, Türkiye'de 690 bin vatandaşımızın yurt dışından borçlanarak emekli olduğu bir ortamda, her sene devletimizin yurt dışındaki vatandaşlarımızın emekliliğini 12 milyar TL tutarında sübvansede etmesi gerektiği bir ortamda tabii ki bu konuyla ilgili düzenlemelerin yapılması gerekli olmuştur. Devletimiz de bu konuda, Hükümetimizin vermiş olduğu teklifle bu konudaki düzenlemeleri yapmıştır. Bunu da yurt dışındaki vatandaşlarımıza ifade etmek anlamında da herhangi bir sıkıntı yaşamamız söz konusu değildir. Dolayısıyla, olaylara popülistçe bir yaklaşımla değil, mahiyet ve içerik olarak yaklaştığımız zaman yurt dışındaki vatandaşlarımıza yine, seçim dönemimizde taahhüt etmiş olduğumuz yarım gün çalışabilme yani "mini-job" olarak tarif edilen bu yasa teklifinin de bugünkü yapacağımız Komisyon toplantısından sonra Genel Kurula intikal ettirilmesi vermiş olduğumuz sözün yerine getirilmiş olması anlamına da gelecektir. Bu konuyla ilgili olarak benim bulunmuş olduğum siyasi partinin dışındaki siyasi partilerin de seçim dönemlerinde yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik herhangi bir taahhüdünün de olmadığını bir kez daha altını çizerek ifade etmek istiyorum.

Emekliliği iptal edilen binlerce insanımızın varlığından ve bu konuyla ilgili, Bakanlığımızın herhangi bir şekilde çalışmasının olmadığından da bahsetti Utku Bey. Bu da hilafihakikattir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çalışma atışeleri vasıtasıyla, kamuoyunu bilgilendirme noktasında müteaddit defalar yayınlamış olduğu bildirileri ben kendim biliyorum. Eğer Utku Bey bunlara ulaşmakta sıkıntı çekiyorsa kendisiyle de bu konuyla ilgili paylaşım yapacağını ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, sataşma var.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, ismen bir...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Öyle bir usul yok burada, herkes fikrini söylüyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Böyle bir usul yok Sayın Başkan.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, ismimi...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sıranız gelince veririm.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, tabii herkes düşüncesini aktarabilir ama burada isim atfederek yapılan düşünce aktarımları kişiye yöneliktir, ona da yanıt hakkı doğması gerekir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İç Tüzük gerektirir, baştan sona konuşması sataşmadır.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, sıra sizde, siz bir konuşun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Siz cevap hakkını verin, ben daha sonra söz alayım Sayın Başkan. Belki anlaşılmayan bir durum vardır, açıklığa kavuşur hemen arkasından.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Burada öyle bir usul var mı Sayın Kuşoğlu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var tabii, İç Tüzük'te var.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Var, İç Tüzük'te var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Milletvekili hakarete bulunmadı, Utku Bey de bulunmaz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Bir şey yapmadı, fikirlerini söyledi ya. Sadece ismini zikretti.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 10 kere adını söyledi, 10 kere!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İsim zikretmekten öte, düşüncelerini eleştirel...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Çakırözer, buyurun.

İki üç dakika içinde tamamlayalım lütfen bunu.

II- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.-Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini zikrettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim.

Aslında sizler de şahit oldunuz, diğer milletvekillerimiz de; gurbetçi kavramını bu salonda ilk kullanan kişi Sayın Aydemir'di, şu anda oturmuyor orada. O dedi ki: "Gurbetçi kavramının yüreğimizde yeri var." Ben de eğer dikkat ettiyseniz –tutanaklara da bakabiliriz- dedim ki: "Sayın İbrahim Bey'in 'Yüreğimizde yeri var.' dediği gurbetçilere öyle bir düzenleme geliyor ki bunun yarattığı sıkıntılar var." Yoksa -metnim önümde benim- yurt dışındaki vatandaşlarımız dedim, yurt dışındaki kardeşlerimiz dedim ama tabii ki tanım önemli değil, yurt dışındaki Türkler, Avrupalı Türkler vesaire hepsi aynı aslında, onlarla biz biriz aslında. Her birimizin ayrı; işte, benim annem orada, sizlerin aile bireyleri, komşularınız orada, mesele bu değildi. Ancak Sayın Sırakaya'nın konuşmasında iki önemli husus vardı, aslında benim konuşmamı teyit eden, bunları bir kere daha dikkatinize getireceğim. Birincisi: "Verdiğimiz sözü yerine getirmekten bahsediyoruz." dedi. Ben "Önümüzde seçim var." demedim. Benim cümlelerim şunlar: "2015'ten bu yana her seçim döneminde bu vadedildi, yapılmadı. Yapılması için biz fırsat da verdik muhalefet olarak, teklifler verdik, bizim elimizi itmiş oldunuz." Bunları söyledim. Şunu dedi: "2023'te seçim var, nereden çıkarıyorsunuz?" Ben onu demedim, ben dedim ki: "Gidin, sorun, yurt dışında bir güvensizlik var, yeniden acaba seçim için mi getiriliyor bu diye." Cümlelerim çok açık benim, öyle bir şüphe var, güvensizlik var diye ifade ettim, Sayın Sırakaya "Verdiğimiz sözü yerine getirdik." dedi. Yani bunun bir söz olduğunu, bunun seçim dönemlerinde verildiğini kendisi...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, tamamlayın lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Son olarak da şunu söyleyeyim, Sayın Sırakaya şunu söyledi -bu, siyasetin ötesinde bir şey- dedi ki: "Emekliler 12 milyar lira sübvansede ediliyor SGK tarafından." Geçen yıl ağustos ayında geçen kanunda da bu bakış vardı yani nimet/külfet dengesi. Şimdi, biz yurt dışındaki Avrupalı Türklerle –Sayın Sırakaya'nın dediği gibi olsun- yurt dışındaki kardeşlerimize, vatandaşlarımıza, gurbetçilerimize bir nimet/külfet dengesiyle bakamayız, kanunla o hakkını aldık elinden diyemeyiz.

Son olarak da dedi ki: "SGK'nin çok sayıda genelgesi oldu." vesaire... Burada Bakan Yardımcımız var, SGK yetkilileri var, onlar versinler, kaç kişinin emekliliği iptal edildi, kaç şirket hakkında soruşturma açıldı, bu şirketlerin SGK'yle ilgili bağlantıları var mıdır, yok mudur. Yani yurt dışından bu sahte emeklilikleri yapan şirketlerin üzerine iktidarınızın ne kadar gittiğini, kaç şirket hakkında kaç dava açıldığını açıklayın?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, lütfen tamamlayalım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Ben bunu ifade edeceğim. Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2945)(Devam)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli bürokratlarımız, milletvekili arkadaşlarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Özellikle Sayın Başkanımız Sayın Kuşoğlu'nun ifade ettiği gibi, bakın, biz burada iki yıllık milletvekili olacağız gelecek ay itibarıyla, yirmi üç aylık süreç içerisinde gördüğümüz şu: Birçok kanun düzenlemesi maalesef ki bir öngörüsüzlüğü taşımakta. Muhalefeti dinlememe hastalığımız malum, her aşamada kendini hissettirmekte. Eğer muhalefet dediyse kesinlikle kabul edilmemeli, böyle bir hastalık devam ediyor. Sadece sizin dediğiniz doğru, bizim doğru bir şey söyleme gibi bir lüksümüz olmadığını düşünmekteyiz. O nedenle de daha bu süreç içerisinde birçok kanunun yapboz tahtası gibi hatta bazen de boz yap şeklinde düzenlemeler getirildiğini görmekteyiz burada. Bu da çalışma anlayışındaki ciddiyeti ya da ciddiyetsizliği açıkça ortaya koymakta.

Şimdi diğer maddelerle ilgili düzenlemeleri değerlendirme konusunu bir tarafa koyarak ben özellikle biraz hukuk boyutuyla ilgili olan maddeler yönünden görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın Çek Yasası'yla alakalı yeni bir erteleme talebi var. Bu aslında pratikte ihtiyaç, doğru. Şimdi çekin iki tarafı vardır değerli arkadaşlar, birisi alacaklı, diğeri borçlu. Şimdi getirilen düzenlemeler aslında hep borçlu penceresinden bakılarak yapılmakta. Çek mağduru dendiğinde sadece çeki ödeyemeyip ceza alan olarak bakıyoruz. Aslında bir de tersinden baktığında çek mağduru, alacağını alamayan da var. Yine klasik bir laf vardır: "Alacağını alamayan borcunu ödeyemez." Bir çeki tahsil edemeyen kendi kestiği çeki de ödeyemez. Dolayısıyla aslında burada, şimdi her ne kadar bu corona meselesi nedeniyle mevcut hapiste yatanların hapis cezalarının ertelenmesi doğruysa da, yine geçtiğimiz üç ay öncesi yapılan düzenlemeyle geçici bir düzenleme olarak cezaların ertelenmesi yine doğruysa da, şimdi yine aynı şekilde 1 kez daha uzatmayı sadece bu yönüyle yani çekin borçlusu yönünden baktığımızda yine doğru kabul edersek de, sonuçta değerli arkadaşlar, bakın, Çek Yasası'yla ilgili bu ertelemelerin aslında sadece bir erteleme niteliği taşıdığı, piyasadaki çekle ilgili alışverişi düzenlemeye yetmediğini açıkça görebiliriz. Şimdi çek adı üstünde çekti. Yani çeki alan kişi gider bankadan çeker. Bunun hukuki mahiyeti budur. Bir ödeme aracıdır. Çeki alan karşılığının bankada olduğunu bilerek alır, veren de "Karşılığı var." diye çeki keser verir. Şimdi, dolayısıyla değerli arkadaşlar, Ceza Kanunu'na göre çekle ilgili ceza şudur: Bakın, çekin üzerinde yazan bedel kadar para cezasına hükmedilir. Para cezasının alacaklısı yine devlettir. Borçlu bunu ödeyemediğinde bugün itibarıyla günlüğü 100 TL'den hapis cezasına çevrilir. Üst limit 5 bin gündür. Yani çekin üzerindeki bedel ucu çok açık bir rakam da olsa 5 bin güne kadar hapis cezasına çevrilir ve genel infaz hükümlerine göre bu hapse çevrilmişse infaz edilir. Şimdi bunların Ceza Kanunu'nu ilgilendiren konu. Ancak biz esas pratikten gelen ve yıllarca çek tahsil etmeye çalışan, borcunu ödeyemeyenin ceza alması için uğraşan veya tersi kurtarmaya çalışan bir avukat olarak, piyasayı bilen birisi olarak şunu söyleyeyim: Bakın çekle ilgili düzenlemenin çaresi bunlar değil. Biz belirli koşulları oluşturarak çektaki garanti limitlerini artırmadığımız müddetçe, çekin bir garanti limitini makul seviyeye ulaştırmadığımız müddetçe yani çeki alanı da vereni de özellikle bankaların garanti kapsamlarını daha mantıklı limite ulaştırmadığımız müddetçe bu sorunlar devam eder değerli arkadaşlar. Dolayısıyla aslında Çek Kanunu'yla ilgili daha kapsamlı bir çalışma yapılmalı ve çekin garanti bir ödeme aracı olduğunu hissettirecek düzenlemeler getirilerek kamuoyu yani piyasalar

rahatlatılmalıdır. Aksi hâlde her dönemde ekonominin hele hele sayenizde bugünlerde, geçmişte ve yakın zamanda olduğu gibi kötü gittiği her dönemde çok ciddi sayıda çek borçlusu olacaktır. Çok ciddi şekilde karşılıksız çek cezası alan kişi olacaktır ve yine tıkağında yine hapisler dolduğunda ilk akla gelen “çek borçlularının cezalarının ertelenmesi” konusu olacaktır. Yani bunlar esasen çare değil. Türkiye’de biz piyasayı bu yönüyle düzeltereksek eğer Çek Kanunu’ndaki garanti limitlerinin yükseltilerek gerçekten güvenli bir ödeme aracı hâline getirmek zorundayız.

Şimdi değerli arkadaşlar, bakın çok önemli bir madde daha var. Şimdi kamulaştırılan taşınmazlarla alakalı yapılan ödemelerle ilgili bir düzenleme getirilmekte. Bakın ben şunu söyleyeyim size, bu maddeyi yani 5’inci maddeyi inanın 4-5 kere okudum ama tam ne demek istediğini inanın anlamış değilim. Şunu anlatmaya çalıştığını tahmin ediyorum. Yani buradaki ödemeler faiz vesair konusu. Şimdi değerli arkadaşlar, kamulaştırmayla alakalı bugün yaşanan ciddi sıkıntılar var. Kamulaştırma Kanunu’nda yaşanan sıkıntıların başında, her ne kadar burada... Şunu söyleyeyim önce, burada anlatılmak istenen şu değerli arkadaşlar: Bakın, bir kurum kamulaştırma işlemini yaptığındaki ilgiliye kamulaştırma kararını tebliğ eder. Kamulaştırma kararını tebliğ ettiğinde muhatabın iki seçimlik hakkı vardır değerli arkadaşlar. Bir, ya hiçbir iş yapmaz, sürece bırakır; iki, idari yargıya kamulaştırma işleminin doğru olmadığına dair iptal davası açar. Bakın, şimdi bu getirilmeye çalışan düzenleme de aslında bununla ilgili. Yani burada şunu demek istiyor: İdari yargıya dava açıp daha sonra aldığı parayla ilgili, işte faiz konusuyla ilgili ihtilaf meselesini çözümleme girişimi bu madde. Şimdi vatandaş idari yargıya gitmezse eğer kamulaştırma işlemi kesinleşmiş sayılır. O takdirde kamu yani kamulaştırmayı yapan idare kamulaştırma yani tescil davası açar; bakın, vatandaşa tescil davası açar. Eskiden dava açma külfeti vatandaştaydı, bu da vatandaş için gerçekten bir külfetti. Yani sizin iktidarınız döneminde kamulaştırma kanunuyla yapılan en doğru işlerden bir tanesi sadece budur bakın. Yani kamuya dava açma görevi verilmiş olması ciddi rakamlar ihtiva eden kamulaştırma davalarında hem harç yönüyle, vekâlet ücreti yönüyle gerçekten bir külfetti, şimdi dava açma yani tapu iptal ve tescil davası açma görevi idarenin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim, lütfen toparlayalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani idare burada dava açarak tapu iptali ve tescil talebinde bulunacak. Bu davada ayrıca ne görüşülmekte? Taşınmazın bedeli konusu görüşülmekte. Eğer ki vatandaşa verilen ilk seçenekte idari yargıya da gidip dava açma hakkın var, bunu süresi içinde kullan kısmını vatandaş kullanırsa işte idare mahkemesine dava açıp kamulaştırma sürecinin iptalini talep ediyor. Şimdi, bu süreçte yürütmeyi durdurma kararı verilmezse eğer öbür taraftaki tapu tescil davası devam ediyor.

Bu süreç uzun bir süreç, aslında her ne kadar kanunda kısa süreler verilse de pratikte, uygulamada çok uzun sürmektedir. Tescil kararı veriliyor, vatandaşın parası bloke ediliyor, aradan uzun süreç geçmiş hatta idari yargı da yürütmeyi durdurma vermemiş, üç sene sonra kamulaştırma işlemi iptal ediliyor, bu takdirde vatandaşın parası hem faiz işlemesi yönüyle -burada bir düzenleme var- işte buradaki mağduriyeti gidermek adına bir düzenleme getirilmeye çalışılmakta yani yapılmaya çalışılan işlem bu noktayla alakalı, bu yönüyle doğru bir çalışma.

Ancak değerli arkadaşlar, bakın, en çok Kamulaştırma Kanunu’nda yaşanan bir sıkıntı da şu: Sadece idari yargıya yapılan müracaatlardaki dava sonucunda yapılan kararlar sonrasındaki faiz meselesi değil, idari yargıya müracaat etmemiş ama parasını yargılama sürecinde mahkeme karar vermiş, hükmetmiş, mahkeme dosyasına para depo edilmiş, karar verilmiş ve tescil kararı çıkmış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bitiriyorum.

Karar çıkmış, vatandaş bu aşamada parayı çekebiliyor. Bakın, vatandaş parayı çekti, kamu kurumu kararı temyiz etti, Yargıtaya götürdü veya bölge adliyeye götürdü, bir sene sonra karar bozuldu, bedelde düşme var. Şimdi vatandaş yerelinden gitmiş dava sonucunda hükmedilen parayı çekmiş ama bakın bir şekilde neredeyse bedel yarı yarıya düşmüş. Şimdi, neyle karşılaştı vatandaş? Aldığı parayı tekrar faiziyle geri ödeme riskiyle karşı karşıya kalmakta, bugün pratikte en çok vatandaş mağdur eden konuların başında bu gelmektedir. Şimdi, burada bir düzenleme yapılmaya çalışılmakla beraber aslında Kamulaştırma Kanunu’nda bu yönüyle de bir düzenleme yapılması gerektiği çok açıktır.

Ben madde geldiğinde benzer açıklamaları yine yapmak üzere şimdilik çok teşekkür ediyorum. Ancak biraz önceki konuşmacı arkadaşımızın literatüre yeni dâhil ettiği bir “Avrupalı Türk” lafının nasıl bir beyan olduğunu da kendisinden herhâlde dışarıda en azından diyelim dinlemek isterim çünkü biz Türk oğlu Türk’üz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu salonda bulunan değerli bürokratları ve tüm değerli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın değerli temsilcilerini saygıyla selamlıyorum. Ayrıca bu kanun teklifini getiren İbrahim Aydemir’e de başarılarının devamını diliyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben bazı maddeler üzerinde, bu tümü üzerindeki görüşmeler nedeniyle genel bazı düşüncelerimi aktarmak istiyorum. Gerçi bazılarının üzerinde duruldu, ifade edildi ama ben de belki eksik kalan bir tarafı vardır, ben de ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, 1’inci maddede yine bir Kamu İhale Kanunu’na istisna getirilmiş. Yani 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Kanunu’nun 18’inci maddesi -ki hukuki rejimi düzenleyen madde- burada işte “Bankanın “6362 sayılı Kanun’a göre faaliyette bulunan gayrimenkul yatırım ortaklıkları Kamu İhale Kanunu’na tabi değildir.” diyor. Şimdi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun ben hemen size amacını okumak istiyorum: “Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.” Sonrasında özellikle son on altı-on yedi yıldır, son yirmi yıldır diyelim, 190’a yakın değişikliğe tabi tutulmuş, sayısız istisnayla aslında bu amacının tamamen dışına yani bu amaç istisna durumuna düşmüş diğerlerine baktığınızda. Yani o kadar artmış ki istisnalar bu kanunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, evet yani istisnalar o kadar artmış ki Kamu İhale Kanunu’nun uygulanabildiği kurumlar azınlığa düşmüş neredeyse, kanunla istisnaları değil de azınlığa düşmüş kurumları yazsak belki daha kolay anlaşılır bir kanun hâline döner, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Bir de bu hukuki rejimi düzenleyen 18’inci maddede yapılan değişiklik... 18’inci maddenin ilk satırında “Yapım işi ihaleleri hariç 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uygulanmaz.” ifadesi var ama sonuna eklediğiniz maddeyle de “Bu kanuna göre faaliyette bulunan gayrimenkul yatırım ortaklıkları 4734 sayılı Kanun’a tabi değildir.” diyoruz. Yani bu ikisi birlikte de düşünülerek bir düzenleme getirilebilirdi, kafa karışıyor. “Yapım işleri hariç uygulanmaz.” Burada bu kanuna tabi durumda Kamu

İhale Kanunu uygulanmaz diyor, kafayı karıştırıyor. Kamu İhale Kanunu'nun bu istisnalardan kurtarılıp amacına yani kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veya kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları tüm ihalelerde uygulanması esas olmalıdır. İşte yap-işlet-devret deniyor, "Kamu İhale Kanunu'na tabi değildir." Efendim, TOKİ "Kamu İhale Kanunu'na tabi değildir." Öbürü "Kamu İhale Kanunu'na tabi değildir." Denetim, "Sayıştay denetimine tabi değil." Şunu yapalım, "Ona tabi değil." Sürekli istisnalarla devlet yönetimi sürdürülebilir bir durum oluşturmuyor.

Şimdi, 2'nci maddenin konusu depreme maruz kalmış alanlara, afet alanlarına destek. Burada bir kelimeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Maddenin gerekçesinde "inşası veya maddi destek sağlanmasına ağır hasarlı konutlar için, orta hasarlı konutlar için işte maddi destek sağlanmasına" diyor ama kanun maddesinde öyle demiyor. Kanun maddesinde "inşası veya kredi desteği" diyor, işte ağır yapılar için de "kredi desteği" diyor yani "maddi destek" ifadesi gerekçeye... Kredi desteğinden çok "maddi destek" konulmuş, kafa karıştırıyor. Maddi destek deyince her şey gelir aklınıza, oysa bu sadece kredi desteği burada getirilen düzenleme, böyle başka bir maddi bir destekten bahsetmek söz konusu değil. Yani gerekçeyi böyle yazarsanız çok daha geniş bir anlam, ben öyle anlamıştım... Kanunun zaten devamına baktığınızda onun tam olarak kredi desteği olduğu kanun maddesinde yer alıyor.

Tabii, İmar Kanunu ve buna dayalı olarak geçici 16'ncı madde düzenlemesiyle imar barışı getirildi, imar barışıyla Yapı Kayıt Belgesi düzenlenmesi söz konusu oldu. İmara aykırı, kaçak, ruhsata aykırı ekleri olan yani yapı sağlamlığı konusunda tereddütleri olan binalara imar barışıyla Yapı Kayıt Belgesi düzenlendi ve "hukuki sorumluluk da mülk sahipliğine aittir" denilen kanunda bir düzenleme getirildi. Bununla ilgili bu Malatya, Elâzığ deprem bölgelerinde acaba kaç Yapı Kayıt Belgesi düzenlenmiştir diye Bakanlığa sordum, herhangi bir yanıt alamadım. Ama Bakanlığa başka bir soru yöneltmiştim: Türkiye genelinde kamu binalarında Yapı Kayıt Belgesi düzenlenmiş kaç yapı var? Yaklaşık 300 bine yakın imara aykırı ve ruhsatsız veya imara aykırı ekleri olan, her neyse, yapılar, yapı kayıt belgesi düzenlenmiş, kamuya ait 300 bine yakın, 298 bin yapı. Şimdi bu bölgedeki bu kamu binalarını sordum, ona da bir yanıt bulamadım. Şimdi burada kanunla sorumlu mülk sahibine veriyorsunuz, buradan bir düzenleme yaparak bunlara maddi destek derken "Kredi desteği verelim." diyorsunuz. Verelim, bu insanlar bu mağduriyetten kurtulsunlar ama devlet kendi sorumluluğunu da burada görmeli ve bu imar barışı ve yapı kayıt belgesi düzenlemesiyle getirilen bu düzenlemeyle aslında ortaya çıkan çok büyük risklerin sorumluluğunu da taşımalıdır. Öyle, kredi desteği değil daha geniş çaplı destekleri mutlaka öngörmelidir diyorum.

Tütünle ilgili böyle bir düzenleme bir ihtiyaçtan doğdu tabii ki, geldi. Bölgede tütün üreticisi ve aslında aracı olan, o tütünü üreticiden alıp satışını yapan ve Türkiye'nin dört bir yanına bunu götürmek isteyen araçlardan gelen bir talep doğrultusunda gelen bu düzenleme belki bu bir yıllık dönem için üreticiyi de rahatlatacak bir düzenleme olarak değerlendirebilir ama sürdürülebilir değil. Ve bu konunun muhatabı Tarım Bakanlığıdır aslında. Yani üreticiyi bu duruma sokan, bir ürünün piyasasını regüle etmeden, piyasasını düzenlemeden bu tür "kaçakçılık" adını verdiğimiz ve Kaçakçılık Kanunu'na tabi bir uygulamaya maruz kalmasını ve bundan sürekli devletle hayatını idame ettirebilmek arasında sıkışmış böyle bir soruna gelmiş olmasının sorumlusunun... Buna yönelik piyasayı düzenleme, üretimi doğru planlama ve ürün desteğini ve üreticinin de tarımsal desteklemeyle ayakta durabilmesi ve aynı zamanda araçlara piyasanın teslim olmaması, teslim edilmemesi ve tabii ki tüketicinin de bundan zarar görmemesi adına birinci derecede Tarım Bakanlığının sürdürülebilir bir uygulama getirmesi, doğru bir politika uygulaması gerekir. Bunun altını çizerek ortaya koymaya çalıştım. Bir yıl sonra böyle bir düzenleme yeniden gelecek mi, çözüm olacak mı? Bu çözüm nereye kadar gidecek? Bunu hâlen bir soru işareti olarak düşünüyorum, değerlendiriyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, sayın bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Şimdi bugün sadece ülkemiz değil dünyanın tamamı pandeminin etkisiyle Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) belirttiği gibi 2. Dünya Savaşından beri en büyük işsizlik tehlikesiyle şu anda karşı karşıya. Yine ILO'ya göre dünya iş gücünün yüzde 94'ü farklı düzeylerde iş yeri kapatma tedbirlerinin uygulandığı ülkelerde yaşıyor. Fakat 17 Mayıs itibarıyla gitgide daha çok ülke işe dönüşe izin vermeye başladı. Yine de hâlâ iş gücünün yüzde 20'si zorunlu iş yeri kapatmalarının olduğu ülkelerde, yüzde 69'u bazı sektör ve meslek gruplarının kapatılmalarının zorunlu olduğu ülkelerde, bu rakama ek yüzde 5 işçi de iş yeri kapatmanın tavsiye edildiği ülkelere yaşamaktadır. Bu durum kapitalist sistemin 2008 yılından beri yaşadığı krizlerin, pandeminin tetiklemesiyle daha da derinleşmesi ve Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun belirttiği gibi “Artık kriz değil, daha derin olan buhran.” aşamasına geldiğini de göstermektedir. Böyle dönemlerde siyaset kurumuna önemli görevler düşüyor, hele Anayasa’ında sosyal devlet olmayı taahhüt etmiş bir ülkenin bu gidişata karşı işçileri, işsizleri, emekçileri, çiftçileri, memurları, esnafları koruyacak programlar geliştirmesi gerekiyor.

Unutmayalım ki, yasama faaliyetlerinin ele aldığı konular kadar es geçtiği, görmezden geldiği hususlar da siyasetin sınıflar tercihlerini belirler. Bugün ele aldığımız torba kanun dâhil olmak üzere, pandemi döneminde iktidarın uyguladığı politikalara baktığımızda emekçilerin ve bütün ezilenlerin kendi kaderine terk edildiğini görüyoruz. Sarayda oturup kirada oturandan bağış isteyeceğinize “Kıran devletten, sen sağlığını düşün.” diyemedi maalesef iktidar. Yine, sarayda oturup işsiz kalanlardan bağış isteyeceğine, işsiz kalanlara “Şartsız olarak doğrudan gelir desteğin devletten, sen sağlığını düşün.” diyemedi maalesef iktidar.

Ekonomi Politikaları Araştırma Merkezinin yayımladığı çalışmaya göre Mali Teşvik Paketi'nin millî gelire oranı kategorisinde Türkiye 168 ülke arasında 63'üncü sırada yer aldı. Bu açıdan G-20 ülkesi 19 ülke arasında 14'üncü sıradayız.

Değerli arkadaşlar, salgın bir kez daha gösterdi ki yaşamı üreten işçi ve emekçilerdir. Kullandığımız elektrik, su, yediğimiz ekmek, gönderdiğimiz kargo, giydiğimiz kıyafet, sağlığımız, eğitimimiz, hepsi işçilerin ve emekçilerin üretimiyle meydana geliyor. O yüzden diyoruz ki: “İşçi sınıfı bütün değerlerin yaratıcısı olduğu kadar kendisi de bir değerdir.”

Oysa, salgın başladığından bu yana gözden çıkartılanlar işçiler, emekçiler ve onların aileleri oldu. İktidar, kamu kaynaklarını sermayeye akıtırken ona biat eden sermaye basını da maalesef patronların derdinden başka bir şey görmez oldu. Ayrıntıya girmeyeceğim ama sadece şu kadarını hatırlatayım, şu kararı bir hatırlatayım: “20 yaş altının sokağa çıkması yasak ama 20 yaş altı işçiler hariç.” denildi, bu bir bakış açısidir. Bu salgında, insan sağlığının, sosyal güvenliğin piyasaya terk edilemeyeceğini dahası temel toplumsal ihtiyaçların kamusal olarak sağlanmasının önemini gördük hep beraber. Kamusal sağlık ve sosyal güvenlik sistemlerinin zayıflatılmasının salgını daha da vahim hâle getirdiğini gördük.

Değerli arkadaşlar, salgının yarattığı iş ve gelir kaybına gelirsek ciddi bir iş ve gelir kaybıyla karşı karşıyayız. Özellikle, gelir kaybını gidermeye yönelik nakdi desteklerin çok zayıf kalması salgın sürecinin beraberinde ciddi bir yoksullaşma ve gelir eşitsizliğinde artış getireceğini gösteriyor. 18 Mayıs 2020 itibarıyla toplam 4,6 milyondan fazla sigortalı işçi ve işsiz iş ve gelir kaybı nedeniyle

İŞKUR ödeneklerinden yararlanmak için İŞKUR’a başvurdu. Diğer ifadeyle en az üç sigortalı işçiden biri salgından doğrudan etkilendi. Üstelik, bu sayıya kayıtlı olarak çalışan ancak yararlanma koşullarını yerine getiremediği için İŞKUR ödeneklerine başvuramayan sigortalı işçiler, kayıt dışı çalışan 4,8 milyon işçi ve kendi hesabına çalışan 2,8 milyon işçi dâhil değil.

Değerli arkadaşlar, salgının yarattığı iş ve gelir kaybı karşısında sağlanan gelir destekleri ne durumda oldu? Bilindiği gibi salgının başladığı günlerde “ekonomik istikrar kalkanı” adı verilen bir ekonomik paket açıklanmıştı. Önce 100 milyar lira büyüklüğünde olduğu belirtilen paketin daha sonra 250 milyar lirayı geçtiği hatta çarpan etkisiyle 600 milyar lirayı aştığı ilan edildi. Ekonomiye 600 milyarlık destek sağlanmış, kim söylüyor bunu? 5 maskeyi dağıtamayanlar söylüyor, her gün “IBAN’a para yatırın.” diyenler söylüyor bunu. Çarpan etkisiyle 600 milyarmış destek! Çarpan hikâye arkadaşlar, çarpılan vatandaş oldu oysa. O zaman şunu da sormamız lazım: 600 milyar paramız vardı da biz neden müteahhitlere geçmediğimiz köprü ve otoyolları yaptırдық? Peki, bu 250 Milyar TL civarındaki paketin ne kadarı doğrudan gelir desteği oldu? İŞKUR ödenekleri kapsamında 4,5 milyon kişiye 6 milyar TL ödenek verilmiş. Ayrıca 5,5 milyon aileye 1.000’er lira olmak üzere toplam 5,5 milyar lira sosyal yardım yapılmış. Paket kapsamındaki kalemlerin yüzde 96’sı borç erteleme ve kredi kolaylığı iken sadece yüzde 4 nakit desteğini oluşturuyor.

Sosyal yardımlar büyük ölçüde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan sağlanırken işçilere yapılan ödemeler İŞKUR’dan yani işçilerin kendi parasından yapılıyor. Diğer bir ifadeyle iktidar bütçeden doğrudan nakit transferi yapmış ve vatandaşın cebine para koymuş değil. Üstelik “Biz Bize Yeteriz” kampanyasıyla 2 milyar lira civarında kaynak toplandığının da altını çizmek lazım. Oysa salgının yarattığı ekonomik durgunluğu aşmanın yolu kredi ve borç genişlemesi değil, yine bu maddelerde olduğu gibi, vatandaşa nakit desteği yapmaktır.

Değerli arkadaşlar, COVID-19 sosyal güvenliğin ve sosyal sigortanın önemini de bir kez daha ortaya koymuştur. Sağlığın, işin ve gelirin korunması için kamusal sosyal sigorta sisteminin ne kadar yaşamsal olduğu da ortaya çıkmıştır. Örneğin, 1999’da yasalaşan işsizlik sigortası olmasaydı bugün salgın çok daha büyük bir toplumsal tahribat yaratabilirdi. Sendikalar, işçiler ve bilim dünyası gündeme getirmesine rağmen işsizlik sigortasının kurulması hükümetlerin ve işverenlerin direnci nedeniyle çok geciktirildi. Şimdi de aynı şekilde primsiz sosyal sigorta sistemi, yani aile sigortası, hane sigortası ısrarla geciktiriliyor. Bunun yerine, dağıtık, nesnel olmayan, keyfî bir sosyal yardım sistemi devam ediyor.

COVID-19 bütün yurttaşlar için asgari bir geliri güvence altına alacak hane sigortası sistemi için bir vesile olmalıdır. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nun sürekli dile getirdiği aile sigortası Türkiye’de güçlü bir sosyal devletin inşası sürecinde atılacak çok önemli bir adım olacaktır.

Değerli arkadaşlar, altını özellikle çizmeliyim ki, evde kalıp çalışmayıp aç kalmak ile çalışırken virüse yakalanıp ölmek ikilemiyle baş başa bırakılan işçiler aleyhine bir hukuk dışı karar da SGK tarafından yayımlanan genelgeyle verilmiş oldu maalesef. SGK iç hukuku yok sayarak çalışırken virüs nedeniyle enfekte olan işçiyi meslek hastalığı veya iş kazası kapsamında değerlendirmeyerek çalışanları mağduriyete sürükleyecek keyfî bir karara imza atmış oldu. İktidarın ve kurumların keyfî ve iş hukukunu askıya alan uygulamalarını görerek iştahı kabaran bazı sermaye temsilcileri de son süreçte gemi azıya almış durumdadır. Kimi işçileri denetlemek ve daha fazla otorite altına almak için elektronik takip cihazı sistemlerini icat ederken kimi de binlerce işçiyi Nazi uygulamalarını andıran toplama kamplarında çalıştırmayı planlıyor. İktidarın attığı adımlardan cesaret alan sermaye grupları

işçi haklarını hiçe sayarak kendi kanunlarını bu süreçte uygulamakta tereddüt etmiyor. Bunun panzehiri ise, insanlık tarihinin gösterdiği gibi, işçilerin örgütlü mücadelesidir, işçiler için sendikalı olmak, örgütlü olmak yaşamsaldır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bu nedenle, iktidar acilen sendikal örgütlenmenin önündeki bütün engelleri ve fiili zorlukları kaldıracak tedbirler almalı ve bu yönde kanun teklifleri burada konuşulmalıdır, sosyal devleti esas alan kanun teklifleri burada konuşulmalıdır diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, şuna inanıyorum ki, istikrarlı yönetilen bir ekonomide, böyle, çalakalem, hızla, apar topar torba yasalar bu kadar sık sık gelmez. Burada zaten bir problemimiz olduğu açık.

Önceki yıllarda da, Komisyon üyesiyken, bu şekilde yine torba yasalar gelmeye devam ediyordu ve birkaç kere de böyle, hazineye ek borçlanma yetkisi verilmişti. Ama çok net hatırlıyorum, yine neden daha fazla borçlanıldığının net olarak nedenleri ifade edilmemişti, şeffaf değildi. Bilemedik, hazine ihtiyacının neden bu kadar üstünde, bütçe açığının da üstünde neden borçlanıyor, o tarihlerde de bilemedik. Şimdi ben biraz o konuya değinmek istiyorum. Tabii ki kötü verilerle bu sürece yakalandık. Yani ekonomide birtakım sıkıntılar olduğu bir dönemdeydik. Yine şunu hemen ifade edeyim ki nisan ayında astronomik bir borçlanma yaptığımızı düşünüyorduk. Bakın, 60,9 milyar lira. Ama mayıs onu da geçti, 76 milyar liralık bir borçlanmaya çıktık. Beş aydaki borçlanma miktarına baktığımızda, 230 milyar liraya ulaştı. Tabii, şunu söylemek mümkün olabilir: Düşük faizle borçlanıyor hazine, kasasını dolduruyor. Yani bu artıymış gibi görülmeye çalışılabilir ama buradan şunu çıkartmak gerekiyor: Peki, endişelendiğimiz bir durum mu var bilmediğimiz? Bir ikinci dalga ya da başka bir şey ya da siyasi başka bir hedef? Bir kere ben bunu merak ediyorum. Yani tekrar borçlanma yetkisi almanın ya da daha çok borçlanmanın, düşük faizi gördük, bunu değerlendirelim amacıyla mı ya da o zaman gelecekte düşük faizin olmayacağını, faizin yükseleceğini mi bekliyorsunuz, şimdiden yararlanalım diyorsunuz? Bakın, burada iki tane soru çıkıyor ortaya.

Diğer taraftan, iç borç çevirme oranına baktığımda, hani, şu anda rakamlara bakınca, mayısta 20 milyar lira gibi bir anapara ve faiz ödemesi de olunca, iç borç çevirme oranı yüzde 380 düzeyinde. Tabii, TL cinsinden bakarsak yüzde 400'lere varıyor, yaklaşıyor. 2019'da da astronomik bir borçlanma olmuştu, 211 milyar, 2010'da da vardı o tarihe göre astronomik olan bir rakam, 159 milyar. Ama gene aynı şeyler vardı; yine şeffaflık yoktu, yine net değildi, şimdi aynı şekilde. Tabii, burada çok net olarak şu var ki bankaların borç vermesi anlamında. Ama bankalar zaten kredi vermeye de zorlanıyorlar. Yani bu kriz bankalara baskıyla çözüm bulacak diye düşünülüyor belki ama şunu unutmayalım: Bir güven problemimiz var Türkiye'de ve bu güven problemi açısından dışarıdan da, içeriden de bakıldığında, bankalara bu kadar baskı yapılması çok iyi karşılanmıyor. Bunun da altını çizmek isterim.

Diğer açılardan bakıldığında, haftaya da böyle bir paket gelecek ama bu paketler birbirinin tamamlayıcısı niteliğinde de asla olmuyor. Biz bunu daha önce de gördük. Yani bir paket geliyor, olmuyor, tekrar düzeltiliyor, göz göre göre bazen bir sonraki pakete bırakılabiliyor ya da burada

söylediğimiz bir eleştiri “Genel Kurula inince düzeltilir.” şeklinde de ötelenebiliyor. Yani, arkadaşlar, bunların artık hatalarını gördük. Türkiye çok önemli, ciddi bir süreç girdi. Şunu kabul edelim ki, biz bu süreçte ekonomideki birtakım sıkıntılarla yakalandık, iyi bir ortamda yakalanmadık ama kriz bize bahane olamaz. Kriz oldu da ondan bunlar başımıza geldi diye bir şey sığınmaya hakkımız da yok, lüksümüz de yok. Bu nedenle, birtakım istikrarlı programları, yani ekonominin istikrarla yönetilmesi, ekonomik reformlar... Yine bir teşvik getireceksiniz ama o teşviğin tek başına anlamı da olmayacak, çok geçici bir umut verecek belki ama lütfen, gelin, bizim burada özellikle, Plan Bütçe Komisyonu üyelerinin burada bunlara önem vererek kalıcı birtakım reform tedbirleri getirmesi daha doğru. Yoksa, bankalara yüklenelim, Merkez Bankasının kârını alalım, yedeklerini alalım, hazineye borçlanma limiti getirelim. E, zaten İşsizlik Sigortası Fonu’nun yüzde 90’ı tahvilde.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Tutdere, buyurun lütfen.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tabii, ben sadece bu teklifin 14’üncü maddesiyle ilgili birkaç şey söyleyeceğim.

Değerli arkadaşlar, 14’üncü maddedeki bu düzenleme Türkiye’de yüz binlerce tütün üreticisini yakinen ilgilendiren bir mevzu ve çok hassas bir mevzu. Hepiniz çok iyi hatırlarsınız ki, buna ilişkin Kaçakçılık Kanunu’nun 3’üncü maddesine eklenen yirminci fıkra 2017 yılında Meclisten geçti ve 2017 yılından beri bu yasanın yürürlüğü üçüncü kezdir erteleniyor. Neden, gerekçesi ne, erteleme sebepleri ne, koşulları ne, onlara bakmak lazım. Sebebi şuydu: 2017 yılında 4733 sayılı Yasa’da yapılan bir değişiklikle tek başına içim özelliğine sahip olan tütünlerin üretildiği yerlerdeki üreticilerin kuracağı kooperatifler eliyle bunun alınıp satılıp pazarlanmasının önü açıldı. Ancak buna paralel olarak diğer mevzuatlarda birtakım değişikliklerin yapılması gerekiyordu. Bu düzenlemeler yapılamadığı için ilgili bakanlıklar kendi üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getiremediklerinden her defasında ertelendi ve bu aşamaya geldi. Peki, bugün Türkiye’nin koşullarına baktığımızda geçen yılki koşullardan farklı bir şey var mı? Sayın İbrahim Bey, gerçekten bu çok önemli, hiçbir fark yok çünkü ben bu işi yıllardır takip ediyorum. Geçen dönemde de burada çok ifade ettik. Şu anda tütün üreticilerinin kooperatif kurma durumu... Kooperatifler kâğıt üzerinde kuruldu, tesisleşmesi gerçekleşemedi. Çünkü buna ilişkin yönetmelik çıkmadı. Makinalaşması, pazarlaması, paketlemesine ilişkin düzenlemelerin hiçbirisi yapılmadı. Şurada yirmi günlük bir süre bile kalmadı. Bu süre içerisinde bunların yetiştirme şansı da yok. Dolayısıyla bu ertelenme önemliydi, gerekliydi. Ancak burada teknik olarak ceza hukuku açısından da bir sorun var. Maddeyi 2’ye bölerek tütün için 2021 yılı talep ediliyor ancak makarona ve kâğıda tütün sarmak suretiyle pazarlanması ve satılması için de 2020 yılında yani yirmi gün sonra yürürlüğe girsin diye bir teklif var. Bu, ciddi anlamda bir mağduriyet yaratacaktır. Sizin sarmalık tütünü şu gördüğünüz boş makarona koymadan içme şansınız zaten yok. Sonuçta tüketici buraya koyacak ve içecek bunu. Şimdi, değerli arkadaşlar bu neye benziyor? Bu, vatandaşın elini bağlayacaksınız, önüne yemek koyacaksınız. “Yemek ye.” demek gibi bir şey. Bu, teknik olarak ceza hukuku açısından da sorun yaratacak. Ben size bir örnek vereyim: Adıyaman’da bir tütün üreticisi Antalya’ya tatile gidecek, 20 paket sigarasını şu makarona doldurdu çıktı yola. Adana’da yol kontrolünde yakalandı. Şimdi, adli birimler bu maddeden dolayı -2 Temmuzda- bu kişi hakkında işlem yapacaklar. Üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası var. Bunu hangi vicdan, hangi adalet kabul eder?

Burada bir kriter yok ve önceki yıllarda olduğu gibi değerli arkadaşlar, zorlamaya gerek yok, maddeyi 2’ye bölmeye de gerek yok. Daha önceki yıllarda yapıldığı gibi -yine iktidar partisi bunu yaptı- maddenin bir bütün olarak uygulanmasını ertelendi. Bu seferde aynı şekilde maddenin bir bütün

olarak ertelenmesi uygulamada hem çiftçiye hem üreticiyi hem de adli kollukta çalışan hâkimlerimizi, savcılarımızı rahatlatacaktır. Şimdi, hâkim, önüne bir dosya geldiğinde nasıl bir karar verecek? Bunun kriteri yok. Ticari amaç ne kadar olacak, ne kadar olmayacak? Bir kriter yok. Yarın, öbür gün bütün milletvekillerimiz seçim bölgelerinde bu sorunla karşı karşıya kalacaklardır, insanlar ciddi anlamda mağdur olacaklardır. Onun için bir hukukçu olarak, ceza hukukunda da yıllarca çalışmış bir olarak şunu ifade ediyorum: Bu hâliyle bu yasanın yürürlüğe girmesinin, tütüne ilişkin kısmını 2021'e ertelemezin hiçbir anlamı yok, hiçbir faydası da olmayacak dolayısıyla sorunları çözme konusunda da bir katkısı olmayacaktır. Sizden ricam şu: Yüz binlerce tütün üreticisinin -bu Türkiye gerçeğini de göz önünde bulundurarak- mağdur olmaması için -madem iyi niyetli bir şey ortaya konulmuş- bu 20'nci fıkranın 2020'ye kadar uygulanmasının ertelenmesi, maddenin bir bütün olarak ertelenmesi gerekiyor. Şimdi, bu süre içerisinde en azından kooperatifleşme sağlanır, tesisleşme sağlanır, bu geçiş süreci belki tamamlanmış olur. Ama bu şekilde bu maddeyi ikiye bölerek "Yarısı yürürlüğe girsin, yarısı girmesin." şeklindeki bir düzenleme ciddi anlamda sorun çıkaracaktır ve yurttaşlarımızın mağduriyetine sebebiyet verecektir. Ben, bu konuda özellikle tüm Komisyon üyelerinin ve buradaki bütün arkadaşlarımızın bir hassasiyet göstermesini bekliyorum çünkü ceza çok ağır, üç yıl. Yani bu ceza, ölçülülük ilkesine aykırı; bu ceza, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı, o da ayrı bir mesele. Zaten bu eylemlere ilişkin şu anda kanunda boşluk da olmuyor, 4733'te zaten düzenleme var. Yani 4733'te düzenleme olduğu için "Biz, eğer bunu ertelersek kanunda bir boşluk çıkar." gibi bir kaygı da olmasın. Önerimiz, talebimiz -arkadaşlarımız öneri verecek- hiç olmazsa tesisleşme sağlanıncaya kadar bir yıl veya iki yıl bunun ertelenmesidir. Bu, Türkiye'de yaşanabilecek mağduriyetleri önleyecektir. Ben, bu konuda bütün arkadaşlarımızın hassasiyet göstermesini bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum. Aslında bu konuyla ilgili Sayın Aydemir konuşmasının başlangıcında açıklama yapmış idi ama burada -bilmiyorum, ben yanlış anlıyor muyum- maddeye baktığımızda; satanlar, satışa arz edenler, bulunduranlar ve nakledenler bakımından... Yoksa, evinde makaronla yapıyorsa, bildiğim kadarıyla herhangi bir ceza söz konusu değil. Ama bir de herhâlde Tarım Bakanlığıyla yaptıkları görüşmeler... Bunları Sayın Aydemir detaylı olarak anlatır diye düşünüyorum açıkçası.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Dediğim gibi, yarın, öbür gün arabanızda 20 paket bulundurmayı, polis "bulundurma" olarak değerlendirecek ve bu insanlar gerçekten mağdur olacak. Bu gerçekten teknik olarak çok büyük bir tehlikeyi içinde barındırıyor, adaletsizliklere sebebiyet verecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ona Sayın Aydemir açıklık getirmeli bence.

Peki, teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Ben teşekkür ederim.

Geçen yıl da bu gündeme geldi. Bir bütün olarak ele alınmalı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Yavuzyılmaz, buyurun lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili kanun teklifinin 15'inci ve 16'ncı maddeleri, KİT'lerde iç denetim yapması gereken kadronun mali ve sosyal hakları ile harcırahlarının bakanlık iç denetçilerine denk olması ve bunun gibi çeşitli hakları içeriyor. Çok geç kalınmış bir teklif. Aslında dokuz yıldır yapmadığınız, maalesef, neredeyse iki cümlelik bir düzeltme yapmak için dokuz yıldır beklediğiniz bir teklif diyebiliriz. Bunun hikâyesini iyi anlamak gerekli. Özellikle KİT Komisyonunda, Sayıştay raporlarında, ilgili tüm kurumların raporlarında bu sürekli olarak aslında her yıl yazılıyor, bulgu olarak denetim raporlarında var. "İç denetim biriminin

oluşumunun tamamlanmaması.” denilerek ve burada da konuyla ilgili, ilgili personelin eğitim aldığı, sertifika aldığı hâlde görevlendirme yapılarak çalıştığı dolayısıyla kurum içinde etkin bir vazife alamadığı, ancak atamalarının yapılması gerektiği yer alıyor. Uzun sürede, farklı kurumlarda, bir kısmında kendi kadrolarına atamalar yapıldı, bir kısmındaysa görevlendirme şeklinde çalıştılar. Bu görevlendirme şeklindeki çalışmalar bazı mağduriyetlere de yol açtı. Kamu Denetçiliği Kurumuna yani Ombudsmanlık Kurumuna bu konuyla ilgili birçok başvuru oldu. Örnek bir başvurudan size bahsedeceğim: “KİT’lerden sorumlu olan başvurunun konusu.” diyor. “KİT’lerden sorumlu olan Hazine Müsteşarlığı tarafından konuyla ilgili kanunu yeniden düzenlemek için gerekli teklif hâlâ yapılmadığı için iç denetçi KİT unvanlı kadrolara atananların maddi ve manevi açıdan sıkıntılar yaşadığını, iç denetçi olmadan önce mühendis olarak çalışmakta iken yaklaşık 4.300 TL maaş alırken iç denetçi olarak atanınca maaşının 3 bin TL’ye düştüğünü, Hazine Müsteşarlığının mali hakların düzeltilmesi için gerekli girişimlerde bulunmamakta ısrar ettiğini belirterek Hazine Müsteşarlığı tarafından gerekli girişimlerde bulunulmasını talep etmektedir.” diyor. Bu konuyla ilgili ilerleyen süreçler içinde bazı adımlar da zaten atılmıştı ancak tüm bu süreç 2011 yılından itibaren, açıkçası, iç denetçi personelinin o kadar hırpaladı, o kadar yordu ki defalarca kez Meclise gelmek zorunda bırakıldılar.

Bu arada ilgili iç kontrol sisteminin kurumlarda kurulmasıyla ilgili de özellikle Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Personel Daire Başkanlığı arasında büyük bir uyumsuzluk ortaya çıktı ve tamamı kamuya ait kurumların bir kısmında iç denetçiler atanırken bir kısmında atamalarının yapılmaması, görevlendirme şeklinde çalışmaları da görev aldıkları kamu kuruluşlarında işlerini belirli bir ciddiyet ve karşılığını oluşturacak şekilde yapmalarına bugüne kadar engel oldu. Şimdi, bu konuda -tabii, siz teşekkür eder misiniz etmez misiniz bilmiyorum, önce onu söyleyeyim- Başbakanlığın 20/10/2014 tarihinde Meclis Başkanlığına sunduğu bir kanun teklifi var. Aslında bu kanun teklifi, anlattığım hikâyedeki bütün sorunları büyük ölçüde ortadan kaldıracak bir teklifti. Bu teklifi yapan, kanun teklifinin altına imzasını atan dönemin Başbakanı Sayın Ahmet Davutoğlu. Evet, bu gönderdiği kanun teklifin 58’inci maddesinde: “KİT’ler ve bağlı ortaklıklarda istihdam edilen iç denetçilerin mali ve sosyal haklarının bakanlık iç denetçilerine denk olması amaçlanmıştır.” deniliyor. Bu hüküm ve bunun gibi birkaç madde daha var. Bunlarla birlikte aslında kaybedilen altı yıl içinde herkes açısından ve iç denetçiler açısından da gerçekten acı bir tabloyu ortaya koyuyor. Bu maddenin açılımı şu, ek madde olarak geçiyor, ek madde 3: “Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında iç denetçi KİT unvanı kadrolarda istihdam edilenlere aynı dereceli kadrolarda çalışan Bakanlık iç denetçisine uygulanan mali ve sosyal haklar ve yardımlara ilişkin hükümler ile 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu’nun 33’üncü maddesinin (b) fıkrası hükmü aynen uygulanır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, tamamlayınız.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani söylemek istediğim bu kanun teklifindeki bu madde olumlu bir maddedir, çok geç kalınmış bir maddedir, kimine göre dokuz yıl gecikmiştir, kimine göre - iç denetimin oluşması için iki yıllık verilen bir süre vardı- altı yedi yıl kadar gecikmiştir. Nihayet diyorum. Dolayısıyla da bu kanun teklifini olumlu görüyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gene bir torba kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Burada madde 2’de “‘Erzurum İli Aşkale İlçesinde 11/5/2017 tarihinde’ ibaresinden sonra...” Biliyorsunuz Manisa Akhisar ve Kırkağaç ilçelerinde depremler yaşandı, Elâzığ’da depremler yaşandı, Malatya’da depremler yaşandı. Bu yaşamış olduğumuz deprem bölgelerindeki yerleşim yerlerinde yaşayan yurttaşlarımızın 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun’dan faydalanmaları için tüm bu yerleşim yerleri demin saymış olduğum Kanun’un Geçici 26’ncı maddesine ekleniyor. Şimdi neden bunu yapma gereği duyuyoruz? Yani elimizde bir Kanun var, 7269 sayılı bir Kanun var, 1958 yılında çıkmış bu Kanun; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun. Yani bu ülkedeki deprem, yer kayması, sel felaketi, çığ vesaire gibi afetlerden etkilenen insanlara yardım etmek amacıyla bir kanunumuz var. Bir deprem olmuş ve biz birçok yerleşim merkezinin, buradaki hak sahiplerinin bu kanundan faydalanması için bir kanuni düzenleme yapmak zorunda kalıyoruz. Mesela sel olsaydı bunu yapmak durumunda kalmayacaktık, çığ olsaydı bunu yapmak durumunda kalmayacaktık. Neden her seferinde bunu yapma gereği duyuyoruz? Çünkü burada bir madde 29 var. Bu madde 29’un sonuna bir ek fıkra konulmuş. “Zorunlu deprem sigortası kapsamındaki binalar için, bu Kanundan ve ilgili diğer mevzuattan doğan Devletin konut kredisi açma ve bina yaptırma yükümlülükleri, zorunlu deprem sigortası yaptırılmamış olmasının tespit edilmesiyle birlikte ortadan kalkar.” diyor. Zorunlu deprem sigortasıyla ilgili kanun var, sırf bu yüzden biz her seferinde, her depremden sonra buna benzer bir ilaveyi geçici 26’ncı maddeye eklemek durumunda kalıyoruz. Şimdi biraz evvel bahsettiğim bu 7269 sayılı Kanun 1958 yılında kanunlaşmış Başvekil rahmetli Adnan Menderes’in imzasıyla. Bu kanunun genel gerekçesine bakıldığı zaman genel gerekçesinde şu söyleniyor: “Bu afetler dolayısıyla vukua gelen zararları karşılamak üzere muhtelif tarihlerde kanunlar tedvin edilmiş ve maruz kalınan zararların imkân dairesinde telafisine çalışılmıştır ancak mevcut kanunlar hemen hemen vuku bulmuş hadiselerle ait ve münhasır oldukları cihetle yeniden vuku bulabilecek afetlere tatbikleri mümkün olmamakta ve her afet için yeni bir kanun tedvini, zarureti hasıl olmakta, bu ise zaman kaybına ve binnetice afetzedelere yardımın zamanında yetişmesine imkân vermemektedir.” diyor. Yani bir ihtiyaçtan dolayı doğmuş. Diyelim ki daha öncesinde Çankırı’da bir sel felaketi oluyor, böyle bir kanun olmadığı için Çankırı milletvekilleri, Çankırı’daki sel felaketinden zarar gören insanların yardım alması için her seferinde kanun teklifi vermek durumunda kalıyor ve biz bunu 1958 yılında sonlandırmak için bir kanun çıkarmışız fakat aradan zaman geçmiş gene biz her depremden sonra gene bir kanun çıkarmak durumunda kalıyoruz. Yani başladığımız yere, 1958 yılındaki yere geri dönmüş oluyoruz. Söz konusu madde 29’a 2012 yılında ek fıkra konulmuş “Zorunlu deprem sigortası kapsamındaki binalar için, bu Kanundan ve ilgili diğer mevzuattan doğan Devletin konut kredisi açma ve bina yaptırma yükümlülükleri, zorunlu deprem sigortası yaptırılmamış olmasının tespit edilmesiyle birlikte ortadan kalkar.” Esasında bizim bu ek fıkrayı kaldırmamız lazım. Yani devlet eninde sonunda deprem olduğu zaman bu 7269 sayılı Kanun’u bir şekilde yürürlüğe sokuyor, açıkta insan bırakmamaya çalışıyor. Eğer bu ek maddeyi kaldırırsak ortadan bir daha bir daha, her seferinde, her depremden sonra bunlarla uğraşmak mecburiyetinde kalmayız gibi geliyor.

Bir de ayrıca başka bir husus daha var, ondan da çok kısaca bahsetmek istiyorum. Biliyorsunuz büyükşehir var, bütün şehir yasası oldu ve buradaki bütün köy tüzel kişilikleri ortadan kalktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, Elâzığ ve Malatya depremi oldu. Malatya Büyükşehir, Elâzığ büyükşehir değil. Yan yana 2 tane köy, 2’si de aynı şekilde depremde etkilenmiş. Şimdi bahsetmiş olduğum 7269 sayılı Kanun’dan faydalanabilmesi için mesela Elâzığ’daki insanın,

orada depremde etkilenen insanın deprem sigortası yaptırmasına gerek yok çünkü orası büyükşehir hudutlarında olmadığı için, köy olduğu için, köy tüzel kişiliği hâlâ durduğu için oradakinin herhangi bir şekilde deprem sigortası yaptırmasına gerek yok ve bu kanundan faydalanabiliyor. Fakat Malatya’da yaşayan, 10 kilometre ötede yaşayan, gene aynı hayatı yaşayan, köy hayatını yaşayan, bir kanunla köy tüzel kişiliği ortadan kaldırılan yurttaşımız için bu tip kanuni düzenlemeler yapmak durumunda kalıyoruz. Esasında köy tüzel kişiliği Büyükşehir Yasası’yla kaldırılanların da, köylerimizin de bu kanundan yani Afet Sigortaları Kanunu’ndan muaf tutulması gerekli.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sırakaya çok kısa bir söz veriyorum.

Buyurun.

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Sadece tamamlamak anlamında Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bu 3’üncü maddeyle ilgili olarak herhangi bir hak alımı söz konusu olmadığını, ilaveten bir hakkın tanındığını ifade etmek istiyorum. Bu konuyla ilgili olarak yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili son altı ay içerisinde 5 tane kanun teklifimizin de yasalaştığını bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Vekilimizin, “Almanci” ve “gurbetçi” tanımlamasıyla ilgili olarak “Avrupalı Türk” tanımlamasına yönelik olarak da vermek istediğim cevap: Tabii, tanımlamasına baktığımız zaman, diaspora: Ana vatanından ayrı, göçün üzerinde birkaç kuşak geçmiş olması, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın organize bir topluluk hâlinde yaşıyor olması, yaşadığı ülkede tam bir kabul görmemesi yani dışlanmaya maruz kalmış olması, yine ana vatanıyla da sıkı bir bağ içerisinde yaşıyor olmasını ifade ediyor. Tabii, bütün bu tanımlamaya baktığımız zaman Almanya’da 3,5 milyon, Avusturya’da 300 bin, Fransa’da 900 bin vatandaşımızın bu tanımlama çerçevesi içerisinde kendisini “Avrupalı Türk toplumu” olarak ifade ettiğini hep beraber gözlemleme imkânımız var. Sayın vekilimiz yurt dışına çıktığı zaman Avrupa’da bu tanımlamayla sıkça karşılaşacaktır ve her bir “Avrupalı Türk toplumu” olarak kendisini tanımlayan vatandaşımızın da sayın vekilimiz kadar en azından kendisini “Türk oğlu Türk” olarak tanımladığını da ifade etmek istiyor, saygılarımı sunuyorum.

CAVİTARI (Antalya) – Türkiye’de en çok kullanılan da “gurbetçi” kelimesidir, bunu da unutmayın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının adı bile öyle “Yurtdışı Türkler” diye geçiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

BAZI KANUNLARDA VE 399 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 11/1/1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Bankanın 6362 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan gayrimenkul yatırım ortaklıkları 4734 sayılı Kanuna tabi değildir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bununla ilgili aslında Sayın Aydemir açıklama yaptı ama tekrar bir daha açıklama yapmak ister misiniz?

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, şöyle yapalım: Ben girizgâhta çok tafsilata girdim, konuşmalara, suallere cevap sadedinde ben müdahil olayım, öyle yapalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

Sayın Akif Hamzaçebi Bey, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 2002 yılında AB'ye uyum çerçevesinde çıkarılmış olan kanunlardan birisidir. Kanunun genel gerekçesine bakıldığında modern demokrasilerin ihtiyaç duyduğu ilkelerin bu kanunun kabulünde bir gerekçe oluşturduğu görülecektir. Örneğin, saydamlık, eşitlik, rekabet, 4734 sayılı Kanun'un kabul edilmesinin temel gerekçesi olmuştur. Saydamlık, eşitlik, rekabet dediğimiz zaman kanundaki istisnaların yani eski yasadaki, 2886 sayılı Kanun'daki istisnaların ortadan kaldırılması, tüm kamu kurumlarının ihalelerinin aynı şartlar altında, aynı hükümlere tabi tutulması amaçlanmıştır, amaç budur orada.

Yine, bu istisnaların çokluğu 4734 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ayrıca ifade edilmiştir. Tüm kamu kurumlarını kapsayan, istisnaların olmadığı bir sistemin kurulması amaçlanmıştır. Maalesef o tarihten bu yana 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na sürekli olarak istisnalar getirilmiş; kanunun amacından, ruhundan uzaklaşmıştır. Burada, bu istisnanın kamu bankalarıyla ilgili yasada yer aldığını, dolayısıyla o yasaya uyum sağlamak amacıyla getirildiğini söylediniz. Ancak bir şeyi hatırlatmak isterim: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun bir maddesi, bu kanunda yapılacak olan değişikliklerin yani 4734 sayılı Kanun'un istisnaları ya da bir başka konuyu düzenleyen hususlardaki maddelerde yapılacak değişikliklerin bu kanuna ilave edilmek ya da bu kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılacağını söyler. Bu istisnaları yapıyorsanız hiç değilse saydamlık ilkesi gereği mevzuatı takip eden insanların kolaylıkla bu değişikliklere ulaşabilmesi gibi bir kolaylığı sağlamak açısından bunları 4734 sayılı Kanun'da yapın, oradaki istisnalar arasına koyun. Ayrıca diğer kanunlarda tek tek istisna saymak, mevzuatı takip edenler, uygulayıcılar açısından büyük zorluk arz etmektedir. Doğru olan, bu istisnalara yer vermemektir, onu tekrar söylüyorum ama kanunun üçüncü maddesindeki istisnalar o kadar çoğaldı ki en son (z) bendinden sonra (aa) bendi demek suretiyle âdeta alfabenin yine z harfine kadar gidecek şekilde 29 adet yeni istisnanın buraya konulmasının da yolu açılmıştır. Esasen 4734 sayılı Kanun'daki ilkelere istisna getiren düzenlemeler sadece 4734'de değişiklik yapılmak suretiyle gerçekleştirilmiyor. Bugün teklifte yer aldığı gibi birçok başka yasada değişiklik yapılmak suretiyle de 4734 sayılı Kanun'un istisnalara ilişkin alanı genişletilerek kanunun uygulama alanı daraltılıyor, doğru değil arkadaşlar. Yeniden 4734 sayılı Kanun'u ele alarak yeni bir kanun yapmak, yeni bir kamu ihale sistemine geçmek şarttır, bunu öneriyorum ama iktidar bunu yapabilir mi? Yapamaz diye kanaatimi ifade ediyorum, inşallah yanılırim. Yine de önerimi yapmış olayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Akif Hamzaçebi Bey.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, bu 1'inci maddedeki düzenlemeyle ilgili olarak... Ekonomik aktivitenin nihai amacı toplumun ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin en kaliteli ve en ucuz şekilde topluma sunulmasıdır. Dolayısıyla bunu yaparken de en ucuz ve en kalitelinin yapılması için ortada bir rekabetin olması lazım. Bu rekabet de kamuyla özel sektör arasında olabileceği gibi özel sektörün kendi ürünleri arasında da olabilir. Dolayısıyla şu an bu maddedeki düzenleme, kamunun kendi kurumları arasında bir dengesizlik var, bu dengesizliği düzeltmek için bir istisna getiriyor, bu açıdan olumlu gibi görünüyor. Ama kamuya sürekli istisna, istisna, istisna getirerek rekabet ortadan

kalkmış gibi bir durum ortaya çıkıyor ve dolayısıyla biz acaba bu düzenlemeler sonucunda ihtiyaç duyduğumuz mal ve hizmetleri gerçekten en kaliteli ve en ucuz şekilde elde edebiliyor muyuz? Bence bütün bunların hepsi yanlış, burası da yanlış, Kamu İhale Kanunu'nda yapılan istisnaların tamamı yanlış, Türkiye Varlık Fonu'yla ilgili verilen bütün istisnaların hepsi yanlış. Yani ortada rekabet diye bir şey yok. Hocam dün bana birkaç tane grafik gösterdi, yani Türkiye'de konsantrasyon ve oradan da hareketle, o konsantrasyonun yarattığı gerek büyük sermaye gerekse küçük sermaye, KOBİ'ler arasındaki sermayenin getirisi ve dolayısıyla üretimde ortaya çıkan maliyet unsurları acayip şekilde artmış vaziyette. Yani biz şeyi sıfırlamışız neredeyse bu grafikte.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Hocam bu grafikleri bize göstermiyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben göstereyim size.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, dolayısıyla 1'inci maddedeki düzenleme kendi içinde bir adalet gibi görünse de makropolitikalar açısından son derece yanlış ve dolayısıyla da yanlışını sürdürmeye devam ediyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Hamzaçebi özetledi aslında mevzuattaki durumu İhale Kanunu açısından ama ben de uygulamada ne tür bir sorun oldu Vakıflar Bankası açısından onu öğrenmek isterim. Yani ne oldu, bir engel durumu söz konusu oldu mu, neden getirildi acaba?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Ne tür bir sıkıntı yaşıyor, onu soruyor.

Evet, Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, defalarca bu istisnaları getirdik. Artık istisna kural olacak herhâlde sonuç olarak. Sayın Başkan, Vakıf Gayrimenkul kurumu temsilcisi burada mı acaba?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burada, burada...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu dinledik mi arkadaşlar? Ben geç geldim.

Sayın Başkanım, bu Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketinin temsilcisi buradaysa bir onu da dinlesek. Ne alıyorlar, ne kadar alıyorlar, niye buna ihtiyaç duyuyorlar? Bu yetkiyi aldıklarında ne kazandıracak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Kuşoğlu'nun sorduğu sorunun aynısını siz soruyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ben kurum temsilcisini de soruyorum yani İbrahim Aydemir'le beraber.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sen de çok detaya giriyorsun ya. Herkes konuşacak hiç merak etme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yani kurum temsilcisine sorulmasını istihham ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Eyvallah, tamam. Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Geneli üzerindeki konuşmamda da ifade ettim. Biz de kamu ihale sisteminin, Kamu İhale Kanunu'nun yeniden, günün şartlarına göre düzenlenmesi gerektiğini savunuyoruz. Yani mutlaka her kurum bir gerekçeyle geliyor. Bu, tümüyle sistemden muaf hâline getirmek yerine yine kuralını belirleyelim, herkes kuralına göre işlemi yapsın. O anlamda Kamu İhale Kanunu'nun baştan sona yeniden gözden geçirilmesi gerekir diyorum. Hocanın da dediği gibi mevcut gerekçeye bakınca

mantıklı geliyor yani diğer gayrimenkul yatırım ortaklıklarına verilmiş. Haklı olarak burası da istiyor ama genel bir düzenleme artık gerekiyor. Bütün kamu işlemleri, bütün kamu kurumları bir kurala tabi olmalı kamu ihale sisteminde. Bu açıdan yeni düzenleme mutlaka yapılmalı.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Paylan'ın işaret ettiği kurum temsilcisi...

Buyurun, kendinizi tanıttın lütfen.

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI ANKARA HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ AHMET ATEŞ - İsmim Ahmet Ateş. Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Ankara Hukuk İşleri Müdürüyüm. Aynı zamanda Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının vekiliyim. Önce saygıyla selamlıyorum.

Bankamız 6219 sayılı Kanun ile kurulan bir bankadır. Sermayesini temsilen Vakıflar Genel Müdürlüğü temsil etmekteyken 11 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünün temsil ettiği hisseler Cumhurbaşkanlığı kararıyla Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığına devredilmiştir. Banka hisselerinin Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığına devri sonrası banka ortaklık yapısı itibarıyla kamu sermayeli şirket vasfını kazanmıştır. 6219 sayılı Kanun'un "Hukuki rejim" başlıklı 18'inci maddesi uyarınca banka ve iştirakleri diğer kamu sermayeli bankalarda olduğu gibi yatırım işleri hariç olmak üzere Kamu İhale Kanunu'ndan muaftır. Gerek Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı gerekse Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığıyla uyumlu olması ve bu kapsamda aynı kanuna tabi olması amacıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinin e) bendinin ikinci fıkrası uyarınca yapım işleri de dâhil olmak üzere kamu ihale mevzuatına tabi değildir. Bu çerçevede Vakıfbank hisselerinin hazineye devri sonrası Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının hukuki rejiminin Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı ve Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığıyla uyumlu olması amacıyla bunlara sağlanan istisnalardan Vakıf Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının da yararlandırılması ve sermaye piyasası mevzuatına tabi tüm kamu sermaye ve gayrimenkul yatırım ortaklığıyla aynı hukuki rejime tabi kılınması amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Aydemir, maddeyle ilgili değerlendirmeler için sözü size veriyorum.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim maddeyle ilgili zaten çok menfi bir değerlendirme yapılmadı, katkı sunan arkadaşlarımız oldu, kendilerine minnettarız. Ahmet Bey kardeşimin çok tafsilata girerek izah ettiği gibi burada sadece bir uyum tesisi söz konusudur, onun dışında arka planda bir başka düşünce filan aramak beyhudedir. Burada ihalelerde özellikle -ben konuşmamda not düşmüştüm ki- bir hız, bir ivedilik kazandırmak esas alınmaktadır. Dolayısıyla...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hangi işler?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hangi ihaleler olduğunu söyleyin? İbrahim Bey, hangi ihaleler?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burada söylenmiş zaten, kardeşim açıkladı, “yapım işleri de dâhil olmak üzere” Kamu İhale Kanunu'na muafiyet noktasında diğerlerine tanınan hak oraya da tanınıyor.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Kanunun, işte “Hukuki rejim” adlı 18’inci maddesinin ilk fıkrasında “Devlet İhale Kanunu, yapım işi ihaleleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uygulanmaz.” diyor. Burada ilk fıkrada “yapım işi ihaleleri hariç” diyor yani “onlara uygulanır” diyor, siz buraya bir şey daha ekliyorsunuz, “uygulanmaz” diyorsunuz, kendi içinde çelişiyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nerede diyor o “yapım işleri hariç, dâhil” derken, nerede diyor?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bakın, 6219 sayılı Kanun’un hukuki rejim düzenleyen 18’inci maddesinin daha ilk cümlesi “8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, yapım işi ihaleleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, vesaire vesaire vesaire kanunlar hakkında uygulanmaz.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Hocam, burada yapılan Ziraat Gayrimenkul Ortaklığı ve Halk Gayrimenkul Ortaklığıyla müşterek bir zemin oluşturmak, Vakıflar Bankasını bu noktaya getiriyor. Düzenleme buna havi, bunu içeriyor. Onun dışında...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ben anlıyorum, gerekçesini, biliyorum, düzenleme eksik, yanlış, kusurlu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Aydemir, devam edin lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, dolayısıyla yapılan düzenleme bir zaruretin gereğidir. Bu şekilde ben arz ediyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili müzakere bitti.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun geçici 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “Erzurum İli Aşkale İlçesinde 11/5/2017 tarihinde” ibaresinden sonra gelmek üzere Manisa İli Akhisar ve Kırkağaç İlçeleri ve çevresinde 22/1/2020 tarihinde, Elazığ İli Merkez, Sivrice, Baskil, Karakoçan, Kovancılar, Palu ve Maden İlçeleri ve çevresinde, Elazığ İli Keban ilçesi Üçpınar Köyünde, Malatya İli, Doğanyol, Pütürge, Kale, Yeşilyurt ve Battalgazi İlçeleri ve çevresinde, Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik İlçeleri ve çevresinde, Adıyaman İli Gerger ve Sincik İlçeleri ve çevresinde, Tunceli İli Merkez, Mazgirt ve Pertek İlçeleri ve çevresinde 24/1/2020 tarihinde, Van İli Başkale ve Saray İlçeleri ve çevresinde 23/2/2020 tarihinde” ibaresi eklenmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, 2’nci maddeyle ilgili söz talebi... Görüş istiyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İzahat istiyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İsteyelim.

İbrahim Bey, 2’nci maddeyle ilgili bir açıklama alalım sizden.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, başlarken özellikle bir vurgu yaptım yani COVID-19 sürecinde hakikaten başkaları, çok dev cesamet ifade ettiğini söylediğimiz ülkeler pespaye hâle düşerken biz vatandaşını koruyan, kollayan, bütün bütün sahip çıkan bir devlet anlayışını hayata geçirdik. Buna vurgu yaptım ve bu bağlamda da 2’nci maddede özellikle deprem ve afetlere dönük vatandaşımızı gene koruyucu, kollayıcı tarzın kanuni düzenlemesini yapmak için bu maddeyi getirdik. Söyledik, aynı şekilde bir daha vurguluyorum, biz öyle bir zeminde bu COVID-19’la mücadele ettik ki aynı zamanda

bu afetlerle de muhatap olma durumumuz oldu, buna rağmen sosyal devlet olma gereğini bütün bütün hayatın her sahasına yansıttık. Şimdi, efendim, burada depremde etkilenen iş yerleri, konutlar, ahırlar, bunlara yardım için kanunda maddeler zikredilmiş; İmar Kanunu'na aykırılığının olmaması lazım, bir başkası, deprem afet sigortasının yapılması lazım. Oysa fiiliyatta hayata yansıyan tarafına bakıyoruz ki yüzde 95 oranında buna uygun bina yok, yapı yok. İşte bu yıkımların desteklenmesi için, vatandaşın mağdur edilmemesi için nasıl bir yol bulabilirizin arayışından bu madde ortaya çıkmıştır, onun için biz bu maddeyi getirdik.

Saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili söz talebinde bulunan Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Aydemir, maddeyi getirmişsiniz ancak kaçınıcı kez -siz de bu Komisyonun yıllardır üyesisiniz, ben de öyleyim- bu konularda hep istisna getiren maddeler getiriyoruz biliyorsunuz. Vatandaşımıza destek vermemiz elbette gerekiyor ama bununla ilgili yapısal bir reformu henüz ortaya koyabilmiş değiliz. Her depremde sonra doğal afet diyoruz, devlet oraya gidiyor, çeşitli yardımları yapmaya çalışıyor ama “kader, kısmet” deniyor, vatandaşlarımız hayatını kaybediyor ve birkaç ay sonra bu depremin şartları unutuluyor.

Bu Komisyon daha iki yıl önce biliyorsunuz imar affı diye bir madde geçirdi arkadaşlar. Yani depreme dair bir master planı çerçevesinde bir yapısal reform yapacağımız hâlde yalnızca para için, tamamen para için bir imar affı buradan geçti ve imar affına Malatya da, Elâzığ da katıldı. Malatya ve Elâzığ'da imar affı binalar yıkıldı arkadaşlar, buna siz yol açtınız, biz değil, siz “evet” dediniz çünkü bu maddelere. Deprem afet sigortası diyorsunuz, doğru, vatandaşın böyle bir sigortayı normalde yapması lazım, buna kamunun da destek vermesi lazım. Yapmıyor, niye? Çünkü her depremde sonra “kader, kısmet” deniyor, enkazlar kaldırılıyor, sonra devlet böyle istisna yasaları geçiriyor -bu tip istisna yasalarını, bunu vatandaşımız da biliyor, zaten gücü de yok bunu yapmaya- devlet sonuçta böyle desteklemek durumunda kalıyor. Arkadaşlar, bunun yerine gerçekten bir yapısal reformu tartışsak yani bütün Türkiye’de sonuç olarak depremde öncelikli bölgeleri esas alarak bir dönüşüm planını... Çevre ve Şehircilik Bakanlığı mı, belediyeler mi, yerel yönetimler mi, bununla ilgili maliye ne tip destekler verecek, kamu ne tip destekler verecek, bütün bunları konuşsak ve beş yıllık bir plan ortaya konulsa daha iyi olmaz mı? Elbette bunlar olsun ama bunu yaptığınız sürece, emin olun, imar affı binalar kalmaya devam edecek, dönüşüm yalnızca rant olan yerlerde olacak. Herkes kendi şehirlerini de biliyor, ben Diyarbakır’da da biliyorum, diğer şehirlerde de biliyoruz arkadaşlar, İstanbul’da da görüyoruz, Manisa’da da öyledir, diğer şehirlerde de. Rant olan yerlerde dönüşüm oluyor, rantı olmayan yerlerin dönüşümü olmuyor arkadaşlar. Eski binalar diyelim ki 8 katlıysa, orada kaçaksa, oradaki imar şu anda 3 katlıysa dönüşüm olmuyor, insanlar beton binalarda, tabut binalarda yaşamaya devam ediyorlar. Bu böyle geçecek belli, ben bütün arkadaşlara buradan bir kez daha çağrı yapıyorum: Gelin, bu konuyla ilgili yapısal bir reformu tartışalım. Bütün vatandaşlarımızı güvenli evlerde yaşatacak yapısal reformları tartışalım; ondan sonra bu tip “Deprem olsun, sonrasında biz böyle tedbirler alalım.” meselesini tartışmış olmayız. Ama maalesef bunları yapamıyoruz, hep palyatif tedbirlerle yürüyoruz; bu da bizim herhâlde yapısal sorunumuz, bu Meclisin yapısal sorunu veya siyasetin yapısal sorunudur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Madde üzerinde başka söz talebi yok.

Sizin bir değerlendirmeniz var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurt dışında zorunlu sigortalılığa tabi olsa dahi kısa süreli çalışma olarak adlandırılan işlerde çalışanların aylıkları bu madde kapsamında değerlendirilmez ve kesilmez. Bu maddede geçen kısa süreli çalışmaya tabi işler, Sosyal Güvenlik Kurumunca çıkarılan yönetmelik ile belirlenir. ”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili açıklama talep edeceğim ama madde üzerinde bir de önerge var, onu da okutayım herkes onu dinlesin, ondan sonra müzakerelere başlayalım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 3’üncü maddesi ile 3201 sayılı Kanunun 6’ncı maddesine eklenen fıkrada yer alan “Sosyal Güvenlik Kurumunca çıkarılan” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsmail Güneş

Ayşe Keşir

Cemal Öztürk

Uşak

Düzce

Giresun

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili bilgi alalım Sayın Aydemir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önergeyle ilgili de bilgi alalım; önerge sahibi olarak bilgi verin lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gerekçemiz var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi de okutalım, isterseniz daha sonra size söz vereyim:

Gerekçe:

3201 sayılı Kanunun uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, “Yurtdışında Geçen Sürelerin Borçlandırılması ve Değerlendirilmesine ilişkin Yönetmelik” ile düzenlenmiş ve söz konusu Yönetmelik hükümleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca müştereken yürütülmektedir. Bu nedenle, kısa süreli çalışmaların belirlenmesine ilişkin hükümlerin anılan yönetmelikte yer alması gerektiğinden, maddede bu yönde teknik düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, şimdi başlarken de söyledim ama ben yokken Zafer Bey kardeşim biraz sitem etmiş bir kavrama. “Gurbetçiler yüreğimizdir.” Dedim, o “yurt dışı Türkler” ifadesini kullanmış; eyvallah. O daha lezzet veriyor, kulağa hoş geliyor ama “galatimeşhur” diye de bir şey var.

CAVİT ARI (Antalya) – Avrupalı Türkler!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Avrupalı Türkler “Yurt dışı Türkler” demedi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Avrupalı Türkler” affedersin. Eyvallah, tamam.

CAVİT ARI (Antalya) – Yılların gurbetçilerine “Yurt dışı Türkler” dedi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Yurt dışı Türkler” ifadesinde ben uyardım hatta Genel Müdürlüğün adı bile “Yurtdışı Türkler ve Akrabalar Toplulukları” diye.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır gayet güzel, benim de çok hoşuma gitti ama yani o galatimeshur dediğimiz kalıpta ben onu kullandım. Evet, onlar bizim yüreğimizi ifade ediyor. Utku Bey konuşurken, kendisinin de bir gurbetçi evladı olduğunu söyledi, ona vurgu yaptı. Biz burada -konuşmamda zaten söyledim- orada yaşayan insanlarımızın mağdur olmamaları için bir düzenleme getiriyoruz. Ben bunları izahtan sonra özellikle SGK’dan Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüze söz verelim, o çok tafsilata girecek, anlatacak hatta şimdiye kadar yapılan tenkitleri de not aldı, onların hepsine de cevap verecek.

Şuna özellikle bir vurgu yapayım: Efendim “Niye kısa çalışma kaydı düşmüş de bütün bütün istisna getirilmemiş?” Yani “Orada çalışsın, uzun süreli de çalışsın ama maaşında bir kesinti olmasın.” Orada yurt içinde çalışanlarla muadil bir hâli oluşturma gerekçesiyle, bildiğim kadarıyla “kısa çalışma” ifadesi geçmiş. Ben bununla iktifa edeyim, Genel Müdürlüğümüz çok daha tafsilata girsin, izah etsin maddeyi.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Genel Müdüre söz verelim.

Buyurun, kendinizi de tanıtırsanız kayıtlara geçmesi açısından.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum efendim.

Teklif’in 3’üncü maddesinde yer alan ve 3201 sayılı Yasa’nın 6’ncı maddesine bir fıkra ekleyen düzenlemeyle ilgili bazı açıklamaları yapmadan önce ülkemizin diğer ülke çalışma hayatıyla irtibatı konusunda birkaç rakamsal ifadede bulunmak istiyorum.

Bugün itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumu olarak 35 ülkeyle sosyal güvenlik anlaşmamız var. Hâlihazırda 31 tanesi yürürlükte, 4 tanesinin yürürlüğü için birazcık daha çalışmamız gerekecek; yürürlükte olanların 19 tanesi sağlık hizmetini de kapsayacak şekilde uygulamada. 1960’lı yıllardan bugüne başarıyla uyguladığımız bir sistem.

3201 sayılı Yasa, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın orada geçen bazı hizmetlerini satın almak suretiyle buradada, ülkemizden de aylık bağlanmasına imkân veren bir düzenleme, 1985’ten önce de 2147 sayılı Yasa’yla bu husus düzenlenmişti, 3201 sayılı Yasa da 1985’ten bu yana uygulanagelen bir yasa. Sayın vekillerimizin de ifade ettiği gibi yaklaşık 690 bin vatandaşımıza bu kapsamda aylık ödemekteyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 690 bin mi?

SGK EMEKLİLİK İŞLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Evet.

650-653 bin civarında kişi 3201’den faydalanarak borçlanma suretiyle bu haktan faydalanmış. 3201’in birtakım şartları var; buradan aylık bağlatabilmemiz için birtakım şartları bir araya getirmek gerekiyor. Bunlar; yurda kesin dönüş olması gerekiyor, borçlanma miktarını ödemiş olması gerekiyor ve talepte bulunması gerekiyor. Zaman içerisinde yurt dışından kesin dönüş yapma şartı yumuşatılmış, ikamete dayalı sosyal sigorta ya da sosyal yardım almama şartıyla yani çalışmama şartıyla bu aylıkların ödenmesine imkân verilmiş ancak herhangi bir şekilde çalışma, çalışmanın süresi, alınan ücret herhangi bir önem arz etmiyor, zorunlu sigortalılık söz konusuysa aylığın kesilmesini de beraberinde getirmiş.

Yurt içinde de benzer şekilde borçlanma yapıp yurt içine dönüp de çalışmaya devam eden kişi eğer söz konusu olur ise aylığı kesilmekteyken zaman içerisinde yapılan düzenlemeyle sosyal güvenlik destek primi ödemek suretiyle bu çalışmaya imkân sağlanmış.

Bugün getirilmiş olan düzenlemede, Avrupa’da, özellikle Almanya, Avusturya ve İngiltere ama Almanya özelinde vatandaşlık ayrımı yapılmaksızın yaklaşık 7 milyon kişiyi kapsayan bir grubun “mini job” olarak adlandırılan “Kısa süreli, düşük değerli çalışma.” şeklinde de ifade bulan bazı çalışmalarda bulunduğu tarafımızca da bilinmekte buradaki husus şu efendim: Kısa süreli çalışma belirli aylarda belirli süreyle ya da belirli miktarla sınırlandırılmış bir çalışmayı ifade ediyor. Bunu tüm ülkeler için aynı kategoriye koymak mümkün değil, kendi ülke mevzuatlarına göre birtakım çerçeveler çizmişler. Aylık 450 euro, yılda en fazla 2 ay ya da yılda en fazla 3 ay, toplam 70 iş günü çalışma gibi birtakım çerçeveler çizilmiş. Yaptığımız bu düzenleme bu kapsamda olan ve hizmet belgelerinde kısa süreli sigortadan muaf çalışma olarak görülen kişilerin aylıklarının kesilmemesine yönelik bir düzenleme. Burada şöyle bir husus oluyordu: Biz bu çalışmayı gecikmeli tespit etmemiz hâlinde geriye dönük yüklü miktarlarda borç çıkarmak gibi bir durumla karşı karşıya kalabiliyorlardı. Getirilen bu düzenlemeyle, oluşabilecek bu ve benzeri mağduriyetler giderilecek ama tam zamanlı olmamasının -Sayın Vekilimin yönelttiği bir husus vardı- sebebi ülkemizde de tam zamanlı çalışan emeklinin aylığı kesiliyor 5510 sayılı Kanun’un 30’uncu maddesinin amir hükmü gereğince ona paralellik ihtiva ediyor bugünkü düzenleme.

Teşekkür ederim efendim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Nasıl tespit ediliyor İsmail Bey?

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Üstadım, bahsettiğim gibi 35 ülkeyle bizim şöyle bir sistemimiz var. Çalışma Bakanlığımızın da ataşelikleri bu konuda faal çalıştığı için ve elektronik ortamda da belge alışverişine yoğun bir şekilde devam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayın lütfen.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Sözleşmeli ülkelerden hizmet belgeleri geldiğinde bu açıkça orada ifade buluyor “Sigortadan muaf çalışma.” diye. Belki şu ifade dikkatinizi çekebilir: Sigortadan muaftan kasıt nedir? Bu çalışmalarda zorunlu sigortalılık söz konusu ama bazı ülkelerde şöyle bir düzenleme yapmışlar: İşveren sigorta primini ödemek zorunda, çalışanın isteğine bağlı. Bunu da o belgeler üzerinden net olarak görüyoruz zaten.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Sırakaya konuştuğu zaman haklı olarak aslında sitem etmek istedi. Utku Bey’in adını zikretti ama 3201 sayılı Kanun’da 2019’da yapılan değişiklikler gerçekten de yurt dışında çalışan, çalışmış olan vatandaşlarımızın haklarını önemli ölçüde kısıtlıyordu, ona işaret etmek istedi ama herhâlde Utku Bey söyledi. Kanun çok kısıtladı. Daha önce 1985’ten beri çok fazla yani normal haklara sahip olan vatandaşlarımız 3201’in 2019 değişikliklerinden sonra sıkıntıya girdiler. Kapsamı epey bir daralttınız. Kaç kişinin emekliliği bu şekilde iptal edildi Sayın Genel müdürüm 2019’dan beri? Ne

kadar bir tasarruf söz konusu oldu? Tabii, bu, o 2019'daki değişiklikler mağdur olanların durumunu şimdi o mağduriyetlerini giderir bir düzenleme oluyor. Doğru bir düzenleme ama geçmişte ne kadar kişinin emekliliği iptal edildi, ne kadar tasarruf söz konusu oldu, bilmek isterim.

Bir de ikinci bir konu: Sayın Aydemir, şimdi bu değişiklikte şöyle bir önerge verdiler ya arkadaşlarımız, diyorlar ki: Bu yönetmelik SGK'nin değil, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca müştereken yürütülmekte olması gerekiyor. Onun için SGK çıkaramaz ama kanununa göre, bu 15'inci maddesinde Bakanlar Kurulu bu kanunu yürütür; Hazine ve Maliye Bakanlığınca, Aile Bakanlığınca yetki vermiyor tahminim. Dolayısıyla, Bakanlar Kurulu yürütür. Cumhurbaşkanlığına şu anda yetki veriyor olması lazım. Cumhurbaşkanlığınca çıkarılacak yönetmelikle olması lazım, ayrı, bilmediğim bir şey yoksa. Yani önerge yanlış olmuş oluyor bu durumda. Niye Hazine ve Maliye Bakanlığının, Aile Bakanlığının müşterek çıkaracağı bir yönetmelik olsun ki kanunda öyle bir yetki yok o iki bakanlıkla ilgili, Cumhurbaşkanlığının yetkisi var sadece.

Sayın Başkanım, önergenin yanlış olduğunu söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, onu bir incelesinler.

Önergeyle ilgili Bülent Bey'in dikkate sunduğu konuya bir bakalım, daha sonra söz vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de sorularım var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Devam ediyor musunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de geneli üzerindeki konuşmam sırasında Sayın Genel Müdür bir bölümüne yanıt verdi ama yanıt vermediği sorular var, onları da hatırlatacağım ama ben bir kere daha Sayın Genel Müdürün izah ettiği gerekçenin aşılamayacak bir gerekçe olmadığı kanaatindeyim. Türkiye'de hangi düzenlemeyi yapıyorsak bunun yurt dışındaki vatandaşlarımıza, adına ne dersek; gurbetçi, yurt dışındaki vatandaş, yurt dışındaki kardeşimiz, hepsine sağlanması gerek. Şunu vurgulamak istiyorum ben tabii: Şimdi burada eşitlik ilkesine aykırı bir durum var. Şimdi sadece “Mini Jop” ya da işsizlik parasıyla sınırlı kalmamalıdır bu düzenleme, tam zamanlı çalışmayı mutlaka kapsamalıdır. Şimdi şöyle: Türkiye'den emekli olan, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının 450 euroluk işlerde çalışabilmesinin yasal düzenlemesi, Türkiye'den emekli olan bir kişinin yurt dışında tam zamanlı, yarı zamanlı istediği gibi çalışabilmesi lazım. Bunun Türkiye'ye ne gibi bir zararı var? “Sen Türkiye'den emeklisin; Fransa'da, Almanya'da, Amerika'da çalışamazsın.” diye bir yasal düzenleme çıkarıyoruz biz kendi vatandaşımıza. İşin özü bu aslına bakarsanız. Bunun gerçekten düzeltilmesi lazım. Ben anlıyorum Sayın Genel Müdürün izahatını ama kendisinden, işte, az önce dediğim gibi, sorularımız da var, onların da yanıtını isteyeceğim. Türkiye'de deniliyor ki; şöyle bir şey var. O zaman benzer bir düzenleme yurt dışındaki vatandaşlar için yapılsın. Yani kısmi çalışmayla yetinilmesin, kapsamı genişletelim mutlaka görüşündeyim.

Somut olarak sorularımı da tekrar ifade edeceğim. Birincisi: Az önce Sayın Kuşoğlu da ifade etti, ben de netleştirmek istiyorum. Ağustos ayında çıkan kanun değişikliği sonrasında -siz onun kıyaslamasını daha rahat yapmamızı sağlayacak rakamları verebilirsiniz- kanun öncesine göre aylık ya da üç aylık ya da yıllık yurt dışından emeklilik başvurusu ile kanun düzenlemesi sonrasında yurt dışından emeklilik başvurusu rakamları arasında nasıl bir artma ya da eksilme olmuştur?

İkincisi: Bülent Bey'in ifade ettiği tam olarak şuydu: Bir de bazı yurttaşlarımızın emekliliklerinin iptal edilmesi durumu var. Burada abartılı söylemler de olduğunu görüyoruz, yüz binler vesaire ama, binlerle de olsa bu emekliliği; yani, işte, bu şirketler aracılığıyla yapılmış, sonra yıllarca göz yumulmuş ama şimdi bunların iptali söz konusu. Bunların sayısı nedir? Bu konuda açılmış olan soruşturma var mıdır şirketlere yönelik? Bu şirketlerin, SGK'nin, sizi tenzih ediyorum ama geçmiş dönemdeki yöneticileriyle ilintili bağları, akrabalıkları, yakınlıkları var mıdır, siz bunları buldunuz mu? Nasıl göz yumulmuştur bunlara? Şimdi, bu vatandaşta bütün bedel ödettiliyor oysa o kardeşimizi dolandırmışlar resmen, SGK'da dolandırılmış doğal olarak ama şimdi bedel faiziyle vatandaşın üstüne yıkılmak isteniyor. Bunu izah ederseniz çünkü bu konuda bir belirsizlik var kamuoyunda. Sayın Sırakaya söyledi, bu konuda genelgeler çıkardı, SGK aslında uyarmaya çalıştı vatandaşları diye ama daha etkili önlemler alınabilirdi çünkü resmen televizyonlardan ilan yaptılar, "Bir hafta çalışarak sizi emekli edeceğiz." diye şirketler. Bunlara önlem alındı mı alınmadı mı?

Bir de teknik bir şey var; yine vurgulandı ama, bu bir yönetmelikle... Yani şöyle, kısa süreli çalışma kavramı muğlak bir kavram. İş hukukunda belirli süreyle, belirsiz süreyle sürekli iş akdiyle çalışma kavramları ile süreksiz çalışma kavramı bulunmakta; bunun haricinde kısmi süreli çalışma ve tam süreli çalışma ayırımı var. Bu yukarıda verilen hiçbir ayırıma ve çalışma türüne uymayan kısa süreli çalışma iş hukukunun temel ilkelerine aykırı bir çalışma türü olan kayıt dışı çalışmayla da içinde barındıran bir kavram. Bu çalışmanın temel özelliklerinin bir yönetmelikle belirlenmesi idareye yetki devrinin sınırlarını aşan ve âdeta bir yasal düzenleme yaparak bir çalışma biçimini tanımlama yetkisi vermektedir. Yani buranın yetkisini siz alıp işte, genelge, yönetmeliğe vermek istiyorsunuz; bu, doğru değildir. Burada bunun sınırları belirlenmeli. Sizin o kısa süreli çalışmayla neyi ifade ettiğinizi -aslında Sayın Aydemir onu anlatmaya çalıştı ama bunun konuşmada değil- metinde, değiştirdiğimiz kanun metninde olmasını sağlamak durumundayız.

Bir de eğer bu şekilde geçerse -ki biz kapsamın genişletilmesi taraftarıyız- bu şekilde geçerse kaç kişiyi etkileyecektir, kaç kişi bundan şu ana kadar olumsuz olarak... İşte, maaşını alamayan kaç kişi vardır? Bundan sonra bu çıkarsa kaç kişiyi etkileyecektir? Bunu...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Aydemir, sizin cevabınızı aldıktan sonra Sayın Genel Müdüre vereceğim söz.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi efendim, yıllara sarıh burada kanun görüşmeleri yaparken özellikle muhalefetten serzenişler, sitemler geliyordu ki maddelere dönük ayrıntıya girilmiyor, dolayısıyla biz böyle bilgi noksanlığı çekiyoruz... Oysa ben şimdi özellikle şu madde üzerine çok tafsilata girdim, ayrıntıya girdim ve dedim ki: Bugüne kadar 1.080 kişinin maaşı kesilmiş. Bitmedi, yetmedi, ilave ettim, dedim ki: bu 1.080 kişi o işten ayrıldığında müracaat etmesi durumunda yeniden SGK tarafından emekli maaşı ödenmeye devam etmiş. Dolayısıyla, burada bu bilgiyi ben aktarmıştım. Dahasını söylemişim ben kısa çalışmayla ilgili, bunun muhatap ülkelerin kendi mevzuatlarında belirlendiğini, bunu bizim belirlemek gibi bir lüksümüz, bir yetkimiz olmadığını söyledim ve kısa çalışma ödeneğinin 450 euroluk bir rakama baliğ olduğunu, onu da not düştim. Dolayısıyla olabildiğince ayrıntıya girdim ama yine de Genel Müdürümüz burada, Sevgili Genel Müdürümüz, o çok daha tafsilata girsin, daha teknik bilgiler versin, daha iyi olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Genel Müdür.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Şimdi, öncelikle Sayın Vekilim Kuşoğlu ve Sayın Utku Çakırözer’in sormuş olduğu bir hususu ön plana çıkararak cevap vereyim. Geçtiğimiz yıl 7186 sayılı Yasa’yla yapılan düzenleme çerçevesinde aylık müracaatı ve borçlanma müracaatlarıyla ilgili sayıların mukayesesini benden istediniz. Biz, yıllık ortalama 30 bin civarında 3201 borçlanması seyrini izliyoruz. Uzun yıllardır ortalama 30 bin civarında bir borçlanmayla aylık müracaatına altyapı hazırlanıyor ama borçlanma yapılır yapılmaz hemen aylık bağlanacağı anlamına gelmiyor; saydığım şartları sağlamak şartıyla... Çünkü 3201 sayılı Yasa, aylık bağlamanın şartlarını düzenlemiyor, 5510 sayılı Yasa ya da geçmişteki 506 kapsamındaysa geçici 2’nci maddeyle düzenliyor.

Geçtiğimiz yıl 7186 sayılı Yasa’yı yapmadan, yasa yürürlüğe girmeden önce yaklaşık 120 bin civarında bir müracaat, yurt dışı borçlanma müracaatı gerçekleşti; yani bu rakam yaklaşık dört yıllık bir müracaatın toplu olarak yapıldığını gösteriyor. Dolayısıyla hemen kanundan sonra borçlanma sayısında aynı rakamın devam etmesi fiilen zaten mümkün olmayacak idi. Peki, “Bu süreçte 1 Ağustos 2019-30 Mayıs 2020 arasında borçlanma sayısı kaçtır?” denildiğinde cevap 5.606.

Tabii, burada şunu da göz önünde bulundurmak lazım efendim; mart ayının başından itibaren yurt dışı benzer iş ve işlemlerde evrak hareketliliği hemen hemen sıfıra indi. PTT’nin de dışarıdan kargo getirip getirmemesinden kaynaklı yurt içi borçlanma ve aylık bağlama işlemleri COVID-19 tedbirleri kapsamında biraz olumsuz etkilendi ama asıl neden, Ağustos 2019 tarihinden önce yapılan 120 bin başvuru sayısı.

Aylık bağlanmalarına da, Ocak-Mayıs arasına bakacak olursak, yaklaşık 8 bin aylık bağlamışız bu dönemde. Yine burada aylık bağlayabilmeniz için birtakım belgelerinizin olması gerekiyor; belge eksikliği müracaatın reddini beraberinde getiriyor. Bu dönemde yine muhatap ülkelerdeki kurumlardan belge getirmekte zorlanılabilen durumlar oldu. Bu sayının, gerçekleşme rakamının böyle düşük olmasının bundan da etkilendiğini ifade etmek istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Genel Müdürem, yani 120 bin müracaat vardı, 8 binine mi aylık bağlandı? Diğerleri...

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Hayır, belli bir dönem için söyledim, diğerleri için bağlandı. Belgesini tam getirenlerden ki o dönemde müracaat eder etmez aylıkları bağlananlar oldu, bu sayı şu anda elimde yok ama onu da arz edebilirim ayrıca. Değilse o sayıdan bu sayıya çok düşük bir gerçekleşme yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Borçlanmada şöyle bir süre var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 120 bin müracaat vardı, ondan sonra bağlanan aylık sayısı 8 bin küsur demediniz mi?

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Şöyle, bu borçlanmayı yapar yapmaz hemen ardından aylık bağlanma gibi bir durum söz konusu değil, diğer şartları sağlamaları gerekiyor. Kanundaki değişiklikten etkilenmemek için o dönemde hızlı bir müracaat oldu. Bu müracaat eden kişilerde aylık bağlanma şartı aranmıyor. İleri dönemlerde aylık bağlanabilecek şartları sağlayabilecek durum söz konusu. Şu anda tabii bu borçlanma yapan vatandaşların büyük bir kısmı çalışıyorlar, çalışma hayatına yurt dışında devam ediyor yani aylık bağlanabilecek durumda değil bunlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bu 2019 değişikliklerini bir anlamda istismar ediyorlar onun için çıkarıyoruz.” denilmişti; dolayısıyla önemli ölçüde bunun önünü kesmiş olacağız öyle mi?

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Şimdi, yurt içindeki borçlanmalardan çok farklı bir hâl almadı aslında, yapılan düzenleme. Burada da herhangi bir yerde çalışmanız yoksa, herhangi bir sigortalılığınız söz konusu değilse borçlanmanız 4/B sayılıyor. 7186’yla yapılan düzenlemede de 4/B sayılması yani eski ifadeyle BAĞ-KUR sayılması, bunun paralelinde yapılan bir düzenleme. Yine orada oransal olarak borçlanma miktarının artırılması konusunda biraz eleştiriye maruz kaldık ama orada da -siz sosyal güvenliği bizden çok daha iyi bilirsiniz efendim- karşılama oranına baktığımız zaman bu borçlanma miktarını yani yüzde 32’yi dört ile beş yıl arasında geri ödüyor hâle gelmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun tamamlayın.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – Yapılan bu normal düzenleme sonrasında geri dönüş yaklaşık on yıla ulaştı.

Bir diğer soru da bu iptallerle alakalı. Hakikaten rakamların uçuk olduğunu Sayın Vekilim ifade buyurdular. Ocak ayında üç ayrı rakamla karşı karşıya kaldık; gerek yazılı, gerek internet üzerindeki basında. Önce dediler ki: “700 bin emeklinin aylıklarını iptal ettiler.” sonra “Bu 100 bini bulabilir.” şeklinde haberler yapıldı, en son 30 bin rakamında devam ettiler. Arz ettiğim üzere 690 bin kişinin olduğu bir düzenlemede 700 bin kişinin iptal edilmesi zaten söz konusu değil. Şu husus dikkatten kaçtı; hem ihbar hem kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu, üzerine düşen görevi hem sosyal güvenlik denetmenleri eliyle hem de müfettişleri eliyle sahada yürütüyor. Bu ve benzeri çalışmaların sonucunda tespit ettiğiniz bir nokta diğer yerlere sıralı olarak atlayabiliyor. Bunun içerisinde de gerçekten fiili çalışmaya dayalı olmayan, tamamen gerçek dışı çalışmalar tespit edilebiliyor. Bu, yurt içindeki vatandaş için de geçerli çünkü 4/A’lı birisini bir yerde gösteriyorsanız bir gerçek işveren olmalı, bir de gerçek, fiili bir çalışma söz konusu olmalı. Buradaki tespitler gerçek çalışmaya dayalı değil ve bunları da Sosyal Güvenlik Kurumu tespit ediyor. Tabii, bu tespitleri yaptığımızda muhatap şirket, muhatap kurumlar da kişiler de gerekli yaptırımlarla karşı karşıya kalıyorlar. İster istemez bu kapsamda kısa süreli de olsa fiili olmayan çalışmalarla hizmet saydırıp, borçlanma yapıp aylık bağlattırın ya da borçlanma yapabilen kişilerin aylıklarını iptal etmek durumu söz konusu olabiliyor ama bu sadece yurt dışında çalışıp da buraya gelen vatandaşlarımız için değil, bugün burada çalışan sigortalılar için de geçerli. Eğer sahteyse, fiili çalışmaya dayalı değilse onun da aylığı tespit edildiğinde kesiliyor, ona da geriye dönük borç çıkartılabiliyor. Burada yapılan çalışma bundan ibaret ama “Bu işe önyak olanları engellemek için neler yaptınız?” dersanız, Sayın Vekilimin ifade ettiği gibi biz Avrupa’da hakikaten bu ve benzeri şirketlere aldanmamalarını, bu konuda sömürülmelerine izin verilmemesi için hem çalışma ataşeliklerimiz eliyle hem Sosyal Güvenlik Kurumu eliyle gerekli bilgilendirmeleri yapmaktayız. Belki sizin dönemizde de vardı, bilemiyorum ama şöyle bir şey yapıyoruz: Sözleşmeli ülkelerden vatandaşımızın çok olduğu yerlere altışar ayda bir danışma günleri tertip ediyoruz ve buradan uzman heyet götürüyoruz, gerçekten uzman yani bu işi bilen, gelebilecek her soruya cevap verebilecek, gerekirse orada yurt dışı ile yurt içi bağlantımızı sağlayabilecek...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, tabii, 3'üncü maddeyle bu 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinde değişiklik öngörülüyor. Yani özetlemek gerekirse, bu değişiklikle emeklilik hakkını elde etmiş olup tekrar yurt dışında kısmi süreli çalışmaya başlayan vatandaşların SGK aylıklarının kesilmemesi düzenleniyor. Madde bu hâliyle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza kısmi bir iyileştirme sağlamış olmasıyla olumlu yalnız bu, kısmi bir iyileştirme. Yani yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın emekliliğe dair beklenti ve taleplerini tam tamına karşılamıyor gördüğümüz kadarıyla. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik bu ayrımcılığı ortadan kaldırmak gerekiyor. Niçin? Çünkü 5510 sayılı SGK mevzuatına göre Türkiye'de bir işçi emekli olsa da kamu haricinde bir iş yerinde çalışabilmekte ve SGK emeklilik aylığı kesilmemekte oysa yurt dışındaki vatandaşlarımız yurt dışında uzun yıllar çalışıp oradaki primlerini saydırmak ve eksik kalan günlerini borçlanma suretiyle SGK'den emekli olduktan sonra tekrar yurt dışında çalışmaya başlarsa SGK aylığı kesilmektedir. Bu durum çifte standart gibi gözüküyor. SGK'den aylık bağlanmasıyla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmiş ve bunu hak etmiş olan bir vatandaşımızın tekrar çalışmaya başlaması nedeniyle bu hakkın elinden alınması doğru değil.

Getirilen düzenlemeyle, kısmi süreli çalışmalarla ilgili bir istisna var. Bu durum yurt dışında tekrar çalışmak zorunda kalan işçileri emeklilik aylığı kesilmesin diye tam zamanlı çalışma yerine zorunlu olarak kısmi çalışmaya yönlendirebilir. Kısmi çalışma yani part-time ülkemizde olduğu gibi dünyanın her yerinde esnek ve güvencesiz çalışmanın bir ayağı, sermayenin emek maliyetlerini düşürmek için geliştirdiği stratejilerden biri. Yani sosyal devleti savunan ve emeğin, hakların yanında duran bir anlayışla kendi ülkemizdeki emekçilerin olduğu gibi yurt dışında emekçi olan vatandaşlarımızın da haklarını savunmalıyız. Bu nedenle bu düzenlemenin kısmi çalışmayı teşvik etmesi anlamıyla yurt dışındaki vatandaşların önemli bir hak kaybına neden olduğunu vurgulamak istiyorum ve yapılması gereken, yurt dışında çalışan emekli işçilerin sahip oldukları haklar neyse yurt dışında çalışmak zorunda kalan emekli işçilere aynı hakların verilmesidir. Bu nedenle torba kanunla getirilen bu düzenlemenin getirdiği kısmi iyileştirmeyi olumlu karşılamakla beraber yetersiz olarak değerlendiriyorum. Yani 3201 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde belirtilen emekli bir işçinin yurt dışında tekrar çalışmaya başlaması durumunda aylık kesilmesi düzenlemesi tümden kaldırılmalıdır.

Genel Müdürümüz buradayken Muğla açısından söylüyorum, son zamanlarda bölgeden şöyle şikâyetler alıyoruz: Yani yurt dışında çalışmış ve hizmet birleştirmelerini yapıp emekli olmak için müracaat eden vatandaşlarımızın işlemlerinin yavaş olduğu şeklinde -Muğla'da en azından- son dönemde yoğun şikâyetler alıyorum ama biraz önce açıkladınız yani bu müracaatların çok olmasından kaynaklanan bir sıkıntı olduğunu belirttiniz.

Bir de işçi olarak işe başlamış, sonra memuriyete geçmiş, sonra istifa etmiş, dışarıda emekli olmak için primini yatırmış vatandaşlar için prim birleştirme noktasında da bazı şikâyetler alıyoruz.

Yine memuriyetten işçiliğe geçmiş hizmet birleştirmelerinden dolayı da emekli olmak isteyen vatandaşlarımızın evrak birleştirmelerinden dolayı sıkıntılar olduğu şeklinde de şikâyetler alıyoruz ama ben bunu söylerken Muğla'yı biliyorum tabii Muğla'da Sosyal Güvenlik Kurumunda nereden baksanız bu dönemde tahsiste hiçbir aksama olmadığını biliyoruz. Tabii, ödeme yok. Tabii, bu süreçte neler yapılacak, yeni bir düzenleme nasıl olacak, onu da bilmiyoruz ama özellikle personelimizin bu dönemdeki yoğun çalışmalarını da biliyoruz, üçte 1 personelle, en azından Muğla'daki personelimizin ne kadar gayretkâr olduklarını da ben buradan ifade etmek istiyorum, diyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çakırözer, söz aldınız ama bir dakika süre veriyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Birincisi, kaç kişinin emekliliği iptal edildi? Yani siz basında çıkanları söylediniz de gerçek rakamı söyleyemediniz, fırsatınız olmadı, bir onu soracağım.

İkincisi de, şunu doğru algılıyor muyum, kafa karışıklığı olmasın: Geçen yıl ağustos ayındaki düzenlemeden önce yaklaşık yılda 30 bin olan ve bu düzenlemenin getirdiği olumsuzluk nedeniyle bir anda 120 bin başvuru varken bu düzenleme çıktıktan sonra yani ağustos ayı ile mayıs ayı arasında yaklaşık dokuz-on ayda 5 bine düşmüş olduğunu doğru anlıyor muyum? Yani yaklaşık 30 bin olan yıllık ortalamanın 5 bine düştüğünü doğru anlıyor muyum? Yani çıkardığınız kanunun yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye’de emekliliğe ilişkin ilgisini azalttığını, şevkini azalttığını söylebilirsek –siz söylemeyin de- biz böyle anlayabiliriz değil mi Sayın Genel Müdürüm?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben sadece şunu söyleyelim: “Bu yönetmelik mevzusunu Sayın Kuşoğlu söyledi, yönetmelikte bu değişiklik niye? Daha önce 1985 yılında çıkarılmış bir kanun var, o kanunda “Yönetmeliği çıkarma yetkisi; Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca müşterek çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaçınca madde?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – 12’nci madde.

O kanunun sonunda “Bakanlar Kurulu yetkilidir.” ifadesi var. Şimdi öyle değil tabii, şimdi çalışmamızda “Cumhurbaşkanı yetkilidir.” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, sorduğum sorular vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Var mı İsmail Bey? Bir ses çıkmadı sizden.

Buyurun İsmail Bey.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ İSMAİL ERTÜZÜN – İzahatında 1.080 kişinin aylığının iptal edildiğini ifade ettiği için ben orada herhangi bir şey söylemedim.

Bir diğer husus da, ortalama yıllık 30 bin müracaat vardı, evet, ağustostan önce 120 bin müracaatla dört yıllık bir müracaat geldi. Sonraki süreçte 5.600’e inmiş olması ilginin azaldığını değil, emeklilik için daha süresi olanların henüz o tercihi kullanmadığı şeklinde değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 28/3/2002 tarihli ve 7479 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 32- 21/12/2019 tarihli ve 7197 sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti, 2020 yılı için 7197 sayılı Kanunun I inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde beşine kadar uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyle ilgili Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Bakanım, geneli üzerine yapılan görüşmelerde de özellikle bu maddeye çok vurgu yapıldı. Sayın Hamzaçebi, “Niye?” diye sual açıp ardından 2008 yılındaki değişikliklere, yüzde 1’le gelip sonra 2008’de yüzde 2’ye çıktığına ve o dönemde bir kriz ortamı olduğuna da özellikle işarette bulundu. Aslında bizim yaptığımız bu değişikliği tarif etmek için bu kifayet eder ama yetmez. Sonrasında bizim Plan ve Bütçe Komisyonumuzun üyeliğini de yapmış çok değerli Hocamız Profesör Lale Karabıyık bir not düştü ve “Bununla hazine, kasasını mı doldurmak istiyor?” gibi bir kavram kullandı. Bu biraz bana garip geldi. Ben teknik olarak özellikle Borçlanma Genel Müdürlüğümüzün yaptığı tarifi bütünüyle burada dikkate sunacağım. Yaptığımız nedir? Yaptığımızın tarifinin aslında Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimizce bilinmesi lazım çünkü dün burada bir çalışma yaptık, öyle değil mi? O çalışmada 3 bankanın sermayesine yedişer milyarlık ilave yaptığımızı söyledik. İşte, bunun tarifi için bu izahı yapmak durumundayım değerli Bakanım, müsaadenizle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Son işlemde 3 kamu bankamıza yedişer milyar TL çekirdek sermayeye enjekte edilerek uluslararası Basel-III düzenlemelerine uygun olarak bankalarımızın çekirdek sermaye yeterliliği rasyoları 160 ile 200 baz puan artmıştır, benzer şekilde bankalarımızın sermaye ve likidite rasyolarını da olumlu etkilemiştir. Önümüzdeki dönemde muhtemel finansman ihtiyaçlarında kullanılabilmesi amacıyla limitin yüzde 5’e yükseltilmesi söz konusudur. İkrazen özel tertip senetlerde ayrı bir ikraz anlaşması yapılmakta olup söz konusu senetler ikraz anlaşmasının bire bir nakit akımıyla örtüşecek şekilde yapılması durumunda bütçeye ek bir yük getirmemektedir. Daha tafsilata giriyor, bu çerçevede ikraz anlaşmaları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen borçlanma senetleriyle oluşacak bütün ödemelerin karşı tarafça ödenmesi esasına dayanır. Örneğin 1 milyar TL tutarında yapılmış bir ihraçta Bakanlık hem 1 milyar TL ödeme yapmaktadır hem de 1 milyar TL tutarında bir alacak oluşturmakta ve bu tutarı karşı taraftan tahsil etmektedir. Dolayısıyla, nette bir işlem, nakit akımı olarak bir denklik söz konusudur, bir borçlanma söz konusu değildir.” izahını yapıyor...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anlattığınızı anladınız mı İbrahim Bey?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neden anlamasın ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani şundan diyorum...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok anlaşılır bir şeydi.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Çok ayıp bir şey ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gerçekten... Ne demek bu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok ayıp ettiniz ya!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Çok mesnetsiz bir ifade bu yalnız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok ayıp bir şey! Hiç yakışmadı size Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, estağfurullah. Şunu demek istiyorum: Sonuç olarak izahatı kendisi söyledi de “Anladı mı?” diye sordum, hakaret değil...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nezaketsiz bir ifade bu, kabul edin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz anlamadınız herhâlde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ben anladım. Şu anlamda söyledim Sayın Başkan: İbrahim Bey sağ olsun, açıkladı. Her konuda ihtisas sahibi olmak durumunda değil, kendisi basın konusunda ihtisası olan bir kişi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben aynı zamanda mali müşavirim arkadaş.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Üstelik aynı okuldan mezunuz; işletme mezunu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Garo Bey her konuya hâkim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mobbing bu, Garo Bey, vallahi yine bir mobbing yaptınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bilgi notu belli ki gelmiş Bakanlıktan. Şu anlamda söyledim Sayın Başkan...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Gizli değil, söyledik zaten hatta arkadaşlar gönderdi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam onu söyledim, yani senin bilgi notun değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, onun öncesinde...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Açıklama yapmıştım, daha tafsilata girmek maksatlı olarak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir bilgi notu geldi size, onu okudunuz. Tamam anladım, şimdi oldu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sayın Paylan, sizlere bilgi notları gelmiyor mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geliyor tabii ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Hepsini kendiniz mi hazırlıyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, estağfurullah. Bilgi notları geliyor tabii ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Siz de Genel Başkan Yardımcılığı yapıyorsunuz, size de bilgi notları geliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elbette geliyor, tabii ki çok doğaldır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Bir bilgi notu geldi mi, onu okudunuz?” derken yani bu bile küçültücü bir söylem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah, asla değil. Burada bir hukukumuz var. Ben öyle bir şey yapmam, biliyorsunuz. Boşuna şey yapmaya gerek yok; buradan bir şey çıkmaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Paylan buyurun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bütün üzerinde konuşamadık aşağıda, Genel Kurulda sözümüz olduğu için. Aslında bu torba yasa teklifinin en önemli maddesi olarak görüyoruz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun konuşun bu maddeyle ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii ki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bakan coronavirus krizinden önce de ciddi bir ekonomik krizin içinde yaşıyorduk ve coronavirus kriziyle birlikte bu ekonomik kriz, gerçekten büyük bir yük olarak vatandaşımızın sırtına bindi. 8 milyon geniş tanımlı işsizle coronavirus krizine girdik. Bu krizle birlikte milyonlarca vatandaşımız daha işsiz kaldı ama biz bu krize ciddiyetle yaklaşıyoruz Sayın Başkan.

Bakın, bugün, TÜİK işsizlik rakamlarını açıkladı; gerçekten dünyada coronavirus kriziyle birlikte işsizlik rakamlarını düşüren tek ülkeyiz. Maşallah diyelim! Coronavirus krizinde işsizlik rakamlarını düşüren tek ülkeyiz ama “Buna kim inanıyor?” dersiniz, inanın dünyada kimse inanmıyor buna.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Olur mu öyle şey ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya kardeşim, işten çıkarma yasağı gelmedi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, bugün işsizlik rakamları açıklandı; düşünün, mart ayının sonunda bizim işsizlik rakamlarımız düşmüş arkadaşlar ama nasıl düşmüş? TÜİK’in başına biliyorsunuz yakın zamanda bir genel müdür atandı; 2018 yılında TÜİK’e girmiş bu kişi, 34 yaşında sanıyorum. 36 yaşında da, iki yılda, TÜİK’in genel müdürü olmuş, başkanı olmuş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha olabilir ne güzel! Ya düşünün ki kamuda, bürokraside, yıllarca TÜİK’te emek veren insanlar bir kenara konulmuş... Bakın, burada bu kadar bürokrat var, büyük çaba gösteriyorlar bürokrasi kademelerinde yükselmek için ama arkadaşlar, yükselme öyle olmuyormuş. Bir kuruma girersiniz; birinin akrabası, eşi dostuysanız o kurumda iki yılda başkan olabilirsiniz... Şimdi, böyle başkan olduğu zaman veya on bölge müdürünü bir günde görevden aldığınız zaman TÜİK’in rakamları şöyle olur arkadaşlar: “Sayın Bakanım, size kaç lazım?” diye telefon açılır, işsizlik o rakama göre açıklanır.

Bakın, geniş tanımlı işsizliğe göre arkadaşlar milyonlarca vatandaşımız daha işsiz kaldı ama biz bu rakamları düşük gösteriyoruz. Şimdi, bu durumun, mevcut durumun üstünü örtersek... Düşünün, bir hasta doktora gittiğinde Sayın Başkan, doktor nasıl teşhis koyar? Verilere bakar; tansiyonu nasıl, kalbi nasıl, nabızı nasıl, şekeri nasıl... Bu verileri bilmezse tedavi de yapamaz ama siz verilerin, mevcut durumun üstünü örterseniz, istatistik kurumu üzerinden belirli rakamlarla oynayıp açıklarsanız tedavi de yapamazsınız arkadaşlar. Önce teşhis sonra tedavi...

Bakın, Arjantin böyle yaptı, belirli rakamları manipüle etti yıllarca; sonuçta yıllardır krizden çıkamıyor. Geçici olarak belli kaynaklar Arjantin’e girdi, onlar da israf edildi ve Arjantin krizden çıkamıyor. Yunanistan da aynı hatayı yaptı. Yunanistan istatistik kurumu da belirli rakamları manipüle etti, bu rakamlar üzerinden sermayeler girdi, o sermayeler israf edildi yolsuzluk ekonomisinde ve Yunanistan yıllardır krizden çıkamadı arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye...

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, kriz ciddiyetle ele alınmıyor arkadaşlar, kesinlikle ciddiyetle ele alınmıyor, teşhis ve tedavi ortaya konulamıyor. Kurlsız, plansız ve denetimsiz bir alana doğru sürükleniyor ekonomi. Niye 90’lı yıllarda arkadaşlar sürekli krizler yaşadık ve 2001 krizine doğru sürüklendik? Çünkü Merkez Bankası, bu anlamda Hükümetin elinde, istediği zaman para bastırabileceği bir banknot makinesine çevrilmişti maalesef yine aynı duruma doğru sürükleniyoruz. Merkez Bankasının bağımsızlığı yok edilmiş durumda ve Merkez Bankası üzerinden yalnızca yılbaşından bu yana benim tespitlerime göre 180 milyar liralık bir parasal genişleme sağlandı. Durmuş Başkanım burada, bilmiyorum teyit eder mi? 180 milyar TL’lik bir parasal genişleme; varlık alımlarıyla, diğer açık fiyat işlemleriyle, diğer işlemlerle. 180 milyarlık bir parasal genişleme sağlandı. Yetmedi, şimdi... Sayın Aydemir, ben size konuşuyorum yani.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Uğur Aydemir’e konuştuğun için İbrahim Bey dinlemiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, İbrahim Aydemir ben size konuşuyorum.

Yetmedi; dün de 20 milyarlık bir yatırım kredisi verileceği ortaya konuldu. Arkadaşlar, bu tamamen bizim denetimimiz dışında olan bir alan. Düşünün ki milletin bütçesini biz yapıyoruz, değil mi? Meclisin en temel hakkı bütçe hakkıdır. Bu bütçe hakkı çerçevesinde tüyü bitmemiş yetimin haklarının nereye harcanacağına biz karar veriyoruz ama tamamen Meclis denetiminin dışına çıkarılan bir noktada parasal genişleme işlemleri yapılabilir; Merkez Bankası da... Bu anlamda 20 milyarlık daha yatırım kredisi verilecek ve tamamen bizim denetimimiz dışında bu olacak Sayın İbrahim Aydemir.

Şimdi, yetmiyor; kamu bankaları üzerinden de biliyorsunuz bir kredi pompalaması söz konusu. Kamu bankalarının pazardaki payları son derece düşmüştü ama özellikle son iki üç yılda ciddi anlamda agresif bir şekilde kamu bankaları üzerinden kredi pompalaması söz konusu ve bu kredi pompalaması sonucunda dün verilen rakamlara göre kamu bankalarının kredi piyasasındaki oranı yüzde 50'nin üzerine çıktı arkadaşlar ve bu her gün artıyor ve artmaya devam edecek.

Şimdi, ne lazım bunun için? Para lazım tabii ki, kaynak enjekte edilmesi lazım, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan kaynakları enjekte ettik. İşte, Merkez Bankası üzerinden dolaylı olarak oranın kaynakları enjekte ediliyor. İşte, belli Swap işlemleriyle Merkez Bankasının dövizli kamu bankaları üzerinden belli bir şekilde paralar yaratılıyor ve krediler veriliyor. Bunların hepsi tükendi. Şimdi, ne yapılacak? Yeniden özel tertip borçlanma senetleriyle kamu bankalarına 22 milyar liralık daha kaynak enjekte edilecek. Bu, sermaye şeklinde mi olacak; sermaye tipi hani, İşsizlik Sigortası Fonu'na aktarılan şekilde mi olacak?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dün denetlemeyi görüşürken -Varlık Fonunu- özellikle buna not düşüldü, vurgu yapıldı ki üç bankaya yedişer milyar liralık sermaye aktarımı yapıldı; izahı bu kadar basit.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu oksimoron; bir şeyi açıklamıyor bu. Niye yaptınız? Ne oldu da 7 milyar lirayı sermayeye enjeksiyona ihtiyaç duyduunuz? Soruyu açıklamıyor bu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O bankaların sermayesini güçlü hâle getirmek üzere...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydemir, lütfen...

Sayın Paylan, lütfen devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bakın, arkadaşlar, şöyle bir durum var. Merkez Bankası emrinizde, iktidarın emrinde; isterse Merkez Bankası bir düğmeye basarak 1 trilyon lira para da yaratabilir. Hiçbir sorun yok. Bir düğmeye basar, 1 trilyon lira para yaratır; kamu bankalarına bu istedikleri gibi aktarılabilir, kamu bankaları da sizlerden aldığı talimatlara göre istediği kişiye kredi verebilir. Bir sıkıntı yok ama bunun sonuçları olur arkadaşlar. Bizim gibi kırılgan bir ekonomide, siz eğer ki Merkez Bankalarını bu şekilde zorluyorsanız... “Bütün ülkeler yapmış.” diyebilirsiniz ama bizim kırılganlığımız var. Bizim konvertibl bir paramız yok, sağlam bir ekonomik altyapımız yok, ekonomik reformlarımızı yapmamışız; siz inanılmaz bir para yaratıyorsunuz, büyük bir parasal genişleme yapıyorsunuz; eş zamanlı olarak maliye politikasını gevşetmiş durumdayız, hiçbir çıpamız yok, dünyada geçici olarak bol para döneminden dolayı bir rahatlama var, değil mi? Büyük bir krizden sonra “V” şeklinde bir toparlanma gelişmekte olan ülkelerde olacak diye borsalar satın aldı, Türkiye’de de geçici bir rahatlama var. Bakın, işte geçici rahatlama bu şekilde yaratılır, bir kortizon etkisi yaratır. Yani, bol para yaratır ama sonrasını düşünmemiz lazım yani, değil mi? Türkiye’nin üç ay sonrasını, altı ay sonrasını, üç yıl, on üç yıl sonrasını düşünmemiz lazım. Geçici rahatlama yaratırsınız ama sonra ne olacak? Hani kanser olmuş bir bünyeye kortizonu verirsın ama bir yıl sonra ne olacak? Arkadaşlar, bakın, 2017’de uyardık iktidarı, bu çerçevede uyardık; dedik ki: “Bakın, bu tip parasal genişlemeler, Kredi Garanti Fonu genişlemeleri sonucu kriz olur.” Ne oldu? 2018’de parasal genişlemeye hız verdiniz.

Ne oldu? 2018'in Ağustosunda, seçimden hemen sonra dolar 7,20'ye fırladı, enflasyon yüzde 30'lara fırladı arkadaşlar, işsizlik yükseldi. Bu açıdan geçici rahatlamalar değil, elbette bu tip adımlar atılabilir ama bununla birlikte ekonomik reformlar devrede değilse daha büyük ekonomik krizlerle karşı karşıya kalırız arkadaşlar. Hem Varlık Fonu üzerinden böyle genişleme yaratacaksınız hem Merkez Bankası üzerinden hem kamu bankaları üzerinden genişleme yaratacaksınız, bütün piyasa rasyonelitesini bir kenara bırakacaksınız, partizan bir şekilde bu kredi genişlemeleri yapılacak, belli kamu bankaları partizan bir şekilde...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Partizan” derken yani partizan nasıl bir şey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Efendim, sizler telefon açtığınızda belli şirketlere kredi veriliyor, sizler telefon açmadığınızda belli şirketlere krediler verilmiyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle bir şey yok, paketlerden haberiniz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sebebi şu: Çünkü 90'lı yıllarda bu böyle oldu. Arkadaşlar, ben bugün bir Halk Bankası şube müdürüyle konuştum, dedi ki: “İşte, diyelim ki bir şubeye 1 milyarlık kredi tahsis ediliyor ama binlerce başvuru var.” “Neye göre seçiyorsunuz?” dediğimde “Gelen telefonlara göre seçiyoruz efendim.” dedi. Aynen durum budur, aynen durum budur efendim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yalan söylüyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yalan söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü 0,69 krediye binlerce insan başvuruyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bunu ihbar kabul edip soruşturma açılın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu bilgilerle burada konuşuyorsanız yazık yani gerçekten Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi gelin, 0,69 krediyi kimler alıyor, listelerini çıkaralım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çıkartalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çıkaralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi şirketler KGF kredilerinden faydalıyor? Hangi şirketler ticari kredilerden faydalıyor? Hangi şirketler ev kredilerinden faydalıyor?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çıkartarak gelseydiniz o zaman.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir şey var mı ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ayıp ya, gerçekten!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Türkiye’de 1,1 milyon esnaf kredi aldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nilgün Hanım, müsaade edin, size de söz verir Başkan, lütfen.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, tamamlayınız lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın arkadaşlar, diğer bir boyutu, bir şey daha var: Sayın İbrahim Aydemir, şimdi, piyasada diyelim ki evler 400 bin liraya satılmıyordu değil mi bu kredi paketinden önce 400 bin liraya müteahhit satamıyordu, mümkün değil. Bir vatandaş gidip 400 bin liraya evi... Alabilen alıyordu, parası olan. Ne oldu? Krediyi 0,69'a düşürdünüz, binlerce insanımız “Hadi ev alayım.” Değil mi, gecikmiş bir talep var. Bu ev fiyatları ne oldu? 600 bin liraya yükseldi arkadaşlar. Yani 0,69'a düşürdük de bu vatandaşımıza kâr mı ettirdik, yoksa zarar mı ettirdik gelin bunu değerlendirelim.

Diğer bir boyutu; bu kadar parasal genişleme yaptınız, sonucunda talep bir anda sıçrarsa, geçici olarak bir kortizon etkisiyle sıçrarsa... Bakın, şu anda -markete gidiyorum, ben de alışveriş yapıyorum evime giderken- gıda fiyatları ateş pahası, her şeye her gün zam geliyor. Yeniden bir enflasyon, faiz, döviz kuru sarmalına girersek vatandaşımız kâr mı etmiş olacak, zarar mı etmiş olacak bunu değerlendirmeliyiz. Ya, para politikası, genişlemeci politikalar bu anlamda çok dikkatli yapılmalı. Tabii ki bir düğmeye basıp trilyon da yaratabilirsiniz ama bunun sonucu ateşin yükselmesi, enflasyonun yükselmesi olabilir. Bu anlamda da ben iktidarın ne yaptığını bilmek istiyorum. Hangi ekonomik plana göre çalışıyorsunuz? Orta Vadeli Ekonomik Plan çöktü Sayın Bakan Yardımcısı. Yeni Ekonomik Program çöktü. Kaç tane istihdam programı açıkladınız, çöktü. “Yeni bir istihdam programı açıklıyoruz.” diyorsunuz, onun da ne olacağını bilmiyoruz. Bu anlamda hangi programa, hangi plana göre çalışıyorsunuz? Hangi programa, hangi plana göre parasal genişleme yapıyorsunuz? Hangi programa, hangi plana göre Merkez Bankasına 20 milyarlık kredi açıklatıp yatırım genişlemesi yapıyorsunuz? Velez ki bunları yaptık, 100 milyar lira piyasaya attık; bunun sonuçları ne olacak? Enflasyon ne olacak, döviz kuru ne olacak, faizler ne olacak; bunun dengesi, denetlemesi ne olacak, bu paralar nereye harcanacak, bunlar nasıl denetlenecek? Bakın, diyorum ya, 90’lı yıllarda siyasetçiler bu hataları yaptığı için 2001 krizine doğru sürüklendik.

Burada kayıtlara not düşsün, siz bu yolda yürüyün, üç vakte kadar bu ülke çok daha derin bir ekonomik krize doğru sürüklenir. Bunu da hep beraber durdurabilmeliyiz Sayın Başkan. Buna yol verebilirsiniz, 20 milyar deyip 200 milyar daha harcansın, geçici olarak da ekonomi toparlar ama...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Garo Bey bunu beş yıl önce de söylüyordu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş yıldır krizden çıkabildik mi? İbrahim Bey, beş yıldır krizden çıkabildik mi? Çıkamadık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tek bir ekonomik reform yapabildik mi? Beş yıldır ekonomimiz büyüdü mü?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne ettiniz ya, büyüme rakamları açıklandı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş yıldır kişi başı 12.500 dolar gelirden kişi başı 7.500 dolar gelire düştük arkadaşlar, ülkemiz 1 trilyon dolarlık ekonomiden 700 milyar dolarlık ekonomiye düştü. Bütün bunları değerlendirmemiz lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben buradan Sayın Bakan Yardımcımıza soruyorum: Hangi ekonomik plana göre çalışıyorsunuz? Bu genişlemeci para politikalarını nerelere kanalize ediyorsunuz? Bunun sonuçlarıyla ilgili makroekonomik değerlendirmeleriniz nedir? Yani bu anlamda, denetim dışı çıkardığınız alanda sonuçları neler olacak? Bütün bunları değerlendirmemiz lazım.

Kayıtlara not düşsün, üç vakte kadar eğer buna yol verirsiniz sonuçlarını önce vatandaşımız öder, sonra siz ödersiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, siz burada 100 milyar liralık pakete az diyordunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş yıldır krizdeyiz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Türkiye dimdik ayakta.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, beş yıldır krizdeyiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Paylan, bu maddeye destek veriyor musunuz? Sanki veriyorsunuz gibi anladım, veriyor musunuz, vermiyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vermiyorum, niye vereyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, iyi bir şey dediniz de arada yani olabilir böyle bir şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bütün devletler yaptı böyle adımlar ama biz plansız, programsız yapıyoruz ve denetimsiz yapıyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, olur mu ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuyla ilgili düşüncelerimi tümü üzerindeki görüşmeler sırasında aktardım -siz o sırada dışarı çıkmıştınız ama- benim yaptığım hesaba göre 300 milyara yakın bir borçlanma söz konusu olacak. 4749'un 5'inci maddesine göre, biliyorsunuz, bütçe açığı kadar normalde bir borçlanma yapılabilir; yüzde 5, yüzde 5 artırılma yetkisi var. Bunları koyunca, bu Bütçe Kanunu'ndaki yetkiyi falan da alınca şimdiye kadar olan borçlanmayı da dikkat alıyorum, benim bildiğim kadarıyla, nisan itibarıyla 120 milyar, şimdi ne kadar olduğunu Sayın Bakan Yardımcısı herhâlde söyleyecektir. Yani 300 milyara kadar bir borçlanma söz konusu olabilecek. Bu 300 milyar çok büyük bir rakam, çok önemli bir rakam, bütçenin yaklaşık yüzde 30'una tekabül ediyor, millî gelirimizin yüzde 8'ine tekabül ediyor. Nedir bu, nerede kullanılacak? Tabii ki kanunda belli. Bunların nerede kullanılacağıyla ilgili, kamu bankalarıyla ilgili bir şey var, lafzı var kanunun. Ama şimdiye kadar kullanılan ve bundan sonra kullanılması düşünülen, hedeflenen nedir? Tabii ki olağanüstü bir durumdan geçiyoruz, sıkıntılar var. Yürütmenin böyle bir yetki talep etmesi durumunda tabii ki bu yetki verilir Meclis tarafından ama gerekçelerinin izah edilmesi gerekir. Yani sizden ziyade, teklif sahibi olarak sağ olun, hassasiyet gösteriyorsunuz ama bu önemli bir konudur. Bütçe kanunları konusunda Sayın Cumhurbaşkanını yetkilidir yürütme erki olarak, idarenin bilgi vermesi lazımdır çok teferruatlı olarak.

Şu ana kadar ne kadar borçlanma yaptık, bundan sonra yapılacak olan, bununla beraber yapılacak olan borçlanmalar nasıl kullanılacaktır, ne için kullanılacaktır? Bir izahat verebilirlerse çok memnun oluruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen, size söz veriyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir şeyi sormak istiyorum; bu 300 milyardan kastınız bütçe açığı mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bütçe açığı, artı, borçlanma yetkisi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Evet, bizim de bu seneyle ilgili 290 milyar lira civarında bir bütçe açığı tahminimiz var parti olarak.

Evet, çok teşekkür ederim Sayın Başkan, değerli arkadaşlar.

Çok değerli arkadaşlar, doğrusu ben özellikle bu pandemi sürecindeki konuşulanlar paralelinde kısa bir not aktarmak istiyorum veya düşüncelerimizi paylaşmak istiyorum.

Şimdi, bunun plansız yapıldığı doğru yani 18 Marttan itibaren kamuoyuyla paylaşılan destek programlarının belli bütüncül bir plandan yoksun olduğu doğru. Çünkü biz bu konuda bunun bütüncül bir planla yapılması gerektiğini ve de hızlı bir şekilde YEP'in de yenilenmesi gerektiğini söyledik.

Ancak şunu belirtmek lazım ki bu destek paketlerinin ekonomide tahrip edici olduğundan ziyade, yetersiz olduğunu söylemek lazım. Bugün yapılacak şey iç piyasanın canlandırılmasıdır. Türkiye'nin acili, bütün dünyadakilerin acili iç piyasanın canlandırılmasıdır. Pandemi sürecindeki bütün paketlerin iki temel hedefi var: Birincisi, hane halkının, vatandaşın ihtiyaçlarını görmesini sağlayacak nakde ulaşmasını mümkün kılmak ki bu konuda maalesef yeterli bir destek yapılmadı yani hanelere biner lira verildi, bizim teklifimiz 10 milyon haneye kişi başına beşer yüz lira verilmesi şeklindeydi. İkincisi, firmaların ayakta tutulması ve bütün dünyanın yaptığı bu, firmaların ayakta tutulması. Çünkü Türkiye'de bugün 700 milyar dolar ama Türkiye'nin bir üretim gücü var ve bu üretim gücünü sağlayan firmaları ayakta tutmak lazım. Bu konuda bizim teklifimiz özellikle KOBİ'lere çalışan başına 10 bin lira, bir yıl faizsiz işletme kredisi verilmesiydi. Ancak Türkiye'de doğrudan yapılan destek millî gelirin yüzde 3'ü kadar yani hazineye yük teşkil eden. Verilen kredilerin fazla değil, yeterli kamu desteğinden yoksun olduğunu söylemek lazım çünkü bunları altı ay erteliyorsunuz, altı ay faize bir katkınız yok, altı ay sonra zaten eksik gelirle bununla yine yüz yüze gelecek. Dolayısıyla, 240 bin esnafa diyorsunuz ki "Kapat, git." ve bu kapananların hiçbirine siz telafi edici bir ödeme yapmıyorsunuz. Bakın, bütün dünya, ekonomisine göre bunu böyle yaptı. Amerika, 100 bin doların altında beyanname veren ailelerin fertlerine 1.200 dolar yatırdı. Biz tabii ki onunla ölçülecek, paralel bir şey yapalım demiyoruz ama ikinci olarak Türkiye'nin bugünkü Acil Eylem Planı iç piyasanın canlandırılmasıdır ve bu konuda iç piyasaya aktarılan finansmanın tahrip edici olmasını konuşma zamanı değil, yetersiz olduğunu konuşma zamanıdır. Biz, mesela, Sayın Başkanın da kamuoyuyla paylaştığı -Merkez Bankasının paylaştığı- bu harcamaların sadece inşaat stokuna gitmesini ciddi bir risk olarak görüyoruz, stok inşaatlara gitmesini; o bir borç ödeme olarak görünüyor. Ama bugüne kadar Türkiye'nin kamusal finansman yükü açısından yaptıklarını biz yetersiz buluyoruz. Bugün bunların tahririni... Bunlar düzelir. Bir çocuk ateşe düştüğünde derler ki: "Bunu soğuk suya sokun." Zatürre olabilir, zatürrenin tedavisi var. Evet, kamuoyuyla paylaşıyorum, zatürrenin tedavisi var. Ekonomiyi yüksek ateşte bu kadar tutmanın tahribatı beyinde olur. Zaten gerçekten çok doğru bir tespit, kırılgan bir süreçte yakalandık, dünyanın en kırılgan ekonomilerinden birine yakalandık ve Türkiye kendi tarihinin de en zayıf noktalarından birinde yakalandı yani 2008'de yakalansaydı kişi başına 2.500 dolar daha fazla bir millî gelirle göğüsleyecektik. Bugünkü nüfusa vurduğumuzda 150 milyar dolar daha zengin bir Türkiye'yle bunu karşılayacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Maalesef Türkiye'de bu, özellikle son beş yılda geriye düşen bir şey yani son altmış yılın büyümesine bakın; son beş yıl altmış yılın en kötü ikinci beş yılı, 1986-1990 arası. Ama bütün bunlarla beraber bugün bu işin tahririni konuşma zamanı değil, yetersizliğini konuşma zamanı. O nedenle, bu çerçevede bu düşüncemi paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Genelî üzerine konuşmalar sırasında Genel Kurulda konuşmam olduğu için burada olamadım ama ağırlıklı olarak zaten bu maddeyle ilgili de konuşacaktım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devamda çok iyisiniz, bugün sizi göremeyince şaşırdım biraz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Aşağıdaydım, evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Konuyla ilgili, aslında burada maddeyle ilgili genel olarak yapılan konuşmalara baktığımız zaman birçok noktada ortaklaştığımızı da görüyorum. Aklın yolu bir ama bu birlikte bir türlü sizler ile biz birleşemiyoruz, buluşamıyoruz; bütün sıkıntı galiba burada Sayın Aydemir.

Öncelikle çalışanlarla ilgili teşekkür ediyoruz. Tabii, bu önemli bir madde yani bu kanun teklifinin en önemli maddelerinden bir tanesi. Yine bir borçlanma limiti artırılarak alınan borcun kamu bankalarına aktarılması... Yani hazine, piyasadan alacağı 21 milyar 400 milyon liralık -22 milyar TL- borcu sermaye artışı için kamu bankalarına gönderecek. Sene başında 32 milyar küsur özel borçlanma yetkisi verildi hazineye, şimdi tekrar bir borçlanma... Türkiye hazinesi görülmemiş bir hızla borçlanıyor gördüğümüz kadarıyla ve konuştuğumuz kadarıyla. Yıl sonunda da gelinmesi tahmin edilen rakamlar konuşuldu. Şimdi, hazine istatistiklerine göre 2018 sonunda yurt içi piyasalarında 5,8 milyar lira tutarında döviz ve altın cinsinde borçlanılmış, 2019'da çok hızlı bir artışla yıl sonunda 86,5 milyar lira bir borçlanma olmuş yani hakikaten çok hızlı borçlanıyoruz ve en önemli sorunlarımızdan biri bu.

Burada pandemi süreciyle ilgili belki bu kanun tekliflerinin gelmiş olmasını konuşuyoruz ama tek başına bu şekilde değerlendirmek de doğru değil çünkü sürekli palyatif şekilde yani günü kurtarıcı kanun maddeleri, kanun teklifleri üzerinden toplanıyoruz, bir araya geliyoruz, kararlar alıyoruz. Ondan sonra tekrar bir torba teklif geliyor bu konuyla ilgili, onun üzerinde görüşme yapıyoruz, arkasından tekrar... Yani gerçekten bu şekilde bu konuyu yürütmek, bu süreci götürmek çok zor. Bir de bütün bu yaptığımız çalışmaların ve tekliflerin, çıkardığımız kanunların ne işe yaradığını da sorgulamak lazım. Tabii, burada şunu da sormak lazım: Bu kanun maddesi yapıldığı zaman, bankaların sermayesi artırıldığı zaman kime ne faydası olacak? Kim için yapılıyor, ne için yapılıyor? Sayın Aydemir, bu sorunun cevabının da çok iyi verilmesi gerekiyor çünkü pandemi başladığından beri halk için aslında bir anlamda hiçbir şey yapılmadı. Yani baktığımızda, 5,5 milyon aileye 5,5 milyar TL -o da sadece bir kere olmak üzere nakit desteği- para desteği verildi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 200 milyar destek...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, o 200 milyarı konuşmayalım. Bakın, arkadaşlar, onun içinde ne var? Erteleme var, kredi var, borçların ertelenmesi var. Lütfen konuşmayalım ya, burada bari konuşmayalım bunu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Son rakam 13 milyon 287 bin.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani 5,5 milyon kişiye yapılan yardımla bu iş yürümüyor.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Kısa çalışma ödenekleri var ama.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani parayı alıp geri mi verseydik?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakın, Türkiye’de aylık geliri 583 TL’nin altında 11 milyon insan var ve sadece 5,5 milyon kişiye bir kereye mahsus... Ya, 6 milyon kişi olsun hadi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 13 milyon 287 bin son rakam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 13 milyona çıktı son iki yıl içinde.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Tamam 13 milyon olsun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamam öyle olsun ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 13 milyon değil ya! Dün Tayyip Bey açıkladı. Allah Allah! Yapmayın ya! Cumhurbaşkanından iyi mi biliyorsunuz siz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 200’den bir anda 13’e düşünüz yani.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hane sayısı 0.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Neyse yani rakamlar ortada, yapılanlar ortada. Burada ne esnafımıza biz çare olabildik devlet olarak ne çiftçimize çare olabildik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakın, bu ülkede kredi diyoruz ama 1 milyon 753 bin 213 esnafımız var, Halk Bankasından kredi alabilen sayısı kaç? 567 bin. Şimdi, Sayın Aydemir, ben tekrar soruyorum: Çiftçiye borcumuz var, çiftçiye olan borcumuzu ödemiyoruz yani yaklaşık 2007'den bu yana 175 milyar TL devletten alacağı var çiftçinin; çiftçinin mazot yükü var, çiftçinin elektrik yükü var, bu yükleri üstlenmiyoruz. Hadi kredi olsun, esnafa krediyi bile vermiyoruz, veremiyoruz; ondan sonra, insanların cebine para koyamıyoruz iki üç ay şu parayla geçinin diye. Peki, bizim “Bu bankalardaki genişlemeyi niçin yapıyoruz, kimin için yapıyoruz?” diye sormamız gerekiyor.

Diğer taraftan baktığımız zaman, yeni bir kredi paketi açıklandı biliyorsunuz, çok düşük faizlerle; özellikle inşaat sektörüne, otomotiv sektörüne ve turizm sektörüne yönelik. İşte, 0,64 faizle konut alımı, arabalarla ilgili aynı şekilde. İnsanlara “Borçlanın, bir hafta tatil yapın, ondan sonra üç yıl, beş yıl o kredinin borcunu ödeyin.” denildi. Şimdi, tabii, bankalara bir talep mutlaka olmuştur bu kredilerle ilgili ve bu kredi taleplerinin karşılanması lazım. Bu talepler nereye gidecek? İnşaat sektörüne gidecek çünkü insanlar konut alacaklar. O yüzden de bankaların tabii ki paraya ihtiyacı var. Öyle değil mi? Yani ayrılan kaynaklar yine bir şekilde, öyle böyle inşaat sektörüne aktarılıyor.

Şimdi, benim kafamdaki asıl soru yani olayın özünden çok, benim daha çok endişelendiğim şey, sizin bu ülkenin ekonomisini yönetirken geçmişte yaptığınız gibi, inşaat sektörüne sürekli sırtınızı dayayarak bu genişlemeyi onunla birlikte yürütmeye devam edecek olunuz; beni asıl endişelendiren bu. Biz burada muhalefet olarak sürekli üretimden bahsediyoruz, işte, Sayın Tatlıoğlu'nun söylediği gibi, iç piyasanın canlandırılması gerekiyor, üretim yapılması gerekiyor, ülkenin bu şekilde büyümesi gerekiyor derken siz yıllarca inşaatı sırtınızı dayadınız ve görüyorum ki pandemi sürecinde bile vatandaş borçlandırarak... Çünkü bunu kim ödeyecek? Yine vatandaş ödeyecek bu paraları, hazine borçlanıyor. Vatandaş borçlandırarak yine inşaat sektörüne, yine müteahhitlere kaynak aktarıyorsunuz; bunun tercümesi budur. Ondan sonra bize “Bu yetkiyi verecek misiniz?” diyorsunuz, istiyorsunuz. Hadi verelim de ne olacak, nereye gidecek yani bu? Yarın öbür gün yine burada buluşacağız. İşin üzücü tarafı bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, toparlayalım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ama bunlar çözüm olmayacak değerli arkadaşlar, biz yine burada toplanacağız. O yüzden, bakın, uzun süredir söylüyoruz, bireysel olarak da söylüyoruz, parti olarak da söylüyoruz yani 2020 bütçesi Meclisten geçti, orta vadeli plan yaptık, geçti ama COVID-19 diye bir sorun yoktu; zaten ülkenin ekonomisi kötüydü, zaten 139 milyar borçla 2020'ye girmiştik, bir de üzerine COVID-19 gibi bir problem geldi. Şimdi ne diyoruz? Gelin, tekrar bir bütçe yapalım. Kaynakları nasıl önceliklendireceğiz, hangi alanlara öncelikli olarak kaynaklarımızı yönelteceğiz, bunu konuşalım, orta vadeli planı tekrar gözden geçirelim diye biz muhalefet olarak aslında size el uzatıyoruz ama bu el hep havada kalıyor. Yani gelin, bunu yapalım. Bu maddeyle bankalarda sermaye artırımını yapılabilir mi? Yapılabilir ama hiçbir şeye çare olmayacak, onun altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu Hocam, buyurunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, ben de bu 4’üncü madde üzerinde konuşuyorum. Belki biraz geniş bir yerden alıp derdimi anlatmam mümkün.

Bir kere, karşılaştığımız kriz, sadece talep yönlü bir kriz değil yani hem arzdan hem talepten kaynaklanan bir kriz. Dolayısıyla da klasik yöntemlerle, klasik reçetelerle bu krizi atlatmamız mümkün değil bence. Kaldı ki şunu söyleyeyim size: İçinde bulunduğumuz ekonomik ortama literatürde “komuta ekonomisi” denir yani bir yanda piyasa ekonomisi vardır ama fiyatlar daha çok merkezî hükûmetin, merkezî organların verdiği kararlarla belirlenir ki bizde de bu hâle gelmiş oldu sonuç olarak. Bunun nedenleri üzerinde durmuyorum. Ama şunu söyleyeyim: Niçin bu komuta ekonomisi lafını getirdim? Şundan dolayı getirdim: Konuştuğumuz konu, esasında, bu Hükûmetin bankacılık sektörüyle ilgili yaşadığı sıkıntının aşılması anlamına gelen bir öneri bu. Çünkü bankalar Hükûmetin direktiflerine, Hükûmetin önerilerine uymuyorlar, uymak istemiyorlar. Bakın, ben size söyleyeyim: Geçenlerde ne oldu? Merkez Bankası bankacılık sektöründen tahvil aldı, para verdi fakat fark edildi ki o para birdenbire başka bir yere gitmiş. Nereye gitmiş? Hazineye gitmiş, hazinenin DİBS’lerine gitmiş. Hâlbuki, normal olarak olması gereken, bankaların kredi yaratması. Yaratmıyorlar çünkü kredi vermek istemiyorlar. Ama tabii ki bankacılık sektörünü tümüyle lağvedecek hâli yok Hükûmetin, dolayısıyla da buradan bir baypas imkânı olarak görüyor bu kamu bankalarını kullanmayı.

Peki, buradan şöyle bir şey söyleyeyim: Bankalar niçin böyle davranıyorlar? Dediğim gibi, piyasada kredi vermek durumunda oldukları şirketlerin kredi verilebilecek değerde olmadığını düşünüyorlar ya da ekonominin geleceğiyle ilgili kuşkuları var. Yani nasıl isterseniz öyle değerlendirebilirsiniz. Dolayısıyla da aktif rasyosu diye bir mesele getirildi. Aktif rasyosuyla ceza içeren bir biçimde bankaları sıkıştırmaya çalışıyor, bir anlamda meşru aletlerle Hükûmet bunu yapmaya çalışıyor. Fakat arkadaşlar, ben bunun ne kadar netice vereceğini bilmiyorum ama buradan şuraya getirmek istiyorum sorunu: Ben Hükûmetin yaşadığımızın sorunun tam olarak ne olduğunu anladığı konusunda emin değilim. Bir kere, size şunu söyleyeyim, bakın: Parasal genişleme... Evet, 2008 krizini atlattırken de bütün dünya parasal genişlemeye gitti, enflasyon falan da olmadı üstelik o zamanlar, hatırlayacaksınız. Peki, bu parasal genişleme nereye gidiyor bizde diye baktığımızda, şimdi, amaçlanan şey, tabii ki yatırım, üretim vesaire yolunu açacak olan bir şey. Çünkü esas itibarıyla, demin söylediğim gibi, daha çok talepten kaynaklanan, talebin düşmesiyle ani duruş dediğimiz düşmeyle birlikte ortaya çıkan bir kriz olduğu kanaatiyle talebi artırmaya yönelik olmak üzere kredileri kullanan Hükûmet, kullanmak istiyor.

Evet, mesela, bu tüketici kredileri... Tüketim mallarında böyle bir artış olacaktır, gözlemlediğimiz kadarıyla konut kredilerinde de böyle bir şey olacaktır ama arkadaşlar, şirketler yatırım yapmayacaklardır. Yapmamalarının bir tek sebebi vardır bence -yani birçok sebebi vardır belki ama- bir kere, bu düşük faizli kredileri esasında bu şirketler eskiden daha yüksek faizle aldıkları kredileri kapamak için kullanacaklar, kullanıyorlar zaten. Anlatabiliyor muyum? Faizler yüzde 15’ken kredi almış adam, şimdi düşmüş yüzde 9’a, yüzde 7’ye, alıp krediyi kapatacak. Dolayısıyla da bu önlemler üretimi teşvik edecek önlemler değildir doğrudan. Tüketimi etkileyecek olduğunu kabul ettiğinize göre, oradan kaynaklanan bir arz yönü olabilir diye düşünülebilir; evet, belki bunun bir etkisi olabilir ama ben bunun çok ciddi bir etki olacağı kanaatinde değilim.

Şimdi, enflasyon meselesine gelelim. Merkez Bankası Başkanı ne dedi? “Biz hesapladık, hedefi tutturacağız.” dedi ve bunu söylerken de şunu söyledi esasında, dedi ki: “Petrol fiyatları ve emtia fiyatları düşüyor, bu genel olarak iyi bir hava yaratıyor. Bu girdi fiyatlarını düşürecek olan bir şeydir, dolayısıyla da enflasyon beklemiyoruz ya da makul bir enflasyon bekliyoruz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, buradaki sıkıntı da şu bence: Makul bir enflasyon bizde olmaz, olmayacaktır da. Çünkü bunun sebebi şu: Parasal genişleme olduğu zaman Türk lirasının değeri düşecektir ve Türkiye üretimi ithalata bağımlı olduğu için, ithalat pahalandığından dolayı üretim de bundan negatif olarak etkilenecektir, dolayısıyla da mal fiyatlarında bir artış olacaktır, bu bir.

İkincisi: Şöyle bir argüman getiriyorlar, diyorlar ki “Kardeşim, 2008 krizi oldu, bütün dünya parasal genişlemeye gitti, sonra bunu stratize ettiler çeşitli politikalarla ya da etmeye yönelmişlerdi, bu son olaylar çıktı.” Evet, doğru, enflasyon görmedik biz Batı’da ama arkadaşlar unuttuğumuz şey şu: Evet, mal fiyatlarında enflasyon olmadı ama “asset” fiyatlarında oldu. Yani -hatırlayacaksınız- 2008 krizinde borsalar, inanılmaz çıldırmıştı borsa endeksleri.

Şimdi, gelelim bize. Dikkat ediyor musunuz -iktisatla ilgili arkadaşlar var mı bilmiyorum ama Sayın Bakan Yardımcısı mutlaka izliyordur- bu parasal genişleme -Nisanın 15’inde mi ne başladı galiba- başladığından bu yana bizim borsamız yükseliyor. Niye yükseliyor? Borsanın yükselmesinin sebebi, bu parasal genişleme üretime gitmiyor, amaçlandığı gibi krediye gitmiyor, nereye gidiyor, borsadaki hisse senetlerine gidiyor ya da dolara gidiyor. Şimdi, dolayısıyla da problem çok yönlü bir problem ve dolayısıyla da evet, işte “22 milyar daha bir imkân yaratalım.” diyorsunuz, yaratın ama ben size söylüyorum: Bu imkânlar sizin önünüzü açacak imkânlar değil. Ya, Garo arkadaşım ısrarla diyor ki: “Buraya Sayın Bakan veya Bakan Yardımcıları gelse de bu meseleyi bir konuşsak.”

Şimdi, sonuç olarak hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, hepimiz ekonominin nasıl geleceğini, nasıl bir yere doğru gittiğimizi anlamak istiyoruz. Mesela, ben kendi hesabıma, şimdi anlatmaya çalıştığım çerçeveden baktığımda, Hükümetin doğru kararlar vermediğini düşünüyorum. Tıpkı -hatırlayacaksınız- 100 milyar paket açıkladığı vakit, KDV’yi indirdi uçuşlarda mesela. Bu tamamen, esasında karşılaşılan sorunun ne olduğunu tam olarak anlayamamaktan kaynaklandı. Olabilir, her zaman yaşadığımız bir mesele değil tabii ki COVID-19 krizi, bu anlaşılabilir bir şey. Ama benim söylemek istediğim şey şu: Hükümet çok yukarıdan konuşuyor, mesela özellikle Sayın Bakanın açıklamaları, yani inanılır gibi gelmiyor bana. Yine, Garo Bey’in demin söylediği meseleye geleceğim, yani bizim CDS’lerimizin de bu kadar yükselmesinin sebebi de bu çünkü bir güven yaratamıyoruz, yaratamıyoruz. Bugün açıklanan TÜİK işsizlik rakamları hakikaten şaşırtıcı çünkü ben çok yakından izliyorum, 15 Marttan itibaren izliyorum ne olduğunu. İnanılmaz bir şekilde üretimde bir düşüş var, kapasite kullanım oranında bir düşüş var, elektrik kullanımında bir düşüş var yani yüzde 5’lik belki yüzde 6’lık bir daralmaya doğru giden bir ekonomi değiliz ama Sayın Bakan öyle bir konuşuyor ki, helal olsun diyoruz biz de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hocam, işçi çıkarma söz konusu değil bu süreçte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, işçiyi ücretsiz izne çıkar, tamam mı, işsiz sayma ne güzel.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Kardeşim, işsizlik oranı nasıl düşer.” diyorsunuz ya, ona cevap veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, işçiye para vermezsen, kayıta tutarsan düşer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum. Şimdi, arkadaşlar düzenimizi bozmayalım.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, biraz önce bürokrat arkadaşlar tarafından hazırlanan ve sizin Komisyona okuduğunuz metindeki bilgilerin doğruluğunu tartışmıyoruz biz. Bizim böyle bir niyetimiz de yok, onu da dediğim gibi yanlış vesaire de demiyoruz. Bir siyasi heyetsiniz, bu siyasi heyetin birtakım tercihleri var, o tercihler çerçevesinde siz, millete gittiniz, dediniz ki: “Biz bu tercihler çerçevesinde sizden bu ülkeyi yönetme yetkisi istiyoruz.” Millet de o tercihlerinizi uygun gördü ve size ülkeyi yönetme yetkisi verdi. O çerçevede de, o tercihleriniz çerçevesinde de şu anda uygulama yapıyorsunuz, biz de muhalefet olarak elbette sizin tercihlerinizin yanlış olduğunu vatandaşa söyleriz, vatandaş size inanır veya bize inanır ve ona göre de yeni dönemde de bir karara varır. Dolayısıyla, bizim şu anda size sorduğumuz soruların cevabı nedenselliği açıklamıyor. Okuduğunuz metinde siz diyorsunuz ki: “Halk Bankasına, Ziraat Bankasına 7 milyar TL’lik sermaye enjekte ettik.” Bu bir gerçek. Biz diyoruz ki bu 7 milyar TL’lik sermaye enjeksiyonu hangi ihtiyaçtan kaynaklandı, bankanın durumu neydi, sermaye yeterlilik rasyosu, sermaye yeterlilik oranı çok aşağılara mı geldi, bir tehlike mi ortaya çıktı, onu güçlendirmek için mi bunu yaptınız yoksa sermaye yeterlilik oranında bir değişiklik olmadı ama biz daha da güçlü yapmak için, güçlü olması için bunu yaptık ve bunun sonucunda da şu, şu aktiviteleri yaptık ve dolayısıyla ekonomiye şunu, şunu kazandırdık. Biz sizden bunu istiyoruz.

Buradan hareketle şunu soruyorum, bize şunun cevabını vermeniz lazım: Biz 2020 yılı bütçesini yaparken bize Parlamentodan harcama yetkisi için geldiniz ve biz size 1 trilyon 95 milyar TL’lik bir harcama yetkisi verdik ve dediniz ki: “Biz bu harcamayı ekonominin içinde bulunduğu koşullar çerçevesinde şu kadar milyar TL vergi toplayarak sağlayacağız ama arada bir fark var, 139 milyar TL’lik bir açık var, bunu da borçlanmayla karşılayacağız.” Onun dışında, yıl içerisinde biz neyle karşılaşacağımızı bilemeyiz. Elbette siz de bilmiyorsunuz, biz de bilmiyoruz. Onun için bir de ekonomide makro ihtiyati tedbir denilen birtakım düzenlemeler var, o çerçevede de biz neyle karşılaşacağımızı bilemediğimiz için ikrazen yani beklenmedik bir olayla karşılaşırsak bunun karşılanabilmesi için de bütçenin yüzde 3’ü kadar da bir tahvil ihraç etme yetkisi aldınız. Bütün bunlar tamam.

Şimdi, gelineen noktada, siz, bu yüzde 3’lük özel ikrazı kullanmışsınız. Bizim muhalefet olarak size sorumuz: Bu yüzde 3’lük özel ikrazı nerede kullandınız, hangi ihtiyaca istinaden kullandınız ve ne yaptınız bu parayı, sorumuz bu. Cevap alabilir miyiz, yoksa sizin verdiğiniz cevaptaki, efendim 7 milyarı artırdık, kurallarına göre bankanın sermaye yeterlilik yüzde 2,5 arttı, olabilir. 13’ten 15’e mi çıktı, 2,5 artarak, eksiye düştü de birtakım zararları oldu da o zararı telafi etmek için banka batacaktı da onun için mi bunu yaptınız? Şimdi, geliyorsunuz, bu yüzde 3’ü, yüzde 5’e çıkarıyorsunuz. Bu hangi ihtiyaçtan doğdu, ne sıkıntı var önümüzde de böyle bir ihtiyaç var, bunu nerede kullanacaksınız? Bizim sorumuz bu, yoksa biz, verdiğiniz rakamlar yanlış falan demiyoruz. Bu bir siyasi tercihtir, biz bunun cevabını istiyoruz. Aldığımız yetki çerçevesinde bizim de muhalefet olarak görevimiz sizi denetlemek, bu soruyu sormak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İsmail Bey verdi ya cevabını.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, İsmail Bey cevap vermedi, ben sizden istiyorum, siz bu yasayı hazırlayan kişisiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, müdahale etmeyin.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben bu cevabı sizden istiyorum, lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müdahale etmeyin, söz vermedim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz, bakın, bu ülkede 2003 yılında, 1990’lı yıllarda yapılan bir sürü yanlışlığın sonucunda iktidara geldiniz ve o yıl sizin bu ülkenin borç çevirme oranı hazine yüzde 91,9’dur. Siz takip eden yıllarda düzgün, ayağı yere basan, rasyonel kararlar aldınız ve 2008 yılında borç çevirme oranı yüzde 74,3’e düştü. Bu ülke borç batağından çıkmaya başladı. 100 liralık vadesi gelen borca karşı 74 lira borçlandı. Net borç ödüyordu ve ülkenin kredibilitesi yükseliyordu. Biz Avrupa’ya gittiğimizde insanlar “Bunu nasıl yaptınız.” diye bizi oturtacak yer bulamıyordu, alkışlıyordu bizi. Ama şu anda geldiğimiz noktada 2019’da borçlanılma oranı ne, biliyor musunuz? Yüzde 132,4; Mayıs itibarıyla da yüzde 380. Merkez Bankası parayı basıyor, bankalara veriyor, bankalar da ellerindeki parayı devlete borç veriyor. Siz bu parayı nerede kullanıyorsunuz, nereye gidiyor? Eğer siz bu corona krizinden dolayı vatandaşın içinde bulunduğu koşulları hafifletmek ve insanların yeme içme, barınma ve yaşam koşullarını, yaşama şartlarını, yaşama ihtiyacını sağlamak isterseniz, o zaman onların cebine para koymamız lazım. Benim gibi tuzu kuru bir adama para verirsen, ben ya tasarruf ederim ya da gider döviz alırım. Dolayısıyla, bu paraların gideceği yer harcama kabiliyeti yüksek, eline geçen parayı sadece gıdasına, elektrik faturasına, su faturasına, yaşamına verecek insanların cebine para koymamız lazım. Siz bu parayı koymuyorsunuz. Koyduğunuz para 5-10 milyarı geçmiyor, millî gelirin yüzde 1’inden daha az. Onun için ekonomi canlanmıyor. Aslında oy da burada. Ama ne yapıyorsunuz? Ziraat Bankasına 7 buçuktan, 8 buçuktan, 10’dan topladığı parayı yüzde 7’den kredi verdiriyorsun, benim gibi tuzu kuru adam gidiyor, 2’nci, 3’üncü evini alıyor, benden parayı alan müteahhit ya bankaya gidiyor ya da yurt dışı borcu var, gidiyor döviz talep ediyor, yurt dışı borcunu ödüyor, ekonomiden kaynak dışı gidiyor. Bize göre yaptığınız yanlış bu, sizin bu siyasi tercihiniz. Dolayısıyla sizin bizim bu sorularımıza cevap vermeniz lazım. Ben olsaydım başka türlü davranırdım, bunun o kadar çok yolu var ki. İkinci Dünya Harbi’nde İngiltere Hükûmeti neredeyse sıfır enflasyonla beş yıl harp yönetti. Neyle? Fon buldu. Keynes işin başındaydı, bir tahvil ihraç etti, o tahvili yöneterek ekonomisini, harbi yönetti. Biz bugün bunun aynısını yapabiliriz. Ama ortada para var, Merkez Bankası harıl harıl para basıyor fakat ben muhalefet olarak bu paranın kime, nereye, nasıl gittiğini bilmiyorum. Sizin bize bunların cevabını vermeniz lazım, biz sizden bunu istiyoruz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben kısa bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet ama çok kısa...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz biliyorsanız... Belki siz de bilmiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Lütfen, bir dakikanızı rica edebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, biliyor bilmiyor diye yorum yapmayın. Siz soracaksınız. “Bilmiyor.” nedir ya? Bakan Yardımcımız burada. Ne biliyorsun bilmediğini?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İbrahim Bey bilemez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne biliyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Para nereye gidiyor biliyor musunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Gayet açık, para akıyor, biz çok şeffaf bir Hükûmetiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, sen tamam, sorunu sor, eleştirini yap ama yani insanları yargılama ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim ondan ne farkım var? Hayır, o da milletvekili ben de milletvekiliyim. Ben bilmiyorsa o nereden biliyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Paylan her şeyi biliyor zaten.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sen her şeyi biliyorsun zaten. Bilmediğin bir şey yok ki senin. Sen her şeyi bilirsin.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunda ne var? Ben ne söyledim ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, onu diyoruz, bir şey demiyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye, Sayın Aydemir...

İsmail Bey, çok kısa lütfen...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, ben, şu anda Sayın Bakan Yardımcıma veyahut da 1'inci partinin milletvekili arkadaşlarıma, Komisyondaki arkadaşlarıma söylüyorum. Bugün Resmî Gazete'de Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yayımlandı. Bu kararnameyi okudunuz mu? Kamu THKH hesabıyla ilgili bir düzenleme. Bunun ne anlama geldiğini içinizde bize açıklayabilecek olan var mı veyahut da bizi rahat ettirecek bir şey var mı? Yanlış anlamaya mahal olmamak için bu hangi ihtiyaçtan doğdu ve neyi hedefliyor? Lütfen...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Kapsamı genişletmişler.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tüm belediyelerin paralarını toplayacaklar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ya, nedir bu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İsmail Bey, çok kısa ama.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben çok kısa şunu söyleyeceğim: Yani hazinenin doğrudan destekleri ile bankaların sermaye yetersizlikleri arasında bir ilişkinin olması mümkün değil, onu vurgulamak isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Aslında maddeyle ilgili görüşlerimizi geneli üzerindeki değerlendirmemizde ifade etmiştim. Burada bazı güzel gelişmelerden de bahsetmenin gerektiğini hissettim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Biz muhalefetiz ama ya.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, biliyorsunuz, dün ya da önceki gün hazinenin Nakit Gerçekleşmeleri yayımlandı mayıs ayı. Şimdi, baktığımız zaman, martta 40 milyar nakit açığı, nisanda 46 milyar nakit açığı mayısta 9 milyara düşmüş. Yani gelirlerde artış var mayıs ayında, giderlerde azalma var, dolayısıyla da nakit açığında düşüş var, borçlanmaya olan ihtiyaç da...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 130 milyar lira borçlanma var ocak-mayısta toplamda.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tamam, ben ama aylar itibarıyla... Tüm dünyayı etkileyen bir süreci yaşamadık mı Hocam yani ekonomi anlamında?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, özür dilerim yani sanki normal borçlanma dışı gelirleri gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önceki aylarda önden yüklemeli borçlandığından dolayı oldu o.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok, hayır, öyle değil, ay ay baktıysanız, incelediyseniz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Vekilim, dünyanın yaptığı harcamalara göre Türkiye, efendim, az ya da çok yapıyor değil, bu yapılabilir mi? Bizim eleştirimiz daha fazlası yapılabilir, yapma imkânı da var, bu ekonomi de bunu kaldırabilir ama tercih bu yönde değil diyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Doğru, benim de burada ifade etmek istediğim yani güzel gelişmeler var, hep de karamsar olmayalım.

Yine, bakın, mayıs ayıyla ilgili Ekonomik Güven Endeksi, Tüketici Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi, özel sektörün Bloomberg HT Güven Endeksi hepsinde toparlanma var. Yani nisanda dip yapmışlardı, hepsi mayısta toparlanıyor. Bunlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Vekilim, geçen sene bütçe görüşülürken de ondan sonraki dönemde de siz hep bunları söylediniz ama bunlara çok fazla itibar etmemek lazım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hocam, siz daha iyi bilirsiniz. PMI’da da yükselme var.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Kaç çıktı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 40 küsur.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 46 galiba.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 50’nin altı da...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 50’ydi, 60 oldu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama nisanda çok kötü... Yani bunlar gerçek rakamlar, fiili rakamlar, anket de değil biraz önce açıkladığım Nakit Gerçekleşmeleri.

Şimdi, onu da şunun için söyledim: Kurumlarımıza hemen bir itibar suikastı yapmayalım, biz bürokratlarımızı rencide etmeyelim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kurumlarımızın itibarını korumak için bu eleştiriyi getiriyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok, Hocam, ben size demiyorum.

Şimdi, bakın, bugün TÜİK’in iş gücü verileri açıklandı değil mi? Bir analiz edelim niye düşmüş bu işsizlik?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İş aramaktan vazgeçmiş insanlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben baktığım zaman şunu görüyorum: İş gücü sayısında düşme var. İş gücüne dâhil olmayanların nedenlerine bakıyorsun, dediğiniz gibi, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar 2,2 milyondan 3,7 milyona çıkmış. Bir mantık yürütüyorsun...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – TÜİK yöneticileri değişti. TÜİK’te atamalar yapıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Umudunu kaybetmiş.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İşsiz kalmış ama evde oturduğu için, ümit olmadığı için kendisini iş arıyor olarak bildirmemiş, biliyorsunuz, anket. Yani o nedenle, kuruma çok ağır eleştiriler getirdiniz, ona dayanamadım, açıklaması var bunun, izahı var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Başkan, sorduğumuz sorulara cevap alabilir miyiz?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Birdenbire 10 müdürün değişmesi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onu bilemem, ben rakamları söylüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün bunlar şüpheleri artırıyor tabii.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir de şunu söyleyeceğim...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 41 vali değişti ona bakarsan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O da var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani tüm dünya Türkiye’nin başarılı bir süreç yönettiğini kabul ediyor hem sağlık açısından hem diğer açıdan. The Economist dergisi Türkiye’yi haber yapıyor; BBC, The Economist dergisindeki haberi haber yapıyor. Yani o açıdan değerlendirmelerde biraz daha insaflı olalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vatandaş aç.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Sındır, çok kısa...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, ben aslında daha bugün, sıcaklığına bir vatandaşın bana gelen bir temenniyi ve bir sıkıntıyı bu Komisyonunda bu madde üzerinde görüşürken özellikle ifade etmek istiyorum. Bakın, ne diyor?

“Sayın Vekilim, iyi günler. 29 Martta Hazine ve Maliye Bakanı 5 bin TL altı geliri olan herkes için uygulanacak ihtiyaç destek kredisini açıkladıktan sonra müracaat ettim. Bakan açıklamayı yaparken bankalara canlı yayında şöyle seslendi: ‘Müracaat eden herkese geçmişle ilgili sorgulama yapmadan isteyenin verdiği bilgiler doğrultusunda 10 bin TL’ye kadar verin, yüzde 85’i devlet güvencesinde.’ dedi. 1 Nisan tarihinde yaptığım başvurunun üzerinden yetmiş gün zaman geçti ne olumlu ne de olumsuz cevap verilmiyor. Bu konuyla ilgili 1 Mayıs tarihinde CİMER’e yazdım, cevap alamayınca üzerine 5 kere daha yazdım, Bakanlığın tüm numaralarına “Alo” dedim, tüm sosyal medya hesaplarına yazdım ama bir tek kişi arayıp ya da yazıp bir bilgi paylaşımı yapmıyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

“Denemediğim yol kalmadı. Ben son yedi yıldır düzenli bir çalışma ortamına sahip olamadım. 2013 yılında kalıtsal bir kan problemi nedeniyle siroz tedavisi aldım. Bu arada kullandığım ilaçlar maalesef sosyal yaşantıyı etkiledi fakat son üç yıldır Aydın ve İzmir arasında farklı günlerde, farklı restoranlarda tatlı üretimi yaparak hayatımı devam ettiriyorum. Pandemiyle birlikte restoranlar kapanınca işsiz ve parasız kaldım, bir şekilde idare etmeye çalışıyorum ama olmuyor. Bu ya da benzeri bir krediye ihtiyacım var. Bu Hükümetin adına açıklama yapan bir Bakanın yaptığı açıklamayı altındaki bir kamu bankası dikkate almıyor ve sanırım, bundan haberleri de yok ve sesimi duyuramıyorum. Bu konuyu detaylı olarak bir televizyon kanalında programa çıkan bir uzman nisan başında detaylandırmıştı. Benim gibi bekletilen binlerce insan var. Bu arada Banka, CİMER, Bakanlık ve Külliye’nin telefonlarına bakanlar canları isterse cevap veriyorlar, geçiştirerek konuşuyor, bizleri çok ciddiye almıyorlar. Bana yardımcı olabileceğiniz bir kanal varsa sevinirim. Bu arada açık yardım ya da sadaka gibi bir beklentim yok, ben sadece adı geçen kamu bankalarından birinin bana bu olanağı sağlaması için yardım istiyorum.” diyor. Bunu özellikle okumak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, şimdi, Bakan Yardımcımıza söz vereceğim. Sorulan sorular vardı, Sayın Yılmaz ve diğer arkadaşların sordukları sorular, bunları Sayın Bakanımız da yanıtlayacak, gerekirse Sayın Aydemir’e de ilave söz verebiliriz.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bu ikrazen DİBS konusunu biraz önce Durmuş Bey çok güzel özetledi. Biz bu limiti sene içerisinde oluşabilecek arızı durumlar için alıyoruz ve 2020 yılında da arızı bir durum oluştu. Yılın ilk altı ayında bu arızı durum neticesinde yüzde 3'lük limitin tamamını doldurduk ve kamu bankalarına sermaye artışı yaptık.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ya, bu noktada bizim sorumuz niye, bu ihtiyaç nereden doğdu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Müsaade ederseniz, devamını getireyim.

Bu geri kalan yüzde 2'lik artışın yani yüzde 3'ten yüzde 5'e çıkışın temel nedeni yılın geri kalan altıncı ayında arızı bir durum olursa bunu, geri kalan yüzde 2'yi de kullanmak amaçlı. Bu geri kalan yüzde 2'yi kamu bankalarına vereceğiz veya başka kamu kurumuna vereceğiz diye henüz bir karar verilmiş değil. Arızı bir durum oluşursa bu amaçla kullanmak için talep ediyoruz, tamamen ihtiyat amacıyla istiyoruz. Herhangi bir kamu kuruluşuna veya kamu bankasına şu an için bu limiti kullanmak amacıyla bir ayarlama yapmış da değiliz; tamamen ihtiyat amacıyla.

Şimdi, biliyorsunuz biz COVID-19 ve karantina sürecinde dinamik bir süreç yönettik, proaktif şekilde kararlar aldık; dağınık değil planlı şekilde ilerliyoruz. Açıklamış olduğumuz paketlerin içerisinde, biliyorsunuz, en ünlü bacaklardan bir tanesi KGF limitini 25 milyardan 50 milyara çıkarıp özellikle bankacılık sektörü vasıtasıyla açıklanan paketlerle hem işletmelere -bu sefer farklı olarak da KGF'nin içerisine bireyleri de dâhil ettik- hem bireylere Kredi Garanti Fonu karşılığında Kredi Garanti Fonuyla bir kaynak yaratmak ve kaynak aktarmaktı.

Çek ödeme destek paketi açıkladık, bu paket kapsamında yaklaşık 20 bin işletmeye kaynak aktardık. OPEC destek paketi açıkladık, yaklaşık 28 bin işletmeye kaynak aktardık. İşe devam kredisi açıkladık, yaklaşık 250 bin işletmeye destek olduk. Bireysel kapsamda da yaklaşık 5,7 milyon insana ortalama 6 bin lira kredi kullandırdık, biraz önce Sayın Vekilimizin ifade ettiği gibi, 6 milyon insana 6 bin lira kredi. Tabii, bunları kullandırırken, biliyorsunuz, bankacılık sektöründe özellikle kamu bankaları bu kredilerin kullandırılmasında yoğun şekilde rol aldı ve onların sermayelerini destekleyebilmek için ikrazen DİBS'lerle onların sermayelerini arttırdık. Bu sermaye artışı öncesi sermayeleri düşük müydü? Hayır değildi, yasal limitlerin üzerindeydi ama biliyorduk ki bu krediler kullandırıldıktan sonra yasal limitlerle alakalı bir sorunla karşı karşıya kalmamak açısından sermaye tamponları arttırdık ve bankalarımızı daha güçlü hale getirdik. Bunun sayesinde de bu kredileri hiçbir sorun yaşamadan vatandaşlarımıza, işletmelerimize aktardık.

Bugün kusura bakmayın biraz geciktim, OECD'nin bir toplantısına katılmıştım. OECD'nin toplantısında tartışılan şey şuydu: Normalleşme süreci nasıl olacak? Hepimiz biliyoruz, bir kriz yaşadık ama bundan sonra normalleşme süreci de çok kolay olmayacak. İşletmelerin normal hâle gelmesi, eskisi gibi faaliyetlerine yüzde 100 kapasiteyle devam etmeleri zaman alacak. O nedenle, biz burada bir limit talep ediyoruz. Kamu işletmeleri, kamu bankaları bu süreçte başka ihtiyaçlarla karşı karşıya kalabilirler ama şurası da bir gerçek: Tüm dünyada, tüm ülkelerde kamunun borç yükü, borç stoku artıyor. Bu kriz maalesef beraberinde bunu getiriyor, beraberinde işsizlik getiriyor, beraberinde uluslararası dolaşımda, turizmde problemlerle karşı karşıya kalıyoruz. Bir de dünya "İkinci dalga olur mu?" bunu konuşuyor. "İkinci dalga olursa ikinci dalganın ülkelerin ekonomilerine etkilerine ne olur?" bu da tartışılıyor. Tabii, biz bu zamana kadar bu etkileri görmeden, bu etkilerle ilgili sonuçlar ortaya çıkmadan bir revize bütçe ve revize OVP hazırlamak istemedik. Çünkü hazırladığınız şey çok kısa bir sürede eskiyebilirdi. Bundan bir ay önce bir revize bütçe yahut OVP hazırlasaydık belki şimdi o revize OVP ve bütçe eskiyecekti, belki plan değişecekti. Biraz önce ifade ettim, dinamik bir süreçten bahsediyoruz; her gün, her hafta

değişebiliyor. “İkinci bir dalga yaşayacak mıyız?” bunu da bilemiyoruz. Dünya ekonomileri... OECD bu konuda çok enteresan çalışmalar yapmış. Kamuya açık olmadığı için şu an paylaşmıyorum ama çok büyük ekonomilerde bile önemli riskler gözükmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Borçlanmayla ilgili şu an almış olduğumuz yasal limiti henüz aşmadık. Bu zamana kadar bahsettiğiniz gibi yaklaşık 264 milyar TL civarında 10 Haziran itibarıyla borçlandık ama yaklaşık 174 milyar TL de anapara ve faiz toplam borç itfa ettik, 74 milyar TL; kasamızda da yaklaşık 100 milyar TL nakdimiz var. Önemli bir nakitle gidiyoruz, ihtiyaç söz konusu olursa diye, hep önden yüklemeli borçlanarak gidiyoruz. Bu, bize bu krizi yönetme anlamında da büyük bir avantaj oluşturuyor ama dediğim gibi bu talep edilen şey kesinlikle kamunun borç yükünü artırmaya yönelik bir şey değil. Önümüzdeki dönemde ihtiyaten oluşabilecek bir ihtiyaç olursa bunu karşılamak ve en kötüye hazırlanmak için talep edilmiş bir limit.

Benim söyleyeceklerim kısaca bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kısaca şunu öğrenmek istiyorum, Sayın Bakan Yardımcısının açıklamaları ile İbrahim Aydemir’in açıklamaları arasında bir çelişki gibi bir nokta gördüm, onun açıklığa kavuşmasını istiyorum.

Şimdi, bu 4’üncü maddenin gerekçesinde bu yüzde 2’lik borçlanma farkının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu sermayeleri bankalarının ihtiyaçları için kullanılacağı ifade ediliyor. Tamamının nereye gideceği belli değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İbrahim Bey, konuşmaları sırasında dünkü Varlık Fonu görüşmeleri sırasında 3 kamu bankası içerisinde yedişer milyar lira...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Nereden koyduk?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Bu faizden koyduk.” diye anlattınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Efendim, ben yanlış ifade etmiş olabilirim. Bu limit...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama bunu izah ederken hep onu kullandınız İbrahim Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Artırılan...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama siz de dediniz ki “Nereye kullanacağımız belli değil, ihtiyaten bu yüzde 3’ten yüzde 2’ye...”

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Yok, şöyle efendim; burada mevcut durumda yüzde 3 limitimiz var. Bu yüzde 3 limiti kullandık. 3 kamu bankamıza 21 milyar lira sermaye koyduk. Şu an limitimiz bitti. Şu an bu yüzde 3’lük limiti yüzde 5’e çıkarıyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Anladım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Yüzde 2’lik bir artışımız var. Bu yüzde 2’lik artışı nereye kullanacağımızla ilgili bir karar almış değiliz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 4’üncü maddedeki o yüzde 2’lik artıştan bahsederken hep düne atıfta bulundunuz yani 2-3 kez o atfı yapınca bu yüzde 2 oraya gidiyor zannettim. Çünkü burada da 22 milyarlık bir ilave borçlanma var. Dün verilen de 21 olduğuna göre denk düşüyor gibi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Kısa kısa söz vereceğim arkadaşlar, buyurun.

Sayın Kuşoğlu buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, teşekkür ederim.

Bazı rakamlar verdiniz ama ben biraz daha detay soracağım. “Şimdiye kadar 264 borçlandık, 174 itfa.” dediniz. “100’e yakın borçlanma söz konusu, net borçlanma söz konusu.” dediniz ama bildiğim kadarıyla nisan itibarıyla 120 milyardı açıklamalar, onlarda bir yanlışlık mı var?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Rakamlar söylenirken bunların içerisinde net borçlanma limiti, faiz ödemeleri dikkate alınmadan söyledim. Borçlanma ödemeleri, faiz limitlerini dâhil edince sizin rakamınıza geliyoruz. İkisnin farkını alıp ulaştığınız limite ulaşamazsınız ama şu an için biz net borçlanma limitimizin altındayız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Faizleri dâhil ederek veremez misiniz rakamı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Faizleri dâhil ederek şu an net rakamı veremem.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama anapara, faiz dâhil 174 milyar.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU - Ama limitimizin altındayız. Limitimizi aşmadık şu an.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

Sayın Paylan, kısaca size söz vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de sorularıma cevap alamadığım için tekrarlamam gerekiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Orayı ne yaptınız?” diye soruyordunuz işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bu parasal genişlemenin -benim tespitlerime göre 180 milyar TL’lik bir parasal genişleme var- enflasyon, faiz, kur hedeflerinizde YEP hedefi çıktı. Hangi hedeflere göre? Bu açıklanmış bir şey değil. Hangi plana göre, hangi hedeflere göre bu parasal genişlemeyi yapıyorsunuz? Ve ilave parasal genişlemeler söz konusu olacak, Merkez Bankası yatırım kredisi verecek, kamu bankalarına sermaye konulacak, bunlar kredilere dönüşecek. Bu konuda bunların enflasyon, faiz, kur sarmalına ülkeyi bir kez daha sokmayacağına dair -yani yoğurdu üfleyerek yiyelim diyorum ya, 2018 yılında yaşadığımız şeyi bir daha yaşamayacağımıza dair- bizi nasıl ikna edebilirsiniz Sayın Bakan Yardımcım? Bunu soruyorum.

İkinci sorum: İkinci dalga senaryoları konuşuluyor, biliyorsunuz. Ben Türkiye’de de tedbirlerin çok hızlı ve erken gevşetildiğini düşünenlerdenim ve ikinci dalgayı kuvvetle muhtemel yaşayacağız. Bu durumda mali alan var, mali alanı kullanıyorsunuz şu anda ama bunu ikinci dalga senaryosuna göre stres testini yaptınız mı? Yani mali alanımız ne noktada var? İkinci dalga söz konusu olursa bütçe açığı, şu bu bir sürü yeni etkileri olacak, buna karşı bir stres testi yaptınız mı? İkinci dalga olsa da Maliye olarak, Hazine olarak biz buna hazırız diyebiliyor musunuz? Son olarak da –çok özür dilerim, bir sorum daha vardı- Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak şimdi bu sunulacak bütçe kanununda bir değişiklik. Bu bütçe kanunundaki değişiklikleri burada tartışırken... Yani bu konuda yeniden geçen yıl, biliyorsunuz, ek borçlanma yetkisini bir maddeyle, torba yasadaki bir maddeyle getirmiştiniz. Bu yılki kuvvetle muhtemel benim de beklentim bütçe açığı 250 milyar ile 300 milyar TL arasında olacak

ve yeni borçlanma yetkisi isteyeceksiniz. Demokrasilerde bu borçlanma yetkileri ciddi anlamda ek bütçe teklifleriyle veya ciddi Mecliste tartışmalarla söz konusu olur, paranın nereye harcanacağını hesabını gelip yürütme verir. “Ben şu kadar gelir hedefliyordum, bunu toplayamadım; bu kadar gider hedefliyordum, olağanüstü durum oldu, paraları buraya harcadım.” diye hesap verir. Siz bu konuda yürütme olarak hesap vermeye hazır mısınız? “Ya, biz gelir bekliyorduk, toplayamadık; gider bekliyorduk, daha çok harcadık.” diye gelip bu Komisyona hesap verme konusunda bir düşünceniz var mı? Yoksa, “Biz harcarız arkadaş, bizim nereye harcadığımızı siz de sormayın. Bütçeyi biz getiririz, siz bildiğiniz gibi geçirin.” demeye devam mı edeceksiniz? İşte, denge-denetim mekanizmaları olmadığı sürece, paraların nereye gittiği belirli olmadığı sürece bu meseleleri çözemezsiniz, geçici –palyatif tedbirler söz konusu olur ama mesele buraya yapısal tedbirlerin oluşması ve Meclisin bütçe hakkının korunmasıdır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben şunu söylemek istiyorum: Yani baktığımızda gerçekten bütüncül bir planla hareket edilmiyor. Yani bunu Hazine ve Maliye Bakanlığı için söylemiyorum, Cumhurbaşkanlığından başlamak üzere söylüyorum. 18 Martta başlayan tedbirlerde de böyle. Hava yolunda KDV düşürmeden konaklama vergisi indirimine kadar tedbirler var. Bakın, KGF diyorsunuz. KGF’yi hatırlayın, KGF’yi biz burada konuşurken pandemi süreci yoktu, KGF’yi 25 milyardan 50 milyara alırken yani yoktu. Bu süreci hatırlayın, yoktu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 25 milyon 35 milyon oldu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani işte artırıldı ama bu konuşulurken pandemi sürecine bir tedbir olarak gelmemiştii yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Buraya öyle gelmedi. 25 milyon 35 milyon oldu, Genel Kurulda artırıldı.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ederim, ben de onu söylemek istiyorum.

Bir de yani şimdi, 2020 başında kullanılan bu borçlanmaları -bir de biliyorsunuz, 2019’da beraberdik burada- 2019 yılında verdik yani bu borçlanma yetkilerini. Bizim burada söylediğimiz şey şu: Yani bir kredi paketi, destek paketi bir bütün içerisinde olursa bunun etkileri daha yüksek olur. Elbette ki dinamik bir süreç yönetiliyor, elbette ki bunun farkındayız, elbette ki başlangıçtaki hedefler ve tespitler sapabilir ama burada hakikaten bu süreçte gayretler bir tarafa ama şunu da söylemek lazım: Yani kekeme komutan gibi, bunu daha önce de söyledik yani, taarruz emri verene kadar neredeyse savaş bitecekti, başlangıçta böyleydi durum. Yani o nedenle bunun bir bütüncül plan çerçevesinde olmasını gerçekten arzu ediyoruz ve bugün için de ben yine bütçe revizyonunun, YEP’in... Hatta kalkınma planı da artık çıktı, yani bugün artık kalkınma planından bahsetmek mümkün değil, bunu da bir yenilemek lazım herhâlde. Bunlar gelirse bu yapılanların daha etkin amaca hizmet edeceğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Efendim, şimdi, öncelikle Sayın Paylan’ın sorularıyla alakalı, parasal genişlemeyle ilgili bunun muhatabı ben değilim çünkü Merkez Bankasının cevap vermesi gereken bir konu, benim yorum yapmam doğru olmaz. Mali alanla

alakalı... “İkinci bir dalga olursa mali alan ve stres testi yapıyor musunuz?” Evet, yapıyoruz, bu stres testlerini çalışıyoruz. Hazine’de bu konuda ayrı bir ekibimiz var. Devamlı olarak risk analizlerini ve bu risk analizleri sonucundaki alınması gereken tedbirleri düzenli olarak çalışıyoruz.

“Borçlanma limiti artarsa artma talebiyle gelerseniz bunun hesabını verebilecek misiniz?” Daha önceki görüşmelerimizde de ve daha önceki taleplerimizde de biz borçlanma limitinin neden artırılmak istendiğini açıklamıştık ama biliyorsunuz, bizim bütçe gerçekleştirmelerimiz, aynı zamanda hazinenin nakit akış gerçekleştirmeleri her ay düzenli olarak sitelerimizde şeffaf biçimde yayınlanıyor, kullanılan kaynakların nereye gittiği, nereye harcandığı orada açıkça belirtiliyor. Dolayısıyla, şeffaflık anlamında burada bir problem görmüyorum.

Biraz önce Durmuş Bey’in ifade ettiği, Tek Hazine Kurumlar Hesabı’yla alakalı yeni bir CBK çıktı. Bunun nedenini şöyle açıklayayım: Biz 2018 yılında Tek Hazine Kurumlar Hesabı’yla ilgili bir kanuni düzenleme yapmıştık, akabinde de bir CBK yayınlayarak bu Tek Hazine Kurumlar Hesabı’na dâhil olan kurumları belirlemiştik. Bu kurumlardaki kaynağı hazineye aktararak önemli bir fayda sağladık, yaklaşık 2 milyar liraya yakın faiz tasarrufu sağladık. Şimdi, alınabilecek kurumların tamamı Tek Hazine Kurumlar Hesabı’na devredildi. İkinci aşamada kanunun bize yetki verdiği diğer kurumları devralmak amacıyla bir CBK çıkardık. Burada amaç, işte, Spor Toto teşkilatı, tarım sigortaları havuzu, güvence hesabı gibi diğer...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Belediyeler var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Yok, hayır; belediyeler zaten kanunda da yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ticaret ve sanayi odaları, TOBB vesaire...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Yok, hayır, onlar da yok. Biraz önce söylediğim kurumlar var. Bu kurumları devralıp Tek Hazine Kurumlar Hesabı’ndaki verimliliği artırmaktır temel amaç.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, vereceği cevabı eğer yeterli görmüyorsanız bir şey diyemem kardeşim ben yani illa senin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle, şu anlamda söylüyorum: Bir Bakan Yardımcısı bu parasal genişlemenin faiz, enflasyon, kur sarmalına sokup sokmayacağına dair bizi...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bence parasal genişlemeyle ilgili net bir cevap verdi, doğru bir cevap verdi. Muhatabı kendisi değil, Merkez Bankası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Muhatabı tabii ki kendisi, sonuçta “FİKKO” diye bir kuruluş yok mu, Finansal İstikrar Komitesi? Burada kararlar alınmıyor mu? Parasal genişleme kararını Merkez Bankası mı aldı Sayın Başkanım? Lütfen yani aklımızla alay edilmesin. Yani şu anlamda söylüyorum: FİKKO karar almıyor mu o parasal genişleme...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bağımsız mı? Kendi başına mı karar alıyor? Bunu mu demek istiyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, saat 20.15’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.23

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 36’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanun hükümleri uyarınca, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış olan kamulaştırma kararları üzerine, mahkeme kararıyla idare adına tescil edilen taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle idari yargı mercilerine açılmış olan davalarda iptal kararı verilmesi sebebiyle idare aleyhine açılacak davalarda; taşınmazın idare adına tesciline karar verilmesi üzerine idarece ödenmiş olan kamulaştırma bedelinin davacı tarafından mahkeme veznesine depo edilmesi şarttır. Mahkeme veznesine depo edilecek kamulaştırma bedeli, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih başlangıç kabul edilmek üzere, davanın açıldığı tarihe kadar yasal faizi işletilerek depo edilir. Bu bedel depo edilmeden açılan davalarda mahkemece verilecek iki haftalık kesin süre içinde bedelin mahkeme veznesine depo edilmemesi halinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve yargılama gideri ile vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır.

Birinci fıkra hükmü kanun yolu aşamasında bulunanlar dâhil derdest davalar hakkında da uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, buyurun, kısa bir açıklama alalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, ben bütünü üzerine yaptığımız görüşmelerde ifade ettim. Bu değişiklik bir zemini düzeltme, var olan sıkıntılı bir hâli giderme üzerine kanun maddeleri içerisine dercedildi. Zaten geçici maddede bütün sarahatiyle ne yapılmak istendiği açıklanıyor. Dolayısıyla tartışmaya gerekçe olabilecek, tartışma gerektirecek bir hâl de yoktur. Bunun düzenlenmesi lazım ve burada özellikle vurgu yapayım, Kamulaştırma Kanunu’na bir uyum söz konusu olacak; bu mutlaka gereklidir. Ben şimdilik bununla iktifa edeyim, arkadaşlarımızın konuşmasından sonra cevap bahsinde tekrar döneyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız; görüşülmekte olan 5’inci maddede getirilmeye çalışılan bu değişiklik Kamulaştırma Kanunu’nun mantığıyla tamamen çelişmekte. Yani şu: Kamulaştırma Kanunu’nda bir kurum kamulaştırma kararı aldığı anda, gerekli yasal süreçler tamamlandığında -vatandaşın seçimlik hakları var, az sonra geleceğim- sonuçta kamulaştırma davasını açan kurumdur. Kurum davayı açar çünkü genelde rakamlar çok yüksektir, kamulaştırma bedeli, dava masrafları o nedenle çok fazladır. İşte geçmiş dönemde kamulaştırma davasını açma mecburiyeti vatandaşta iken yapılan değişiklikle artık kamulaştırma davasını kamulaştırmayı yapan

kurum açmakta. Bu, vatandaş lehine getirilen gerçekten önemli bir değişiklikti. İşte şimdi aslında oradan yola çıkarsak buradaki getirilmeye çalışılan süreç ile o düzenleme esasen birbiriyle çelişmekte. Neden? Şimdi bunu izah edeceğim.

Değerli arkadaşlar, bir kamu kurumu kamulaştırma kararı aldığı anda kamulaştırma işlemini vatandaşa tebliğ eder. Vatandaşa gönderilen ihtarnamede denir ki “Yasal süre içerisinde öncelikle idari yargıya kamulaştırma işleminin iptaline dair dava açabilirsin.” ya da hiçbir işlem yapmaz, beklemede kalır. İdarenin belirtmiş olduğu o yasal süre içerisinde vatandaş idare mahkemesine dava açabilir. Açılan dava kamulaştırma işleminin iptali davasıdır. Yani “Kamulaştırma işlemi doğru bir işlem değildir.” anlamında açılacak olan bir davadır ve bu davada yürütmeyi durdurma talep edilmesi gerekir; kanun böyle, 10’uncu madde. İdare mahkemesi eğer ki kamulaştırma kararının iptaline dair açılan bu davada yürütmeyi durdurma kararı vermezse bu takdirde idare kamulaştırma işlemine kaldığı yerden devam eder. Yani bunun anlamı nedir? İdare vatandaşa karşı tapu iptal ve tescil davası açar. Bu davada yapılacak yargılama süreci sonrasında mahkeme karar aşamasında bilirkişiler safahatından sonra belirlenen rakamı dosyaya depo etmesini yani yatırmasını talep eder, kuruma süre verir ve bu süre sonrasında yatırılan bedel üzerine yapılacak yargılamada, duruşmada mahkeme bir karar verir, der ki: “Söz konusu taşınmazın tapusunun iptaliyle idare üzerine tesciline, kamulaştırma bedelinin davalı şahsa ödenmesine.” Şimdi buraya kadar bu normal kamulaştırmadaki tapu iptal ve tescil davası. Başta vatandaş ne yaptı? Bu maddede geçen konu şu: Vatandaş idare mahkemesine dava açtı ancak idare mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı vermedi, vermeyince idare tapu iptal tescil dava sürecini devam ettirdi ve diyelim ki bir sene sonra tapu iptal tescil kararı çıktı, vatandaşın adına dosyaya para yattı, vatandaş parasını çekti. Bu arada yine temin süreçleri falan devam etti, diyelim ki bu süreç kesinleşti. Yani bizim vatandaşımız parayı aldı, harcadı, oğlunu evlendirdi, kızını evlendirdi çünkü arazisi devlet tarafından veya kamulaştırmayı yapan kurum tarafından alınmış. Üç sene sonra idari yargı yapılan işlemin doğru olmadığına dair yani idari işlemin iptaline dair karar verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – İşte, şimdi bu madde bu aşamayı düzenlemekte. Yani belli bir süreç sonrasında idari yargıya açılan, hani ilk başta yürütmeyi durdurma kararı alınamayan o iptal davası idari yargı süreci sonrasında, diyelim ki iki sene, üç sene sonra kamulaştırma işlemi iptal edildi. Şimdi, burada deniyor ki bu düzenlemeyle: Kamulaştırma işlemi iptal edilen vatandaş gitsin, idareye karşı daha önce kendi adına iken kamulaştırmayla elinden alınmış olan taşınmazı geri almak için iptal davası açsın genel mahkemede. Bu davayı açarken de diyelim ki iki sene, üç sene önce almış olduğu o parayı ana para artı faiziyle birlikte depo etsin yani yatırsın diyor. Şimdi bu maddeyle bu düzenlemeyi getirmektesiniz.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, siz vatandaşın elinden almışsınız, kamulaştırma işlemi yapılmış, vatandaş da parasını almış; iki sene, üç sene o parayı belki harcadı, belki değerlendiremedi ve parası yok ama idari yargı süreci sonrasında haklı olduğu ortaya çıktı, şimdi dava açacak. Siz diyorsunuz ki bu maddeyle: Davayı açarsın ama parayı yatırırsın, ana parasını artı faizini ya da açtın davayı veya devam eden dava varsa da sana mahkeme süre verecek, hemen bunu yatır. Yatıramazsan ne olacak? Yatıramazsan açtığın dava bu yönüyle reddedilecek değerli arkadaşlar. Şimdi burada vatandaşın elinden hem gayrimenkulü alınmış olacak hem de vatandaşa böyle bir külfet getireceğiz.

Şimdi burada ne olmalı değerli arkadaşlar? Biz şimdi diyelim ki kamusal yönden bakarsak, kamu kurumı yani kamulaştırmayı yapan idare parasını almasın deme şansımız var mı? Vatandaş madem tapusunu istiyor alsın, bir itirazımız yok. Hatta bu kısma itiraz etmekle beraber, faizini de alsın

mı? Ona da itiraz etmiyoruz. Ama bunu ne zaman alsın değerli arkadaşlar? Nasıl ki kamulaştırma davasında bedel tespitleri yapıldığında mahkeme idareye süre verip de parayı yatırıp para yatırılıp da karar veriliyor ise karar aşamasına yaklaştığında bilirkişiler bu yatırılacak olan bedeli belirlesin, vatandaşa mahkeme süre versin, vatandaş da o süre sonrasında yatırsın. Aksi hâlde, dava şartı yaparsak bunu, vatandaşın hakkı, hukuku, anayasal hakları ihlal edilmiş olur. Siz burada bunu dava şartı olarak getirmektesiniz. Benim önerim: Biz burada dava şartı olarak değil, bu bedeli yargılama süreci sonrası aşamalarda yatırabileceğini ve yatırdıktan sonra mahkemenin o takdirde karar verebileceğini düzenleyelim. Aksi hâlde, dediğim gibi, dava şartı yaparsanız, bakın, çok büyük mağduriyet yaşanır, idari yargının vermiş olduğu o kararın bir anlamı kalmaz.

Kaldı ki bir de şu var değerli arkadaşlar: Vatandaşın arazisi kamulaştırıldı, idare bu taşınmazı aldı, üzerinde tasarrufta bulundu. Şimdi burada gerçi eski eserlerle, eski yapılarla ilgili... Diyelim ki idare uygun gördü, bu binayı hatta belki de yıktı, tarım arazisi olsaydı belki de ağaç vardı, kesti yani geri dönüşümü olmayan bir duruma yol açtı. Vatandaş “Ben arazimi istiyorum, ben evimi istiyorum.” dedi, ortada ev yok veya daha harap olmuş bir binayla karşılaşacak. İşte, bunların yargılama sürecinde mahkemece bilirkişi incelemesi yapıp, kamulaştırma anındaki değerini koruyup korumadığı, vasıflarını koruyup korumadığı tespit edilmeli, yeni bir bilirkişi raporu alınmalı, o yeni bilirkişi raporuyla o tarihte yatırılan parayla karşılaştırılmalı ve mahkeme buna göre bedel yatırılmasını talep etmeli. Bu şekilde belirlenecek para vatandaştan istenilmeli, vatandaş bunu yatırıp mahkeme öyle karar vermeli. Aksi hâlde, Anayasa’daki mülkiyet hakkı kesinlikle ihlal edilmiş olur. Bu düzenlemeyi tekrar gözden geçirin. Dava şartı olarak ele almak... Burada “Yatırmazsa davası reddolunur.” hükmünü değiştirmemiz gerekir. Yargılama süreci sonrası belirttiğim hususlara da dikkat ederek tespit edilecek bedel vatandaştan istenip öyle karar verilmeli diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın İbrahim Aydemir, Anayasa’mızın 36’ncı maddesini bilirsiniz. Herkesin hak arama hürriyetini Anayasa’mızın 36’ncı maddesi güvence altına almıştır ve bu güvence altına alınırken de biliyorsunuz, devlete karşı bireyi korumak esastır yani devlet daha güçlüdür, birey daha güçsüzdür. Ben Diyarbakır Milletvekiliyim ve diyelim ki Diyarbakır Sur’da yüzlerce, binlerce kamulaştırma söz konusu oldu. Şimdi orada vatandaşlarımızın tamamına yakını garibandır yani yoksuludur, başka yerlerde de bu söz konusu olabilir. Ve devlet gelmiş kamulaştırma yapmış, bir bedel belirlemiş diyelim ki değil mi, kamulaştırmalarda böyle olur yani 20 lira edecek yere diyelim ki 5 lira yazabilir kamu, bu anlamda genelde bu tip uygulamalar söz konusu olur. Buna karşı vatandaş ne yapar? Hak aramak için idare mahkemesine gider, kamunun bu tasarrufuna karşı dava açar ve hakkını arar ve dava süreci devam eder; bu, anayasal bir haktır her vatandaşımız için.

Şimdi, getirdiğiniz maddenin, bu maddenin ben vicdansız bir madde olduğunu düşünüyorum ve sizin vicdanınıza güvenirim, o anlamda bunu bir kez daha değerlendirmeniz önemlidir diye düşünüyorum, belki bütün Komisyon olarak değerlendirmeliyiz. Düşünün ki şunu diyorsunuz bakın: Eğer ki bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte yürüyen davalarda veya bundan sonra yürüyecek davalarda vatandaş o parayı gidip de depo edemezse on beş gün içinde hakkı düşer. Diyarbakır Sur’a beraber gidelim, sizin vekil olduğunuz şehirde de gariban mahalleler vardır, beraber gidebiliriz. Orada diyelim ki devlet bir kamulaştırma yaptı, cebine elini attığında cebinden 10 lira, 20 lira para çıkmayan vatandaşa

-diyelim ki evi 100 bin lira ediyor, devlet ona 20 bin lira yazmış- diyorsunuz ki: “Gideceksin oraya, 20 bin lira, 50 bin lira parayı yatıracağını, yoksa hakkını kaybedersin.” diyorsun. Bu sizin vicdanınızda nerede bir yere sığıyor, onu anlamadım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İtiraz hakkı var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır “Bu parayı yatıracağını.” diyorsun vatandaşa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Size söz vereceğim arkadaşlar.

Evet, tamamlayın siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Bu parayı depo edeceksin.” diyorsun. Öyle değil mi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, yanlış anladınız siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, öyle.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şöyle...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok ya, lütfen. Yani Sayın Paylan konuşmasını tamamlasın, siz de cevap verirsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bu parayı depo edemezse vatandaş, bakın “Davacı tarafından mahkeme vizesinde depo edilmesi şarttır.” diyorsunuz. Davacı kim? Vatandaş ve mahkeme vizesine depo etmesi şartı koyuyorsunuz. Şimdi, cebinde 10 lirası, 20 lirası, 50 lirası olmayan bir vatandaştan bunu isteyip eğer yapamazsa da hakkının düşeceğini söylüyorsunuz. Burada büyük bir adaletsizlik var. Bunu yeniden değerlendirmemiz gerekiyor. Ve bu anlamda, mesela, Diyarbakır Sur’da şöyle bir şey gerçekleşti: Kentsel dönüşümlerde, biliyorsunuz, vatandaşın kendi yerinde kentsel dönüşüm esastır ama orada ne oldu? Ranta açıldı, evler dükkân yapıldı; vatandaş geri dönmeye kalkıyor, o dükkânların rantı oluşmuş, ciddi bedeller söz konusu; buna karşı davalar açıyor ama bu davalar da bir anda önüne hak düşürücü bir engel getiriyoruz. Bu, doğru değil. Yani biz milletin vekilleri olarak milletin yanında olmalıyız, özellikle yoksul milletimizin yanında olmalıyız, onun hakkını düşürücü uygulamalardan geri durmalıyız diye düşünüyorum. Bu anlamda bu maddeye de muhalefet ediyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli vekiller; şimdi, kamulaştırmalarda önce uzlaşmaya çağırılıyor normalde, uzlaşma olmazsa idare dava açıyor. Dava açtığı zaman bilirkişi geliyor, belirliyor; vatandaş beğenmezse bilirkişiye itiraz ediyor, 2 defa itiraz hakkı var. Onun sonunda yine beğenmezse dava açacak. O zaman, beğenmiyorsa parayı harcamayacak. İdare mahkemesine dava açırsa bir vatandaş, hesabına yatan 2’nci bilirkişiden sonra sulh hukuk mahkemesinin kararıyla alacak ama harcamayacak, dava açırsa harcamayacak, resen yattıysa da harcamayacak. Beğenmediği parayı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gariban vatandaştan bahsediyoruz ya!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Gariban da olsa beğenmediği parayı harcamayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gariban insan ne yapacak?

CAVİT ARI (Antalya) – Para mahkeme dosyasında, almazsa eriyor zaten.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İyi de zaten 2 defa bilirkişi gidiyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, o konu değil bu. O senin belediye başkanlığındaki olan kamulaştırma değil bu.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Aynı şey.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben, maddenin yazımıyla ilgili bir şey sormak istiyorum. Şimdi, bu kanun hükümleri uyarınca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış olan kamulaştırma kararları üzerine diyor. Burada, kamulaştırma kararlarına karşı açılacak davalarda maddenin yürürlüğe girmesinden sonra alınacak kamulaştırma kararlarına karşı açılacak olan davalarla ilgili de biraz daha -yani, sadece geçmişte mi uygulanacak- açık belirtmek gerekiyor kanunun maddesinde, içerikten bağımsız olarak söylüyorum bunu kanun yazımıyla ilgili. Artı, geçmişe dönük böyle bir kanun teklifinin gelmesini ben de çok uygun görmüyorum çünkü sonuçta devam eden davalar. Yani aslında, vatandaş bilmediği bir sürecin içerisine sokuluyor şu anda, bilse belki yapmayacak, hani bundan sonraki süreçte bu madde uygulanacak olsa vatandaş bunu bileceği için belki depo edecek, belki o parayı harcamayacak ama şimdi siz geçmişe dönük bu uygulamayı yaptığınızda, bu almış olduğu parayı harcamış olan vatandaş çok zor durumda bırakmış olacak, benim itirazım bu yönde.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, ben de şunu sormak istiyorum: İdare mahkemesinde devam eden bir dava var fakat tapu tescil işlemleri yapıldı falan, idare burada şey yapıyor -diyelim restore etti- değer kazandırdı binaya, yapıya. Daha sonra idare mahkemesinin kararı vatandaşın lehinde olduğunda o kazandırılan değer de vatandaştan talep edilecektir herhâlde doğal olarak, değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, onu da soralım.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok kısa ama bakın, size zaten çok uzun süre verdik.

CAVİT ARI (Antalya) – Burada maddenin düzenlemesinde, şimdi bakın, karara çıkmadan önce paranın depo edilmesinde itirazımız yok çünkü tersi kamulaştırma, tapu iptal tescil davasının kabulü aşamasında da zaten idare parayı yatırıyor dosyaya, öyle karara çıkıyor. Şimdi, burada da tersi olmalı. Yargılama safahatı sonrasında vatandaş takdir edilecek olan bedeli dosyaya yatırmak kaydıyla karar çıkmasında bir mahzur yok ancak bunu dava şartı yapıp dava dilekçesiyle beraber veya verilecek on beş günlük süre içinde yatırmak Kamulaştırma Kanunu'nun şu anki mantığıyla çelişmektedir, burada yapılacak bir düzenlemeyle diğer hususlar yürürlüğe girebilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Ben, imza sahiplerinden Abdullah Bey'e sormak istiyorum. Yeniden tescil davası açıldığında bu durum söz konusu değil mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, evet...

SALİH CORA (Trabzon) – Şöyle bir şey de var yani, uygulamada karşılaştığımız durumlardan birisiydi. Kamulaştırma yapılırken muhdesat da kamulaştırılıyordu, bina da kamulaştırılıyor. Şimdi, yeni tescil davasında kullanılmayan bir şeyin de bir nevi bedeli önceden faiz yürütülmüş olacak, öyle bir durum da söz konusudur. Sanki orada bir muğlaklık var. Bunu bir tekrar açıklayabilerseniz ben de anlamış olurum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, şimdi dinleyeceğiz.

Yine, imza sahiplerinden Abdullah Bey'e söz veriyorum.

Buyurun efendim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Kıymetli Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımız, çok değerli ifadelerde bulundular milletvekillerimiz ama çok eksik yönden baktıkları için belki haklı görülebilirler. Garo Bey, Diyarbakır Sur'dan örnek verdi, Cavit Bey genel bir kamulaştırma örneği verdi. Bir defa bizim kanun maddemize baktığımızda, teklifimize baktığımızda 5366 sayılı bir Kanun'dan bahsediyoruz. Bu Kanun, yıpranan tarihî ve kültürel taşınmaz varlıklarının yenilenmesi, bunların korunması, ticari ünitelerle beraber zenginleştirilmesi ve toplum hayatına kazandırılmasıyla beraber çok özel bir kanundan bahsediyoruz. Bu Kanun, Kamulaştırma Kanunu'nun sadece bazı noktalarda, ihtiyaç duyduğu noktalarda Kamulaştırma Kanunu'nun kapsamında bu kültür varlıklarının bulunduğu bölgelerde kamulaştırma işlemi yapıyor. Yani, yapacağı işlem kamulaştırma yönüyle Kamulaştırma Kanunu'nun kapsamında olması gerekiyor ama bu kanunumuz bütün kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik bir maddeden bahsetmiyoruz burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani, kültür varlıklarına özel bir düzenleme.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bir defa 5366 sayılı Kanun kapsamında kültür varlıklarının ihyası, korunması...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diyarbakır Sur...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu, o kapsamda değil.

CAVİT ARI (Antalya) – Kapsamına neler giriyor?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Geleceğiz, ben ifade edeceğim.

Sur, o kapsamda bir alan değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu binlerce...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müsaade edin efendim, arkadaşlar müsaade edin, bakın siz konuşurken onlara söz vermedim, lütfen.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben, o zaman 5366 sayılı Kanun'un bir giriş kısmını en azından Madde 1'i okursam, en azından kayıtlara geçmesi açısından, en azından çerçeveyi görmüş oluruz. 1'inci maddeyi okuyorum: “Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasıdır.” Çok özel bölgeler olması gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani, kültürel varlıkların korunmasına yönelik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sur'u kastettiniz, Diyarbakır Sur tam bu tarif içinde.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama 5366'ya tabi değil yani, o kapsamda ilan edilmesi lazım, bölge kurullarının bu kapsam içerisinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurullar korumaya aldı, hepsi edildi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Sizin niyetiniz o olabilir ama biz, edilmedi diyoruz. Yani, yasal mevzuat çerçevesinde Diyarbakır Sur bölgesi 5366 sayılı Yasa kapsamında değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neresi edildi? Örnek verin.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Nasıl efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neresi ilan edildi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Mesela, Fatih, İstanbul Suriçi bölgesi birçok konuda bu şekilde Sit alanıdır ve o tarihi varlıkların korunmasındaki bu Kanun’a tabidir.

Şimdi, bu Kanun’un işlemleri yürürken aynı Kanun’un 4’üncü maddesinde bir atıfta bulunuyor: “Yenileme alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Anlaşma sağlanamayan hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ilgili il özel idaresi ve belediye tarafından kamulaştırılabilir. Bu Kanun uyarınca yapılacak kamulaştırmalar 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 3 üncü maddesi ve diğer fıkralarla beraber uygulanır.” diyor. Şimdi, bir defa, çok özel bir bölge olması lazım, bu bölgenin 5366 sayılı Yasa kapsamında özel Sit alanı olarak ilan edilmesi lazım ve orada kamulaştırılması gereken de özel mülkiyete tabi yer olması lazım. Şimdi, bu kamulaştırma iş ve işlemlerini Cavit Bey çok güzel, detaylı anlattı, yürüdü. Bir idari işlem olarak, bu Kanun’a tabi olarak sizin bu Kanun kapsamı içerisinde bir idari bütünlüğü sağlamadığını, bir kamulaştırma idari işlemini tesis etmeniz lazım. Bu işlemin iptali için idare mahkemesinde davalar açılıyor. Diğer taraftan da hem pazarlık usulü Kamulaştırma Kanunu’nun ruhuna uygun olarak hem de dava yoluyla kamulaştırma işlemleri yapılıyor. Bu kamulaştırma işlemleri hem kanun açısından hem yargı açısından da belli bir usulü dereceat geçerek de kesinleşmesi lazım.

Şimdi, ben size -Cavit Bey orayı okusaydı belki bütünlüğü sağlardı- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun 22’nci maddesini okumak istiyorum. Siz, kamulaştırma kararını yargı kararıyla da iptal ettirebilirsiniz nihai evrede, kamu kendisi de vazgeçebilir. Şimdi, kamu daha önceden kamulaştırma işlemi yaptığı bir arazi parçasında farklı kamu hizmetlerinden kullanım imkânı kalmamıştır, farklı bir çalışma yapacaktır, vazgeçtiğini düşünelim. Bakın, Kanun aynen bunu düzenliyor: “Vazgeçme, iade ve devir” “Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisî lüzumu kalmaması halinde, keyfiyet idarece mal sahibi veya mirasçılara 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulur. Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçıları, kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malı geri alabilir. İade işleminin kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde gerçekleşmesi hâlinde kamulaştırma bedelinin faizi alınmaz.”

Şimdi, kamu, kamulaştırma işlemlerinin sonucunda kamu yararı kalmadığı gerekçesiyle kamulaştırma işleminden vazgeçti.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu maddeye bile tam uymuyor sizinki, buna bile uymuyor yani.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, bir dakika... İşte, tam bütünlüğünü sağlıyoruz.

Şimdi, burada kamu vazgeçtiği hâlde nasıl bir işlem tesis edeceğini anlatıyor. Kamu vazgeçtiği zaman, burada yöntem olarak nasıl bir işlem yapacağımızı burada yazıyor. Peki, yazılmayan şu var: Yargı kararıyla idari işlem olarak kamulaştırma işlemi iptal edildiğinde ne olacak?

İkincisi: Arkadaşlar, bir de kanunu çok iyi okuyalım. Burada siz sadece kamulaştırmaya yönelik bir davadan bahsediyorsunuz, biz burada daha detaylı bir şey söylüyoruz “İdare aleyhine açılacak davalarda” diyoruz yani sadece kamulaştırma gibi bir tapu işlemi değil. O planlama safahatıyla beraber gelişen süreçte uğranılmış olan zararlar olabilir, burada mevcut hak kayıplarıyla ilgili farklı yaptırımlar olabilir. Yani açacağınız bir dava varsa bu yönüyle, aynı burada 22’nci madde de olduğu gibi, sanki kamu kamulaştırma kararından vazgeçmiş gibi, yargı kararıyla da iptal edilen bir kamulaştırma işleminin sonucunda silahların eşitliği prensibi gereği yargılamada sizin eşit kurallara tabi olarak dava

açmanız gerekir. Buradaki kanun bütünlüğünü sağlama adına yargı kararıyla iptal hâlinde bir boşluk var, eksiklik var ve bu eksikliği de bu şekilde bu teklifimizde gidermeye çalışıyoruz. 22'nci maddede olduğu gibi vatandaş bu teklifi kabul etmeyebilir. Vatandaş “Tamam, ben geçmişte kamulaştırma işlemlerini kabul ettim, paramı aldım. Kamunun vazgeçmiş olması hâlinde ben herhangi bir şekilde bu arazi parçasını istemeyebilirim, istemiyorum.” diyebilir, eyvallah. Burada da aynı şekilde yani vatandaş her ne kadar... Burada kısmen bazı yerlerde davaların açıldığını görüyoruz ve bu projelerin -çünkü buradaki önemli olan- insanlığın mirası dediğimiz yani toplumumuzun tamamına ait kültür varlıklarını koruma adına yapılan çok özel bölgelerdeki bir çalışmanın bu mahiyette herhâlde sıradan bir kamulaştırma işlemlerine tabi olması da doğru olmaz. Yani siz diğer kamulaştırma işlemlerinde yani her kamulaştırma işleminde sanki uygulanacakmış gibi düşünüyorsunuz. Hayır, öyle bir şey yok, bu sadece 5366 sayılı Yasa kapsamında, çok özel bölgelerde, tarihî ve kültürel varlıkların olduğu bölgelerde... Dolayısıyla siz bu manada eğer gerçekten kendinize inanıyorsanız, bir hak mahrumiyeti yaşadığınızı düşünüyorsanız almış olduğunuz kamulaştırma bedelini depo etmek suretiyle haklılığınız noktasında bu davayı açabilirsiniz. Ancak hem bu parayı almış olacaksınız kamudan -nihai evrede bu bütün milletimize ait olan paradır- hem de istediğiniz davayı açmak suretiyle böyle bir şeye yönelmenin de silahların eşitliği prensibi gereği ve kanundaki bu bütünlüğü sağlama adına doğru bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz.

Arz ediyorum Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyorum bu kapsayıcı açıklama için.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yürürlük tarihiyle ilgili... Yani sonrası için uygulanması...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir de yürürlük tarihiyle ilgili bir soru vardı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım kanun yürürlüğe girdiği gibi yürürlüğe girecek yayımlandığı tarihte.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani sadece yazımda mı ekleme var?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok yani yürürlükte... Çünkü mevcut davalar için de geçerli olacak eğer dava varsa, o davalarda da mahkeme ara karar oluşturarak da depo edilmesini isteyecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, cevap hakkı doğdu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Ari, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi, burada özel bir kanunla ilgili bir kamulaştırma düzenlemesine karşı açılacak dava ve sonrasındaki süreci konuşsak da sonuçta burada vatandaşın, özelliği olan -bakın, normal sıradan bir taşınmazda bile belirli esaslar var; öyle ki bahsettiğiniz bölgeler veya Türkiye'nin öyle özel bölgeleri var ki- atasından kalmış, tarihî nitelikte, çok özel nitelikte bir taşınmazı sonuçta kamu olarak, devlet olarak biz kamulaştırmışız. Yani vatandaşın daha özel bir taşınmazı elinden alınmış. Yani sonuç itibarıyla bir gayrimenkul var ortada, vatandaşın taşınmazı elinden alınmıyor. O nedenle özel bir madde olması benim biraz önce anlattığım genel hükümlerin burada uygulanmasına bir kere engel değil, bir.

İkincisi: 22'nci maddede kamu kamulaştırma işlemini gerçekleştirmiş, sonradan “Kamulaştırma amacı kalmadı.” diye kamulaştırmadan vazgeçiyor. Vatandaş parasını almış, söylediğiniz gibi üç aylık süre var, bir yıllık dava açma süresi var, hakkını kullanma süresi var. Bakın, bir yıllık dava hakkını kullanma süresi var. Şimdi, orada vatandaşın dava açıp açmamakta muhtariyeti dediğimiz, keyfiyeti dediğimiz bir durum var. Burada ise vatandaşın “Ben burada yasal anlamda haklıyım ve bu hakkımı dava yoluyla kullanmışım.” diye ileri süreceği bir davası var yani başta açtığı idari bir davası var. Kaldı

ki siz burada bir vatandaş ile devleti aynı kefeye koyup silahların eşitliği dersiniz, işte, bu doğru değil. Bakın, burada bir taraf devlet, bir tarafta gariban vatandaş. Silahlar eşit olamaz. Hiç kimse devlete karşı eşit silah değildir. Devletin gücü ile sade bir vatandaş veya gariban bir vatandaş parasını alsa dahi eşit tutamazsınız, eşit tutamazsınız.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama Cavit Bey, bir dakika...

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır, hayır...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yargıdan bahsediyoruz. Yargı önünde herkes eşit.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye Abdullah Bey... Abdullah Bey, sakın olun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir saniye efendim. Bakın, ben dava şartından bahsediyorum. Burada dava şartı olarak konması o vatandaşın dava açabilme hakkını ihlal ediyor. Yargılama sonrasında parayı almasına itiraz etmiyorum ben. Karara çıkmadan önce mahkeme desin ki: “Kardeşim, on beş gün içinde parayı yatır, yatırmazsan dava reddolunacak.” O on beş günlük sürede yatırsın. Birçok davada avukatız, biliyoruz. Burada dava şartı olarak gösterilmesi, bakın, o hakkın ihlali demek, itirazım bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Başkanım, burada iki haftalık kesin süre içerisinde bedelin mahkeme vizesine depo edilmemesi hâlinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir, avukat arkadaşlar bilir. Buradaki zaman aşımı süreleriyle beraber dava açma hakkınız, dava açılmamış sayılması demek davanın reddedilmesi manasına gelmez.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, son gün açmıştır. Son gün öğrendi, ne olacak?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, bakın, dolayısıyla kendisinin...

CAVİT ARI (Antalya) – Bu son süreyi geçtiği esnada açtığınız dava olmuyor mu Abdullah Bey? Sayısız uygulama var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir saniye... Sayın Arı, bakın... Sayın Arı...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, yani bizim amacımız -dediğim gibi, yargı önünde, mahkemeler önünde herkes eşittir- burada sizin gerçekten inandığınız ve hak kaybına uğradığınızı düşünüyorsanız, istismar etmeden bu manada devletten elde ettiğiniz ilgili bu parayı depo edersiniz, o mahiyette davanızı da açarsınız. Çok özel alanlarda özel davalardan, özel bölgelerden bahsediyoruz yoksa sıradan dediğimiz genel kamulaştırma davasından bahsetmiyoruz. Ben kanun bütünlüğü açısından 22’nci maddeyle çok uyumlu olduğunu, çok dengeli olduğunu düşünüyorum çünkü kanunda yargı sonucunda iptal edilen kamulaştırma iş ve işlemlerinde yürütülecek işlemlerin nasıl olduğuna dair bir açıklama yoktu, bunu tamamlamış olduk.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu, Anayasa’ya aykırı bir düzenlemedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, Anayasa’ya aykırı bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesine giderse iptal olur, bilginiz olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, gitmek isteyen varsa o yol her zaman açık.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Elbette, bakın, yani her şey serbest, biz de öyle düşünüyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Anayasa’nın en temel hakkı mülkiyet hakkıdır. Bu, mülkiyet hakkının ihlalidir. Ben size söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, 6’ncı maddeden itibaren 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13’üncü maddeler sözleşmelerin elektronik ortamda yapılmasına dair. Yani nedir bunlar? Banka ile müşteri arasında kredi kartlarına yönelik, elektronik haberleşmeye yönelik, finansal kiralamaya yönelik, faktoring sözleşmelerine yönelik, finansman sözleşmelerine yönelik işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına dair maddeler. 6’dan 13’e kadar, 13 dâhil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – 10 hariç.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 10 hariç, çok affedersiniz.

Dolayısıyla bu maddelerin metinleri de aşağı yukarı birbiriyle aynı.

Bu maddelerin birlikte görüşülmesine oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeden itibaren -10 hariç- okutuyorum:

MADDE 6- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan faaliyet konularına ilişkin bankalar ve müşteriler arasındaki ilişkiler, yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak sözleşmeler ile düzenlenir ve buna ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankalar ile bireysel müşterileri arasında akdedilecek sözleşmelerin içeriğinde yer alması gereken asgari hususlar ile tip sözleşmelerin uygulanacağı işlemler Kurulun uygun görüşü alınarak kuruluş birlikleri tarafından belirlenir.”

MADDE 7 - 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkiler, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde en az 12 punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak sözleşmeler ile düzenlenir ve buna ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.”

MADDE 8 - 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “imzalanırken” ibaresi “kurulurken” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9 - 5809 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş ve dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yazılı olarak” ibaresi “taleplerini” şeklinde değiştirilmiştir.

“Sözleşme yazılı olarak veya elektronik ortamda kurulur. Elektronik ortamda kurulacak sözleşmelerde, başvuru sahibinin kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek şekilde, Kurum tarafından belirlenecek yöntemler kullanılır ve bunlara ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 11 - 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Finansal kiralama sözleşmesi, yazılı veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir ve buna ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.”

MADDE 12 - 6361 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Faktoring sözleşmesi, yazılı veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.”

MADDE 13 - 6361 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Finansman sözleşmesi, yazılı veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, bunlarla ilgili önerge mi var?

Peki, 6’ncı, 7’nci, 8’inci, 9’uncu, 11’inci, 12’nci ve 13’üncü maddeler sözleşmelerin elektronik ortamda yapılmasına ilişkin düzenlemelerdir. Bunları okuttuk. Sayın Aydemir bununla ilgili tüm maddeleri kapsayan açıklamalarınızı alalım.

Evet, Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, Başkanım çok teşekkür ediyorum. Siz de ifade ettiniz, bunlar 6 madde, muhtevi olarak bire bir aynı. Uzaktan sözleşmeyi, mesafeli sözleşmeyi içeriyor. Tabii, bunların içerisinde haberleşmeye dönük olan 2 madde var. Orada da hem sözleşme ihdasını hem de sözleşme iptalini geçerli kılacak madde var. Dolayısıyla bunlar vatandaş rahatlatacak, vatandaşın hayatını kolaylaştıracak maddelerdir.

Ben bu kadarla iktifa ediyorum, arkadaşlarımızın değerlendirmesini, katkısını bekliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, teşekkür ederim.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Aydemir; bu corona günlerinde bu mesafeli iletişime, her şeye alıştık. Bir yanda da böyle bir madde getirdiniz artık her şey mesafeli olacak, sosyal mesafeli herhâlde ama, her şey hoş gibi gözükebilir, bu getirdiğiniz teklif anlamında. Hani vatandaş uzaktan, internetten sözleşmeleri imzalasın, kredi anlaşmasını uzaktan onaylayıp bitirsin, yüz yüzelik ilkesi yok edilsin ama...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sözleşmeyi iptal etmek için Erzurum’daki vatandaş Trabzon’a gitmek durumunda idi, böyle bir garabet vardı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, tamam ama şimdi, burada da tabii ki meselenin kötüye kullanılmasıyla ilgili riskleri de barındırıyor mu diye sizlere soracağım. Yani bunu değerlendirdiniz mi? Bilmiyorum burada Bankalar Birliğinin temsilcisi de var, belki onun da görüşlerini almamız gerekir.

Yani, şöyle şeyler oluyor mesela, biliyorsunuz: Özellikle yaş almış vatandaşlarımız, diyelim ki bir akrabası kredi alacak...

Bir dakika mı verdiniz Sayın Başkan?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Benden önce öyle ayarlanmış, düzeltiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, şöyle ki, düşünün ki; bu internet üzerinden kredi anlaşması yapılacak, vatandaşın okuma yazması bile yok. Belli şifrelerle, şunlarla bunlarla bu iş olacak. Vatandaşın akrabası, evladı, birisi vatandaş adına “Haydi dede, işte şöyle bir şeye gireceğiz, şuymuş buymuş senin için de hayırlı bir iş, gir buradan şifreni şuradan işlemi devam ettireyim, kredi aldım, hadi tamam.” desin ve sonuçta vatandaş borçlandırılacak ama yüz yüzelik ilkesi olmadığı için vatandaşın bundan belki haberi olmayacak.

Noterlerle ilgili de böyle bir düzenleme gelmişti sonra geri çevrildi, Genel Kuruldan çıkarıldı. Sebebi şuydu: Noterlerde yüz yüzelik ilkesi çok önemlidir. Yani, şöyle olur çünkü... Veya tapularda. Tapulara gider bir vatandaş “Amca sen evini satıyorsun. Tamam mı? Sattın mı? Sattım.” Müşteriye de der ki “Sen de evi alıyorsun. Aldın mı? Aldım. Amca parayı aldın mı? Aldım. Verdin mi? Verdim. Tamam, hadi hayırlı olsun, gel imzanı at.” derler. Ama siz şimdi uzaktan yapmaya kalkarsanız önümüzdeki aylarda, yıllarda ne olacağını size söyleyeyim: Binlerce, on binlerce vatandaşımız bu anlamda dolandırılacak. Açıkça söyleyeyim. Çünkü, sözleşme imzalarken bankadaki şube müdürü veya yetkilisi müşteriye görmeyecek. İnternet üzerinden kredi başvuruları yapılacak, sözleşmeler yapılacak, şunlar bunlar yapılacak ve pek çok dolandırıcılık meselesine imza atılacak.

Türkiye’de finansal okuryazarlık oranı nedir? Hadi buyurun, tartışalım. Ya, Çiftlik Bank çıkmadı mı memlekette? Kastelli’den beri her gün dolandırılmıyor muyuz?

Şimdi, düşünün ki “Her şeyi telefon üzerinden, internet üzerinden yapacağız.” dersiniz, senin Erzurum’daki pek çok amcan teyzen de, benim Malatya’daki amcam teyzem de, Diyarbakır’dakiler de, başka illerdekilere de başka illerdekilere de dolandırılırlar. Öncelikle finansal okuryazarlığı belli bir seviyeye getirmemiz gerekir, ardından uzaktan, mesafeli sözleşmeleri yapmamız gerekir. Bu maddeyi bir anda getirirseniz... Doğru bundan faydalanan pek çok vatandaşımız olur, finansal okuryazarlığı olan, internete hemhâl olan, diyelim ki alışkanlıkları olan vatandaşımız. Ha, bu vatandaşlarımız sanıyorum toplam nüfusumuzun yüzde 10’unu geçmez, mümkün değil daha fazlası olamaz. Ama yüzde 90 henüz buna alışık değildir. Diyelim ki evladı zora giren insan... Evlattır, zora girmiştir, babası adına kredi alır, annesi adına kredi alır bunu bilmez. Bir bakar ki ev gitmiş, kefen parası gitmiş annelerimizin, teyzelerimizin. Bunları düşündünüz mü Sayın İbrahim Aydemir? Bunu çok merak ediyorum. Bu tip sıkıntıları düşündünüz mü? Bu anlamda sorunlu görüyorum. Bunun bir geçiş dönemine mutlaka ihtiyacı olduğunu düşünüyorum, finansal okuryazarlık anlamında, vatandaşlarımızın gelişmesi anlamında. Bu konuda gerçekten ilgili kurumların da görüşlerini merak ediyorum ve aslında burada ilgili kurumlar belki olumlu görüş de verebilirler bilmiyorum ama. Önemli olan vatandaşlarımızın bu işten mağdur olup olmamasıdır. Ben vatandaşlarımızın mağduriyetler yaşayacaklarını düşünüyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bankalar zaten susuz dereden su getirtiliyorlar. Annenin adı, babanın adı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya iyi de “İnternette yapacaksın her şeyi.” diyor “Sözleşmeye internette imza atacaksın, düşüneceksin.” diyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, sözünüz tamam mı? Bitti?

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun lütfen.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Evet, teşekkür ederim.

Ben de bu madde üzerinde konuşmak istiyorum.

Siz bankamatik kuyruğuna girdiniz mi? Ben giriyorum bazen para çekmek için, birçok yaşlı diyor ki “Benim de maaşımı çeker misin evladım?” Yani bize güveniyor mu, güvenmiyor mu? Daha bu devirde bunlar varken siz... Çok güzel belki de güvene dayalı bir şey ama hâlâ e-devlet şifresini postane veriyor. Postane sizi görmeden vermiyor şifrelerinizi. Şimdi 65 yaş üstü insanlara yardım eden bazı sosyal yardımlar var. Muhtarlara bazı yetkiler verilmiş. Karşılıklı güvenin olmadığı bir dönemden geçiyoruz. Dolayısıyla bunları daha uygulamamız son derece erken diye düşünüyorum. Vatandaş da bunları beklemiyor. Vatandaşın beklediği daha farklı şeyler var.

Vatandaş şimdi bu torba yasa görüşülecekmiş, yeni ekonomik tedbirler alınacakmış dendiği zaman bizleri sürekli arıyorlar “Acaba borç yapılandırması çıkacak mı?” Temmuz ayı geliyor, motorlu taşıtlar vergisi var. “Daha önce ödemediğim motorlu taşıtlar vergisi var...” Hükümet 9 defa borç yapılandırması yapmıştı. Şimdi hiçbir verginin ödeneceği yok, cezalar çok arttı. Trafik polisleri her yerde ceza kesiyor. Sokağa çıkana ceza olmuştu 65 yaş üstü yaşlılarımızda. Bunların cezaları var. Bunlar affedilecek mi, yapılandırılacak mı? Yurttaşlarımız bunları bekliyor. Yani uzaktan elektronik imzayı falan şu an kimsenin beklediği yok belki güzel bir şey ama. Bunu dikkate almanızı ben sizden rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Bu maddelerle ilgili söz talebi? Yok.

Maddeleri oylarınıza...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, sorularımız var, eleştirilerimiz var ama İbrahim Bey gitmiş.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Soru ve eleştirilerinize cevap...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Arkadaşlarımız cevap verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Finansal okuryazarlık bu durumdayken Bankalar Birliğinin görüşü...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, Bankalar Birliğinden bu konuda görüş alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerçekten bunun kötüye kullanılma olasılığı yok mu, görmüyor musunuz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

Sadece “kötüye kullanım” demeyelim. Yani iyi yönlerini de soralım. Onu da anlatsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İyi yönleri ayrı. Vatandaşlarımızın yüzde 90’ı bu meselelere uzak. Finansal okuryazarlık belli.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Paylan, zorunlu bir şey yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI BERKANT ÜLGİN - Efendim, burada aslında düzenleme esaslarını Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu belirleyecek ve bu bankacılık uygulamasında aslında farklı alanlarda mevcut olan mesafeli sözleşmelerin elektronik bankacılık uygulamalarından yararlanarak yapılmasına ilişkin bir düzenleme. Çok daha bankacılık açısından riskli görülebilecek örneğin “elektronik fon transferi” dediğimiz internet bankacılığı

işlemlerinde, para transferi işlemlerinde dahi kullanılabilen bir uygulamanın bir banka hesap sözleşmesini yine BDDK'nin düzenleyeceği esaslar çerçevesinde... Çünkü bunlar sıradan bir internet mesajının cevaplanması, onaylanması şeklinde değil -muhakkak ki hepimiz kullanıyoruz- güvenli işlem kodları, şifreleri, birden fazla kontrol imkânı sağlayan uygulamalar ve her şeyden önemlisi diğer taraftan tabi olduğu örneğin MASAK düzenlemeleri çerçevesinde müşterini tanı prensiplerine göre almak zorunda olduğu temel müşteriye ilişkin bilgiler ve belgeler kapsamında değerlendirildiğinde burada dile getirildiği kadar önemli bir risk doğuracağı kanaatinde değiliz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir soru sorabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tabii, her kanunun suistimal edilebilir taraflarını da düşünmek lazım.

Ben şöyle düşünüyorum: Bu bankalar kendileri açısından tüm güvenlik tedbirlerini alabilirler. Diyelim ki para transferinde falan güvenlik tedbirlerini alabilirler ama mesela ben müracaat etmeden benim adıma bir hesap açabilirler mi? Öyle bir şey olabilir mi? Ben bu hesabın bana ait olmadığını nasıl ispatlayabilirim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – BDDK Temsilcimiz, buyurun.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle sayın vekilimin vermiş olduğu rakamlarla ilgili yine Bankalar Birliğinin kendi rakamları üzerinden konuşmak istiyorum ben de. Hani yüzde 90 seviyesinde bir okuryazarlık yok dijitalleşme açısından...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Finansal okuryazarlık...

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – ...finansal okuryazarlık açısından yüzde 90'ı henüz olgunlaşmış bir seviyede değil şeklinde sayın vekilimizin beyanı oldu. Bankalar Birliğinin en son açıkladığı verilere göre 51 milyon aralık itibarıyla, 54 milyona yakın da ocak-mart 2020 dönemi itibarıyla internet bankacılığı ve mobil bankacılık kullanan müşteri sayısı var. Sadece mobil bankacılık işlemi yapan 44 milyon kişi olmuş. Hem internet hem mobil bankacılık işlemi yapan kullanıcı sayısı ise 8 milyon bu son ocak-mart dönemi itibarıyla. Yani bu rakamlar oldukça yüksek miktarlar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kafadan atıyorsunuz herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben kafadan atmam, ben hiçbir şeyi kafadan atmam.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Kişi sayısı değil. Bunlar aktif kullanıcı sayısı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Dinleyelim arkadaşlar.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Yani bireysel müşteri sayısı olarak da son üç ayda en az bir kez login olmuş yani kimlik doğrulama gerçekleştirmiş, internet bankacılığına girmiş müşteri sayısı 11 milyon. Kayıtlı müşteri sayısı ise 70 milyon yani en az bir kez şu ana kadar login olmuş müşteri sayısı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söylediklerinizin finansal okuryazarlıkla hiç ilgisi yok. O başka bir şey.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Şunu kastetmek istiyorum Sayın Vekilim: Yani bu işleri bilmeyen, anlamayan insan sayısı sizin bahsettiğiniz seviyede olmasa gerek bu rakamlara göre.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Finansal okuryazarlıkla hiçbir ilgisi yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, dinleyelim.

Açıklamanız tamam mı?

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Yok efendim.

Şöyle devam etmek istiyorum: Şimdi, bildiğiniz üzere...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Senin söylediğinin de konuyla alakası yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok alakası var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum. BDDK Temsilcimiz bitirsin isteyen herkese söz vereceğim.

Buyurun.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Sayın Başkanım, bildiğiniz gibi bankalar güven müesseseleri olduğu için bilgi sistemleri yönetimi ve güvenliği konusunda her zaman öncü kuruluşlar olmuşlardır. Şüphesiz bunda da BDDK'nin çıkarmış olduğu düzenlemelerin yıllardır, 2006 yılından beri sürmekte olan bilgi işlemleri denetiminin ve bu detaylı düzenlemelerin de etkisi büyüktür. Sayın Vekilin bahsettiği konuda işlemi gerçekleştiren kişinin gerçekten o kişi olduğunu doğrulayacak hususlarla ilgili bizim en son yayınladığımız bir yönetmeliği yaklaşık 7 maddesi altında 8 sayfada düzenlenmiş çok detaylı düzenlemeler var kimlik doğrulamayla ilgili ve kimlik ve erişim yönetimiyle ilgili. Dolayısıyla bahsettiğiniz risklerin yönetilmesi için bankalar zaten üzerine düşen her şeyi şu ana kadar yapmaktadırlar.

Bunun haricinde bildiğiniz üzere hukukumuzda güvenli elektronik imza 2004 yılında girmiştir. 2011 tarihli Borçlar Kanunu'nun 15'inci maddesine göre güvenli elektronik imza elle atılan imzanın bütün hukuki sonuçlarını doğurabilmektedir. Yani bugün bir vatandaş elektronik imzasının şifresini başka birine verdiğinde nasıl onun adına elle atılan imzasıyla atılmış bir hukuki işlem gerçekleştirmesi olabilecekse, imkân dâhilindeyse bankaların başka bir müşterinin kendi şifresini işte torununa vermesi, onun adına kredi kullandırması da her zaman imkân dâhilindedir. Yani insan unsurunun zafiyetini kullanmak veya bilerek işlem gerçekleştirmek yani hukukumuzda şu an elle atılan imzanın yerine geçecek güvenli elektronik imza için de vaki bir risktir. Bunu bertaraf edebilmek finansal okuryazarlıkla veya teknolojinin imkânlarıyla ilgili değil insan unsurunun zafiyetiyle ilgili bir meseledir. Bu konuda bankaların ilave yapacağı bir husus bulunmamaktadır. Zaten düzenleme açısından da BDDK proaktif bir şekilde üzerine düşeni yapmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kırkpınar...

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, benim sorum da şu şekilde: Şimdi, tabii ki bunun hukuki bir alt yapısı olacak. Bu, özellikle finans kurumlarının ve bankaların buradaki sorumluluğu; yanlış bir işlem ortaya çıktığında oradaki bankanın ve finansal kurumların sorumluluğuyla, vatandaşın bireysel sorumluluğuyla ilgili... Tabii orada düzenleme yapılırken o, ne oranda olacak, ben onu da merak ediyorum.

İkincisi de bu elektronik imzayla ilgili görüntülü olarak da aslında, görüntü alınarak da bu imza ya da bir yetki verilebilir ya da verilebilir mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kurum belirleyecek zaten. Şartları belki kurum belirler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bakan Yardımcımızın ekleyeceği bir şey var mı bu konuya?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI BÜLENT AKSU – Efendim, biz tabii COVID-19 sürecinde bunu birebir çok yoğun şekilde yaşadık ve özellikle müşteri verilerinin dijital ortama taşınması ve dijital ortamda imza, elektronik imzaların kullanılabilmesi kurumlarımızın hayatını ve vatandaşımızın hayatını çok kolaylaştırıyor.

Bir de bunun yanında biliyorsunuz, normalde bu işler kâğıtla yapılıyor. Kâğıdın önemli bir kısmı ithal, mürekkep ithal. Aslında ithalatı da çok ciddi olarak azaltacak ve aynı zamanda da çevreyi koruyan bir düzenleme bu ama onun ötesinde burada, dünyadaki teknolojinin geldiği yer aslında sistemlerin yüzde 100’e yakın güvenli hâle gelmesini sağlayacak ve her türlü riski bertaraf edecek hâle geldi.

Biliyorsunuz, dünyada şimdi, yüz tanıma sistemleriyle ödeme sistemleri gelişti. Hatta hiçbir enstrüman kullanmadan ödeme yapacağınız sistemler gelişti “Amazon Go” gibi, görüyoruz, seyrediyoruz. Aslında dünyanın gittiği yer burası. O yüzden teknolojiyi yakalamak ve kurumlarımızın da daha dijital hâle gelebilmesi açısından önemli bir değişiklik. Burada tabii ilgili kurumlara çeşitli yetkiler veriliyor. Onlar bu yetkiler kapsamında gerekli teknolojik güvenlik sistemlerini kullanarak bunların ikincil düzenlemelerini yapacaklar ama temelde burada güvenliğe imkân sağlayacak düzenlemeler olacak ama biraz önce Sayın Paylan’ın ifade etmiş olduğu risk mevcutta da var. Yani insanların çocukları veya yakınları kimliklerini taklit ederek veya farklı yöntemlerle onlar adına hesap açtırıp onlar adına kredi işlemlerine giriyorlar. İnsan unsurunun olduğu her yerde tabii ki bu riskler var. Bunları minimuma indirecek uygulamalar da, teknoloji de geliyor. Kurumlarımız bununla ilgili düzenlemeleri çıkaracak.

Teşekkür ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Harçlığı yeterli vermezse.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, şimdi, konu tartışılıyor, finansal okuryazarlık ne kadardır, değildir diye. Bu konu ciddi bir konu. Yani bilmem nüfusun yüzde 60’ı okuryazardır diye yüzde 40’ın hakkının ihlâl edilebileceğini söylemek, düşünmek, yasayı da ona göre çıkarmak diye bir şey olamaz. Birincisi bu.

İkincisi, konu; bankalar, banka kartları veya factoring şirketleri falan gibi kurumsallaşmış yapılarla da ilgili değil. Burada, elektronik haberleşme kanununda atıf yapılmak suretiyle tüm hizmet sunumlarında sözleşmelerin elektronik ortamda yapılabileceği. Bir başka maddede de -9’uncu maddede de- fesih işlemlerinin de bu şekilde -sözleşme fesihlerinin de- elektronik ortamda yapılacağı söyleniyor. Bu, gerçekten, çok büyük hak ihlallerine yol açabilecek bir durumdur. Hukuki bir bağlayıcılığı olmadığı hâlde, hukuken bir sözleşme sayılamayacağını düşündüğüm, şu anda yürüyen pek çok işlemde bile çok art niyetli firmalar var, kuruluşlar var; hatta, devasa bazı kuruluşlar bile bu işleri art niyetli olarak yapmaktadır. Örneğin, ben bir program almıştım. Yani bir aylık bir program aldım bir yerden. Parayı yatırdım, elektronik ortamda o hizmeti alıyorum. Programın görünmeyen bir yerine işte “On beş gün önce feshettiği söylenmezse bir o kadar süre daha uzatılır.” diye göremeyeceğim bir yerine yazmış, programlar çok karışık olabiliyor. Ertesi ay baktım ki hesabımdan para çekilmiş. Geri alana kadar ne çektim o parayı. Miktarı çok da büyük değildi ama buna benzer sayısız olaylar oluyor. Hele böyle yasaya bağlandığı takdirde bunda büyük zorluklar çıkacağını düşünüyorum. Yani, bankalar gibi daha kurumsallaşmış yerlerle ilgili belki pek fazla sorun çıkmayabilir ama o konuda da tereddütüm var ama bunu bütün sözleşmelere, bütün firmalarla bağlantılı olarak düzenlemenin çok iddialı bir adım olduğunu ve büyük sorunlar ortaya çıkaracağını düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Gaytancıoğlu ben söz verdim size değil mi?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Verdiniz. Ben bir kez daha ekleme yapmak istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O zaman kısa bir ekleme için, buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, Bankalar Birliği temsilcisi 11 milyon kullanıcıdan bahsetti. Benim 3 tane banka kullanıcılığım var yani onu kast ediyorsanız sayı bu kadar fazla olmuyor ama son söylediğiniz laf... “İnsan faktörü” dediniz, ona eğer bankalar katlanacaksa ona diyecek bir şey yok ama suç yine masum vatandaşlara kalacaksa çok ciddi sorunlar olabilir. Örneğin, bankalar çek karnesi veriyor ama karşılıksız çekler olunca bir şey demiyorlar. Yani bunlar da yine insan faktörü. Sahtekârlık artar diye düşünüyorum, bilişim suçları artar yani, çok dikkatli olmak lazım, her geçen gün bunların şeylerini duyuyoruz. Bizlere de dünya kadar mesaj geliyor “Onaylıyor musunuz? Onaylamıyor musunuz?” Sizin her türlü bilgilerinizi ele geçiriyorlar. Riski bankacılık sektörü alacaksa bence sorun olmaz ama vatandaşa kalacaksa çok kişi mağdur olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

BDDK temsilcisinin öncelikle finansal okuryazarlığı e-bankacılıkla şu kadar vatandaşımız kullanıyor diye açıklaması gerçekten bana vahim geldi arkadaşlar. Finansal okuryazarlık bambaşka bir şey. Neyse, o konuya burada çok girmeyelim. Finansal okuryazarlığımızın ne düzeyde olduğu sürekli vatandaşlarımızın dolandırılmasından belli. Yani daha geçen yıl Çiftlik Bank skandalı gibi onlarca, yüzlerce skandal yaşıyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Finansal okuryazarlıkla ilgili değil bunlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, arkadaşlar bir saniye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bununla ilgili; yani bu bir koy on al meselesine bu kadar vatandaşımız kanaat getiriyorsa...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir terimi tartışmaya açmak değil maksadımız. Biz kanun maddeleri üzerinde yoğunlaşalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, devam edelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Siz farklı görürsünüz, ben farklı görebilirim bu terimi.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, tabii.

Şimdi, bir boyutu daha var. Sayın Bakan yardımcımız söyledi, işte, “Dijitalleşmeye geçiyor artık” diye. “Black Mirror” diye bir dizi var. Zaten hayatımız, her şey dijital olacak. Bir süre sonra insan faktörü tamamen devre dışı kalacak herhâlde; bizi şirketler yönetecek, şirketlerin dijital unsurları yürütecek, onlar bütün kararlarımıza yön verecekler, insan tamamen devre dışı kalacak, bankacılık sisteminde belki on yıla kadar insan tamamen devre dışı kalacak ve sözleşmeleri imzalayan insanlar onların kölesi olan bir hâle gelecek. Yani bankalara bizler borçlanacağız, bankaların kölesi olarak çalışmaya devam edeceğiz, vahşi kapitalizm anlamında.

Ya, bu meseleyi bu kadar pompalamak... Bir de bankacılık sektöründe yüz binlerce insanımız çalışıyor, burada banka çalışanları sendikası var mı bilmiyorum. Siz buna imza attığınız zaman her yıl kaç bin insanın işini kaybedeceğini biliyor musunuz Sayın Nilgün Hanım? Çünkü yüz yüzelik ilkesi yok olacak, bankalar belki on binlerce insanını bu sözleşmeleri imzalamak için kullanıyorlar; kredi kartı satışında, pazarlamasında, sözleşmeleri imzalamalarında bu emek ortadan kalkacak tamamen dijital alana taşınacak, orada imzalanacak ve sonuç olarak emek alanından on binlerce insan işini kaybetmiş olacak. Bu boyutunu düşünen oldu mu? Bence olmadı. Çünkü her şey dijital olsun. E, güzel. Emek ne olacak peki? Yüz yüzelik ilkesi ne olacak? Yani bir vatandaş bankaya gidiyor, bilgi alıyor. Şimdi, sözleşmeleri ben de imzalıyorum burada pıt, pıt; imzala, imzala; her şeyi okudum, okudum; onaylıyorum, onaylıyorum; 38 tane sayfayı imzalıyorsun, hiçbir şeyi okumuyorsun ama orada en azından bir bilgi veriliyor: “Şunu alıyorsun, bunu veriyorsun amcacığım, farkında mısın; teyzeciğim, bunu alıyorsun, bunu veriyorsun, farkında mısın?” bankacılık böyle yapıldı zaten. Bilgi verilirdi, bilgi alınırdı: “Kredi şudur; bak, bunu alsan iyi olur, bunu alsan kötü olur. Şunun faizi bu kadardır, bunun faizi düşüktür, bunun faizi yüksektir. Şu kart iyidir, bu kart kötüdür.” diye amcalarımıza, teyzelerimize bilgi veren bankacılarla bizler büyüdük ama şimdi ne olacak? Amcalar, teyzeler buna mahkûm. Buradan bir şeyleri onaylayacaklar, ne olduğu belli değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mahkûm değil, isterse...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, ayrı bir şey ama bu anlamda kötü bir şeye imza attığınızı düşünüyorum. Bu kadar hızlı dijitalleşmenin doğru olmadığını düşünüyorum.

Bir de bir şey daha soracağım son olarak Nilgün Hanım: Şimdi, sözleşmeye girerken her şey çok kolaydır, biliyorsunuz. Hani, siz Digitürk’e girersiniz ama çıkmanız inanılmaz zordur. Bir sürü şeye girersiniz ama çıkmanız için kutuyu oraya götüreceksin, oradan bilmem ne alacaksın, bunu buraya götüreceksin, bankaya gideceksin, şunu imzalayacaksın, bunu bilmem ne edeceksin; ananızı ağlatırlar. Yani girmek kolaydır...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bunda fesih de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, fesih o kadar kolay değil. Ben, bu anlamda, bu yasada böyle gözüküyor ama ben fesihlerin o kadar kolay olmayacağını düşünüyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Paylan, seni hiç memnun edemiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, edemezsiniz.

Bu fesihler konusunda da bir bilgi verir misiniz? Yani girmek kadar çıkmak da üç düğmeyle olacak mı, yoksa bankalar, kart müesseseleri, aracı kuruluşlar, şunlar bunlar bizim anamızı tekrar ağlatacak mı? “Git oraya, git buraya, şunu götür, bunu getir, şunu yap, bunu yapmazsan şöyle olur, böyle kapatamazsın.” diye zora mı sürecekler bizi, vatandaşımızı? Bu konuda da bilgi verin lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben bu konuyla ilgili bir şey söyleyebilir miyim Başkanım, mevcut durumla ilgili?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şu anki durumda da zaten diyelim ki hesap açtım. Bankadan hesabımı kapatmak istediğim takdirde internetten benim hesabımı... İnternetten çok rahat hesap açabiliyoruz biliyorsunuz, hepimiz açıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rahat kapatamıyoruz ama.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kapatmayla da ilgili şöyle bir yöntem var şu an: Arıyorsunuz müşteri hizmetlerini, ben hesabımı kapatmak istiyorum dediğimde diyor ki: “Nilgün Hanım, bir dakika, sizi hemen kurumsal telefonumuzdan arıyoruz.” Kurumsal telefonda aradığında diyor ki: “Nilgün Hanım, işlemle ilgili bu hesabınızı kapatmak istiyorsunuz. Teyit ediyor musunuz?” Teyit ediyorum diyorum ve şu an kapanıyor hesap yani fesih de bu kadar kolay. Artık dünya yani... Biraz önce Bakan Yardımcımız da söyledi, dedi ki: “Gözümüzle yüzü tanıma sistemlerine gidiyor.”

Dediğiniz istihdam noktasında da benim hâlâ fikrim şu: Şu anki düzeyde de zaten yine bu bankacılık görevini yapan personel yani çalışanlar buna devam edecekler. Bu, istihdamla ilgili bir şey değil, gerçekten işlemlerin kolaylaştırılması. Ayrıca sizin gibi çevreci birisi için de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne iş yapacaklar o bankacılar? Her şey dijital olduğunda ne iş yapacaklar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Olur mu? Şimdi, durup dururken “Ben kredi alayım.” diye bir şey olacağını düşünmüyorum ben. Size de gelmiştir, inanın, Covid sürecinde benim müşteri temsilcim beni her hafta düzenli olarak aradı, gerçekten bilgilendirdi. Yani normalde hiç aramazdı aslında, ben de çok bankaya giden birisi değildim ama “Nasılsınız, iyi misiniz...”

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Para çok olunca arıyorlar.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yok, para çokluğundan ziyade genel olarak, daha önce de para çoksa Covid'den önce de çoktu yani eğer öyle düşünüyor olursak ya da sonrasında, espri babında. Şunu demek istiyorum: Yani artık aslında birebir onların işini de kolaylaştırmış oluyoruz. Gittiğinizde kredi sözleşmesi imzalıyorsunuz, hiçbirini inanın okumuyorum, bilmiyorum bile yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Karınca duası gibi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynı şekilde, katılıyorum, karınca duası gibi. Bu süreçte kolaylaştıracamız. Yani bence sisteme de güvenmek lazım, elektronik imza diye bir şey var, telefonla teyit diye bir şey var. Artık gelecek de bunda, önünü açmamız lazım ki özellikle çevreyle ilgili olan hassasiyette de ben kesinlikle Sayın Bakanımıza da katılıyorum, çok ciddi, yazık günah yani o kâğıtlara.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şu anda maddeler üzerinde görüşmeler tamam, oylamaya geçiyoruz arkadaşlar.

6'ncı maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Divanımıza ulaşan 4 adet madde ihdası vardır, bunları sırasıyla okutup oylarınıza sunacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

Salih Cora

Trabzon

“MADDE...- 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Çerçeve sözleşme yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Bankanın yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkan verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bu madde ihdasıyla ilgili gerekçe mi okunsun Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, gerekçe okunsun.

Gerekçe:

Madde ile 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları ile ödeme hizmeti kullanıcıları arasındaki çerçeve sözleşmelerin şekli düzenlenmektedir. Bu kapsamda, sözleşmelerin yazılı olarak veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Bankanın yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve ödeme hizmeti kullanıcısının kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulabilmesi öngörülmektedir. Bu sayede, ödeme hizmeti sağlayıcıları ile ödeme hizmeti kullanıcıları arasındaki sözleşme ilişkisinin uzaktan iletişim araçları vasıtasıyla mesafeli olarak da kurulabilmesinin ve fiziki belge ve ıslak imza kullanılmadan Bankanın yazılı şeklin yerine geçeceğini belirlediği günün teknolojisine uygun diğer yöntemlerin de kullanılabilmesinin önünün açılması amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Okunan madde ihdasıyla ilgili söz talebi var mı? Yok.

Oylarınıza sunuyorum madde ihdasını: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir diğer madde ihdasına geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Giresun

Trabzon

“MADDE...- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 42 nci maddesinin başlığı “Mali sorumluluk sınırlarına ve çalışanlara ilişkin esaslar ve müşterilerle akdedilecek sözleşmeler” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunda yer alan faaliyet konularına ilişkin yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri ile müşterileri arasındaki ilişkiler, yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak sözleşmeler ile düzenlenir ve buna ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gerekçeyi okutalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Sermaye Piyasası Kanunu'nda yatırım kuruluşları ve müşterileri arasında düzenlenecek sözleşmeler ve bunların şekli ile ilgili bir belirleme bulunmamaktadır. Sermaye Piyasası Kanununa eklenmesi öngörülen fıkra uyarınca aracı kurum ve portföy yönetim şirketlerinin müşterileriyle imzalayacakları sözleşmelerin yazılı olarak veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulabilmesine imkan tanınacaktır. Böylelikle, MASAK mevzuatından kaynaklanan yükümlülükler saklı kalmak kaydıyla müşterilerle ilk defa sözleşme ilişkisi kurulması esnasında potansiyel müşterilerle yüz yüze gelme ihtiyacının ortadan kaldırılması ve sürecin dijital ortamda başlayıp dijital ortamda sonlanmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Okunan madde ihdasıyla ilgili söz talebi var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir şey daha sormak istiyorum bütünüyle ilgili: Bu düzenleme yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını mı ilgilendiriyor, yoksa Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanların da uzaktan sözleşme şartlarına izin verilecek mi? Yani bu sınırlama T.C. vatandaşlarıyla mı ilgili? Yani dünyanın herhangi bir yerinde ben X bankaya, X factoring şirketine veya aracı kuruma istediğim gibi hesap açabilecek miyim? Bu durumda bunun kötüye kullanılma risklerini -eğer böyleyse- nasıl görüyorsunuz? Yani kimlik doğrulama meselesi... Yani önce T.C. vatandaşlarıyla sınırlı mı değil mi diye sorayım, değilse sorumu genişleteceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, Sayın Paylan'ın sorusu var. Sayın Bakan Yardımcımız herhalde bu konuda...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – BDDK temsilcisi isterseniz cevap versin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O zaman BDDK'den bu konuda bilgi istiyoruz.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teklif sahibi olarak benim cevap vermem lazım ama neyse hakkımı ona veriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam.

Evet, buyurun.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Sayın Başkan, bildiğiniz üzere yurt içinde yerleşik kişilerin yanında veya T.C. vatandaşlarının yanında yabancı uyruklu kişiler veya yurt dışında yerleşikler de bankalarımızda hesap açabilmekte, bankacılık hizmetlerine erişebilmektedir. Hani, bu getirdiğimiz düzenleme sadece T.C. vatandaşlarına yönelik değil, yurt dışında bulunsun bulunmasın, Türkiye'de olsun olmasın yabancı kişileri de kapsayacak şekildedir. Kimlik doğrulama kriterlerini geçen veya MASAK'ın kriterlerine göre de kimlik tespit kriterlerini yerine getiren herkes ister yabancı ister T.C. vatandaşı olsun, bu hizmetlerden faydalanabilecektir.

Sayın Vekilin bir ek sorusu vardı, müsaadenizle ona da cevap vermek isterim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Olur, verin.

BDDK DAİRE BAŞKANI MURAT YÖNAÇ – Zayıf tarafı korumayla ilgili olarak bizim 6’ncı maddede eklenen husus da biliyorsunuz, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerinin saklı olduğu açıkça zikredilmiş durumda. Dolayısıyla, burada hani, vatandaşın gözünden bir şeyler kaçırılarak onun zarara uğratılması veya gerekli bilgilendirmenin yapılmaması gibi bir husus söz konusu değil. 6502 sayılı Kanun’dan kaynaklı yükümlülükleri bankalar yerine getirmekle zaten görevliler. İnternet bankacılığı veya dijital kanallar üzerinden de hesap açılabilirdiği gibi, hesap kapatılmasını da son yayınladığımız bu kimlik ve erişim yönetimini 8 sayfada düzenleyen, detaylı düzenlemenin içinde 34’üncü maddede düzenlemiş olduk. Dijital kanallar üzerinden bir işlem yapılabiliyorsa tersi işlemin de yapılmasını bankalara zorunlu tutmuş olduk. Bunu da bilgilerinize sunarım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir şey ekleyebilir miyim? Ben, bunu Cemal Ağabey’e de sorabilirim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Cemal Bey’e soru mu soruyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Takdir ederseniz, eğer izin verirsiniz çünkü önerge sahibi kendisi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Zaten Cemal Bey’e söz verecektim o zaman önce sizi dinleyelim sonra söz vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dünyanın herhangi bir yerinde, 8 milyar dünya vatandaşı Türkiye’nin bütün kurumlarında “yüz yüzelik ilkesi” dışında sözleşme açılabilecek diyoruz. Yani, factoringlerde olsun, bankalarda, kredi kartlarında, aracı kurumlarda, her şeyde. Şimdi, burada kimlik doğrulama kriterleri çok önemlidir. Yani bu...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O zaten mevzuatta var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mevzuatta var ayrı ama ya, şimdi...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yürürlükte var. Bankacı arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye’ye gelen veya bir şekilde buraya gelip sözleşme yapmak başka bir şeydir “yüz yüzelik ilkesi” çerçevesinde. Dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir dünya vatandaşının Türkiye’de uzaktan hesap açabilmesi, bununla ilgili sakınca görmüyor musunuz hiç? Yani bu paranın menşei, kişi kim? Bu anlamda kimliğin doğrulanmasıyla ilgili yaşanabilecek sıkıntılar... İleride diyelim ki adli meseleler olduğunda bu kişinin hiç Türkiye’yle ilişkisi olmayıp buraya hiç gelmeyen bir kişinin diyelim ki burada yaptığı sözleşmeler sonucunda oluşabilecek sıkıntılar. Hiçbir sıkıntı görmüyor musunuz bu konuda? Ve dünya uygulamaları konusunda böyle uygulamalar her yerde var mı yani? Dünyanın herhangi bir yerinde sözleşme imzalayacak.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Dünyada var mı yok mu diyorsunuz ama dünya bunları geçeli çok oldu. Evet, yani şöyle bu dediğiniz şeyleri giderici başka örgütler var. İstihbarat ve güvenlik örgütleri onlar takip ediyorlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – MASAK devreye girdi burada.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Aksi takdirde dünya buralardan geçeli çok oldu. Ben sizin bunu düşündüğünüzü biliyorum. Yani bildiğinizi de biliyorum ama bu konuda, ben bugün dünyanın her yerinde bir hesap açabilirim ya ve açabilmeliyim de zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz, Amerika’ya buradan hesap açamazsınız, ben iddia ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam iddianızı araştırırız.

Evet, Sayın Öztürk...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Açamazsınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tatlıoğlu, sözünüzü tamamladınız mı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, peki.

Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, sözü size veriyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, şimdi... (Gürültüler)

Dinler misiniz?

Şimdi, mesele şu: Sermayenin akışkanlığı, uluslararası geçişkenliği, birçok... Bu konular tartışılabilir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, Cemal Beye soru sordunuz dinlemiyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ancak Türkiye’de bir mudinin -gerçek kişi olsun, tüzel kişi olsun- bankalarda hesap açabilmesinin belli şartları zaten var. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu temsilcisi de burada ve aramızda bankacı olan milletvekili arkadaşlarımız da var. Biz, eski köye yeni adet getirmiyoruz. Dediğiniz gibi, mali açıdan mahzurlu görülen kişiler gerçek veya tüzel kişiler olabilir, yabancı, yerli fark etmiyor. Bununla ilgili zaten MASAK diye bir kuruluşumuz var Türkiye’de. Bu bahsettikleriniz tabii elbette ki ekstrem bir olaydır, olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Amerika’da hesap açabilir misiniz buradan?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, Amerika’da elbette buradan doğru hesap açabilir miyim, Amerikan mevzuatını bilmiyorum, öyle bir hesabım da yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Açamazsınız, ben biliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, konumuz bu değil ki. Bakın, konumuz herhangi bir ülkeden Türkiye’ye hesap açılması açılmaması... Ya, onların sistemi bunu kabul etmeyebilir, o ayrı bir şey tabii.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Türkiye, bir kurallar ülkesidir. Mali açıdan da birçok kural olduğunu hepimiz biliyoruz. Konuştuklarımızı veya önergemizi tabii farklı taraflarda yorumlayabilirsiniz ama önerge onları içermiyor. Zaten meri olan, var olan bir mevzuat var Türkiye’de ama sermayenin dini, ırkı, milliyeti, efendim rengi sorulmuyor artık. Dünya global bir pazar oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Para nereden gelirse gelsin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, ben böyle iddia etmiyorum ama bir gerçek bu. Şimdi, Türkiye’ye para girişi de para çıkışı da... Yani liberasyon dediğimiz, liberal ekonomide bu mümkün. Bankacılık sistemimiz işliyor, var olan bir sistem var. Dolayısıyla önergemizin arkasındayız yalnız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Madde ihdasıyla ilgili görüşme tamam.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir sonraki madde ihdasını okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddenin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Giresun

Trabzon

“MADDE... - 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 45’inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “finansal kiralama şirketleri ile finansman şirketleri” ibaresinden sonra gelmek üzere 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleri, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları” ibaresi, “finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketleri” ibaresinden sonra gelmek üzere ”, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanun kapsamındaki aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleri, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunu kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları” ibaresi, üçüncü fıkrasına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “takip eder” ibaresi “takip eder ve denetler” şeklinde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra da belirtilenler, Kimlik Paylaşımı Sistemi kullanıcılarının, sistemi bu madde hükümlerine uygun kullanmalarına yönelik gerekli her türlü idari ve teknik tedbirleri almak, takip etmek ve idari ve teknik tedbirlere ilişkin raporları talep edildiğinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.””

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, bu madde ihdasıyla ilgili, Cemal Bey, söz istiyor musunuz?

Gerekçe mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gerekçeyi okutalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Madde ile hem 6362 sayılı Kanun kapsamındaki aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketlerinin yatırımcılarla aralarında akdedilecek sözleşmelerin hem de 6493 sayılı Kanun kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları ile ödeme hizmeti kullanıcıları arasındaki sözleşmelerin uzaktan iletişim araçlarıyla da kurulabilmesinin kolaylaştırılması için İçişleri Bakanlığının kimlik verileri, yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleriyle 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunu kapsamındaki ödeme hizmeti sağlayıcıları ile paylaşabilmesi amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Madde ihdasıyla ilgili söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir sonraki madde ihdasını okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne 13'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

İsmail Tatlıoğlu

Ankara

Bursa

“MADDE 14-27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 36- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, daha önce sosyal denge tazminatı ile ilişkili olarak Belediyeler ile memurlar hakkında çıkarılan kamu zararı ve tazmini miktarlarının geriye dönük olarak tahsilinden vazgeçilir.

Konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararın müstenit olmamak kaydıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdederek veya başka bir tasarrufla bulunarak ek 15 inci maddesi kapsamındaki idarelerde çalışan kamu personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödemede bulunmaları nedeniyle kamu görevlileri hakkında idari veya mali takibat ve yargılama yapılamaz, başlatılanlar işleminden kaldırılır.

Bu maddenin uygulanmasından doğacak faiz ve kayıplar Hazine tarafından karşılanır. ”

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Gerekçe...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Sayıştay raporlarına da yansıdığı üzere, AK PARTİ’li, CHP’li, MHP’li, İYİ PARTİ’li, HDP’li pek çok belediye sosyo-ekonomik durum, yaşam şartları ve memurun belediye aldığı sorumluluğu dikkate alarak tavan tutarın üstünde sosyal denge sözleşmesi imzalayıp buna göre ödeme yapmıştır.

Sayıştay denetimlerinde tavan tutarı aşan ödemeler kamu zararı olarak değerlendirilmiş ve yüzlerce belediye ve on binlerce memur hakkında tazmin hükmü çıkarılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı ve ILO’nun 87, 98 ve 151 sayılı Sözleşmelerine, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na ve Anayasa’ya aykırı olan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek Madde 15’in değiştirilmesi, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nda belirlenen tavan oranının yeniden düzenlenmesi ve teklifin yürürlüğe gireceği tarihten itibaren geriye doğru Sayıştay ilamlarıyla çıkarılan kamu zararının bir defaya mahsus olarak affedilerek sosyal barışın sağlanması hedeflenmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Okunan madde ihdasıyla ilgili söz talebi var mı? Yok.

Madde ihdasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun geçici 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç ay” ibareleri “bir yıl” şeklinde ve “üç aylık” ibaresi “bir yıllık” şeklinde değiştirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, maddeyle ilgili bilgi verir misiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok bir şey söylemeye gerek yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Aslında bunu açılışta açıkladınız ama kısaca tekrar bir hatırlamakta fayda var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, açılışta tafsilatlı olarak zaten izah ettim.

Burada, üç aylık zaman diliminin yetmediğini, Covid sürecinin uzadığını, dolayısıyla hem alacaklılar açısından hem de borçlular açısından huzuru temin ve borcun ödenmesi, alacağın alınması maksadını gerçekleştirme adına böyle bir düzenleme yaptık. Bunun çok ciddi bir fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, bu maddedeki düzenlemeye karşı bir itirazımız yok yani mevcut piyasa koşulları içerisinde borcunu ödeyememiş olan çek borçluları cezaevinde tutukluyken tahliye edildi ve bir süre verildi. Bu süreye uyulduğu takdirde uzun bir süreye tabi olsa da alacaklıya alacağını alma imkânı doğacak, borçlu da borcunu ödeyebilme imkânı yakalayacak. Ancak pratik uygulamada İcra ve İflas Kanunu hükümleri içerisinde yer alan cezai hükümler var, örneğin taahhüdü ihlaller. Şimdi, bu taahhüdü ihlallerden de şu an cezaevlerinde hükümlü vaziyette yatanlar var. onlarla ilgili de bir düzenleme yapılması ihtiyacı olduğu ortadadır. Onlara da bir ödeme kolaylığı veya benzeri şekilde bir düzenleme getirilerek hem hükümlü vaziyette cezaevinde yatanların tahliye edilmesi imkânı yaratılabilir hem de yine bir şekilde ödeme süreci yaratılabilir. Bu anlamda bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu hatırlatmak istedim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu yasal düzenlemeyi yalnızca elli gün önce çıkardık, bunu yalnızca not düşmek için söylüyorum ve elli gün önce -tutanaklara baktım- biz bu sürenin kısa olduğunu, bu sürenin uzatılması gerektiğini söyledik. Bu konuda pek çok AK PARTİ’li arkadaşımız da aynı şekilde düşünüyordu...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sizin dediğiniz olmuş, ne güzel.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama sıkıntı şu işte: Elli gün önce...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, coronavirüsle mücadele süreci herhâlde o sırada öngörülemedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Sayın Başkan, o zaman biz maske takıyorduk burada, açıkça söyleyeyim, bunu çok iyi hatırlıyorum, maske takıyorduk.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Takıyor muyduk o zaman?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Takıyorduk ve hepimiz de sosyal mesafe kurallarına göre oturuyorduk burada. Bu sürenin çok kısa olduğunu söyledik. Buna eminim ikna oldunuz ama “Saraydan gelen ferman böyle.” dediniz ve buna göre geçirdiniz. “Fermanı değiştirmeye bizim yetkimiz yok.” diye baktınız belki. Yani doğru söylediğimiz şeye elli gün önce “Doğru.” deseydiniz bu madde buraya gelmezdi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkra (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“e) 62 nci maddesiyle 4733 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen onuncu fıkrası ve 93 üncü maddesiyle 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin yeniden düzenlenen yirminci fıkrası ticari amaçla makaron veya yaprak sigara kâğıdını, içine kıyılmış tütün, parçalanmış tütün ya da tütün harici herhangi bir madde doldurulmuş olarak satanlar, satışa arz edenler, bulunduran ve nakledenler bakımından 1/7/2020 tarihinde,”

“f) 63 üncü maddesiyle 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (h) bendinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin değişiklik ve 93 üncü maddesiyle 5607 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin yeniden düzenlenen yirminci fıkrası Tarım ve Orman Bakanlığından yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlar bakımından 1/7/2021 tarihinde,”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – 14’üncü madde üzerinde 1 de önerge var, önergeyi de okutup maddeyle birlikte görüşlerinize sunacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin “e” bendinde yer alan “1/7/2020” ve (f) bendinde yer alan “1/7/2021” ibarelerinin “1/7/2022” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Emine Gülizar Emecan

Bülent Kuşoğlu

Süleyman Girgin

İstanbul

Ankara

Muğla

Kamil Okyay Sındır

Abdüllatif Şener

Cavit Arı

İzmir

Konya

Antalya

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz almak isteyen var mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Abdurrahman Tutdere konuşacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Abdurrahman Bey’in burada imzası yok yalnız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Komisyon üyesi olmadığı için imzası yok ama müsaade ederseniz konuşacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii ki konuşma için müsaade ederiz ama kuralın yerine gelmesi açısından ben isterseniz gerekçeyi okutayım, kendisine öyle söz vereyim. Olur mu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Olur.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılacak değişikle kanun teklifinin mevcut hâliyle kabul edilmesi durumunda yapılacak başvurular için yeterli süre bulunmaması sebebiyle toplumun hukuki ve cezai boyutta büyük sorunlar yaşamasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tutdere, buyurun lütfen.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu kanun teklifin bu maddesiyle 2017 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'ndaki düzenlemenin ikiye bölünerek tütün ticaretine ilişkin olan kısmının yürürlüğünün 2021'e ertelenmesi ancak diğer kısmının da 1 Temmuz 2020 yılında yürürlüğe girmesi şeklinde bir teklif var. Bu teklif, bu şekliyle ceza hukuku açısından, ceza hukukunun genel prensipleri açısından çok büyük bir tehlike arz etmektedir, şöyle ki: Şimdi, daha önceki ertelemelerin gerekçelerine baktığımız zaman, aslında Türkiye'nin şu andaki mevcut koşullarında 2019 yılında, daha önce 2018 yılındaki erteleme gerekçeleri aynen kalıyor. Hükûmet olarak, devlet olarak tek başına içim özelliğine sahip tütün üreticilerinin kuracağı kooperatiflere ilişkin yasal düzenlemeler bugüne kadar yapılamadığı için her defasında bu yasanın yürürlük tarihi ertelendi. Bugün Türkiye'nin genelinde, özellikle seçim bölgesi olan Adıyaman'da da bu kooperatiflerin kurulması işlemleri tamamlanamamıştır. Sebebi de Tütün Üst Kurulu tarafından yani Tarım Bakanlığı tarafından ilgili mevzuatların bugüne kadar çıkarılmamış olmaması. Dolayısıyla burada üreticinin herhangi bir kabahati yok, üreticinin herhangi bir sorumluluğu da yok. Bu madde bu şekilde yürürlüğe girerse Türkiye'nin her tarafında belki yüzlerce, belki binlerce tütün üreticisi yarın yol aramalarında, kontrollerde gözaltına alınacak ve haklarında adli soruşturmalar başlatılacak. Sebebi de şu: Şurada göstereyim, şu tütün, sarmalık tütün; şu da filtre, boş filtre. Diyor ki "Tütünü zaten siz filtreye koymadan veya kâğıda sarmadan içme şansınız yok." Peki, siz, şu anda bunu filtreye doldurup veya kâğıda sarılı bir şekilde arabanızda, işyerinizde veya herhangi bir şekilde bulundurduğunuz zaman, bu yasa 2 Temmuzda yürürlüğe girdiğinde bu şekilde o vatandaşlarımız hakkında ceza davası açılacak ve belki de direkt tutuklanacaklar, üç yıl hapis var, Sayın Başkanım, üç yıl hapis. Zaten bu cezanın kendisi ölçülü değil. Düşünün, Türkiye'de 1 kilo tütün satan veya bir paket, bu şekilde filtre dolduran adam üç yıl hapis yatacak. Bunun yatacı iki yıl sekiz ay oluyor. Hâkim babanız olsa, bir paket sigaradan ticari amaçla gitseniz iki yıl sekiz ay ceza alacaksınız. Bunun hiçbir vicdanda, hiçbir hukukta yeri yok bu işin, bu cezanın kendisi zaten sakat. Bir de kaldı ki zaten bu makarona ilişkin, bu makaron ticaretine ilişkin 4733 sayılı Yasa'da zaten düzenleme var, ikinci bir düzenlemeye de gerek yok. Yasa koyucu bunu neden getirdi? Kooperatif süreci tamamlandıktan sonra işi kayıt altına almak için getirdi. E peki, kooperatiflerin süreci tamamlanmamış, geçiş süreci devam ediyor. Eğer yirmi gün sonra, 2 Temmuzda bu yasa yürürlüğe girerse Türkiye'deki bütün tütün üreticileri mağdur olacak ve Hükûmet olarak sizler de reji sistemi gibi kendi tütün üreticisine üç yıl hapis cezası getiren bir pozisyona düşeceksiniz. Çok büyük bir tehlike var burada. Bunu arkadaşlar lütfen görsünler, tütün üst kurulundaki arkadaşlar buradaysa görsünler.

Maddeyi ikiye bölerek yarısının uygulamasını 2020, yarısını da 2021 şeklinde birbirinden kopararak... Maddenin ruhuna aykırı bu bir kere.

Şimdi, burada arkadaşlar belki şunu diyebilirler: "Ticari amaç." Şimdi, ticari amacın kriteri ne Sayın Başkan? 1 paket de ticari amaç olabilir, tezgâhta sattı, arabanızda 20 paket bulundu veya siz tiryakisiniz; sardınız, yanınıza aldınız, Adıyaman'dan Ankara'ya geldiniz, yol kontrolünde bu sigaralar ele geçirildi. Bunun kriteri yok, hepsi ticari amaç olabilir. Bu, uygulamada büyük sorun yaratacak. Dolayısıyla, daha önce yapıldığı gibi en doğru şey, şu geçiş süreci tamamlanuncaya kadar, üretici kooperatifleri kuruluncaya kadar bu maddenin daha önceki dönemlerde olduğu gibi -yine aynı milletvekilleri, aynı iktidar geçen yıl nasıl ertelediyse bir bütün olarak- bu dönem de aynı şekilde maddenin bir bütün olarak ertelenmesi gerekir. Aksi takdirde... Tekrar uyarıyoruz, biz Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri olarak sizleri uyarıyoruz, burada ciddi bir tehlike var. Yüz binlerce insan mağdur olacak ve reji sistemini andıracak yeni bir yasayı yürürlüğe koymuş olacaksınız. Lütfen bu

hatadan vazgeçin, yol yakinken gelin bu maddeyi -madem geçiş süreci, coronayla da birleşti ve burada vatandaşın, üreticinin hiçbir kabahati de yok- o zaman 2021'e kadar bir bütün olarak erteleyelim. Süreç tamamlansın, ilgili mevzuatlar çıksın, üretici de rahat etsin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Büyük bir kriz ortaya çıkacak, büyük bir sıkıntı var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Lütfen tamamlayın.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkanım, gerçekten cezanın kendisi de çok fazla. 1 kilo, 1 sigara, 1 paket sigara satan -bu baklava meselesine dönecek- bir adam üç yıl hapis cezası alacak. Çok vahim bir düzenleme bu, bu düzenlemenin kendisi de sıkıntılı. E şimdi, yirmi gün sonra yürürlüğe girecek, eğer bu şekilde bu teklif geçerse. Yani büyük bir mağduriyet olacak. Tekrar tekrar bizim teklifimizin aslında değerlendirilmesini, yasanın bir bütün olarak bir yıl veya iki yıl -artık nasıl uygunsa- ötelenmesi ve gerekli çalışmaların yapılmasını biz talep ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bundan iki hafta önce “Sigaraya vergiyi bindireceğiz.” demişti. İşte, bu bindirme yasası geldi, İbrahim Aydemir’in imzasıyla buraya. Sigaraya vergiyi bindireceksiniz. Şimdi, zaten sigaraya vergiyi bindirmiş durumdasınız, verginin çok ciddi bölümünü sigaradan, içkiden alıyorsunuz, ÖTV’den alıyorsunuz, doğrudan vatandaştan alıyorsunuz. Arkadaşlar, niye vatandaş makaron içiyor? Yani eminim siz de Erzurum’da karşılaşıyorsunuzdur, tezgâhlarda 5 liraya satılan makaron 20’li paketlerde satılıyor. E, Tekel bayisine gittiğinde 15 lira. Şimdi, hesap edelim: Günde bir paket içen bir tiryaki bir ay boyunca içmeye kalksa en az 400-500 lira bir sigara masrafı var. E, arkadaşlar, bu 500 lirayı -yani 1 paket içiyorsa, 1 paketten fazla içenler de var, 2 paket içiyorsa bin lira- bin lirayı Türkiye’de kaç kişi verebilir sigaraya? Hani, Neşet Ertaş’ın meşhur bir lafı var, Recep Tayyip Erdoğan’ın da yüzüne söyledi “Ya, şu vatandaşın, garibanın sigarasına dokunmayın kardeşim.” demişti. İşte, siz garibanın sigarasını da elinden aldınız. “Bir sigarası var garibanın, ona da dokunmayın.” demişti. Ama şimdi, paketi 15 lira olduğu zaman, 5 liralık paketi de... Öyle ya da böyle vatandaş bunu içer. Yani siz makaronu yasaklasanız kâğıt ve tütünü alıp kendi saracak, gene içecek. Başka yolu yok, çünkü 15 lira veremez o gariban. Ve 9 milyarlık ek vergi hedefliyorsunuz değil mi İbrahim Aydemir, Sayın Aydemir?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – 8 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç? 8 Milyar. O 8 milyarı kim ödeyecek arkadaşlar? Kim ödeyecek? İlave sigara içenler ödeyecek.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kimin vergisi kim tarafından gasbediliyor şu anda ? Yani normalde vergi olarak vatandaşa yansıyacaksa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim ödeyecek, kim? Mesele şu: Kim ödeyecek bunu? Bunu gariban vatandaşımız ödeyecek ve 15 lira zaten verebilen gidip 15 lira verip alıyor ama veremeyenler 5 liralık makaron sigarayı alıyor. Siz de bunu bu şekilde yasakla, şununla bununla engelleyemezsiniz. Yani, ya bu, sınırdan kaçak olarak girecek, ya vatandaş tütün alacak, tütünü kâğıtla buluşturacak, onunla içecek.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Yasaklıyorsunuz Başkanım. Başkanım şimdi...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir dakika, böyle karşılıklı olmaz, bir saniye, önce Sayın Paylan bitirsin.

Süreniz dolmak üzere zaten.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yarısını İbrahim Bey kullandı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, hayır. Ben onu veririm, o sorun değil, fazla da veririm.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bir de şöyle bir durum var: Arkadaşlar, bakın, Türkiye’deki sigara sektörünün büyük çoğunluğunu yabancı karteller şu anda yönetiyorlar, Philip Morris, Japan Tobacco ve British American Tobacco... Yani yabancı şirketler yönetiyor. Şimdi, Türkiye’de bir yerli tütün ekonomisi vardı, yani tütün çiftçileri var, bunu üretenler var, bunu satanlar vardı. Sizin iktidarınızın döneminde bütün bunlar yok edildi ve yabancı kartellerin eline bırakıldı. Şimdi, siz -açıkça söyleyeyim- getirdiğiniz bu yasayla yabancı kartellere gariban vatandaştan para transfer ettireceksiniz. Eğer ki bu kadar zapturaptla bu işin üzerine gidecekseniz, bir gariban cebinde 2 paket sigara bulundu diye, makaron bulundu diye hapse atılacaksa, işte o Japan Tobacco ve bilmem neye, Philip Morris’e, şuna buna mahkûm edeceksiniz ve yerli üretimi de yok edeceksiniz.

İşte böyle vicdansız bir madde, buna kesinlikle karşıyız. Yabancı tekellerin eline -paketine 15 lira- vatandaş mahkûm edilemez ve vatandaşın sigarasına bu kadar vergi bindirilemez. Bu mesele sosyal bir mesele. 1 şişe rakıyı siz 180 lira yaparsanız bunun sahtesi çıkar, ne olur? Vatandaşlarımız zehirlenir ve onu içerler, 40 liraya, 50 liraya onu alırlar. 180 lira bir 70’lik rakı olacak, 15 lira 20 lira 1 paket sigara olacak, ondan sonra da “Diğerini yakalarsam da seni hapse atarım.” diyeceksiniz... Mesele sosyal bir mesele arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti, bu işin sosyal boyutunu düşünmeden bu tip ceza yasalarıyla bu işi çözemeyiz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Tutdere, tabii, hem tütün üretiminin yapıldığı bölge milletvekili hem de hukukçu, bazı bilgiler verdi. Yalnız, bu konuyla ilgili yaptığımız ön görüşmede verilen bilgilere göre, bu düzenlemeyi küçük üreticiyi korumak üzere yapıyoruz. Yani işin şey boyutu anlatılırsa bu daha netliğe kavuşur. 2017’de niye bu kadar ağır ceza getirildi, kaçakçılık nasıl yapılıyor; hani, bize anlatılan, işte, üretici sözleşme imzalıyor, sözleşmesinden daha fazla üretimi oluyor, onu satınca kaçak satmış durumuna düşüyor. İşte, kooperatifleşme olacak, bunları kooperatif toplayıp yasal satışını gerçekleştirecek. Böyle olunca, tabii ki bu desteklenmesi gereken bir düzenleme ama tabii, arkadaşımızın da anlattığı konular var. Esas, nasıl kaçak satılıyor bu, üreticiyi nasıl koruyoruz, onu da tam anlatmak gerekir diye düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yasal satışta paket başı 8 lira vergi var.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kalaycı, teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, yapılan konuşmaları da değerlendirdikten sonra sanki bu tütün işi alışılmış çaresizliğe benziyor. Yani 1883’te Reji İdaresi kurulmuş, Osmanlıların borç aldığı ülkelere borcunu ödeyememesi nedeniyle Muharrem Kararnamesi sonrası Düyun-ı Umumiye kurulmuş, bazı vergilerin tahsilini Düyun-ı Umumiyeye vermişler ve kendi organize ettikleri personelle

tahsilat yapıp borçlarına mahsup etmişler. Reji İdaresi de bu arada tütün üzerindeki vergileri denetlemek üzere yabancı bir şirket olarak kurulmuş, öylesine yetkileri varmış ki yani çiftçi 3 kuruşa Reji İdaresine tütününü satmak zorunda kalıyormuş, içeceği tütünü bile koruyamıyormuş, 10 kuruşa Reji İdaresinden tütün satın alıyor. Kolcularına tütün kaçakçılarını vurma yetkisi verilmiş, rivayete göre 20 bin Osmanlı köylüsü Reji İdaresinin kolcuları tarafından öldürülmüş. Böyle bir kötü başlangıcı var bu tütün işinin. Bizim toplumsal kültürümüze de bu işlemiş tütün farklı bir olay diye. Sonra Cumhuriyet Dönemi'nde de yakın zamanlara kadar bir tekel olması nedeniyle, kamu işletmesi olması nedeniyle, bütün tütünleri devletin satın alması nedeniyle de bazı kısıtlayıcı, serbest piyasada hareketini engelleyici düzenlemeler ve buna bağlı yaptırımlar ortaya çıkmış. Biz hâlâ o dönemlerin alışkanlıklarıyla tütüne bakıyoruz bence.

Şimdi, bugün için yani tütün artık devletin elini eteğini çektiği bir konu. Üstelik Türkiye'deki bütün sigara fabrikaları yabancıların elinde, yabancılara satılmış vaziyette yani yabancı tekellerin elinde, yabancı tekeller Türk çiftçisinin ürettiği tütünün fiyatını belirliyor ve alıyor. Piyasada serbest rekabet piyasası yok, bir tekel piyasası var. Bu tütün üzerindeki maddelerin, bu hâkim tekelleci yabancı piyasaların çıkarlarına hizmet etmekten başka amacının olmayacağı kanaatindeyim. Çiftçiye koruma falan gibi şeylerin yani onu meşrulaştırmak için icat edilmiş şeyler olduğunu düşünüyorum.

Tütün üretimi ile elma üretiminin ne farkı var? Kıyaslayalım. Ne farkı var? Elmayı dalından koparıyor, götürüyor satıyor. Dükkanı varsa dükkanında satıyor, çerçiyse köyde bilmem eşeğin sırtında satıyor affedersiniz. Kaçakçılık yapıyorsa, vergisini ödemiyeceyse, vergi mevzuatına göre vergi kaçakçılığı yapanın cezası neyse onu ödüyor. E, tütünde de aynı şeyin olması lazım. Tütün ile elma arasındaki farkın kalkması lazım bana göre. Nasıl bir zararı olabilir tütün üreticisine bunun? Yani bir kere Tütün Piyasasını Düzenleme Kurulu Kanunu'nda bir ceza var ruhsatsız, izinsiz tütün satana, hızını alamamış tekeller bir de bizim mevzuatımıza Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na da üç yıl hapis vesaire gibi ağır bir ceza koymuş. Yani bana bir izah edin, bu nedir. Yani ruhsatlı iş yeri olan biri sattığı zaman vergisini ödeyecek zaten. Hadi kaçak satıyor. Kaçak satıyorsa da yakalanacağı zaman, öbür ürünleri kaçak satanlar vergiden kaçmak için satanlar hangi cezaya, hangi yaptırıma muhatap oluyorsa o cezai yaptırıma muhatap olur. Yani farkını bir şey yapalım yani ta 1883'ten bugüne gelen kültürümüze göre bu tütün işini değerlendirmeyelim diye bakarım ben veya bir alt komisyon kurup orada daha detaylı tartışalım, ona göre... Gerçi bu önerenin kabul edilmesi lazım, yoksa tütüncülerin başına iş çıkacak.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yapılan iş doğru.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu arayı kurtarmak için istiyor, on beş gün sonra başı belaya girecek seçmenin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonra bir daha erteleyeceğiz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Gözlemim şu ki: Cargill nedeniyle pancar bitiyor, bu sigara tekelleri nedeniyle de tütün bitiyor. Gerçekten bundan dört yıl önce yöreye bir gezi yaptık biz; Adıyaman, Malatya, Maraş. Ciddi anlamda bu yüzden, bu yerli tütüne yönelik sigara nedeniyle ciddi bir zenginleşme vardı. Bunu düzenlemek yerine, burayı bir kurallar bütünü içerisinde çalıştırmak yerine, tütünü ve bölgeyi, bütün şeyi, bu fabrikalar, işletmeler yürütüyor. Bugün zaten tarımı da tohumcular, fideciler ve ilaççılar yönetiyor. Yani Cargill, Türkiye'de pancarı yönetiyor ve de gerçekten mahkeme kararları...

Bakın, İbrahim Bey, siz bu Cargill'i bilmiyorsunuz, hiç bilmiyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu mevzuda benim epey uğraşmışlığım var.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hiç bilmiyorsunuz.

Bakın, bu konuda hâkim, yürütmeye durdurma kararının uygulanmasını hâkim kendi direnme hakkını kullanarak şey yaptı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kota bayağı düştü hocam.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani dolayısıyla, bu çok uzun bir hikâye Cargill’in hikâyesi, çok uzun bir hikâye. Bu, biliyorsunuz... İşin bu tarafına girmek istemiyorum.

Dolayısıyla, arkadaşlar, ben demiyorum ki yani bunun, bir tek bu... Ama bu konuları biz Türkiye olarak hakikaten bir kurallar bütünü içerisinde düzenleyemedik yani düzenleyemiyoruz. Geçmişte bunları, pancarı ve şekeri düzenleyemedik, bugün tütünü düzenleyemiyoruz. Çok yakında, bakın, tarım, tekstil kadar teknik bir alan oldu; tekstil kadar teknik bir alan oldu. Türkiye’de 2 milyon 100 bin tarım işletmesi var. Bunun 1 milyonuna bilen biri lazım. Bir tarım lisesi kursak, 50 bin mezun yapsa, bu iş, 1 milyon işletmenin yirmi yılda ihtiyacını gideriyorsunuz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Hocam, hepsini kapattılar.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ama bu ihtiyacı... Yani bunu ironik bir örnek olarak söylüyorum yani bunu esasında eleştirme anlamında söylemiyorum. Yani bunlar, bizim üzerinde ciddi anlamda çalışıp düzen kurmamız gereken alanlar.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Evet, ben de aynı şeyleri söyleyecektim ama... Şimdi, Sümerbankı sattılar, “Devlet bez mi üretir.” dediler ama bakın, maskeyi bile dağıtamadınız. Sümerbank olsaydı, hiç olmazsa maskelerimiz olurdu.

Et Balık Kurumunu sattılar, o zaman da “Devlet hayvancılık mı yapar.” dediler, şimdi her şeyi ithal ediyoruz. “26 Ekim 2019’dan sonra ithalat yapılmayacak.” dendi, 200 bin ton hayvan girişi oldu. Şimdi de dün Bakan açıklama yapıyor, diyor ki: “2021’den sonra ithalat yok.”

Ondan sonra şeker fabrikalarını -biz kale dedik- sattınız, kolonya 10 liradan 30 liraya çıktı. Melas üretiyordu -ham maddesi- biz üretebilirdik ama maalesef yine lobilerin oyununa gelindi, nişasta bazlı şeker, lobilerin -işte demin hocam da bahsetti- Cargill’in oyununa gelindi. Tekelde de bunu görmemiz lazım. Özelleştirme yapılırken stoklarında 100 milyon dolarlık üzümle satıldı, 3 kere el değiştirdi ve bize çok az bir kota tanındı. İşte, arkadaşım kendini yırtıyor, işte diyor ki: “Adıyaman tütünü...” Ya, Adıyaman’da üreticiler iki sene önce, üç sene önce yürüdüler. Hiç mi fark etmiyorsunuz niye yürüdüler?

Şu yabancı tekeller bize yüzde 7-8 kota verdi, onu da almak istiyorlar. Bunun farkında değil misiniz? 10 liralık hiç yerli sigara kaldı mı, Maltepe, Samsun var mı? Var ama içinde Amerikan tütünü var. Bir bakın bakalım. Çünkü satın alanlar bütün fabrikalarımızın hepsini kapattılar; sigara fabrikalarımızı kapattılar, içki fabrikalarımızı kapattılar. Demek ki burada bir oyun var. Bizim kendi tütünümüzü geliştirmemiz gerekirken, kendi üreticimizi desteklememiz gerekirken... Üreticinin biraz para kazanmasını dahi yabancılar istemez. Siz de -kusura bakmayın- bazı şeyleri göremiyorsunuz, daha üretici birlikleri kurulmamış, kooperatifler kurulmamış. Sizden bir süre isteniyor, bunlar kurulsun, işlesin, bu işlemi onlar yapsın, hiç olmadı bunlar para kazansın, yine yabancı tekeller kazanmasın. Yoksa kimin cebinde yakalarlarsa, eskiden dolar yakalanınca içeri giriyordun, şimdi de sigara yakalanırsa aynı şekilde olacak. Lütfen, bunu görmemiz lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Gaytancıoğlu.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şimdi, Türkiye’nin kanayan yaralarından birisi. Aslında endüstri bitkilerinin tamamında bu sorunlar var, aslında bitkisel, tarımsal üretimin tamamında var ama tütünde, çok özel yeri olan -Sayın Şener, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Tutdere, değerli hocamız da dâhil bütün arkadaşlarımız aynı şeyleri söyledi- Türkiye’nin böyle palyatif, böyle geçici, böyle çözüm denemeyecek düzenlemelerle ötelemek, ertelemekten öte -ki bunu da böyle ikiye bölüp parçalayarak ötelemek, ertelemekten öte- yarın bir gün, seneye gene aynı mesele karşımıza gelecek... Böyle bir çözüm, böyle bir yasal düzenlemenin doğru olmadığını düşünüyorum, birincisi bu.

İkincisi: “Bu, çiftçinin, üreticinin yararına mı değil mi?” sorusunun yanıtı aslında piyasaya baktığımızda ortaya çıkar. Piyasada alıcı olan, az önce adı geçen JTI, BAT (British American Tobacco), Philip Morris gibi, bunlara tütün tedarik edenler kaçtan alıyorlar, kaçtan üretiyorlar da alıyorlar? Bu şekilde orada tütün pazarında satılan veya diğer illere götürülerek satışı yapılan tütünden kaç para elde ediliyor? Bakarsanız arasında 2 misli değil, 3 misli, 4 misli, 5 misli fark var. Yani çok daha ucuza alıyor tedarikçi işletme, tütün işletmeleri. Bu büyük, dev sermaye kuruluşlarına tedarik yapan firmalar çok daha düşük fiyattan alıyorlar. Aslında yasaklanması temel talebinin de onlardan geldiğini düşünüyorum açıkçası çünkü onlar piyasada bir rekabete giriyor, tütün pazarında ve pazar dışında diğer illere yüksek fiyattan olduğu için almak istedikleri tütünü üreticiden düşük fiyattan alamıyorlar ve bunun yasaklanması konusu cihetine gidiyorlar. Şimdi piyasanın regüle edilmesi, düzenlenmesi, piyasada üreticinin sürdürebilir bir üretimi hem de ederinden gelir sağlayabileceği ama aynı zamanda alıcıların ve bunu işleyecek olan sanayi kuruluşlarının da piyasadan uzaklaşmadan dengeyi kurabileceği bir politika gerekiyor. Bu politikayı ortaya koymadan üreticinin örgütlenmesi, kooperatifleşmesi ve burada sermayenin gücü karşısında ezilmeden tütünden para kazanabilmesi için... Özür dilerim ama Sayın Aydemir, sizin teklifiniz olduğu için, yoksa sözlerimiz tutanaklara geçiyor her hâlükârda daha sonra belki okursunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Dinliyorum efendim.

Tabii, tabii.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Yani, bu piyasa düzenlemesi yapılmadan bu işin düzelmesi söz konusu olamaz, tam tersine bu düzenlemeyle önümüzde, Sayın Tutdere’nin bahsettiği gibi, sürekli hapishanelere giden, ceza hükümlülükleriyle karşı karşıya kalırız. Bu kanun maddesi bir çözüm değil, bu kanun maddesi sorunu ortadan kaldırmıyor. Bu kanun maddesinde eğer sorun çözmek isteniyorsa bunun yeter bir süresini, uzatmasını verirsiniz, ona göre bir düzenleme getirirsiniz; o düzenlemenin sonucunda, kooperatifleşmeyse kooperatifleşme, gene sektörün tüm aktörleri de bundan mutlu, mesut bir ortama kavuşur diyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu kanunu hatırlıyorum, siz de hatırlıyorsunuzdur Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Naci Bey zamanında gelmişti, çok iddialıydı, “Uzatmayacağız, hemen yapacağız.” diyordu. Eğer Maliye Bakanlığının düşüncesi değiştiyse bunu daha farklı hâle getirelim. Yani uzat uzat, bu şekilde bir sonuç da alınamayacak herhâlde. Çok iddialı getirildi buraya, bu saatlerde görüşüyorduk hatta daha geç saatlerde. “Muhakkak olacak, uzatmayacağız...” Tutanaklarda bütün bunlar var. Maliye Bakanlığı birkaç defadır uzattı, bu gidişle tekrar uzatılması gerekecek. Eğer Maliye görüş değiştirirse çıkaralım bunu.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Aydemir, söz sizde.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, Abdurrahman kardeşimin hassasiyetine çok saygı duyuyorum, çok anlayışla karşılıyorum; söylediklerine kısmen de katılmıyorum ancak biraz abartı var bu işte, aslında çokça abartı var. Bakın, ben çok somut bir örnek vereceğim size -yanımda yetkin bir kardeşim var, bu işin daire başkanı olan Nail Bey var, sonrasında ona sözü vereceğim o tafsilata, ayrıntıya girsin- Yargıtay’da bir emsal karar: 150 paketin ticari hüküm ifade etmeyeceğini söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç paket eder?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Devlet yasaya karar versin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – 150 paket diyorum ya...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, kaç paket eder? “O etmez.” diyorsun ya...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kardeşim, 150’yi ticarete sokmamış diyorum. Şimdi, Abdurrahman...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, lütfen dinleyelim Sayın Aydemir’i, konuşmayı bölmeyelim.

Evet, buyurun Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok dramatize ediyoruz ya, ben onu söylüyorum. Hakikat boyutundan uzağa atmayalım bu işi. Ne diyor Abdurrahman Bey? Diyor ki: “Sarılması hâlinde yakalanırsa cezaya muhatap olur.” Ben de diyorum ki böyle bir şey yok, elbette onun hassasiyetine saygı duyduğumu söylüyorum. Bu yok, bunun hayata yansımaları mümkün değil. Şimdi, ben Nail Bey’e sözü vereceğim, o size bu mevzuda niye böyle bir düzenleme gereği duyduk, niye tefrik ettik, makaronla yasal olmayan tütünün -izinsiz tütünü, affedersiniz- bunları izah etsin ama diğer boyutuna da ben vurgu yapmak durumundayım. Bu, çok abartılı bir şey.

Şimdi, şeker fabrikaları özelleştirilirken ben işin muhataplarından biri oldum. Erzurum’da şeker fabrikası var, özelleştiriliyor. Ya arkadaş, öylesine bir anlatım oldu ki, Mustafa Başkanım, kıyamet kopmuş haberimiz yok. Şimdi geldiğimiz noktada şeker fabrikaları -Erzurum özelinde için ben söylüyorum- üretici mutlu, çalışanlar mutlu, fabrikayı işletenler mutlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tabii ya, çok mutlu...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, bizim Erzurum için ben söylüyorum, bir peşkeş çekme deniyordu; asla, zinhar böyle bir şey olmadı.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Türkiye’deki şeker fabrikalarının çoğunu kapatınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, Cargill’le ilgili, o zaman ben bilgi sahibi oldum. Biz iktidar olduğumuzda konan kota ve şimdi geldiğimiz nokta hiç mukayese edilebilir değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olumsuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olur mu ya? Ben size rakamları vereyim, şu anda...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, konumuz o değil tabii ki. Sayın Aydemir, konuyu dağıtmadan...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dağıtmadım ben konuyu, tütüne...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Siz sözünüzü bitirdiyseniz yetkili arkadaşımıza verelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii, Nail Acet Bey’e, Daire Başkanı, arkadaşımız bize bilgiler versin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, kendinizi tanıtır mısınız.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET – Tabii ki Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; saygılarımı sunuyorum.

Şimdi, bugün görüşülmekte olan kanun teklifinin 14’üncü maddesinde yer almış olan fıkramız... Malum, 2017 yılının sonlarında 7061 sayılı Kanun ile 5607 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesine 20’nci fıkra olarak eklenmiş. Bu düzenleme Tarım ve Orman Bakanlığından yetki belgesi almadan tütün ticareti yapanlar ile makaronlara sarmalı kıyılmış tütün doldurmak suretiyle ticaret yapanlara üç yıldan altı yıla kadar adli yaptırım öngören bir düzenleme. Bugünkü konuşulan bu düzenlemede ise bunun ikisinin birbirinden ayrılarak yürürlük tarihinin bir yaprak tütün kısmıyla yani ekiciyi birebir ilgilendiren kısmının bir yıl ötelenmesi, doldurulmuş makaronun ticaretinin yapılması yönüyle de yürürlüğün, meri mevzuat, mevcut olan yürürlük tarihiyle yani 1/7/2020 tarihiyle yürürlüğe girmesini öngörmekte.

Şimdi, esasen burada çiftçiyi birebir ilgilendiren konu, bir yıl ötelenmiş olan kısımdır, yaprak tütün ticaretine Tarım ve Orman Bakanlığından yetki belgesi almaksızın ticaretini yapan veya belgesi olduğu hâlde bildirimde bulunmadan naklini yapan kısmı ilgilendiriyor. Diğer kısmı ise “doldurulmuş makaron” dediğimiz normalde makaron, eğer müsaade ederseniz makaronu size anlatayım: Şimdi, makaron içi boş sigara tüpü olarak tanımladığımız ve... Şimdi, makaron içi boş sigara tüpü. Esasen makaron 200 adet “stick” makaronun içinde bulunduğu kutularla bandrol uygulanmış şekliyle piyasa arz edilen bir ürün. Bunun daha sonra gerek kendi... 4133 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan 50 kilograma kadar kendisinin üretmiş olduğu ve kendi bireysel tüketimi için kıymış olduğu tütüne gerekse piyasada firmalar tarafından yasal olarak üretilmiş ve üzerine yine bandrol konulmuş ürünleri satın alarak, doldurularak tüketilebilecek bir ürün. Şimdi, esasen buradaki sorun şu: Teknik terminolojide bir karmaşaya yer vermemek adına, buradaki düzenleme ticari amaçla bu işin olması durumunda devreye giriyor. Şimdi, vatandaşın bireysel olarak bireysel tüketimi için makaronu gidip satın alması ve kendi kıymış olduğu tütüne ya da yasal olarak piyasadaki bandrollü ürünü alıp doldurmasında ve bunu cebinde taşımasında veya tüketiminde hiçbir cezai müeyyide söz konusu olmayacak. Burada sadece gelen düzenlemede bu ürün doldurulduktan sonra piyasada -sokak aralarında görmüşsünüzdür muhakkak- sigara muadili bir ürün gibi 20’lik poşetlere veya kutulara, sigara benzeri kutulara konulmak suretiyle 4-5 liraya sokak aralarında satılan bir ürün.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sigara muadili değil de sigaranın kendisi sonuçta.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET – Şimdi, Sayın Vekilim, teknik anlamda size şöyle arz edeyim: Şimdi, “sigara” demiş olsaydık 5607 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (20)’nci fıkrasına gerek kalmayacaktı. Direkt olarak zaten ilgili kanunun 3’üncü maddesinin (18)’inci fıkrasında eğer “sigara” olarak onu

tanımlamış olsaydık müeyyidesi var olacaktı, böyle bir düzenlemeye gerek kalmayacaktı. Teknik olarak bu doldurulmuş bir makaron olarak tanımlandı, kanunda da bunun karşılığı olmadığı için 3’üncü maddenin (20)’nci fıkrasına bu ilave edildi, eklenmiş oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayalım.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET - Dolayısıyla buradaki düzenleme bu ürünün kişisel tüketimi amacıyla, bireysel tüketimi amacıyla doldurulmasında herhangi bir ceza öngörmüyor, getirmiyor. Sadece bunun ticaretinin yapılması durumunda bir cezai müeyyideyi barındırıyor. Cezai müeyyideyi de demin sayın vekilimin de ifade ettiği gibi ben size... Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2020/3882 sayılı bir kararı var. Bu kararda makaron olmamasına rağmen gümrük işlemine tabi tutulmaksızın yurt içerisine girmiş olan “kaçak” diye tanımlayacağımız sigarayı 150 pakete kadar bireysel tüketim olarak kabul edip bozma kararı vermiş. Yani dolayısıyla burada tablada yakalandıysa tabii ki o ceza müeyyidesine tabi olacak.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Büfede sattı, 1 paket büfede sattı. Yargıtaydaki kararın kapsamına girmiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET – Şimdi, burada 1 paket de olsa kanun maddesi “ticaret”le başladığı için 1 paket dahi olsa ticarettir ama bireysel tüketim için ise ne kadar alırsa alsın, ne kadar bulundursun...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – 1 paket için üç yıl hapis adil mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tutdere, bakın, anlıyorum ama bizde böyle bir usul yok. Ne olur, bakın, siz konuştunuz, şimdi dinliyoruz, müdahale etmeyin.

Tamamlayın.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Sındır, sorunuz mu var?

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Araya girecektim ama bitirsin dedim.

Şimdi, “Bireysel tüketim makaron, onda bir sorun yok.” diyorsunuz falan. Tütünü nereden alacak, nasıl alacak? Yani o tütüne sahip olabilmesi için onun ticareti gerekmiyor mu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Sındır, teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, şimdi, değerli Daire Başkanımız sürekli “Falan kanunun falan maddesine göre şuna giriyor, falan kanunun falan maddesinin bilmem nesine göre buna giriyor.” diyor. Ya, kanun esas değil ki. Kanun dediğin nedir? Esas olan hayatın kendisi, piyasanın kendisi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayatı kanunlarla tanzim ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, dinleyelim, Sayın Şener bir yere gelecek.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kanunları niye çıkarıyoruz? Hayatı bozsun diye değil, hayata zarar versin diye değil. Ekonomiye zarar versin, vatandaşa, üreticiye, iş yapmak isteyenlere zarar versin diye kanun çıkarılır mı? Kanun yanlışsa onu değiştireceğiz, topyekûn kaldıracacağız, hayatın esasına bakacağız. Arkadaşın söylediklerinden hayatın esasıyla ilgili hiçbir mantık, hiçbir perspektif, hiçbir bakış açısı olmadığını, sadece maddelere göre... Bir de “Bakanlığımızın yetkisi, bu yetki bizde olsun.” Bütün bürokrasi buna meraklıdır. O yetki sende olsa ne olacak, olmasa ne olacak? Ülkeye faydalı mı o yetkinin sende olması? O kanunun o maddesinin öyle düzenlenmiş olması faydalı mı, değil mi, ona bakacaksın. Faydalı değilse kaldıracaksın maddeyi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, sonuçta bizim çıkarttığımız kanunları uyguluyorlar yani onlara da çok fazla yüklenmeyelim. Onlar da kanunları uyguluyorlar sonuç itibarıyla.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, bu kanunlar nerede bizim çıkardığımız kanunlar şimdi yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, o bizim görevimiz ya, bürokrati incitmeyelim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, incitecek şekilde söylemezsen etkisi olmuyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, incitmeyelim, gelen bürokrat arkadaşlarımızı incitmeyelim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Ne mantığı var? “Ticari yasağı ihlal ediyor.” Ya, ticari yasağı ihlal ediyor diye bir kişiye altı yıl hapis cezası olur mu? “Üç yıldan altı yıla kadar” dediniz ya. Bunda bir insaf var mı, bunda bir vicdan var mı? Olsa olsa uluslararası tekellerin çıkarını korumak için verilmiş ağır bir düzenleme orası.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O mu çıkarmış kanunu, biz çıkartmışız burada.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya ama o kanunu savunuyor, fikrini o kanuna isnaden anlatıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başka nasıl anlatacak?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İşte, ben de onun yanlış olduğunu başka şekilde anlatacağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, elbette kanunu savunacak. Başka neyi savunacak?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, ben de onun yanlış olduğunu nasıl anlatacağım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Siz belki ironi yapmaya çalışıyorsunuz ama...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani sözüm arkadaşına değil, size. Bu maddeyi nasıl getirdiniz buraya?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, şimdi oldu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir ara Tütün Kurulu kendisine bağlıydı, onu da çok iyi bilir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O zaman fabrikalar yabancılaşamamıştı, TEKEL vardı, fabrikalar da TEKEL’e bağlıydı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sizin zamanınızda o fabrikalar yok muydu, özel fabrikalar?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Özel fabrikalar piyasayı belirlemiyordu, piyasayı TEKEL belirliyordu, yeni yeni giriyorlardı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, bitirdiniz mi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben başladığımda TEKEL hâkim bir unsurdur, ben bırakana kadar zaten parti parti bütün TEKEL ürünleri satılmaya başlandı. Tütün Kurulu da o dönemde vardı, bana bağlıydı. Ama “Tütün Kurulu” falan filan dediniz, bu, yabancılaştıktan sonra devlet yok artık tütünde. Neyi koruyoruz bu maddelerle?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Üreticiyi koruyoruz, tütün üreticisini koruyoruz bununla.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu düzenlemenin, altı yıl hapsin üreticiye hiçbir faydası yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olmaz mı. Şu anda bile orada kaçak üretim azaldı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, karşılıklı...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, “kaçakçılık” dediğiniz nedir? Adıyaman’da üretilen tütünün, Adıyaman şehir merkezinde köyde üretilen tütünün satılması mı kaçakçılık? Öyle bir kaçakçılık yok, sınırdan içeri girdiyse oku canına.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener tamamladınız mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, bakanlık yapmış birisi şunu söylüyor, diyor ki: “Kanunu nizamı tanımayalım, herkes layüsel davransın.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen, Sayın Şener konuşmasını bitirsin, sözü vereceğim size. Sayın Aydemir böyle bir usul yok, ben size söz vermedim ki.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Arkadaşlar, her işin bir paradigması vardır, toplumda tartışılmadan kabul edilen yapıdır o. Onun tarihi, sosyal, psikolojik pek çok faktörleri vardır. Bu tütünle ilgili paradigmanın artık iflas etmiş olduğunu, yanlış olduğunu Türk üreticisine de ticaretini yapmak isteyenlere de zarar verdiğini söylüyorlar, ayrıntılarda yanlışlar olabilir. Onun için, bu paradigmayı yıkarak tütünle ilgili öbür kaçakçılık kanunu dâhil, bütün düzenlemelerin bu Mecliste masaya yatırılması lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Tutdere ve Sayın Gaytancıoğlu sizlere söz verdim.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bir soru soracağım sadece. Açıklığa kavuşsun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bir soru soracağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, çok kısa soru için açıyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Soru soracağım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Özellikle Nail Bey’e soruyorum, 2019 yılında bizim şu anda tartıştığımız kanun maddesi bir yıl ertelendi. O günün koşulları ile bugünün koşulları arasında ne değişti de maddeyi ikiye bölüp bir kısmının yürürlüğünü erteliyorsunuz, bir kısmını ertelemiyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, soruyu aldık.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Gaytancıoğlu...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ne yaptınız?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Hiçbir şey.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Evet, benim de merak ettiğim... Böyle bir sürü dükkân var. Yani, bizim Edirne’de dolu, tütüncü var, böyle makaron satıyorlar, sizin de dediğiniz gibi 20’lik paketlerde. Bunlar şimdi ticaretini yapamayacaklar mı bundan sonra yani?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, soruyu aldık.

Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bir iki soru soracağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

Soruları not alıp cevap veriyoruz, kifayetimizakere yapıyoruz.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Aydemir, 2017 yılında sizin oturduğunuz koltukta Sayın Naci Ağbal oturuyordu, eski Maliye Bakanımız ve ona da aynı cümleyi kurmuştum. “Bu maddeyi buraya uluslararası tekel kartelleri getirdiler ve maalesef siz de imzalayıp buraya getirdiniz.” demiştim. Çünkü uluslararası tekel kartelleri pazara hâkimler, işte, “Bu tip küçük üretici, vatandaş ucuza sigara içmesin, benim kartellerimden sigara içsin.” diye bu madde buraya geldi. Bu madde, emin olun, siz imza attınız ama şu anda da o kartellerin, lobileri sayesinde buraya geldi ve maalesef siz de buna imza atmış bulunuyorsunuz. Ama bu talihsiz ve Komisyon son kez değerlendirmesini yapacak.

Şimdi, bir sorum var: Bu ticari amaç meselesinde siz, Yargıtay kararını önümüze koydunuz, 150 paket sınırı olarak koydunuz ancak diyelim ki mahallede birisi bir makaron makinesi aldı, tamam mı? Ben, mahallede makaron makinesini evime alabiliyorum değil mi? Bu ucuz bir makine, doğru değil mi yani? Makineyi koydum, üretim yaptım, ben üretiyorum, 10 paket ürettim, 20 paket ürettim. E, içiyorum bir yandan da ondan sonra mahallede eşime dostuma da diyelim ki “Ya, arkadaş ben de makaron ürettim. Kendim de tütün üretiyorum köyde, getirdim, al sana 5 liraya veriyorum paketini.” dedim. Bu ticari faaliyete giriyor mu girmiyor mu?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Girer.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Girer. Beni polis yakalarsa da üç yıldan altı yıla kadar hapse atar mı? Atar, bir paket bile satsam, 150 paketi geçtim, 1 paket. Komşuma “Al kardeşim, sana 5 liraya benim köyde ürettiğim tütünü makarona doldurdum. Sana 5 liraya satıyorum.” dedim. O anda polis beni enseledi, üç yıldan altı yıla kadar hapis yatar mıyım? Yatarım. Yani, böyle bir maddeyle karşımıza geliyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, Sayın Paylan, bir şey soracağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika bitireyim ben, sonra siz sorun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, hırsızlık suç mu? Suç. Banka soymakla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşte, “Bir baklava çalmak ile ekmek çalmak ile banka soymak aynı suç mudur?” diye felsefi bir soru var ortada tabii ki.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani, orta yerde bir kanun var ve siz bu kanunu ihlal ediyor iseniz bir müeyyideyle karşılaşacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hah, ya, 1 paket satan ile 1.000 paket aynıdır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ticaretini yapmayacaksınız kardeşim.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Ölçülülük ilkesi!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, 1 paket bile satarsa demek ki hapse giriyormuş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ticaretini yapmayacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani, 1 paket deyip de böyle olayı dramatize etmeyiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eyvallah! Ederiz, ederiz.

1 paket vatandaş satarsa, bak 1 paket...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunu ticarete sokmuyor, bireysel, üstelik de kaçak.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 150 paket girmiyor, ne olacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 151 paket giriyor, tamam öyle söyleyeyim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ne olacak? 150 girse 151’inci girmemiş olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1 paket satarsam üç yıldan altı yıla kadar hapse giriyorum, net.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “1 paket satarsam.” değil, işin ticareti yaparsan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ticarettir işte. 1 paket ticaret...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kardeşim, 1 paket, 1.000 paket; yapmayacak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, 1 paket evimde üretiyorum, komşuma sattım, hapse gireceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyoruz.

Siz soruları cevaplandırın, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, Sayın Başkanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorumu sordum Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - E, buyurun sorun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Kendi tarlasında ürettiği tütün...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, arkadaşlar...

Böyle bir usul yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bu kooperatiflerin temsilcisi burada mı? Bir sefer onu sorayım. Kooperatiflerin bir derneği var mı, temsilcisi var mı? Yok.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Kurulmadı ki. Yönetmelik çıkmadığı için kurulmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, daha yönetmelik de ortada yok, bunu bilmiyordum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Vatandaşın bir suçu yok burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bu yönetmelik ne zaman çıkacak? Bu kooperatif girişimleri ne durumda? Kaç tane girişim var? Kaç tane kooperatif kurulacak?

İkincisi, bu kooperatifler diyelim ki kuruldu, üretime geçtiler. Bir markası da olacak değil mi bunun? Adıyaman tütünle ilgili diyelim ki markası olacak. Bu kooperatifler mevcut kartellerle nasıl rekabet edecek?

Ya, şimdi, diyelim ki siz 8 lira maktu vergi alıyorsunuz değil mi her paketten. Asgari vergisi kaç para? 8 lira değil mi bu pakette? 8 küsur lira vergi var. Ee, Japon Tobacco, bilmem ne, Philip Morris bütün dünyada bir kartel, ufacak kooperatifler bunlarla rekabet edecek diyoruz. Edebilecekler mi?

Böyle bir rekabet güçleri var mı? Böyle bir dağıtım ağını nasıl oluşturacak? Biliyorsunuz, o dağıtıcı minibüsleri görüyoruz işte, Japon Tobacco'nun, Philip Morris'in dağıtıcıları var, bunlar karteller. O Adıyaman'daki kooperatif nasıl Türkiye'nin her yerine dağıtacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır, öyle değil. Bunlar açık artırmayla, açık ihaleyle bu kooperatifler, bildiğim kadarıyla, tütünlerini satabilme imkânına kavuşacaklar. Doğru mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, üretim...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Üretim fazlası tütünleri kooperatifler kanalıyla değerlendirecekler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlgili arkadaşlara verelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu soruyorum: Aynı zamanda bunlar, bu kooperatifler sigara da üretebilecekler mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kartellere mahkûm olacağız, onu anlıyorum ben, tamam mı? Odur yani benim anladığım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Nail Bey, buyurun.

Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uluslararası kartellere mahkûm... Uluslararası kartellerin yasasıdır bu. Bu uğurda, Aydemir'de buna imza atmıştır...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Emecan, buyurun. Sayın Emecan'da soru sorma sırası. (Gürültüler)

Bir saniye arkadaşlar ya...

Sayın Emecan, sorunuzu sorun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben, daha iyi anlaşılması açısından gerçekten bir soru sormak istiyorum. Çünkü bir karışıklık oldu yani iki taraf da kendi söylediği konusunda böyle ısrarcı bir şekilde tartışıyoruz ve bir çıkmaza girdi yani konu. Şimdi, bir taraftan, 1 paket için işte ceza... Siz, hayır, öyle değil. İşte satmasın, arabasında içsin. Şimdi, ben, Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, dinliyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, köylü pazarları vardır, üreticiden tüketiciye. Böyle, işte, tarlasında üretir, işte kurulan pazarların içinde, hatta gideriz onlardan -ne deriz, “Organik” deriz, şudur, budur- alışveriş yaparız. Ondan sonra onlar bazı yerlerde satarlar, küçük dükkânlara verirler ürünlerini. Ne bileyim pekmezini satar, sirke yapar kavanozun içinde. Markalı şirketler de satar ama hiç ona “Sen bunu niye pazarda satıyorsun?” demez. Şimdi, sigara sağlığa zararlı bir ürün, hani, hiç içilmesin, hiç satılmasın, onu bir kenara koyalım ama şimdi, Adıyaman'daki bir küçük üretici tütüncü yani o birkaç tane hazırladığı, o küçük bahçesindeki tütününü sarıp satıyorsa, böyle kartelleşmemişse, Bakanlığa bildirim yapmadan o işin ticaretini yapma noktasında, tırlarla bir yerlere göndermiyorsa... Şimdi, aradaki fark ne, ben onu anlamak istiyorum açıkçası. Nedir aradaki fark?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, peki. Sayın Aydemir sizin var mı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, o da küçük üretici...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bir saniye ya...

Arkadaşlar...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tütün üretiyor, zararlı olabilir, karşı çıkıyor olabiliriz yani ben de karşıyım; o ayrı, o başka bir konu ama burada yani küçük üreticiyse o da küçük üretici o da küçük üretici. Aradaki farkı anlatın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyorum

Sayın Aydemir, Uğur Bey sizin var mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, burada çiftçilerle alakalı bir sıkıntı yok. Burada tek amaç, çiftçileri korumak. Zaten geçtiğimiz yıllarda çıkardığımız kanunla temmuz ayında yürürlüğe girecekti. Çiftçiler burada mağdur olacaktı. Biz, burada sadece çiftçileri mağduriyetten kurtarıyoruz. Mesela nedir bunlar? Ben de tütüncülük yaptığım için biliyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Ya, Başkan bari bunu söylemeyin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar, böyle bir şey yok ya.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Tütünü sigaraya sarmadan nasıl içecek bu vatandaş.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saniye, ben de tütüncülük yaptığım için söylüyorum. Şimdi, biz tüccarlarla sözleşme yapıyoruz. “1 ton tütün çıkartacağım.” diyorum. Tütünü çıktığı 1.500 kilo, 1,5 ton. 500 kilo fazlalığım var benim. Benim bu 500 kilo tütünü kime satmam lazım? Bir yerlere satmam lazım. İşte, satacağım tüccara satamadığım için, sözleşme yaptığım için, tüccar benden ya bunu düşük parayla alıyor fazlalığı veya almıyor, elimde kalıyor. Kim var bu piyasada? Baronlar var, eksperler var veya tüccarlar var. Bu piyasayı bunlar biliyorlar zaten. Geliyorlar bana, fazla tütün olduğu da zaten bende mevcut, belli. Benim tütünümlü maliyetinin altında bir parayla satın alıyorlar. Ya bildiğim şey, yani hayatım yıllarca tütüncülükle geçti, bildiğim için söylüyorum. (Gürültüler)Yani, lütfen, bir saniye ben bitireyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın ...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saniye, ben bitireyim. Yapan birisi olarak söylüyorum, buradaki tek amaç, bir yıl içerisinde kooperatiflerin kurulmasını teşvik ediyoruz, kooperatifler kurulmak zorunda, bizim elimizdeki bu tütünleri kooperatif alacak. İşte, makaronla mı, bu kooperatif tüccarlara mı veya tekelcilere mi, kime satarsa satacak ama kooperatif ne yapacak? Biz bir birliktelik oluşturacağız. Biz baronların eline düşmeyeceğiz, tekelcilerin eline düşmeyeceğiz, kooperatifle pazarlık gücümüz artacak ve tütünümlümüze değerinde satacağız. Bu tütünü makarona sarmak istiyorsa, vergisini verdiği zaman, tesisini yaptırdıktan sonra yine makaron içecekse içsin millet yani buna yasak yok ki; vergisini versin, içsin. Şimdi, zaten sigara paket paket satılıyor. Amacımız nedir? Kaçakçılığın önüne geçmektir. Yani 50 paket mi sattı, 100 paket mi sattı, 150 paket mi sattı? “Kendin içiyorsan kendine ayır.” diyor üstünü ama bunu ticarete döküyorsan her şeyin bir bedeli var, bedelini ödeyecek, gerekeni yapacak o vatandaşlarımız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sorulan sorulardan benim aklımda kalan iki soru var.

Birincisi: Bu yönetmelik çıktı mı, ne zaman çıkacak? Bakın, bu konuda çok gecikmiş durumdasınız, onu da söyleyeyim. Bakın, her yıl bu uzatmanın yapılmasının temel nedenlerinden bir tanesi de bu.

İkincisi: Bu kooperatifler ne zaman faaliyete geçecek?

Bir de en son Sayın Gülizar Hanım'ın bir sorusu vardı, onları cevaplandırın.

Buyurunuz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Benim de bir sorum vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sizinki neydi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Tütünü sarmak, sarıp tüketmek...” falan dedi ama o tütüne nasıl sahip olacağız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkanım, notlarımın arasında sayın vekilimizin sorusu da.

Sayın Başkanım, öncelikle, kooperatiflerin düzenlemesini içeren yönetmeliğimiz taslak olarak hazır, biz on beş gün kadar önce Bakanlığımızın...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Niye gecikti bu kadar?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – ... Hukuk Müşavirliğine de gönderdik, oradan küçük bir düzeltme talebi geldi. Onu da dün itibarıyla tamamladık. Çok kısa bir süre içerisinde ilgili bakanlıklara ve paydaşlara görüşe açacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne zaman çıkacak, onu söyle sen bana.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Yani bir görüş, mevzuat hazırlama usul ve esaslarına göre bir ay ama biz burada onu da yirmi gün, on beş gün kısma gibi bir durumumuz söz konusu. Yazılarımızda on gün, on beş gün içinde bir cevap verilmesini talep edeceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani en geç temmuz ayı içerisinde bu yönetmelik çıkmış olacak? Öyle mi anlayalım?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Tabii ki yayımlama süresi ve diğer süreler bizim de dışımızda cereyan edeceği için takdir edersiniz ki herhangi bir tarih belirlemem veya söylemem yanlış olabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu, bir.

İki: Peki, kooperatifler... Kooperatiflerin kurulmasına yönelik Bakanlığınızın bir öncülüğü, yaptığınız bir çalışma var mı, nedir oradaki tablo?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkanım, mevcut olan düzenlemede de kooperatiflerin 250 tütün üreticisinin bir araya gelerek üretim merkezinde kendi üretmiş oldukları öncelikle kendi tütünleri, sonra kendi üyeleri ve kendi üretim merkezlerindeki tütünleri alıp bunların gerek yaprak tütün olarak satılması gerekse işleme tesisleri ve sarmalık kıyılmış üretim tesisi kurarak bunların paketlenip yasal bir şekilde piyasaya arz edilmesinin yolunu açmış olacağız. Bunu yaparken tabii ki hep ekiciden bahsediyoruz, 250 üreticiden bahsediyoruz; takdir edersiniz bunların ekonomik durumları uygun olmayabilir. Burada geçen 2007 yılında çıkarmış olduğunuz o kanunda da herhangi bir gerçek ve tüzel kişinin sarmalık kıyılmış tütün üretim tesisi kurması durumunda kullanılmamış makine şartı aranıyordu. O kanuni düzenlemeyle o artık aranmayacak, kullanılmış makine veya ikinci el makinelerin de kullanılması yönünde bir imkân sağlanmış oldu. Biz yönetmeliğimizde buna da yer veriyoruz, bu düzenlemeyi de içinde barındıracak.

Bununla birlikte, söz konusu yönetmelikte kooperatiflerin kuracakları tesislerin kurma bedellerinde bir belge bedeli var, bunu 1/10 oranında kooperatiflerden alınması yönünde bir irade var, yine yönetmeliğe yansımış şekilde. Tesislerle ilgili bin metrekarelik bir kapalı alan şartımız var. Bunu o kooperatifler için 750 metrekare gibi bazı imkânlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Nereye satacak?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Vekilim, burada kooperatifler...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, nasıl yapacaklar kooperatifler? Diyelim ki...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani Uğur Bey ekti tütününü, 1 ton kaldı, kooperatife verdi, kooperatiflerin piyasası neresi?

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Kooperatif tütününü ne yapacak?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Üye olmayanlar kooperatiflere ürün verebilecekler mi?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Alabilecek Sayın Vekilim.

Şimdi, şöyle Sayın Başkanım: Kooperatif kendi üretmiş olduğu tütününü de üyelerinden veya üretim merkezinden tütününü alıp yaprak tütün olarak da başka bir sigara fabrikası olabilir, kıyılmış tütün üretim tesisi olabilir, firma olabilir; bunlara satabilir.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Nihai olarak nereye verecek?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – İşte, arz ediyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, onlara satabilecek. Sayın Vekilim, bununla birlikte kıyılmış tütün üretim tesisi açma imkânı veriyoruz onlara. Tabii ki üretecek...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ürettik, nereye satacağınız?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Diğer tüm piyasaya kim nasıl ürünü arz edebiliyorsa o da aynı şekilde arz edecek yani serbest piyasa ekonomisi içerisinde...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Alıcı tekeli var, kime satacak?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben de onu söylüyorum yani bu sigarayı nihayetinde yapan 3 kişi...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kooperatifin hiçbir faydası yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir şey soracağım: Şimdi, bandrollü makaron alıp bunları satma imkânı olacak değil mi bu kooperatiflerin?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Tabii ki.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Vatandaş da yapıyor zaten bunu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya.

Bakın, şu anda buradaki temel problem şu: Bir kayıt dışılık söz konusu. Burada bir tarafta yüksek oranda bir vergi var bütün üzerinde, bu vergi tabii devletin kasasına giriyor, diğer taraftan piyasada işte, o “baronlar” dediği, çiftçilerin belki mağdur duruma düşürüldüğü birtakım kayıt dışı insanlar, Türkiye’nin 81 ilinde, tüm ilçelerinde bu makaron üzerinden ticaret yapanlar var. Bunu da biliyoruz. Sadece vergi kaybı, bana aktarılan, aşağı yukarı 7-8 milyar civarında. Daha mı fazla?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAIL ACET – En düşük sigara kâğıdı üzerinden esas alırsak...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani böyle bir şey var. Tabii, bunun...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, vergi kaybı varsa Vergi Usul Kanunu var, Gelir Vergisi Kanunu var, Kurumlar Vergisi Kanunu var; vergi kanunlarına göre cezası neyse onu öder.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Vekilim, Sayın Bakanım, buradaki temel problem şu: Bugüne kadar bu yönetmeliğin çıkmamış olması, bu altyapının oluşmamış olması yani aslında bugünkü temel problem, eğer bunlar yapılsaydı bugüne kadar her seferinde buraya gelip Bakanlık olarak... Çıkaracağınız altı üstü bir yönetmelik ya, buraya gelip saatlerce milletvekillerimiz konuşuyor kardeşim. Bir yönetmeliği çıkaramadınız mı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Başkanım, benim anladığım kadarıyla bu iş kartellerin aleyhine oluyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Nasıl aleyhine oluyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl aleyhine olacak bu durum?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, tabii aleyhine olacak.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Başkanım, bizim itirazımız da bu yasa teklifi yürürlüğe girerse Türkiye’de kooperatifler ilgilenmediği için vatandaş mağdur olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, aslında...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, bir gün oturalım bütün mevzuatında birlikte bir yasa teklifi hazırlayalım; ne bürokrasiye soralım ne Bakanlığa sunalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aslında, ben şunu anlıyorum Sayın Tutdere’nin de söylediğinden: “Biz kooperatiflere karşı değiliz.”

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Değiliz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Eğer bu uzatma bu şekilde devam ederse yine Bakanlık bu işi sürüncemede bırakacak, bu kooperatifler kurulamayacak; yine benzer bir problemle karşı karşıya kalacağız.” diyorsunuz, benim anladığım o.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Hayır, öyle demiyorum, diyorum ki: Bu maddeyi bir bütün olarak erteleyelim, bu süreçte kooperatifleşme sağlansın çünkü Bakanlık bu kooperatifi... Yönetmelik çıkmasıyla iş bitmiyor ki bu yer konusu var, kapalı alan yapacak...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, onu söyleyeceğim.

Şimdi, Bakanlık olarak sizin, bu yönetmelik çıkar çıkmaz süratle bu çiftçilerin bu yönetmelik çerçevesinde örgütlenmesini sağlamanız lazım. Bakanlık olarak sizin bunu yapmanız lazım, süratle bunu yapmanız lazım ve bu örgütlenme çerçevesinde bu kooperatifleri yine bu yıl içerisinde süratle kurup bu insanların, çiftçilerin bu mağduriyetinin önlenmesi gerekiyor yani işin özeti bu.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bir bütün olarak yasanın ertelenmesi gerekiyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bizim öneremizle süreyi uzatmak gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, arkadaşlar, kifayetimüzakere diyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok özür dilerim, sadece bilgilенmek için soruyorum. Yani şöyle mi: Bu kanun, yönetmelik çıkarsa bu kooperatifler, kendileri bu makaronla sigara üretip satacaklar, vergi...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Yok.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bak “Yok öyle bir şey.” diyor.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sigara satamayacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Garo Bey...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkanım, hemen arz edeyim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Daire Başkanımız...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, siz sorunuzu sordunuz.

Sayın Kuşoğlu siz de sorun lütfen sorunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede o günler... Babamız Maltepe içiyordu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, Sayın Paylan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, siz gelmeden önce de bu konuyu tartıştık, farklı boyutları olduğunu gördük. Yani, kanunun ve kanunun uygulamasının çok net tartışılacak bir tarafı yok da ben Değerli Başkana bir şey sorayım -Sayın Aydemir’in bilmesi mümkün değil ama- hakikaten tütünün ne özelliği var da ticareti yasaklanıyor? Afyon gibi bir şey değil, problemli bir ürün değil yani bir ispanaktan, elmadan, muzdan ne farkı var?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, öbür mallardan ne farkı var?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buradaki temel problem, benim anladığım, özellikle kayıt dışılığı önlemek.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama diğerlerinde de aynı durum söz konusu.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ NAİL ACET – Sayın Başkanım, bu kurulacak olan kooperatiflerin, sigara üretim tesisi kurmak şeklinde önünde herhangi bir engel söz konusu değil. Arzu etmeleri hâlinde, pekâlâ, sigara fabrikası da kurup üretmiş olduğu tütünleri orada değerlendirebilirler. Yine, aynı şekilde sarmalık kıyılmış üretim tesisi olarak da tesislerini kurup, ürünlerini kıyıp, paketleyip, bandrolleyip piyasaya sürebilecekler. Bu mevcut olan yönetmelik de bu imkânları kendilerine tanıyacaktır.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Benim soruma cevap vermedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sizin sorunuza cevap verebileceğini, açıkçası...

Evet, Sayın Emecan ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15 - 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında iç kontrol sisteminin oluşturulması ve iç denetçi istihdamı

EK MADDE 4- Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan iç kontrol sistemi oluşturulur. Kamu iktisadi teşebbüslerinin ve bağlı ortaklıklarının her düzeydeki yöneticisi iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde oluşturulmasından ve uygulanmasından, yönetim kurulları ise gözetiminden ve gerekli tedbirlerin alınmasından sorumludur.

İç denetim, 5018 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirlenen faaliyetleri kapsar. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Yapıları ve personel sayıları dikkate alınmak suretiyle kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında iç denetçi istihdam edilir. İç denetçiler, gerekli şartları taşıyanlar arasından yönetim kurulu tarafından atanır ve aynı usulle görevden alınır. İç denetçiler, 5018 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen görevleri İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen kamu iç denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarına iç denetçi olarak atanacaklarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartlar aranır.

a) En az dört yıllık yükseköğrenim görmüş olmak.

b)En az beş hizmet yılını doldurmuş olmak (Bu sürenin hesaplanmasında hangi statüde olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında geçen hizmet süreleri ile kamu kurum ve kuruluşlarında geçmese dahi devlet memurlarının kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilen hizmet süreleri dikkate alınır.)

c)Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.

d)8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararında belirtilen sertifika ve diğer şartları taşımak.

Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının kadrolarında istihdam edilen iç denetçiler, mali ve sosyal haklar ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından bakanlık iç denetçisine denktir. Bunların harcırahları hakkında 5018 sayılı Kanuna göre atanan iç denetçilere uygulanan hükümler esas alınır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bunun geçici maddesi olan 16’ncı maddeyi de okutuyorum:

MADDE 16 - 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a)Teşebbüs veya bağlı ortaklıklarda iç denetçi kadrolarında bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren ek 4 üncü maddenin son fıkrasından yararlandırılır.

b)233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan ilgili yıl Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararı kapsamındaki gerekli şartları yerine getirerek iç denetçi olarak görevli bulunanlardan anılan ilgili Karardaki gerekli sertifikaya sahip olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde istihdam edildikleri teşebbüs veya bağlı ortaklıklarına başvuruları üzerine iç denetçi kadrolarına atanırlar.

c)233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan ilgili yıl Genel Yatırım ve Finansman Programı Kararındaki sertifika şartı hariç diğer gerekli şartları yerine getirerek, iki yıl içerisinde sertifika sahibi olmak üzere iç denetçi olarak görevli veya atanmış bulunanlar, en geç 31/12/2021 tarihine kadar olmak üzere belirtilen sürede gerekli sertifikalardan birine sahip olmaları halinde istihdam edildikleri teşebbüs veya bağlı ortaklıklarına başvuruları üzerine iç denetçi kadrolarına atanırlar.

d)İç denetçi kadrolarına atamaları yapılmış olanlar ile görevlendirme suretiyle iç denetim faaliyetini yürütenlerden ek 4 üncü maddede belirlenen şartları en geç 31/12/2021 tarihine kadar yerine getiremeyenlerin atamaları veya görevlendirilmeleri iptal edilerek bir önceki görevlerine iade edilirler.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, bu 15’inci madde ve bunun geçici maddesi 16’ncı madde, KİT’lerde iç kontrol sisteminin oluşturulması ve özlük haklarını ilgilendiren bir konu. Aslında, uzun yıllardan beri konuşulan bir konuydu, buna yönelik bir düzenlemeyi içeriyor. İlave bir şey, aslında...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Konuşmalarda da destek verildi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, tüm partilerin de destek verdiğini gördüm konuşmalarda.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kadro gerekmiyor mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bunlara kadro gerekmiyor mu?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Genel Müdürümüz burada ya, ondan bilgi alalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun.

KAMU SERMAYELİ KURULUŞ VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRÜ MEHMET KAYA - Teşekkür ediyorum.

2014 yılında ilk düzenleme yapılmıştı ve o zamanlar Mülga Devlet Personel Başkanlığı üzerinden tahsis edilen 133 kişilik bir kadro var şu anda. Bunların bir kısmı dolu bir kısmı boş ama özlük haklarıyla ilgili zaten vâkıf olduğumuz konudan dolayı o kadrolara atamanın yarattığı problemleri gidermeye çalışıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buradaki temel problem şu açıkçası: Özellikle KİT’lerde KİT genel müdürlerimiz özlük hakları nedeniyle iç denetçi bulamıyorlar. Birçok arkadaş geçici olarak orada görevlendiriliyor. E, diğer kamu kurumlarına baktığımızda iç denetçilerin özlük hakları söz konusu. Bu yönde bir adım, bence olumlu bir adım.

Sayın Kuşoğlu buyurun, söz sizin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Verilen kadro az diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yetiyor mu peki? Az mıdır?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha fazla olması gerekir yani burada madem bunu çıkarıyoruz, bir de kadro verelim.

KAMU SERMAYELİ KURULUŞ VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRÜ MEHMET KAYA - Şu anda 17 tane KİT'imiz var Değerli Milletvekilim. 133 tanenin şu anda 70 tanesi filan dolu. Dolayısıyla bu kanun geçmiş olsa bile 70'e yakın atanabilecek boş kadromuz var daha.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özlük haklarından sonra dolacaktır, talep de olacaktır.

KAMU SERMAYELİ KURULUŞ VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRÜ MEHMET KAYA - Ya, o dolduktan sonra tekrar değerlendirme elbette yapılabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasılsa buradan çıkartılır.

KAMU SERMAYELİ KURULUŞ VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRÜ MEHMET KAYA – Ama şu anda dediğim gibi sadece 69 tanesi dolu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vallahi, kadro almak o kadar zor bir iş ki benim bildiğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, arkadaşlar...

KAMU SERMAYELİ KURULUŞ VE İŞLETMELER GENEL MÜDÜRÜ MEHMET KAYA – O, Cumhurbaşkanlığımızın takdiri.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlave söz talebi yok.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ıncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, Sayın Tatlıoğlu, sizin madde ihdasına yönelik bir önermeniz var, onu okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 63 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne 15'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

İsmail Tatlıoğlu

Ankara

Bursa

“MADDE 16- 11/5/2018 tarihli ve 7143 sayılı vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

‘GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2020 yılı Haziran ayı ve önceki aylara ilişkin olup bu Kanunun yayımı tarihinden önce tahakkuk ettiği hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olan;

a)5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan; sigorta primi, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi,

b)Bu Kanuna göre yapılan başvuru tarihi itibarıyla ilgili mevzuatına göre ödenmesi imkânı ortadan kalkmamış isteğe bağlı sigorta primi ve topluluk sigortası primi,

c)Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ilgili kanunları gereğince takip edilen damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı, asılları ile bu alacaklara ödeme sürelerinin bittiği tarihlerden bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde, bu alacaklara uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacakların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

(2) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren;

1)31/06/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önceki dönemlere, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı gelir ve emlak vergisi borçları vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları, (31/06/2020 tarihinden sonra ödenmesi gereken gelir vergisi taksitleri ile gelir veya kurumlar vergisine mahsuben 2018 yılında ödenmesi gereken geçici vergi hariç),

2)31/06/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce yapılan tespitlere ilişkin olarak vergi aslına bağlı olmayan vergi cezaları,

Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve bu Kanunun yayım tarihine veya bu Kanunun ilgili hükümlerinde belirtilen sürelerin sonuna kadar tahakkuk ettiği hâlde ödenmemiş olan;

1)31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan, 2020 yılı Haziran ayı ve önceki aylara ilişkin sigorta primi, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

2) 2020 yılı Haziran ayı ve önceki aylara ilişkin isteğe bağlı sigorta primleri ve topluluk sigortası primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

3) 31/06/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil) bitirilmiş olan özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin yapılan ön değerlendirme, araştırma veya tespit sonucunda bulunan eksik işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

4) 31/06/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil) yapılan tespitlere ilişkin olup ilgili kanunları uyarınca uygulanan idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,

5) İlgili kanunları gereğince takip edilen 2020 yılı Haziran ayı ve önceki aylara ilişkin damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı ile bunlara bağlı gecikme zammı alacakları,

f) İl özel idarelerinin 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve vadesi 31/06/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan asli ve fer'i amme alacakları (idari para cezaları ve 3213 sayılı Kanuna istinaden alınan özel idare payı hariç), tamamının tahsilinden vazgeçilir. ""

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Gerekçe...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

COVID-19 salgını nedeniyle vergi mükellefleri gelir ve emlak vergilerini ödeyememektedir. 2019 Ekim ayında yapılan ertelemeler 2020 Haziran ayında son bulacaktır. Ancak kat ve kat artan vergi borçları ile SGK'ye olan sigorta borçlarını ödemek oldukça güçleşmiştir. Bu sebeple bir yapılandırmaya gidilmesi mecburiyeti ortaya çıkmıştır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tatlıoğlu'nun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, müşavirlere yönelik önergelerimiz var, ondan daha önce bahsetmiştim sizlere, grup sözcülerine.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Giresun

Trabzon

İbrahim Aydın

Uğur Aydemir

Antalya

Manisa

“MADDE ...- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin ek 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi ile dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dokuzuncu fıkranın ilgili hükmü saklı kalmak kaydıyla, bu fıkra göre açıktan atananlardan, görevi sona erenlerin veya görevden alınanların memuriyetle ilişkileri kesilir.”

“Kamu görevlileri arasından, üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerine atananlardan;

a) Ek göstergesi (6400) ve daha yüksek tespit edilen üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerinden alınanlar veya görevleri sona erenler, Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlarda müşavir veya danışman kadro veya pozisyonlarına ya da bakanlıkların merkez teşkilatlarında bakanlık müşaviri unvanlı kadrolara,

b) İl valilerinden görevden alınanlar vali-mülkiye başmüfettişi unvanlı kadrolara,

c) (a) ve (b) bentleri dışında kalanlardan görevlerinden alınanlar veya görevleri sona erenler;

1) Yönetici kadroları dışında daha önce bulundukları veya öğrenim durumları itibarıyla ihraz etmiş oldukları unvanlara ilişkin kadro veya pozisyonlara,

2) Denetim elemanı ya da uzman kadro veya pozisyonlarına,

3) Araştırmacı veya uygun görülecek diğer kadro ve pozisyonlara,

Cumhurbaşkanınca veya bakanlarca ya da atamaya yetkili amirlerce atanırlar. Atama yapılınca kadar bunların görev yaptıkları, kadro, pozisyon veya görevlere ilişkin almakta oldukları her türlü ödemeler görev yaptıkları kurum tarafından verilmeye devam edilir. (a) bendine göre atananlar, üst yönetici tarafından izleme, değerlendirme, araştırma, rehberlik, proje ve eğitim gibi hizmetlerde görevlendirilirler. (a) bendine göre atananlardan bir ay içinde talepte bulunanlar, atamaya yetkili amirler tarafından yönetici kadro veya pozisyonları dışındaki daha önce bulundukları veya öğrenim durumları itibarıyla ihraz etmiş oldukları unvanlara ilişkin kadro veya pozisyonlara atanırlar. (a) bendine göre veya bu fıkra göre talep üzerine atananlardan (a) bendindeki yönetici kadro, pozisyon veya görevlerinde kesintisiz olarak en az iki yıl fiilen görev yapmış olanların mali hakları, atandıkları söz konusu kadro veya pozisyonlarda bulunmaları kaydıyla, atandıkları tarihi takip eden ay başından itibaren ikinci yılın sonuna kadar, fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir. (a) bendi ve bu fıkranın münhasıran bu bende bağlı hükümleri; hâkim ve savcılar, 926 sayılı Kanuna tabi personel, Dışişleri meslek memurları, mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı, millî istihbarat hizmetleri sınıfı, emniyet hizmetleri sınıfı, jandarma hizmetleri sınıfı, sahil güvenlik hizmetleri sınıfı kapsamına giren yönetici kadrolarında bulunanlar hakkında uygulanmaz. (b) bendine göre atananların mali hakları, atandıkları kadroda bulunmaları kaydıyla fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç il valisine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir. Talep üzerine olanlar da dâhil bu fıkra göre atananların kadro veya pozisyonları başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve kurumların kadro veya pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır.

İhdas edilmiş sayılan kadro ve pozisyonlar herhangi bir şekilde boşalmalarını müteakiben, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın eki cetvellerin ilgili kurumlara ait bölümlerinden çıkarılmış sayılır. (a) bendi kapsamında atama yapılan müşavir veya danışman kadro veya pozisyonları mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından bakanlık müşaviri kadrosuna denktir; bakanlık müşavirlerine yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar, bu maddeye göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz; bunlar emeklilik hakları bakımından da bakanlık müşavirine denk kabul edilir. (a) bendinin kapsamının tespitinde; mali ve/veya emeklilik hakları denk veya emsal unvanla belirlenmiş yönetici kadro, pozisyon ve görevleri için bu şekilde belirlenmiş denk veya emsal unvanın ek gösterge rakamları dikkate alınır ve mali hakları ile emeklilik hakları için farklı ek gösterge rakamları belirlenmiş olması halinde bunlardan yüksek olanı esas alınır. Açıktan atandığı (a) bendi kapsamındaki yönetici kadro, pozisyon veya görevlerinden alınan veya görevleri sona erenler hakkında, bir ay içinde talepte bulunmaları halinde, sekizinci fıkraya göre ödeme yapılmamak kaydıyla (a) bendi uygulanabilir. Talepleri neticelendirilinceye kadar bunların görev yaptıkları, kadro, pozisyon veya görevlere ilişkin almakta oldukları her türlü ödemeler görev yaptıkları kurum tarafından verilmeye devam edilir. Bunlardan talepleri uygun görülmeyenlerin memuriyetle ilişkileri kesilir. (a) bendine göre atanmak suretiyle memuriyete girenlerin, atanmalarına esas görevlerinde ve kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri ile kıdeme bağlı haklarında değerlendirilir. Bunlara önceki statülerinin sona ermiş olmasından dolayı kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ya da benzer nitelikte başkaca bir tazminat ödenmez ve bu tazminatlara esas süreleri sonraki hizmetlerine göre hak kazanacakları emekli ikramiyesi, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı ya da benzer nitelikteki tazminatların hesabında dikkate alınır. Bunlardan bu fıkranın dördüncü cümlesine göre talep üzerine kamu kurum ve kuruluşlarının memuriyet dışındaki statülerine atananlar için de anılan hizmet ve kıdem değerlendirmesi kıyasen yapılır. Kamu görevlileri arasından Cumhurbaşkanlığına bağlı ofislere başkan ve başkan yardımcısı atananlardan görevlerinden alınanlar hakkında (a) bendi ile bu bende bağlı hükümler, ek gösterge şartı aranmaksızın, aynı esas, usul ve şartlarla uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, bununla ilgili, Sayın Uğur Aydemir’den bir bilgi alalım, nedir? Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Başkanım, bu, üst düzey görevde bulunanların özlük haklarını koruyan bir madde. Mesela şu anda bir genel müdür görevden alındıktan sonra araştırmacı kadrosuna geçiyor, görev yaparken altında olan bir kişinin emrine girerek çalışmaya başlıyor ve görev yaparken almış olduğu maaşında araştırmacı kadrosuna geçince bayağı bir azalma, eksilme oluyor. Yani 12.500 lira alan bir genel müdürün maaşı araştırmacı olduktan sonra 4.500 TL’ye kadar düşüyor. Burada bir mağduriyet oluşuyordu. Mesela Cumhurbaşkanını ya da bakanlık müşaviri olarak çalışan bir kişi iki yıl o görevde bulunduyorsa, o günkü almış olduğu maaşı yine bundan sonra almaya devam etsin istiyoruz, istisna getirmiş oluyoruz. Ama iki yıldan az maaşla çalıştıysa, müşavirlik kadrosuna geçerek müşavir maaşını almaya devam etsin istiyoruz. Amacımız, burada oluşacak olan mağduriyeti gidermek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ben kısaca özetlemeye çalışayım.

Burada 6 tane önerge var, her birinin geçici maddeleri var. Bundan sonraki önerge de geçici maddeyi içeriyor. Buradaki mesele şu: Birincisi, mevcutta genel müdür ve üstü pozisyonunda olanlar, bakan yardımcısı dahil, bunlar görevden alındıkları zaman, şu anda örneğin bir bakan yardımcısı görevden alındığı zaman mühendis ise mühendis kadrosuna atılıyor veya eğer uygun bir kadro yoksa araştırmacı kadrosuna atılıyor. Dolayısıyla bu görevlerde bulunanlar iki yıl maaş almaya devam edecekler eskiden

uyulandığı gibi, eskiden de böyle bir sistem vardı; o iki yılın sonunda da bakanlık müşaviri ücreti neyse, aylığı neyse onu alacaklar ve o kadroya atanacaklar. Yani buradaki temel meselelerden bir tanesi bu, mevcutlara yönelik. Bir de bunun geçici maddesi var. Şu anda yeni hükümet sistemine geçişle birlikte bu iki yıllık süreçte görevden alınanları da kapsayan bir düzenleme.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kaç kişi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle söyleyeyim, aşağı yukarı tüm bu grupları içerenlerin toplam sayısı 1.100 civarında bildiğim kadarıyla, tamamı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O kadar müşavir mi olacak şimdi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, hepsi müşavir olmayacak, anlatacağım.

Bir diğer önerge, bakanlık müşavirlerine yönelik. Diyelim ki geçmişte bakanlık müşaviri olarak çalışmış olanlar şu anda araştırmacı kadrosundalar. İşte 10 bin lira alıyorsa, araştırmacı kadrosunda 4.500 lira alıyor. Bunlar hangi kadroda ise o kadroda kalacaklar ama özlük hakları itibarıyla geçmişte almış oldukları ücreti almaya devam edecekler. Yani bu, özlük hakkından doğan kayıpları, açıkçası, ortadan kaldıran bir düzenleme. Daha öncesi yani yeni hükümet sistemi öncesi bakanlık müşavirlerini ilgilendiren bir konu.

Diğer konu ise... Bir de bunun geçici maddesi var bildiğim kadarıyla.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım ben sadece 1'inci önerge üzerinde açıklama yaptım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 1'inci önerge, sadece mevcut, şu anda genel müdür, bakan yardımcısı veya kurul başkanı gibi üst düzey yöneticilerin görevlerini...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Valiler...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir de valiler... Dolayısıyla bunların özlük haklarını koruyan bir düzenleme.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani sıkı bir değişiklik geliyor o zaman yakında.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Mevcuttakilerin süreleri doluyor. Mevcut durumda olanların süresi doluyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır, büyük bir değişim olacaksa bunlar mağduriyet...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, hayır. Mevcutta şu an müşavirliklerin iki yılı dolacak ya, bunların süresi doluyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu düzenlemeyi yapmazsak 1 Temmuzdan itibaren mağdur olacak bu arkadaşlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde ihdasına yönelik bu önergeyi -geçici maddesini- okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Uğur Aydemir

Giresun

Trabzon

Manisa

“MADDE ...- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 36- Atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar veya görevleri sona erenler hariç olmak üzere, kamu görevlileri arasında atanmış olup ek 35 inci maddenin bu maddeyi ihdas eden kanunla değişik dokuzuncu fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kadro, pozisyon ve görevlerden 9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde alınan veya görevi sona eren kamu görevlileri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde talepte bulunmaları halinde, önceki yöneticilik görevlerinin ilgisine göre Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlarda müşavir veya danışman kadro veya pozisyonlarına ya da bakanlıkların merkez teşkilatlarında bakanlık müşaviri unvanlı kadrolara atanır. Bu şekilde atanmak suretiyle memuriyete girenlerin, yöneticilik görevleri de dâhil atanmalarına esas görevlerinde ve kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri ile kıdeme bağlı haklarında değerlendirilir. Bunlara önceki statülerinin sona ermiş olmasından dolayı kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ya da benzer nitelikte başkaca bir tazminat ödenmez ve bu tazminatlara esas süreleri sonraki hizmetlerine göre hak kazanacakları emekli ikramiyesi, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı veya benzer nitelikteki tazminatların hesabında dikkate alınır. Bunlar, üst yönetici tarafından izleme, değerlendirme, araştırma, rehberlik, proje ve eğitim gibi hizmetlerde görevlendirilirler. Bu fıkra kapsamındaki müşavir veya danışman kadro veya pozisyonları mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından bakanlık müşaviri kadrosuna denktir; bakanlık müşavirlerine yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar, bu maddeye göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz; bunlar emeklilik hakları bakımından da bakanlık müşavirine denk kabul edilir.

Atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar veya görevleri sona erenler hariç olmak üzere, ek 35 inci maddenin bu maddeyi ihdas eden kanunla değişik dokuzuncu fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kadro, pozisyon ve görevlerde kesintisiz olarak en az iki yıl fiilen görev yapmış olanlardan, 9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde görevden alınan veya görevi sona eren kamu görevlilerinin malî hakları, ek 35 inci maddenin dokuzuncu fıkrası ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre atandıkları kadro veya pozisyonlarda bulunmaları kaydıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından geçerli olmak üzere ikinci yılın sonuna kadar, fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir. Ancak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mülga ek 18 inci madde uyarınca önceki görevine ait ödeme unsurları esas alınmak suretiyle ödeme yapılan süre, ikinci fıkra da yer alan iki yıllık süreden düşülür.

9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde görevden alınan veya görevi sona erenlerden 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre mülga ek 18 inci madde uyarınca müşavir kadrolarına veya anılan mülga madde uyarınca talep üzerine farklı kadro veya pozisyonlara atanmış olup, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla anılan kadro veya pozisyonlarda bulunanlar hakkında birinci ve ikinci fıkralar uygulanmaz. Bunlardan müşavir veya danışman kadro veya pozisyonlarında bulunanlar, üst yönetici tarafından izleme, değerlendirme, araştırma, rehberlik, proje ve eğitim gibi hizmetlerde görevlendirilirler.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre mülga ek 18 inci madde uygulanarak talep üzerine de dâhil atandıkları kadro veya pozisyonlarda bulunanlar hakkında birinci ve ikinci fıkralar uygulanmaz. Bunlardan müşavir veya danışman kadro veya pozisyonlarında bulunanlar, üst yönetici tarafından izleme, değerlendirme, araştırma, rehberlik, proje ve eğitim gibi hizmetlerde görevlendirilirler.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 35 inci maddenin bu maddeyi ihdas eden kanunla değişik dokuzuncu fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kadro, pozisyon ve görevlerde bulunanlardan, görevden alındıklarında haklarında 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre mülga ek 18 inci maddenin uygulanması öngörülenler için anılan mülga madde uygulanmaz.

Atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar hariç olmak üzere, 9/7/2018 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan dönemde il valiliği görevinden alınarak atandıkları mülkiye başmüfettişi veya mülkiye müfettişi kadrolarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bulunanlar, İçişleri Bakanlığında vali-mülkiye başmüfettişi unvanlı kadrolara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte atanmış sayılır. Bunların mali hakları, atandıkları kadrolarda bulunmaları kaydıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından geçerli olmak üzere, fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç il valisine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir.

Bu maddeye göre atanacakların kadro veya pozisyonları başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve kurumların kadro ve pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır. İhdas edilmiş sayılan kadro ve pozisyonlar herhangi bir şekilde boşalmalarını müteakiben, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve kurumların kadro ve pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerinden çıkarılmış sayılır.

Bu maddenin uygulanması, geçmişe yönelik herhangi bir ödeme yapılmasını gerektirmez.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bu biraz önceki bahsettiğimiz konunun geçici maddesi.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip 3 no.lu önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Uğur Aydemir

Giresun

Trabzon

Manisa

“Madde...- 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 221 inci maddesinin beşinci fıkrasının dördüncü ve beşinci cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bu önergemizde Başbakanlık personel devrini düzenliyoruz. Yani, diyelim ki Başbakanlık personel devri zamanında Başbakanlık Halkla İlişkiler Müşavirliği vardı. Bunlardan bir kısmı kendi unvanlarını kazanarak yeni görevlerine devam etmişler, kimisinin unvanları dondurulmuş, kimisine daha bir alt kademede görev verilmiş. Burada biz bunların hepsini tamamen müşavir yaparak eşitsizliği gideriyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 numaralı önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Uğur Aydemir

Giresun

Trabzon

Manisa

“MADDE ...- 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 17- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 221 inci maddenin beşinci fıkrası kapsamında atandıkları kadrolarda bulunanlara, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde kurumlarına başvurmaları halinde, atandıkları kadrolarda bulunmaları kaydıyla, başvurdıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren 221 inci madde kapsamında atanmalarına esas olan kadrolarına ait mali, sosyal ve emeklilik hakları ile ödeme unsurları her türlü artış ve iyileştirme yansıtılmak suretiyle verilmeye (mali hakları hususunda haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi veya ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanmış olanlar hakkında anılan düzenlemelerin uygulanmasına) devam edilir.

Mülga 3056 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre istihdam edilmekteyken 221 inci maddenin altıncı fıkrasına göre atandıkları kurumlarda (Devlet Arşivleri Başkanlığı hariç) geçici 28 inci madde kapsamında çalışıp bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte aynı görevlerde bulunanların mali ve sosyal hakları da dâhil istihdamları hakkında 31/12/2018 tarihinden geçerli olmak üzere mülga 3056 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin dördüncü fıkrası ve ilgili mevzuatının uygulanmasına aynı şekilde devam edilir.

Bu maddenin uygulanması, geçmişe yönelik herhangi bir ödeme yapılmasını gerektirmez.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, bu geçici madde Sayın Başkanım.

Burada Başbakanlıktayken maaşları donanlardan bu donmayı kaldırıyoruz, tekrar eski maaşlarını almaya devam edecekler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 no.lu önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Uğur Aydemir

Giresun

Trabzon

Manisa

“MADDE ... — 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 33 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan “ikinci yılın sonuna kadar” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bu önergemizde de bakanlık müşaviri, müşavir, danışman, şahsa bağlı yöneticilerin -Başbakanlık kapatılırken bakanlık müşavirlikleri de kapatılmış- bir çoğu araştırmacı yapılmış. Maaşlarını iki yıl daha alıp daha sonra araştırmacı yapılacaklardı bunlar. Bunların da süreleri önümüzdeki ay dolduğu için bunları tekrar biz müşavir kadrosuna alıyoruz, müşavir maaşı almaya devam edecekler. Eğer iki yıldan fazla görev yapmışlar ise onlar, o günkü görevlerindeki maaşları neyse almaya devam edecekler Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci önergemizin geçici maddesi... Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2945) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Salih Cora

Uğur Aydemir

Giresun

Trabzon

Manisa

“MADDE ... 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 37 — Mülga ek 18 inci madde uygulanmak suretiyle bakanlıklarda müşavir kadrosuna atananlardan geçici 33 üncü maddeye göre atandıkları ya da atanmış sayıldıkları kadro veya pozisyonlarda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde kurumlarına başvurmaları halinde, başvurdukları tarihi takip eden ay başından itibaren ve anılan kadro veya pozisyonlarda bulundukları sürece fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç bakanlık müşaviri kadrosuna ait ödeme unsurlarından faydalandırılırlar.

Ancak birinci fıkra kapsamındakilerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte malî haklarını mülga ek 18 inci maddesine göre almakta olanlar, anılan mülga maddedeki malî haklara ilişkin sürenin tamamlandığı tarihi takip eden ay başından itibaren birinci fıkradan aynı esas, usul ve şartlarla yararlanır.

Bu madde kapsamında başvuruda bulunmayanlar hakkında mülga geçici 33 üncü maddenin son fıkrasının uygulanmasına aynı şartlarla devam edilir.

Bu maddenin uygulanması, geçmişe yönelik herhangi bir ödeme yapılmasını gerektirmez.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu, biraz önceki maddenin geçici maddesi.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, az önce bir haber düştü, arkadaşlara da söyleyeyim: Japonya’da corona tedbirleri için 297 milyarlık ek bütçe yasası bugün onaylandı arkadaşlar. Biz bu yasa teklifini görüşürken Japonya 297 milyar dolarlık corona ek bütçe yasasını onayladı ve 297 milyar doların tamamı bütün muhalefet partileriyle uzlaşarak yapıldı yani tek parti bir şey getirip de diğer partilere dayatmadı. Bütün muhalefet partileriyle uzlaşarak bu ek bütçe çıkarıldı arkadaşlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Haftaya paket geliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, ek bütçenin tamamı sosyal politikalarla ilgili. İşte, niye Japonya’da kişi başına millî gelir 60 bin dolar, niye bizde kişi başına düşen millî gelir 8 bin dolar? Aramızdaki fark bu: Tek adam “Ben bilirim.” dediği zaman, dayattığı zaman ek bütçe çıkaramıyoruz, yasalar bu şekilde burada tek partinin baskısıyla veya dayatmasıyla geçiyor ama Japonya’da bütün siyasi partiler bir arada, demokratik bir şekilde, Türkiye bütçesinin 2 katı olarak ek bütçe çıkarabiliyor arkadaşlar. İşte, o yüzden Japonya öyle bir Japonya, o yüzden Türkiye bu durumda arkadaşlar. Bunu takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18– Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, böylece tüm maddeleri tamamladık. Görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca, muhalefet şerhlerinin 15 Haziran 2020 Pazartesi günü saat 12.00’ye kadar verilmesini; özel sözcüler olarak da Sayın İsmail Faruk Aksu, Abdullah Nejat Koçer, Şirin Ünal, Uğur Aydemir, Nilgün Ök, Salih Cora, İbrahim Aydemir, Yaşar Kırkpınar, İbrahim Aydın, Cemal Öztürk, İsmail Güneş, Bekir Kuvvet Erim, Ayşe Keşir, Ekrem Çelebi, Sami Çakır, Mustafa Kalaycı ve Baki Ersoy’un belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum ve her bir Komisyon üyemize, milletvekilimize teşekkür ediyor, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.35

